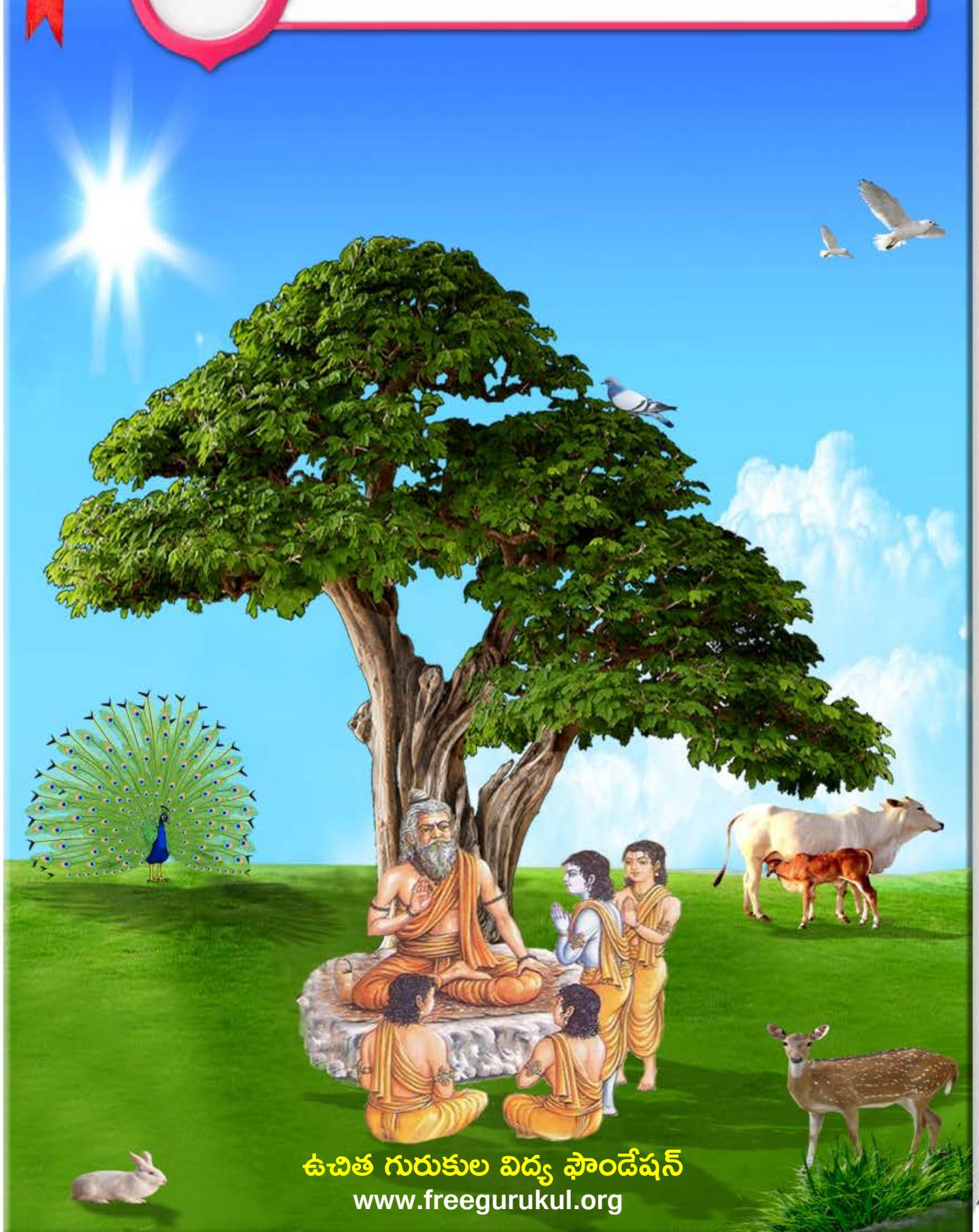


రాజ యోగం

# పతంజలి యోగ సూత్రములు



ఉచిత గురుకుల విద్య ప్రాండేషన్  
[www.freegurukul.org](http://www.freegurukul.org)

## సదాశివ సమారంభం



గురు దిక్షిముని

గురు వెన్కటేశ్వర ముహార్షి

గురు శుక ముహార్షి

గురు నారద ముహార్షి

గురు వాయ్మికి ముహార్షి

గురు కృష్ణ

## శంకరాచార్య మధ్యమం



గురు దివిద్రీ

గురు కాస్త్రి

గురు శైలశ్రీ మహా ప్రథము

గురు నాన్కి

గురు రామవేంద్ర స్వామి

గురు వీరబ్రహ్మండ్ర స్వామి

యోగి మేమన

## అస్క్రూదాచార్య పర్యంతాం



గురు రమణ ముహార్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తితరంగ ప్రథమాద

గురు మాయాశ స్వామి

గురు విద్యాభూతానందగిరి

గురు రంగ్రెశ్మీల పరమామార్య

## పందే గురుపరంపరాం..





“ఉచిత గురుకుల విద్య శాండేషన్” ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో బాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ (డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా) నుంచి సేకలించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియజేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో బాగంగా ఈ శాండేషన్ స్థాపించబడినది. ఈ స్వచ్ఛంద సంస్కరణ ద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు ప్రాసినట్టయితే లేక సేకరిస్తే మాకు తెలియజేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిజేయటకు, భాగస్వామ్యం ఆగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రభించగలరు.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, బిగుమతి(డోస్టోప్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: <http://www.new.dli.ernet.in>
- 2) ఉచిత గురుకుల విద్య శాండేషన్ వెబ్ సైట్ : [www.freegurukul.org](http://www.freegurukul.org)
- 3) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) మొబైల్ ఆప్: Free Gurukul

**గమనిక:** భక్తిజ్ఞానం, ధర్మ ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు డిజిటల్ లైబ్రరీ సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలోని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైట్ అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకోన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: [www.freegurukul.org](http://www.freegurukul.org)

Mobile App: Free Gurukul

email: [support@freegurukul.org](mailto:support@freegurukul.org)

Facebook: [www.facebook.com/freegurukul](https://www.facebook.com/freegurukul) Help Line / WhatsApp: 9042020123

“మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేబి ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందలికి అందించబడాలి “

ఉచిత గురుకుల విద్య శాండేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ పొద సమర్పణమన్న

ಭಾರತ ಪ್ರಭುತ್ವಪು ವೆಬ್ ಸೈಟ್ - ಡಿಜಿಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿ ಅಫ್ ಇಂಡಿಯಾ

<http://www.new.dli.ernet.in>

Digital Library of India: Inc.

www.new.dli.ernet.in

# Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with CMU, IIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home Vision Mission Goals Benefits Content Selection Current Status People Funding Copyright Policy FAQ RFP

Books Journals Newspapers Palm-Leaves (Manuscripts)

Title: Ramayanam

Author:

Year: to:

Subject: Any Subject

Language: Telugu

Scanning Centre: Any Centre

Clear Search

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

Click [Here](#) to know More about DLI New!

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
<ul style="list-style-type: none"><li>Rashtrapati Bhavan</li><li>CMU-Books</li><li>Sanskrit</li><li>ITD.Tirupathi</li><li>Kerala Sahitya Akademi</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>INSA</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>Times of India</li><li>Indian Express</li><li>The Hindu</li><li>Deccan Herald</li><li>Eenadu</li><li>Vaartha</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>Tamil Heritage Foundation</li><li>AnnaUniversity <small>New!</small></li></ul>

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Author's Last Name

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Year

1850-1900	1901-1910	1911-1920	1921-1930	1931-1940	1941-1950	1951-
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-------

Subject

Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	<a href="#">For more subjects...</a>
--------------	---------	-----------	-----------	-----	-------------	-----------	----------	--------------------------------------

Language

Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu
----------	---------	---------	-------	---------	---------	-------	--------	------

Click [here](#) for PDF collection  
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

# అతి విశిష్టం ఈ దానం!

“దూసాలలోతల్లు ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శేషమైంది! దాని తరువాతిది లోకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అనుదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ పూడ్చలలో నిలిచి బోకూడదు. లోకమంతబీని ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. స్వాందవ వేదాంతం ఎన్నదూ ఈ దేశం దాచి బోలేదని చెప్పేవారు, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్లిన సన్మాసిని నేనే అని చెప్పేవారు, తమ జ్ఞాతివరిత నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచేతుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొఱధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు, అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జిపించి, లోకిక జ్ఞానాన్ని సంఘనిర్మాజ విజ్ఞానాన్ని విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు, కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజుం పుష్టుల రాసుల్ని వికసించజేసే మంచులాగా నిశ్చట్టంగా ఇరగవలని ఉంది. భారతదేశం నిరాచంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

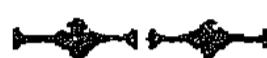
మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమాత్మిక ధర్మాలను బోధించదానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికి భారతదేశంలో కొన్ని సంస్కలను నెలకొల్చాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్టులు, జవసంపన్ములు, బుఱువర్తనలు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇవ్వారక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్కార భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లోంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్టం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహాస్తుత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించదానికి కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తాంది. అనేక శతాబ్దీలూగా ప్రజలకు క్షద్రసిద్ధాంతాలు నేర్చడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దీల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయట్టాంతులై, పతుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్నానరూపులమనే మాటను వినదానికినా వారెన్నదూ నోచుకోలేదు. “సీచాతిసిచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పింది. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. \*



ఒచ్చు

శ్రీ వ్యాసార్థ మందిర ప్రాంగణ ప్రాంగణ



1974 నంబం ఏలూరు శ్రీ చాతుర్వున్య మహావ్రతమునందు  
శ్రీ వ్యాసార్థ ము వ్యాపారింధులు  
పూణ్యపాద శ్రీ వ్యాసార్థ నందగిరి స్వాములవారి  
ప్రభో దసారము

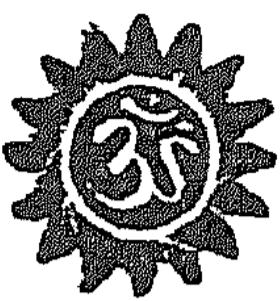


శ్రీ॥ వ్యాసార్థమే ఈ పుష్టేస్త్విన్ గుర్కుద్రిష్టాన మండిరే  
పవిత్రం శిఖరం దృష్టే పుస్తకాన్ని ఆ విచ్ఛతే॥

సంకలనకర్త:

పూత్రు శ్రీ వేడే లెంకురుము కొమ్మె గౌర  
గౌరిమందిరము, శ్రీవ్యాసార్థము.

1998.



శ్రీ శ్రీ మహర్షి  
నందరు మలయాళ స్వాములవారు  
శ్రీ వ్యాసార్పించు సంస్కరణలు

ట్రిమ్



శ్రీశ్రీ విమలానందగిరి స్వాములవారు  
శ్రీ వ్యాసాచ్చమ్ ప్రథమ శీతాధిపతులు



శ్రీ సద్గురు పరబ్రಹ్మాణే నమః  
పతోషకుల మనవి

37) అసంగానంద గుళ్ళాయిం విమలానంద మధ్యశాఖ |  
చిట్టాయినందార్థపరిణంతాం చందే గుళ్ళాపరంపరామ |

ప్రైణార్థ స్వరూపులను పాఠక మహాశయులకు పోవాలి !

1974 సంది వీలూడులో మాగంటి ఏరయ్యగారు పుష్టి  
వనమ్ముకొర్క అధ్యక్షమున పూజ్య పాపులు శ్రీ వ్యాసార్థమ న్యాస  
కీభాధిషములు త్రి త్రి త్రి విచ్ఛాయికందగిలి ప్ర్యాపులించారు కాతు  
శ్శ్రీచ్ఛావతి సందర్భమున పతంజలి దోషాస్త్రము లను ప్రభావి  
ంచింది. శ్రీగురుదేవుల వారు, వేను ఆశ్రమముపక్క వచ్చిపప్పడే  
ఉదయం శాయంత్రిం యేపన్యాసముపక్క వచ్చునప్పుడు నోటుబుక్కు  
చెన్నిలు తెచ్చుకోణ రూపు శాసుక్కువని లోచించ ప్రాక్యములను  
ప్రాణి పెట్టుకొణక్కువని జపించి. అది తొందఱ బుక్కు పెన్  
పట్టుకొర్కులు ప్రాసికొస్తు తలపాటుయిపోయినది. ఆ యిలింపాటు  
ప్రశారమే పతంజలి దోషాస్త్రములు కూడ ప్రాసికొంటిని  
అస్పృషప్పుకు కొన్ని పనులుండుటవలక కొన్ని స్తోత్రములు ప్రాయి  
టకు వీటుండుతేదు,

4 సంకలన ప్రింటింగ్ రోడ్ గంథములు వ్రాయట ప్రింటింగ్ చేయంచట అచ్చు కెట్టుటారిగినది. ఈని దీనిని ప్రింటింగ్ లు ఇవ్వు లేదు. 4 సంకలన ప్రింటింగ్ లిషపతి దేవస్తాపం లకుపుష ఆలింగలు వ్రాసిన గంథములు ఉబ్బలిచ్చ యొక్కాటులున్న అవీసర్లు ఇద్దరు ఆశ్రమం వచ్చిన సందర్భమున నేను వ్రాసిన గంథములు రోడ్ రాటికి ఇచ్చితిని. అచికూడి యా పద్మ ప్రింటు వేయవలసిన గంథములున్న తో హును వేసెదము లేకా మారు వేయంచు రోడ్ రాటికి నహియము చేయటు మని శాస్త్రి. బాసిలో ఈ గంథములు జూవులు కూడా ఉన్నావునట్టి గు కాలింజల కోగసూర్యములు పూజ్యములు

శ్రీ ద్వార్యానంద శ్వాములవారి ప్రవచనం బ్రాత్ప్రతి తుస్సురనగా  
సరే యివ్యండని చెప్పిరి. అప్పుకు దానిని నాటు బ్రాసిరిని.  
అప్పటి వరకు చిత్తప్రతిగానే యువ్వది. నాకు భూపకంటూడా లేదు,  
చాకు అణూటలనడంతో భూపకం వచ్చివడి.

ఈ కాలంజల యోగ సూత్రములకు మూలపురుషులు  
ముగ్గుకు వారు

**శ్లో 1.** రాక్షయారం వరకుచిం భావ్యారం పతంజలిమ్ |

పాణినిం సూత్రచారంచ ప్రణతోస్మై మునిత్రయమ్ |

ఈ శ్వాముని 14 దమకుక శబ్దములను 14 సూత్రములుగా  
గ్రహించి పాణిని క్యాకరణ గ్రంథమును అష్టాధ్యాయిగా రచిం  
చెను. వట్టుచి రాక్షయములను బ్రాసి పాణిని కొంత పెంచెను.  
పాణికి పతంజలి మణ్ణార్థి భావ్యమును వ్రాసెను.

**శ్లో 2.** యోగీస చిత్తస్య పదేవతాంచౌం  
ములం శరీరస్య చ వైద్యకేక  
యోగుశారోత్తం ప్రవరం కునీవా.  
పతంజలిం ప్రాంజలికావతోస్మై |

ఈా యోగముచేర చిత్తములును, క్యాకరణముచేర కాగ్గోష  
ములను, వైద్యముచేర శరీరమువందలి ములమును తొలగించిన  
మునిత్రేష్టుడైస పతంజలికి నామవనా వచనా నాష్టాంగ వందనములు,

కలియుగ ప్రత్యక్ష వైవము శ్రీ వేంకట్యారస్వామి బారికి  
నా కృదయపూర్వక నాష్టాంగ వందనములు.

తిక్కముల తిరుపతి దేవస్థాషం గ్రంథ ప్రచురణ కమిటీ ఏఱ  
ఈ గ్రంథ ప్రచురణకు ఆర్థిక సహాయం అందించివందుకు బారికి  
నా కృతజ్ఞతావందనములు.

శ్లో  
శ్రీ సద్గురు కాదఫూరి  
చేడే వెంకటరమణమ్ము

ఓమ్

శ్రీ సద్గుణ పరశ్రామే నమః

## శ్రీ పాతంజల యోగస్త్రతములు

ప్రపాదం సమాధి ప్రాదః

సాంఖ్యములు రెండు రకములు ఒకటి నిరీశ్వర సాంఖ్యము రెండు సేశ్వర సాంఖ్యము. కపిలునిది నిరీశ్వర సాంఖ్యము పరంజలిది సేశ్వర సాంఖ్యము సరీశ్వర సాంఖ్యమునగా ఏ సాంఖ్యమండు ఈశ్వరుడు తేషో అచి. కపిల మహార్షి పురుషునికంటే ఈశ్వరుడు న్నాడని అంగీకరించి తెలు. ప్రకృతి పురుష వివేకమే యోగ్యము అనేను.

సేశ్వర సాంఖ్యము ఈశ్వరునితోకూడిన సాంఖ్యము. పరంజల మహార్షి ఈశ్వరుడున్నాడని అంగీకరించెను. కపిల మహార్షి చెప్పిన పదార్థములన్నియు, అంగీకరించి ఈశ్వరునికూడా అంగీకరించెను.

భక్తుడు ఈశ్వరుని భక్తితో సేవించినచో నిరంతరాయ ముగా యోగము సిద్ధించును అంతుచేత ఆ రీతిగా అంగీకరించెను.

### ఈశ్వర ప్రపాదానాద్య

ఆంశే యోగమునకు విఫ్పుములు శాష్టండా, ఉండుట,  
ఈశ్వరుని ప్రపాదానందలన విఫ్పుములు నశించును. ప్రపాదానం  
అనగా శరణాగతి. ఆంశే శరణాగతితో నిరహంకారము కులుగును.  
ఈశ్వరుడు మనసులో నిలుచును. ఆందువఱన సమస్త దీషములు.  
పోయి నిర్విఫ్పుముగా యోగముసిద్ధించునని పతంజలి అంగీకరించెను.

### యోగప్రాదము

1. సూచిత్ర అథ యోగాను శాసనమ్

గ్రంథారంథమున అథ శబ్దము నుచ్ఛిరించుట మంగళమును  
సూచించుచున్నది. తుథము ఎచ్చుటికై నా ప్రయోగమునిసప్పుడు

## త్రి శారీరజల యోగసూత్రములు

మంగళ పూర్వము విచిహించినచో ఆ కూడ్యము మంగళకరముగును. అదే విధముగా అథ శబ్దము కూడా త్రవణమాత్రమును మంగళ ప్రదముగాన ఇంచట అథ శబ్దమునకే యార్థము చెప్పినను మంగళ కరమేనని సూచించుచున్నది.

యోగమునగా సమాధియని భావ్యకారులు చెప్పిరి. యోగము సై రము చిత్తభూషికల్లే దింటి యందు నను వర్తించి యంకు చిత్త ధర్మము.

యోగము అనగా సమాధి, చిత్త వృత్తులను నిరోధించుట యోగము.

సామాన్యము, విశేషము అని రెండు విధములు సామాన్య మనగా మట్టి విశేషమునగా కుండలు, ఊకుండలలో మట్టి యుప్పుది కదా! విశేషమునందు సామాన్యము లీనమై యుండును.

సంప్రజ్ఞత, అసంప్రజ్ఞత అని సమాధులు రెండు విధములు. క్షిత్పత్తము, మూఢము, నిక్షేపావస్తులో యోగము లేదు. ఏశాగ్రత నిరుద్ధములలో యోగమున్నది సంప్రజ్ఞతసమాధి కలుగుతుంది మూడు దోషాలు లేనిదే లక్షణం, ఆ మూడు దోషాలు 1. అతి వ్యాప్తి 2. అవ్యాప్తి 3. అసంత్యవము అనేవి. అతివ్యాప్తి అణగా స్వలహ్యమునండు ఉంటూ అలహ్యమునంకు కూడ లక్షణము ఉండుటను అతివ్యాప్తి అందురు ఉడాహారణ శృంగిర్ముంగోర్ముం — కొమ్ములు గలది ఆత్మ అన్నచో బట్ట. మేక మొదలగు వానికి కూడా కొమ్ములుండును. అందువలన గోవుకు చెప్పిన శృంగిర్ముం అను లక్షణము అతివ్యాప్తిదోషగ్రస్తమైనది,

అవ్యాప్తి అనగా ఉత్స్వేశజేష వృత్తిర్వమ్. అవ్యాప్తి అనగా సంపూర్ణలహ్యమునందుగాక లహ్యముయోగిట ఏక జేషము నందుండుటను అవ్యాప్తియైదురు. ఉడాహారణ :— సీలవర్షత్రత్వం

గోత్యం = అంటే శల్లగాయున్నది గోవు అణి. కానీ ఈంకులు ఆపు మాత్రము లక్ష్మీము కావున ఎరువిని తెల్లనివికూడా ఆపులుండును. అప్పుడు ఈ లక్ష్మీము పాటియందు పట్టదు. నంపుర్ణ లక్ష్మీమునందు లేక కేవలం వలుపురంగు ఆపులయందే లక్ష్మిముండుట వలన ఈ లక్ష్మిము అహ్యాపీ దోషగ్రస్తమైనది.

### అనంథవంః లక్ష్మీమాత్రావృత్తిత్వం

అనగా లక్ష్మీమునండు లేకుండుటను అనంథవదోషమండురు, ఉడా ఏకళఫత్వం గోత్యం = ఒక గిట్టకలడి ఆపు అను లక్ష్మిము. లక్ష్మీమైనటువంటి ఏ గోవునండును లేకుండుటచే ఈ లక్ష్మిము అనంథవ దోష గ్రస్తమైనది.

సాస్నాధిమత్వం గోత్యం = అనగాగంగడోలుగలదిగోవు అని. అనగా గంగడోలు కొమ్మెలు కలది గోవు అనును. తొండకుకూడా గంగడోలు కలదు కానీ కొమ్మెలు లేవు కనుక సాస్నాది మత్వం గోత్యం. యోగము అనగా సంప్రజ్ఞత ఏకాగ్రావస్త, అసంప్రజ్ఞత యవగా నిరుద్ధావస్థ ఇని యోగముచేత గ్రహింపదగినవి. రజోగుణ తమా గుణ వృత్తుల నిరోధమే యోగము, దీనివలన అతిఖ్యాపి లేదు. అంతేగాని సత్యగుణ నిరోధముకూడా యోగము అనికాదు. సత్యగుణ వృత్తి ఉండవచ్చుము, అతిఖ్యాపి లేదు. రజోగుణ, తమా గుణ వృత్తుల నిరోధమే యోగము ఇది సామాన్యము.

1. క్రీ\_ప్తము
2. మూఢము
3. విక్రీ\_ప్తము
4. ఏకాగ్రము
5. నిరుద్ధముని ఇచ్చి చిత్తభూమికలు

క్రీ\_ప్తము, మూఢము, విక్రీ\_ప్తములలో యోగము వర్తించదు. అతిఖ్యాపి లేదు ఏకాగ్రము నికుద్ధములలో యోగము వర్తించును.

యోగమునకు ఆషాంతర ఫలములు అంటే విభూతీములు అనగా మహిమలు, జ్ఞానమునకు ఆషాంతర ఫలములు జ్ఞానము మోక్షము, యోగము అనగా చిత్తై శాగ్రత సమాధియొక్క ధర్మం సంప్రజ్ఞత, అసంప్రజ్ఞత సమాదులు తీవ్రము = అనగా రజోగుణ ప్రధానంవలన విషయముల యుండు మనస్సు వితీవ్రపదుచుండును మనస్సు ధర్మ, విషయములు ధర్మములు మాధం అనగా నిద్ర, ఆలస్యము మొదలైన వృత్తులు కలిగిన మనస్సు ఇది తమోగుణ ప్రధానమైనది.

వితీవ్రం : అనగా కొంత తమస్సు కొంత రజస్సు కలసిరజస్సు ఎక్కువగా యున్న ప్రాదు మనస్సు చంచలంగాను తమస్సు ఎక్కువగా యున్న ప్రాదు నిద్ర ఆలస్యము, కునుకుపాటు కలిగియుండును.

సత్యగుణం ఎక్కువగా యున్నచో భ్యావం చక్కగా ఉడురును, ఇట్టి రోజు ఆనందంగా యుండును ఇది అప్పుడప్పుడు కలుగుచుండును.

విశ్వాగ్రతలో - రజోగుణ, తమోగుణములు ఆణగిపోయి సత్యము బాగా యుండును, దీనివల్ల ఏ శాగ్రత బాగా యుండును ఎస్తిముఖస్సు ప్రశాంతముగా యుండును, లక్ష్మీములో మనస్సు బాగా విశ్వాగ్రతగా యుండును, ఇది సంప్రజ్ఞత సమాధి, విషయా కారము పొందిశచో అది వృత్తియగును,

నికుధ్యం - అనగా అసంప్రజ్ఞత సమాధి ఇదే నిర్మికల్ప సమాధి, తుస్తితిలో స్వరూప సంధాన మేయుండునే, చిత్తవృత్తులు నశించినప్పుడు విశ్వాగ్రత కలుగును, ఇదే సమాధి, చిత్తములో సత్యరఙ్జన్మోగుణములుండును, చిత్తవృత్తులంచే రజోగుణ, తమోగుణ వృత్తులు నిరోధించడమును సంప్రజ్ఞత సమాధి అందురు, నికుధ్యములో అసంప్రజ్ఞత సమాధి కలుగును, సంప్రజ్ఞత సమాధి అభ్యసించుచు బాగా

చాగా చి త్తము రొయిట్ రజోగునా తమోగుణములు అణగిపోయి  
సశించిపోయి ఏకాగ్ర కలుగును.

గోవుకు లక్ష్మణం ఆవ్యాపి అంటే “సీలవర్జత్వం గోత్వం”  
అంటే నల్లని గోవులయందే పట్టును. “శృంగిత్వం, గోత్వం” అంటే  
గోవుయందును ఇతరమైన బట్టి మేక మొవలగు వాటియందు  
అలక్ష్మణమున్నంచున ఇది అతిఖ్యాతి వివదుడు. ఒక్కగిట్టగలది  
గోవు అంటే ఒక్క గిట్టు గోవుకు ఉడికు గోవు గిట్టు చీరి యుండును.  
ఇది దీనికి పట్టుదు. ఇది అసంభవము “సాప్నాది  
మత్వం గోత్వం” అంటే సాపోయినది “సాప్నా” అంటే గంగ  
కోలు “అదివత్” అంటే కొమ్ములు అని తీసికొనవలెను. ఇంకి  
గోవుకు తప్ప ఏటికీ లేను

యోగము అనగా సమాధి యోగశాస్త్రమును నేను  
ప్రారంభించుచున్నాను ఇంకి మొవటి సూత్రము సకు అర్థము.

### 3. సూత్రా యోగశ్చిత్త వృత్తినిరోధః

చిత్తవృత్తులు నిరోధించుట యోగము అయి తేగాధనిదలో  
చిత్తవృత్తులు లేవుక దా అంటే గాధ నిద్రలో చిత్తమే లేదు, ఇక  
వృత్తులు ఎక్కడ వుండును సమాధి అంటే రజోగునా, తమో  
గుణ సత్యగుణ వృత్తుల నిరోధమే ఇదియే యోగము ప్రమాణ  
సంశయము గురువుల ద్వారా శాస్త్రశాసనము చేయుట వలన  
తొలగును. ప్రమేయ సంశయా మనసం వలవ పోవును. అనగా  
శాస్త్రములో చెప్పిన దానిని బ్రహ్మముగా మనసం చేయవల  
యును విపరీతభావమః:- అనగా ఆ బ్రహ్మ ఒక్కటియా? లేక  
రెండా? అణేది ఇది నిది ధ్యాన వలన తొలగును. అఙ్గానము  
జ్ఞానము వలవ తొలగును. శాస్త్రము అంతా బ్రహ్మమని చెప్పాను.  
మనకు అంతా ప్రకృతివలే తోచును. అని తొలగినచో “అహం

బ్రహ్మస్నేహ్యు' అనేది శోధవడును సంప్రజ్ఞాత సమాధిలో రణ స్తుమో వృత్తులు పూర్తిగా నశించును, సాత్యిక వృత్తియుండును. అసంప్రజ్ఞాత సమాధిలో సాత్యిక వృత్తి కూడా లేదు శుద్ధమయిన ఆదిములో ముఖము ప్రత్యుత్సమగా కనుపించునట్లు స్వస్వచూపము అంతఃకరణలో ప్రకాశించును అపంచీక్షత పంచభూతముల వలన పురుషుని ప్రతిభింబము అంతఃకరణలో ప్రతిభింబించును బుద్ధి వృత్తి ఏ విషయా కారముగా ఉంటే ఆశ కారముగా పురుషుకు ఉండును. పురుషుడంటే ప్రతిభింబము పురుషుడంటే అంతఃకరణలో ప్రతిభింబించినపూడు చింబము, ప్రతిభింబముని రెండు కలవు, ఇది కాగా గ్రహించవలెను.

### చింబము ప్రతిభింబము ఉపాధి

చింబము ఆనగా ముఖము, ఉపాధి ఆనగా ఆద్యము ప్రతిభింబమనగా ఆద్యములో కనుపించే ముఖము, అలాగే ఆర్యుకు కూడా మూడువ్యాపి, చింబమనగా ఆర్య ఉపాధి ఆనగా అంతఃకరణము ప్రతిభింబమనగా అంతఃకరణములో ప్రతిభింబించేపూడు, అని గ్రహించవలెను. ప్రకృతి పురుషునకు విషయ సమర్పణచేస్తూ వుండును. ప్రకృతి పురుష వివేకమే జ్ఞానము, బుద్ధి వృత్తినాయి రకరకముల విషయా కారములు కలిగినప్పాడు అది ప్రతిభింబమగును, చింబమూ పుడైనది పురుషుడు, అంతఃకరణ విషయా కార పరికామము పొందడమే వృత్తియుండుడు, ఈవృత్తులు సత్కరణ స్తుమో గుణములతో యుండును, కేవలము దిత్తము రౌక్షరాజున, తామస వృత్తులు నిరోధమునే ఔప్పించి, సంప్రజ్ఞాత సమాధిలో సాత్యిక వృత్తులు ఉండును ధ్యానము నందు మనస్సు ఇతర విషయములయందు పోకపోయినచో రణాగుణము పోయినటి, నిద్ర లేదు కనుక తమోగుణము పోయినది, లక్ష్మీమునందు నీకాగుగుగా యున్నాడున కర్మగుణమున్నది. ఇది సంప్రజ్ఞాత సమాధి,

ఇది సామాన్య లక్షణము చదువునప్పుడు కూడా చదువునండే వ్రాగ్రత కలిగియున్నాచో అది సాత్యిక వృత్తి వలన కెలుగును, కనుక అది సంప్రజ్ఞాతి సమాధియగును, అలాగాక చదువుచుండగా ఇతర విషయముల మాంద మనచ్చ పోయినచో రజోవృత్తి యున్నట్లు అలాగాక నిద్రకునికిపాట్లు వచ్చినచో తమోవృత్తి యున్నట్లు గ్రహించవలెను. వృత్తియున్నచో ఆసంప్రజ్ఞాతసమాధి కాజాలదు, సంస్కారము మాత్రమున్నచో అది + ఆసంప్రజ్ఞాత సమాధి యగును.

ఆసంప్రజ్ఞాత సమాధిలో సాత్యికవృత్తికూడా నిరోధ మగును, సంస్కారము మాత్రముండును, చిచ్ఛక్తి అంటే చైత న్యము, బుద్ధి వృత్తిలో ప్రతిబింబించినచో వృత్తియగును, బుద్ధి వృత్తి నశించినచో స్వస్వరూపములోనే వుండును, ఎట్లంటే జపాకాసుమవలె (ధానొని పూర్వవలె)

బుద్ధి వీషయా కౌరముగా పరిణమంచినప్పుడు చైతన్యము ప్రతిబింబించును బుద్ధివృత్తి లేక పోయినచో స్వస్వరూపమాత్రమై యుండును. ఎట్లంటే స్ఫుటికము తెల్లగానుండును ఎర్రని పుష్పము సమిపమున పెట్టినచో ఎరగా కనిపించును. పుష్పమును తీసి నచో తెల్లగానుండును.

అలాగే బుద్ధివృత్తి లేక పోతే చైతన్యము స్వస్వరూపములో నుండును,

బుద్ధివృత్తి పుట్టినప్పుడు చైతన్యమేట్లుండునని శంకరాగా: స్ఫుటికము వద్ద పుష్పమున్నచో ఎరగా కనిపించినా స్ఫుటికము మాత్రము తన స్వస్వరూపం వదలవల్లు చిచ్ఛక్తి అసగా చైతన్యము బుద్ధి వృత్తి కలిగినా తన స్వస్వరూపమును వదలడు నిరోధమవగా నాశము పృత్తులు లేక పోయినచో స్వస్వరూపములో

నుండును. కానీ వృత్తి వచ్చినచో ఆ వృత్తి చూటిరిగా కనుపించును, కాని చైతన్యము తన స్వస్వరూపములోనుగడియే బుద్ధి వృత్తి పుట్టినప్పుడు యే వృత్తి పుట్టిన ఆ యూ కూముగా చిచ్చకి ప్రకాశించును, అంతేగానీ చిచ్చకి తన స్వస్వరూపమును విడువడు, స్వరూపములో యుండియే చైతన్యము కూడా ఏ ఏ వృత్తి పుట్టిన ఆ యూ వృత్తిగా కనుపించుచుంచును.

స్ఫుటికము స్వచ్ఛమైనదైనను పుష్పసాన్నిధ్వమువలన ఎర్రగా కనుపించినా తన స్వరూపమును వదలడు. అది పరిశుద్ధమైనది, కనుక స్ఫుటికము స్వస్వరూపమునుండి జారటేమ ఆశ్చే చిచ్చకి లేనిచో చైతన్యము స్వస్వరూపములోనుండును బుద్ధివృత్తి పుట్టినది చైతన్యము తన స్వస్వరూపమును వదలకసే ఆ వృత్తి రూపముగా గోచరమగును. అంతేగానీ స్వస్వరూపమునుండి చైతన్యము జారడు.

## 2 నూ॥ యోగశ్చిత్త వృత్తి నిరోధః [ఇది చైతన్యము]

స్వరూపములోనుశ్వది. వృత్తిసారూప్యమనగా చైతన్యములో బుద్ధి వృత్తి గల్లినప్పుడు ఎట్లుండుననిన వృత్తి బహిర్ముఖును చైతన్యము అనగా చిచ్చకి తన స్వస్వరూపమును విడువకసే వృత్తుల రూపముగా గోచరించును,

అంతా బ్రహ్మమే అయినా మథకు ప్రపంచము గోచరించుచున్నదంటే మన సంస్కారము వలన ప్రపంచముగా వృత్తి పుట్టి ప్రపంచముగా అనగా ఎతుబడి నాలుగు లక్షల రకాలుగా వృత్తులు పుట్టే-అయా ఆకారములుగా కనుపించుచున్నవి. కాని రాస్తవముగా, వున్నది బ్రహ్మము ఒక్కటే “నేహనానా స్తి కించన” బ్రహ్మము కంటే ఇతరము కిందిత్తు కూడా లేదు, వృత్తులగ్నియి పోయినచో ఆడే అసంప్రభూత సమాధి,

యోగమునకు లక్షణము చిత్తవృత్తి నిరోధము. చిత్తమున్నది. ఆ చిత్తమునకు వృత్తులు లేకపోయిన చో స్వస్యమూపము లోనే ఈళ్ళుడుండును.

నేత్రవృత్తి ప్రమాణం వృత్తిలో ప్రతిబింబించిన చిచ్ఛటకీ ప్రముఛైతన్యము జ్ఞాత. ఇదే ప్రమాత వృత్తి అనగా విషయాకారముగా పరిణమిందిన అంతఃకరణమే నేత్ర క్రోత్తాదుల ద్వారా చూచి గ్రహించిన ప్రకారము అంతఃకరణ ప్రమాణము.

**15 సూధార్పట అనుశ్రవికవిషయ విత్తప్పస్వయః కారసంజ్ఞావై రాగ్యమ్**

అని చెప్పబడిన వశీకార వై రాగ్యము సంపాదించిన భానికి సంప్రజ్ఞాత సమాధి లభించును. ఏనికి పురుషఫ్యాతి అనగా ప్రకృతి పురుషివేకము కలుగును, పురుషఫ్యాతి అనగా 16 సూధా తత్పరం పురుషఫ్యాతి గుణవైత్తప్యమ్ | అనుసూత్రముచే పరవై రాగ్యము ప్రకృతి పురుష వివేకమునందు సహిత మాశలేకుండుట ధ్యానములో ఈలోక సంబంధం కలవి, పరలోక సంబంధమైనవి వచ్చుచు న్నవా లేదా అని, ఊషాఖ వృన్నవి లేనివి భాగా చూచుకోవలెను. ధ్యానములో లక్ష్మీము నందు నిలిచినచో పరమపురుష సాక్షాత్కారము కలుగును, కనుక చేపులలో మాటలలోసంకల్పములలో ప్రయత్నపూర్వకముగా మాక్రు తెచ్చుకోవలెను. మాక్రుషున్నచో తప్పకుండా ఒకరోజుఅత్యు సాక్షాత్కారము లేక లక్ష్మీసిద్ధి కలుగును.

సంకల్పములు పురుషసాక్షాత్కారమునకు ప్రతిబింధకములు అగును, వశీకార వై రాగ్యము భాగా సంపాదించుకొన్నచో పరమ పురుష సాక్షాత్కారము కలుగును, అప్పుడు ఈలోకములోగల ప్రతిగుణములయందు విరక్తికలుగును, అప్పుడు పరమ

వై రాగ్యము కలుగును, పరమ వై రాగ్యము అసంప్రజ్ఞత సమాధికి సాధనమగును,

ఓ సూ! తదాద్రష్టః స్వరూపేతవస్తానమ్!

బుధి వృత్తియే స్వభావముగా గలడి, చిత్ర శక్తి, గోద తన్నది, ఆ గోదలో ముఖము కనుచించదు, ఎందువల్ల అనగా శుద్ధము చేయలేదు కనుక, ఆద్యము శుద్ధము చేయబడిసందునముఖము స్వచ్ఛముగా కనిపించును, ఆయి తే జురైండూ పృథ్వీతత్వములే అంతఃకరణము శుద్ధమయినది, ఆత్మ సిద్ధము ఘుటుపటాదులు సాధ్య ములు, బ్రహ్మకార వృత్తియే బ్రహ్మజ్ఞానము, స్వరూపము తెలియక పోవడమే అజ్ఞానము చిత్రములో దోషములున్నందువలన నే స్వరూపజ్ఞానము లేక పోవును.

“తదా” అనగా చిత్రవృత్తి నిరోధము కలిగిన తరువాత ద్రష్టః అనగా పుతుఫూనకు “స్వరూపే = నిజమాపమునందు” అవ స్థావం = ఉనికి కలుగుచున్నది.

నిరోధ వృత్తులు నశించిన దశ వ్యాతానదశ, చిత్ర వృత్తులు కలిగిన దశ, చిత్రమునకు ఏవృత్తికలిగినఅ ఆచారమును పొందును, యోగమున్నచో వృత్తి నిరోధమగును. వృత్తులున్నచో ఆస్వరూపముతో పుతుఫూడు ఉంటాడు, అనగా ప్రతిభింబము పుతుఫూనకు ప్రతిభింబమునకు భేదమును గ్రహించలేదు. అంటే ఆత్మానాత్మ వివేకము లేనందున త్రివ్రద్ధరూపిక్క లే అనుకోందురు, దీనిసేతాదాత్ము మంటారు. చిత్రమునందుగా వివయములే పుతుఫూనియందు ప్రతిఫలించును, అంటేగానీ పుతుఫూని యందులేవు ఆత్మానాత్మ వివేకము లేకపోవుట వల్లనే పుతుఫూని చిత్రవృత్తులను ఏకముగా భావించెదరు, దీనిసే వేదాంతులు అధ్యాస అంటారు, అంటే అదికాని దానియందు ఆడే అనుబుద్ధి తుండుటయే, అంటే రజ్జువునందు సర్వ

బుద్ధివలె, అంశుక్రాండు ఎప్పుడయిన సర్వమగునా? తేదుగా ఇది అధ్యాత్మ ఇది మందాంధకారములో సంధ్యాకాలములో కలుగును.

అదే రీతిగా కాప్రము ‘సర్వం ఖల్వీదం బ్రిహ్మా’ అని చెప్పినా మనటు ఆ ఉన్న పరబ్రహ్మమునందు ప్రపంచ బుద్ధి ప్రపంచాను భవము కలుగుచున్నదంటే మనుష్యులు పశువులు పత్సులుగా చూచేదముగానీ బ్రిహ్మముగా చూడము. వ్రథంతి వల్లనే ఆలాగున కనిపించును. ఎవరై తే ఇదియంతయు బ్రిహ్మముని తెలిసి తొందురో వారు మూత్రము జ్ఞానులు, మిగిలిన పారందరు ఆఖ్యానుతే ఇది అధ్యాత్మ.

#### 4 సూటి వృత్తిసారూప్యమితరవ్రత

చిత్తములో పురుషుడు తాదాత్మ్యము పొంది ఉండుటయే ఆజ్ఞానము చిత్తములో వృత్తులు లేకుండుటయే జ్ఞానము. అంతః కరణవృత్తి ఏవివయములను గ్రహించునో పురుషుడు ఆ వివయమును గ్రహించినవాని వలె యుండును. ఎట్లనగా పొలము గుండ్రముగా ముక్కొణముగా నలుచదరముగా యున్నచో ఆచేనులో నీకు పెట్టినచో ఆనీరుకూడా ఆచేను వలెనే యుండును. ఆట్టేస్ట్టిక్ మణి తెలుపు అయినను చాని సమీపములో ఏరంగు పుష్టము పెట్టిన ఆ రంగుగా ఆ స్ట్రటిక్ ము ప్రకాశించును. అంతేగాని స్ట్రటిక్ ము ఎప్పటికీ కుద్దమయినదే,

ఆలాగే పురుషుడు పరికుద్దమయినవాడే. అయినా చిత్తము వృత్తిరూపములుగా నున్నచో భేద జ్ఞానము వలన పురుషుడు కూడా అప్పుడు కలిగిన వృత్తిరూపముగా నున్నట్లు గోచరించును. పురుషుడు నిర్వికార స్కిల్లో నున్నప్పుడు వృత్తులు లేవు. వృత్తులు తేనప్పుడు, స్వస్వరూపములోనుండును, వృత్తులు కలిగినచో ఆ వృత్తిరూపమును పొందును,

५ సూ॥ వృత్తయః పంచతయ్యః కీష్టాంకీష్టాః

చిత్తమునకు సంబంధించిన వృత్తులు అనేకములున్నాన్న  
శాస్త్రకారులు ఆయిదు వృత్తులనుగానంగీకరించిటి. అవి కీష్టములు,  
ఆకీష్టములు అని రెండు రకములు, పంచకీష్టములను గుర్తించి  
ముందుసూత్రములో వచ్చును.

అవిద్వ్య, ఆస్మిత, రాగము, ద్యోమము, బిని వేశముల అను  
ణదుతోకూడిన చిత్తము కీష్టమునబడును, వైరాగ్యాది గుణము  
లతో కూడిన చిత్తము ఆకీష్టము, ఇది కలిగినప్పాడు పుట్టముకు  
స్వస్యారూపములోనుండును.

६. సూ॥ ప్రమాణ విపర్యయ వికల్పనిదాస్కృతయః

1. ప్రమాణము 2. విపర్యయము 3. వికల్పము 4. నిద  
5. స్కృతి అని నిరోధింపవలసిన చిత్త వృత్తులకు పేరులు వరు  
సగా ఈ పంచ వృత్తులకును లక్షణమును చెప్పదలంది వానిలో  
మొదటిదిగా ప్రమాణమను చిత్తవృత్తిని గురించి తెలుపబడును.

७ సూ॥ ప్రత్యక్షోను మానాంగమా! ప్రమాణాని ఇచ్చుట  
ప్రమాణ వృత్తిని గురించి చెప్పచున్నారు. వేదశాస్త్రములలో  
మూడు ప్రమాణములే 1. ప్రత్యక్షమును నాస్తికులు పామా  
న్యులు ఆంగీకరించెదరు. 2. అనుమానము దౌధులు అంగీకరించెదరు,  
1) ప్రత్యక్షము 2) అనుమానము, 3) ఆగమము 4) ఉపమానము 5)  
అర్థాపత్తి 6) అనుపలబ్ది ఇవి ప్రభాకర మతముకూరు ఆంగీకరించెదకు,  
వేదాంతులుఅంగీకరించే 1 ప్రత్యక్షము 2 అనుమానము విఆగమము  
అను ప్రమాణములను పతంజలి మహార్థి అంగీకరించెను.

స్తుల శరీర రోగము పోవుటకు ఆయుర్వేదమును, సూక్ష్మ  
శరీర రోగములు అంటే ముల, విష్ణువ ఆవరణలు పోవుటకు యోగ  
మును ఆంగీకరించెను. స్తుల శరీర ధర్మములు జాతులు, ఆశ్రమ

ములు, శ్రీపురుషాదులు ఇవి ఆత్మ ధర్మములుకావు, సూహ్నా శరీరరోగములైన మలవిష్టేవ ఆవరణలు పోయినచో స్వస్వరూపము గోచరించును.

భగవద్గీత ‘త త్వమసి’ని బోధించుచున్నది. భగవద్గీత ప్రపుత్రి ధర్మమును నిప్పుత్రి ధర్మమును బోధించుచున్నది. నిప్పుత్రిధర్మము జ్ఞానమై రాగ్య సంబంధమైవది. ప్రమాణం తేయథార్థజ్ఞానము బ్రథమ అన్నను అప్రమాయున్నను ఒక్కటే. దూరము నుండి చూచినచో ఘటము అదే దగ్గరగా వచ్చి చూచినా ఘటమే. ఇది ప్రమ అలాకాశ దూరము నుండి చూచి సర్పము అనుకొని దగ్గరికి వెళ్లి చూచినచో క్రాంత కనుక దీనిని బ్రథమ అని అప్రమాయి అని అంటారు.

1 చెరువు 2 తూము 3 కాలవ 4 పోలము చెతువులోనుండి నీరు తూము గుండా కాలవ ద్వారా పోలములో ప్రవేశించును. ఆనీడు, చేను ఆకారమును పోందును, అవగా అంతఃకరణ (చెఱువు) నుండి ఒక వృత్తి (తూము) బయలుదేరి సేత్రం (కాలవ) ద్వారా బయటకు వెళ్లి దేనిని చూచునో (ఇది పోలము) ఆ ఆకారముగా పరిణమించును. దీనినే అంతఃకరణవృత్తి అంటారు. వస్తువును చూడకపోవడము ఆవరణ, ఆ వస్తువును తెలిసికొనడమే జ్ఞానము. నేను తెలిసికొన్నాను అనేది ప్రమ వివరాకార అంతఃకరణ ప్రమాణము,

దూరమునుండి చూచినమాదగ్గర కెళ్లిచూచినా ఒక్కేలాగున ఉన్నది ప్రమ, ఇది యథార్థజ్ఞానము దూరము నుండి ఒక లాగున దగ్గరకు వెళ్లి చూచిన ఇంకొకటిగా వున్నచో అది బ్రథమ అదే అప్రమ అనుమాన ప్రమాణము 1. పక్షము 2. సాధ్యము 3. ప్రోతువు 4 దృష్టాంతము. దేనియండు సందిగ్ధముండునో అది పక్షము పోగయున్నచోటు అగ్నియున్నది.

బక పర్వతము మిాద పొగ కనుచించుచున్నచో అక్కడ  
అగ్నియున్నదన్నమాట

పర్వతము పక్కము వహ్ని సాధ్యము. పొగ హేతువు. అంటే  
కూరణము. ఇదివరకో వంట ఇంటిలో పొగనుచూచి లోపల  
చూడగా అగ్నియున్నది. అని తెలియుటవలన పర్వతము మిాద  
పొగనుచూచి ఆగ్ని ఉన్నట్లు నిశ్చయించుకొనడము, దృష్టాంతము  
ఇది అన్వయ (ప్రాప్తి)

(నిప్పాలేసిచోట పొగయుండు పొగ లేనిచోట కాల్పిన  
యునుమలో వహ్ని (నిప్పా) ఉన్నదిగాదా! లేదని మిారెట్లంటారు-  
కనుక యుట్లు క్రాయవలె నిప్పాలేనిచోట పొగయు ఉండు-అని  
చెప్పట వ్యతిరేక ప్రాప్తి ఇది వ్యతిరేక ప్రాప్తి ఆగమ ప్రమా-  
ణము = “యజేత స్వర్గ కామః” స్వర్గము కావలెనన్న ఇచ్ఛ  
ఎవనికియున్నదో బాడు యజ్ఞము చేయవలెనని వేదము చెప్పినది.  
వేదము చెప్పకముందు స్వర్గమున్నదని తెలియదుగాదా! కనుక  
వేదము ప్రమాణము. స్వర్గము ప్రత్యక్షముగా తెలిసికొనజాలనిది.  
అనుమానము చేరకూడా స్వర్గమున్నది తెలిసికొనజాలరు. కొన్ని  
పదార్థములు మనకంటితోచూడకపోయినా అనుమానమువలన  
నిశ్చయ జ్ఞానము కఱగును. అంటే పొగవలన అగ్నియున్నది  
నిషముగాదా. కనుక అనుమాన ప్రమాణము కూడా అంగీకరించ  
వలెనని బౌద్ధమతము.

అనుమానము వలన ఒక వస్తువుని ఉపోంచి తెలిసికొన  
వచ్చును. కానీ స్వర్గమును ఉపోంపజాలము. పొగఉన్నచో పొగ  
ప్రత్యక్షముయినచో అగ్నిని ఉపోంచవచ్చును. కొంత ప్రత్యక్ష  
ముయినచో ఉపోంచవచ్చును, గానీ ఏమీ ప్రత్యక్షము కాదు.  
కపిలుడు మొదలగు కారు అగమమను కూడా అంగీకరించిరి.

ప్రత్యక్షపమాణవలన తెలియదగినవి. ఘుటపటాదులు(అనుమాన ప్రమాణముపోగ అగ్ని) ఆగమ ప్రమాణం వేదము.

ఉపమానం అనగా గవయ మృగమును చూచిగోను అను కొనుట, పూర్వామాంసకులు ప్రభాకరులు, ప్రభాకరమతస్తులు భాట్టులు.

అర్థాప త్తి అనగా పీనోదేవదత్తో దివాన భుంక్తే దేవదత్తుడు. పగటి పూట భోజనము చేయడు కాని బలసియున్నాడు. అంటే రాత్రిపూట బాగా భుజించునన్నమాట అనుపలభ్యి ప్రమాణ = ఇక్కడ ఘుటమున్న చో ప్రాప్తించియుండేది. ఇక్కడ ఘుటము లేదు కనుక ప్రాప్తించదు. ఇది అభావము అనగా ఇక్కడ ఘుటము లేదు కనుక

8 సూ॥ “విపర్వమోమిథాయజ్ఞాన మతద్రూప ప్రతిష్ఠమ్” విపర్వయిత అంటే మిథాయజ్ఞానము అనగా అతద్రూప ప్రతిష్ఠము, ఇది విపరీత వృత్తి సంధ్యా సమయములో త్రాంకును పాము అను కొని దగ్గరకు వెళ్లి చూసే రజ్జుతు, ఇదే అతద్రూప ప్రతిష్ఠం ఇదే విపర్వయము దీనిసే మిథాయజ్ఞానము అని అంటారు.

9 సూ॥ శబ్దజ్ఞానాను పాతీ వస్తుశూస్యః వికల్పః॥ పురుషుడు వేరు సైతన్యము వేరు అని అనుకొనడమే వికల్పము. నిజముగా చైతన్యమే పురుషుడు, పురుషుడే సైతన్యము, రావువు వేరు, శిరస్న వేరుగా లేదు, రావువుఅంటే శిరస్న. శిరస్నకంటే వేరుగా రావువు లేదు.

10 సూ॥ అభావ ప్రత్యయా లంబనా వృత్తిర్మిద్రా

థా॥ అభావమునతు కారణమైన తమస్నము, ఆశ్రయముగా కలిగిన వృత్తినే నిద్ర అంటారు, అభావమునగా ఉన్నది తెలియక పోవడమే, ఇది తమస్న వలన కలుగును. చిత్తమున్నంతసేపు

జాగ్రదవస్థగాని స్వచ్ఛవస్థగాని యుండును. స్వరణము అంటే స్ఫూర్తి, ఇది శూర్యము ఎప్పాడో అనుభవించియున్నందునే స్వరణకు వచ్చును, అనగా తిరుపతి వెంకటేశ్వరులను దర్శించి వచ్చిన తరుపాతథక్కడకూడా మనస్సులో ఆవెంక టేశ్వరులు కనుపించును, నంస్కారమువల్లనే ఆట్లు కనుపించును. స్ఫూర్తికి బీజము అనుభవమే,

చిత్రముంచేసే వృత్తియుండును, కానీ గాఢ నిద్రలో చిత్రము వుండదు. గాఢ నిద్రపోయి తేచిన తరుపాత శాయిగా నుండును, నిద్రలో నాకు ఏకియు తెలియలేదు, సుఖముగా నిద్రపోయినానని తెలియునుగడా! ఇది ఒక అనుభవము, కలిగింది నిదావస్థలో అనుభవించిన విషయము. జాగ్రదవస్థకు వచ్చిన తరుపాత స్వరణకు వచ్చును.

నిద్రలో అనుభవము కలిగినదిగడా! అక్కడ అప్పుడు చిత్రము లేదు గడా! అన్నాళో చిత్రము అసలే లేదు అని అర్థము గాదు. నిదావస్థలోనున్న చిత్రము జాగ్రత్త స్వచ్ఛవస్థలో చేసిన పనిని నిదావస్థలో ఆయా కార్యము చేయుటకు యోగ్యత లేనిదిగానున్నది. నిద్రతేచిన తరుపాత స్వరణ చేయును. దీనికి దృష్టాంతము కావిలో ఒక వస్తువు పడేపోయి నందున ఒక వ్యక్తి కావిలో కిగి ఆవస్తువు వాని చెతికి దౌరికినను వెంటనే లోపల నుండి చెప్పజాలక పోవుచున్నాడు, కానీ బయటకు వచ్చిన తరుపాత దౌరికివట్లు చెప్పచున్నాడు గడా. అనగా వాగింద్రియము నకు అధిచేపత అగ్ని. అగ్నికి నీటికివరోధము ఆవ్యక్తి నీటిలో దిగిన వెంటనే అధిచేపత అయిన అగ్ని వదలిపోయిన కారణమున నీటిలో మునిగి యుండగా చెప్పజాలక త్వాటీకి వచ్చిన తరుపాత మరల వాగింద్రియ అధిచేపత అయిన అగ్ని చేరుట చేత అప్పుకు దౌరికిన దని చెప్పగలిగేను.

11 వ సూటి “అనుభూత విషయా సంప్రమోహః స్వృతిః”

అనుభూతిందిన విషయములు దిత్తములో స్వర్ణింపకపోయి నచో అసంప్రమోహ యగును.

సంప్రమోహమంటే అనుభవము, అంటే సంస్కారము కానిని మరల మరల స్వృతించడ మేం స్వృతి అగును, అంటే అనుభవ జన్మజ్ఞానము స్వృతి. ఇప్పాడే తెలిసినచో అది జ్ఞానం, దానిని మరల మరల స్వృతించకమే స్వృతి అది తేశపోతే విస్మృతి అంటాను ఇక్కడ ఆరవ చూత్రములో చెప్పిన వృత్తులను వివరించడ మైనది.

12 వ సూటి అభ్యాస వై రాగ్యాభ్యం తన్నిరోధః।

అభ్యాస వై రాగ్యములు తేక పోయినచో పైన చెప్పిన అయిదు వృత్తులు నశించవు, వృత్తులు నశించకపోతే స్వరూప సుఖం లభించకు కనుక ఆ వృత్తులను నాశనం చేయవలెను, అప్పాడు స్వస్వరూప ఆనంద సుఖము, మోక్షము పొందగలము, ఇప్పాడు మనము అనుభవించేకి స్వరూప సుఖముగాదు, స్వరూప సుఖమును అనుభూతించవలెను అభ్యాస వై రాగ్యములచేతనే మన స్మృతి జయించ వద్దువని భగవంతుడు కూడా చెప్పేను.

13 సూటి తత్త్వ స్థితి యుత్స్వేషభ్యాసః।

అ దిత్తవృత్తులను నిరోధించుటకో దిత్తము స్థిరముగా నుండు విషయమున దాని కంగములకు యమ నియమాదుల యందు తత్త్వముడుకు యభ్యాసమనబుకును, ఈ అభ్యాసమును ముముక్షుత్తు ఆభ్యాసించుచున్నచో దిత్తము వక్షమగును.

అయితే ఈ అభ్యాసము ఎంత కాలము చేయాలని అంటే ఎప్పాడో ఒకసారి చేస్తే నరిపోవును గడా అంటే అది కుదరదని చెప్పిటి, అదే “సత్తు”

14 సూత్ర సత్తు దీర్ఘ కాల వైరంతర్య సత్కారాసేత్తు

దృఢభూషణి

సః — ఆది

అభ్యాసం వల్ల వైరాగ్యంవల్ల సంభవించును. అభ్యాసమనగా నిశ్చల స్థితిని పొందుటకు యిత్తుచు. మాటిమాటికి ఉత్సాహముతో యోగి యమనియమాములను చేయడమే దీసతోకూడా విషయములయందు దోషదృష్టితో వైరాగ్యము కలిగియుండవలెను. ఇది ఒక్క సారిగాదు, ఓంత కాలముగాదు “సత్తుదీర్ఘ కాలం” అని చెప్పేను. భగవంతుడు గీతయందు కూడా “అనేక జన్మ సంస్కారికాలో యూతి పరాంగతిమ్” అని చెప్పేను. అనేక జన్మతే గడచి పోతును.

చేయవద్దన్నాడి చేస్తాడు. మరలా మనుస్ ఏకాగ్రతగా యుండవలెనంటే అఱు ఇఱు పోతునవి యందురు. 1. కాప్తము 2. గురుబాక్షము 3. ముక్తి 4. అనుభవము. ఈ నాటుగు కలిగి నటించార పతుడు మాత్రమే ఉన్నతోన్నత స్థితిని పొందును. “దీర్ఘ కాలం” అంటే చాలా కాలము, అంటే పన్నెండెండ్లు అయిన సరైపోతునా అంటే కాదు, అది వైరంతర్యం అనగా వ్యవధానము లేకుండా చేయాలి, దర్శాసనం రప్పక యుండపలెను. సిద్ధాగ్నం, వైరాగ్యాలతో శీలించాలి అంరం వస్తే అనగా వేళే విషయముల వస్తే మనుస్ పోతుంది. అంతరం లేకుండా తైలధారవలె యుండవలెను. కేవలం ధారా ప్రపాఠంగా యుండినసేచాలదు. అందుకే “సత్కారాసేవిత” అన్నారు. అనగా శ్రీ స్వాములవారు చెప్పికి గానీ నాకు ఏమి కలుగ లేదని అనుకుంటాడు. ఆలాగాక గురువుగారు మహాత్ముడు అనియు హాయి చెప్పిన ప్రచారం చేస్తే ఆ సాధనవల్ల నేను సంసార సాగరమును తరించిపోతాననే విశ్వాస కుండాలి. ఆలాగాక సత్కారము లేకపోతే కునికిపోట్లు శరీరం

బరువు విష్ణువాలు కలుకుట ముండును, అంటే అనుష్టానమందు ఆదర భావము లేక నిరాదరణగా యుధుటయే కారణము. ఆదరణ భావములో చేసే కునికిపాట్లు ఆవలింశలు మొదలైన విఘ్నములు రావు. కనుక నే దీన్ని కాాము, నిరంతరము, సత్కారముని, మూడు విధములు తెలిపిరి, తన సాధనఎంతవరకు వచ్చిపాఠో చూచు బోణాలి. ఎట్లను దృఢభూమి కెగిన హాటకి భ్రమరకీటక న్యాయముగా “బ్రహ్మానిత్ బ్రహ్మానభవతి” ఆ పుతుకు భయమువలన భ్రమరమును భావించి కడకు భ్రమరహే యగును.

అలాగే బ్రహ్మాభావన కలిగిన బాధు కడకు బ్రహ్మామై పోతాడు. వారే బ్రహ్మానభవతి. శ్రీ సద్గుతుస్వాములపాఠు, రఘుమహార్షి మొదలైన బాధు ఆ స్థితిలో యున్నారు కనుక నే మనము పూజంచుచున్నాము. మనుమ్యజన్మ సిద్ధించినది కనుక ఈ రీతిగా జీవితాన్ని సార్థకము చేసికొనడినెను.

15వ సూత దృష్టాను శ్రవిక విషయ వితృష్టస్య వళీకార సంబ్రావై రాగ్యం

వై రాగ్యము రేణురకములు అది అపర వై రాగ్యం పర వై రాగ్యం, అని అంటాడు, అపరవై రాగ్యం నాలుగు రకములు అవి 1 యతమాన వై రాగ్యం, 2. వ్యతిశీక వై రాగ్యం, 3. ఏ కేం ప్రదియ వై రాగ్యం, 4. వళీకార వై రాగ్యం. ఈ నాటగింటిలో మొదటి మూడింటిని సామాన్యముగా అందరు తెలిసికొనవ చ్చుపాపి వది లేసి నాలుగవ జానిని చెప్పచున్నారు. దృష్ట విషయములంచీ లోకములో కనుఫించే పుష్పచందనాది తాకిక విషయములు. ఆను శ్రవికాలంటే వేదము వందు చెప్పబడిన స్వర్గ రంభాదులనేవి, ఇని ఆత్మాకములు, ఈ రైండింటియుచు ఆసక్తియున్నాను అందులోని విశేష వై రాగ్యములను బట్టి మూడురకములున్నాయి.

1 యుతమాణం = అనగా ఈ లోకమునందు సారపైన దేది యోగా  
అసారపైన దేది యోగా నేను తెలిసి కొండున నేకింది ఇది గురువువలన  
భాస్తుములవల్ల తెలిసి కొనవలెననునది ఇదే మాలిమాన వై రాగ్యము

2 వ్యుతి రేకం = అనగా చిత్తముకో నున్న కోమములన్నిటిలో  
వివేకము యొక్క అధ్యాత్మమువల్లన్నిచిత్తపు త్రికోమములున్నావో  
ఎన్నిపోయాః వో తెలిసి కొనడము వ్యుతి రేక వై రాగ్యము.

3. ఏకేంద్రియ వై రాగ్యం = అనగా దృష్టము, అమృతవికము,  
అంటే ఈ లోక పరలోక విషయములయందు వై రాగ్యము అనగా  
అవి అన్నియు దుఃఖమాపమని తెలిసి ఆప్రవృత్తిని ఎనలి వేయుట  
అయినను మనస్సులో ఛౌత్సుక్యము మాత్రముంటుంది, దీనిని  
వేకేంద్రియ వై రాగ్యముట్టారు.

4 వశికారం = అనగా ఛౌత్సుక్యము కూడా తేసది నాలుగవ  
వై రాగ్యము దీనిని గురించియే చెప్పాచున్నాము.

అంర వై రాగ్యము కలిగినచో అప్పాడు అప్పాంగ యోగ  
ములను శీలించగలసు. ఇవే స్వప్జాత సమాధికి అంతరంగ సాధన  
ములు, అసంప్రప్జాత సమాధి అయిన చో అప్పాడు అపరవై రాగ్యము  
బహిరంగమగును. అప్పాడు పరవై రాగ్యము అంతరంగమగును.

16 సూక్త తర్వాతం పురుష ఖ్యాతేనూ వై తృప్త్యమో!

పరవై రాగ్యము సమస్తగుణములయందు వై రాగ్యము  
వీడికపదో అది అనంతప్జాత సమాధియగును, అనగా సంప్రప్జాత  
సమాధి శాగుగా అనుష్టోచిసచో మంది విరక్తి కలుగుతుంది.  
అప్పాడు పురుషుని సాక్షోతాంతరము కలగుతుంది, అంటే ఇహ  
పరములయందు దృఢవై రాగ్యము గలగడమే పరవై రాగ్యము.

అభ్యాసము శాగుగా ఈదరపలెనంటే ముందు మంచి వై రా  
గ్యము కావలెను. చిత్తవృత్తులను నిరోధించు అభ్యాసమును వై రా  
గ్యమును ఆవలంబించవలెను.

17వ సూత వితర్ణ విచారానందాన్సైతా స్వరూపాన్నను

గమాత్ సంప్రజ్ఞాతః॥

1. వితర్ణము 3. విచారము కి ఆనందము 4, అస్మితము స్వరూపము రొఱుక్క సంబంధము వలవ సంప్రజ్ఞాత సమాధి కలుగును, ధ్యానింపదగిన వస్తువు దేనిచేత భాగుగా తెలియబడునో ఆది సంప్రజ్ఞాత సయాధి. ఇందులో ధ్వయ స్వరూపము చక్కగా బోధపడును సమాధి అంటే భావనయే. ఆ భావముమనగా ధ్వయాచారమునకు సంబంధించినది. ఈ భావనే సంప్రజ్ఞాత సమాధి. ఆ సమాధిలో ధ్యానింపదగిన వస్తువు నాలుక రకములుగా యుండును, ఈ నాలుగు రకములు సవితర్ణములో ఎట్లుంటుననగా ధ్యానింపదగిన పంచభూతములు ఇంద్రియములు ధ్వయముగా యుండేతి, సర్వతర్ణమునిబడును. ఇవి స్వాలము ఇదియే వితర్ణానుగత సమాధి

2 సూక్త్ పంచతన్మాత్రల యుండు భావము నుంచుటయే విచారానుగత సంప్రజ్ఞాత సమాధి.

3. సానందమునగా రజ్ఞస్తమో గుణములు శోద్ధిగా నుండి సత్యాగ్మము ప్రపథానముగా నున్న బుద్ధికి గోచరమైన సాక్షాత్కారము నానందముగును.

4. సాస్నేత అనగా రజ్ఞస్తమో గుణముల రొఱుక్క లేశమూత్రముకూడా లేక పూర్తి సత్యాగ్మము కలిగినచో ఆదే అస్మితయుగును

1. గ్రాహ్యము 2. గ్రహాంము కి గ్రహీతమని సమాధియుండును. అస్మిత సమాధిలో పురుషుకు ఇట్లాయుండునని గ్రహీంచును. ఒకే సంప్రజ్ఞాతసమాధి నాలుగు రకములుగా అయినది.

భావప్రత్యయ మైవది, అసంప్రజ్ఞాత సమాధి, ఉపాయప్రత్యయమైనది. సంప్రజ్ఞాతసమాధి, ప్రకృతి లీనముగు మనస్సుగలవారిని భవప్రత్యయులన్నారు, ఏకే విదేశులు, ప్రకృతిలయులు,

ముముక్షుత్వములు సాస్నేహి సమాధిగఱవారు ప్రకృతి లయు  
గుదురు ఇదే సంప్రజ్ఞత సమాధి,

భవ ప్రత్యయమంటే భవ అంటే సంసారముప్రత్యయమంటే  
కారణము,

ఈవ సూటి విరామ ప్రత్యయాభ్యాస పూర్వః సంసార శేషిటి న్యాః  
ఉపాయ ప్రత్యయసమాధి యోగులకు మాత్రము కఱ  
గును, ఉపాయ ప్రత్యయ సమాధి ఎవరికి కఱగుననిన వివేక ప్రకృ  
తులకన్న భిన్నము, ఏరికి, 1 శ్రద్ధ, 2 పీర్యము, 3 స్నేహి,  
4 సమాధి, 5 ప్రజ్ఞ ఇవి ఉపాయములు, శ్రద్ధాముగా ఈ యోగ  
విషయము వలననే నాకు చిత్తము నిడ్చులముగా నుండిను ఇదే  
పురుషార్థసాధకము.

“సరోవర్జీర్ణమివత్యచమ్” శ్రద్ధగలభారి అజ్ఞానము సర్వము  
కబుసమును విడిచినట్లు వదలి పోతును,

శ్రీఽప్రశ్నాపరమం పాపం శ్రద్ధా పాప ప్రమోచనీ।

జణాతి పాపం శ్రద్ధాభాన్ సరోవర్జీర్ణమివత్యచమ్।

అశ్రద్ధ పరమపాపము, శ్రద్ధ పాపములన్నిటిని విమోచ  
నము చేయును. ఇట్టి శ్రద్ధ కాప్తపతనము ఆచార్య ఉపదేశము  
వలననే లభించును. ఇట్టి శ్రద్ధ యే తల్లివలె శుభమై యోగైని శాప  
దును. శ్రద్ధ అనేది పైకుగుకుండవంటిది. ఘలము వెన్న వంటిది.  
కుండ పగిలి పోకుండ ఉన్న నే మజ్జిగాని వెన్నగాని లభించును.  
అదేరీతిగా శ్రద్ధ అనే పాత బాగాయున్నచో సాధన అనే ఘలము  
లభించును. ఈ శ్రద్ధ ఎట్లుత్సున్నగు ననిన ఎంతశంతకు శ్రవ  
ణము చేస్తాయంటే ఆంరకంతకి శ్రద్ధ కఱగును. ‘భగవద్గీత’ రప  
స్విభ్వాయ్ అని యున్నది. క్రూఢమువగా మిక్కిలి కష్టమైనది. ఒక్క  
కుచ్ఛము అనగా మూకురోజులు మధ్యాశ్వాం ఒక్కపూర్వ  
మాత్రము భోజనము చేయవచ్చును, తఱువాత మూడురోజులు

సాయంత్రము భోజనము చేయవచ్చును. ఆ తకువార మాడు రోజులు తాను వంట చేసి కొన గూడకు, ఇతరులు పెట్టినచో భుజిం చెది. ఎవ్వరూ పెట్టుక చోయినచో అలా ఉండవలసినదే. ఆ తకువార మాడు రోజులు ఎవ్వరైనా పెట్టినా భుజించకూడదు ఇంది శ్రూచ్ఛము (కష్టప్రదము.) చాంప్రాయణ మనగా పూర్తి మ అయిన మార్గాలు నూచిచంద్రుని కథ ఒక్కాకటి తగ్గును. కనుక తాను పూర్తి మకోజ పూర్తిగా భుజించి ఆ మరుసటికోళ నుంచి తాను భుజించే ఆహారమును 15 కబ్బిముటగా నెంచుకుని పాడ్యమి మొదలు ఆమాపాస్యరోజు వరకు ఒక్కాక్కాక బశమును లగ్గించుచు వచ్చి ఆమాపాస్యరోజున ఉపహాసమూడులు మరల పాడ్యమి రోజుకు ఒక్కాక్కాక బశమును పోల్చించు కొంటూ వద్దిన 15 రోజులకు పూర్తి భోజనమగును. ఇంది ఒక్క నెల దీనినే చాంప్రాయణ ప్రతిమందురు. ఇట్టి ప్రతిములవలన శరీరము తపించును. ఆ తపము ఎలన అనేక జన్మల పాపము నశించును. కామ్యార్గ్రము తానుకోరు కూన్నది మాత్రమే సిద్ధించును. నిష్టామ కర్మ అయినచో చిత్త శుద్ధిని గలిగించును. నిష్టామ కర్మ అంటే తాను నిద్ర లేదింది మొదలు కాత్రి పకుండే వరకు చేసే మంది పనులన్నియు భగవదర్పి తం చేయడమే. పాపకర్గ్రులు అనగా చేయరాని కర్మలు చేసి భగవదర్పితమనరాము. కాస్త్రము మంది పనులు చేయమనియు చెడ్డ పనులు అసలు మానవులు చేయరాదనియు ముందుగానే చెప్పేను. కనుక విహిత కర్మలు చేయడము నిషీధ కర్మలు చేయకపోవడము గీత - “త్రివిధం పరక స్వేదం” క్రోకములో చెప్పిన కామక్రోధలో భములు పోయినచో అనుర గుణములు పోయినట్టి, కర్తవ్య కర్మ నివ్వ చేయవలెను, సోమరితినముండకూడదు. కాస్త్రముగాని, పెద్దలుగాని పాథ్యమైత పనినే చెప్పేదఱు, కానీ పాథ్యముగాని పనిని చెప్పరు. అయి తే ఆపనిచేయుటకు కొంత కష్టముకుఱగ వచ్చును. తాక్ష్యరార్పణ

మని చేయుటవలన వ్యవసాయ వారు దేఖనుకోండి, ఈ శత్యరార్పణ చేసి నంతమాత్రాన ఆ ధాన్యమును ఈ శత్యరుకు పట్టు కెళ్లిపోదు, మింకే యుండును, పైగా ఈ శత్యరక్తయిఁ కలుగును చిత్తశుద్ధికలుగును. ఆ చిత్తశుద్ధిలో ఇది అత్మ ఇది అనాత్మ అని బాగా తెలియును, అంటే అత్మ సుఖరూపమైనది, అత్మ దుఃఖరూపమైనది, అని తెలిసినందున దుఃఖరూపమును వదలి సుఖరూపమును కోఱుకున్న వారికి ఆ త్యాగాత్మ వివేకము కులుగును. ఇట్టి ఉపాయము తెలియక అపాయములో పడిపోవుచున్నాడు, సేద్యము చేయుటకు ఎంతో శ్రమపడవలేను, ఎండనక వానవక శ్రమపడుచుండురుగదా; ఇక ఆత్మజ్ఞానము కావలేనంటే జవథ్యానాదులు ఏకాగ్రతతో చేయవలెను. గదా! కనుక కష్టమును కొనక తప్పక చేయవలసినదే, అలా చేపణసే ఆ సుఖము ఆ ఆనందము గోచరముగును, ఇదే పరమపుకుషార్థకు ధశ్యార్థకామములు పరమ పుకుషార్థకుశోరకే నాయగాత్రమూలు బ్రహ్మచర్య గృహాస్త వానవ్రష్ట సన్యాసం అని, ఇది క్రమముకే, ప్రాణ్యములకే సన్యాసార్థత అని శంక్రములు తెలిపిరి, సుశత్యరాచార్యులపాఠ అన్నది, ఎవరికి యుష్టిపవీత భారణమున్నదో వారందడు సన్యాసముఖునకు అర్థాలన్నారు, దీనితో ప్రాణ్యాన క్రతియ వైశ్వ్యలకు సన్యాసార్థతవచ్చినది. అంటే జందెము గలవారందరకు అర్థాత గలిగినది.

అదిన శేసన్యాసంలనే దానికిముఖ్యార్థము “యదహశేవవిరశేత” తదహశేవ ప్రవర్తశేత అన్నారు. అంటే ఏకోజు విరాగము ఏర్కి గలిగిపడో ఆరోషే సన్యసించుతని. ఈ వాక్యములో జాతిగాని, లింగముగాని వయస్సుగానీ తేదు, కనుక ఈ వాక్యమును గుర్తించి శ్రీగురుచేవులు (శ్రీసద్గురు స్వాములపాఠ) లోకములో గల పెద్దలు ఈ వాక్యమును అంగీకరించెదరా అని సందేహము కలిగి కృష్ణచరణముగా నుండే విమలానంద స్వాములపారికి ఈ వాక్యమును ప్రాసి

కాళీ పండితులను తెలిసికొని ఖాసిరి ఒక వెద్ద పండితులని ఎట్లు తెలియుననిన కాళీనూన్న వెద్ద పండితులచందరను ఒక ద్వేత పండితుడు వచ్చి పాండిత్యములో ఓడించుచుండెను.

పూర్వము నుండియు కాళీగల పండితులలో వాగ్యివారము చేసి అక్కడ పండితుడని అసపించుకొనవలెను.

అద్దేత పండితులిసి ఓడించి కాళీక్షుక్క గౌప్యతసమును ఎవరు నిలుపగలరని పండితులందరు ఆగోచించి ఒక మేడ మిాదగల గుణవ్యాప్తిసుంపు అక్కగగా అద్దేత పడితుని తసవద్దుకు తీసికొని రమ్మని చెప్పి వాగు వచ్చినతరువాత ద్వేతాఖంధన మిాద పదమోరు వాక్యము లను ఒకేసారి ప్రయోగించి ఆ పదమోరు ప్రశ్నలకు సమాధానము చెప్పమనిగా ద్వేతపాండితుడు చెప్పి లేనందన ఓడిపోయెను. శ్రీ గురుదేవులు ఖాసి పంచిన “యదహా తేవ విర జేత్ తదహా రేవ ప్రవజేత్” అను వాక్యముగల జాబును శ్రీకృష్ణచరణముగారు ఆ మేడ మిాదయుండే పండితుని వద్దుకు వచ్చి అక్కగగా ఆపండితుకు వయస్సు లింగము జాతి తెలుపలేదు గనుక వై రాగ్యము ముఖ్యమని చెప్పిరి.

ఈ వాక్యమును చెప్పినది కాళీగౌప్యతసమును నిలిపిన వాగు నారే శ్రీలకు కూడా సన్యాసార్థాతకూడా యున్నదని చెప్పిరి. ఏ నాడు పూర్తి వై చాగ్యము గలుగునో ఆనాడు సన్యాసించవలెను. శ్రద్ధను గురించి చెప్పమూ ఇంతవచ్చినది.

19వ సూటి భవప్రత్యయోఽి దేహప్రకృతిలభూనాం

భవప్రత్యయములు అనగా ప్రకృతి ప్రత్యయములక్కన్నా భిన్నమైన వారికి శ్రద్ధావ్యక్తి స్వీతి సమాధి ప్రజ్ఞలను ఉపాయ ప్రత్యయ యావ సమాధి సిద్ధించును. శ్రద్ధ అనగా ఈ యోగమే మోతురూపమైన పురుషార్థమునకు పాఠన్నైనది, అంట యోగ

విషయమై ఉత్కర్ష అంటే యోగవిషయము తెలిసినో ఎవలయు సను అభ్యర్థిమ ఓతి “తపస్సియో” యోగి లపస్సు చేయుచూసి కంటే జ్ఞావకంటే అనగా పరోక్ష జ్ఞావము కంటే యోగము గొప్పదని, కర్మ యోగులకంటే యోగి గొప్పభాషు ఆని తాత్పర్యము.

20వ సూత్ర శ్రద్ధా వీర్యస్వరూపి సమాధి ప్రజ్ఞాభూర్వకాత్మకేమా॥

21వ సూత్ర తీవ సంఖోచా నామా సస్నేహి!

శ్రికృష్ణగా పట్టుబడిన తడ వాత వీర్యము కలుగును వీర్యం అంటే ఉత్కాశము, ఈ యోగము తప్పక సంపాదించవలెనను ఉత్కాశమే శ్రద్ధ ఎంత శాశ్వత కలిగితే అంత ఉత్కాశము కలుగుతుంది. యోగము ఆనుషీంచుచుండుగా యోగము శాశ్వత పట్టుబడి వచ్చే శాశ్వత ధ్యానము చేయగలడు, స్వరూపి అంటే ధ్యానంశాగా చేయునచ్చికు అప్యాడచ్చికు మనస్సుపోవుచుండును మాలా వచ్చి చుండును, మరలా పోవుచుండును, అలా పోవుచుండుటు కారణము జ్ఞాన జన్మాంతరాలలోగల విషయ సంస్కారమే కనుక ధ్యానము చేయువారు శాశ్వత గ్రహించవలెను, మనస్సుపోవుచున్నా నేను మాత్రము ఇచ్చుటనూడి తేవను ఆనుపట్టుదల గట్టిగా యాస్చుచోఅప్యాడు క్రమముగా ధ్యానము కుదురును. ఆ ధ్యానమే స్వరూపి యుషబడును, బుద్ధుకు ఇట్టి ధ్యానమును సంపాదించుటిరకే, క్లోపుటిరకే, ఇంసససే శుష్టుతుమే శరీరం

త్వగస్థి కూంసం ప్రశయంచయాతు  
అప్రాప్యా శోధం జవుకల్ప దుర్లభం

నై రాసనా త్యాగయ మతశ్చలిష్టుతే।

శ్రీ బుద్ధదేవుడు నిర్వాణసిద్ధిశిరకు అసనమును వేసి కూర్చుం ఉటుకు విశ్చయించినప్పుడు సంకల్పించిన క్లోకము, అనగా ఈ

ఆసనమునందు నాశరీరము యెండి భస్మమై పోతుగాక, త్వక్, అస్థి, మాంచము వెయదలగునవన్నియు శిథిలములై పోతుగాక. ఆనేక కల్పములకై నశు పొంచుటకు త్యాగులూ జూధితత్వమును ఆవగా నిర్వాణమును పొందక ఈ ఆసనమునుండి ఈ దేవమును కద లీంపను, ఆవగా లేవను అని ప్రాణిష్టచేసి కూర్చుండెను, అప్పుకు సలబది లోజులకు పాక్కొక్కారమైంది.

రామశ్రీరఘ్వులు కూడా ధ్యాన సమయములో ఈ ఇంద్రియము చల్చించునో ఆ ఇంద్రియమునుసోసి పార వేయుని లెంను ఆధి ప్రాణుముతో శాగానూరిక క్రూరి పదురూగా పెట్టుకొని ధ్యానమునకు కూర్చుంకుశు అఖాంక ఇంద్రియములన్నియు గజగజలాడి పోతును. ఏది చల్చించిన దానిలో పరికి కీయును భయమువలన ఆప్యు డస్ఫూకు ముచున్న నిశ్చలముగాను-డేవి, ధ్యానము శాగా చేసినచో సమాధి కలుగును, అప్పుకు పాక్కొక్కారము కలుగును అప్పుము తాను ఈలోకమునకు ఎందుకు వచ్చునో ఆచనిపూర్తి చేంవట్లు సమాధి అంటేధ్యానము శాగా తదుడు మే, ప్రజ్ఞ అంటే ప్రశ్నతి పూరుష వివేకము, ఇప్పుడో వివేకములేక ప్రశ్నతిసే తాను అనుకొనును, అంచు వలవ జనన మరణములను పొంకుచున్నాడు, అలాగాక ఈపాయ ప్రత్యయ సమాధి లభించినచో ఈశరీర శేంద్రియములు ఏమియు తాను కూడనే దృఢమై రాగ్యము కలుగును, సంప్రజ్ఞత సమాధిశాగా శీలించినచో అసంప్రజ్ఞతిసమాధి లభించును, ఈ ఆసుప్రజ్ఞత సమాధి రెండు రకములు, ఒకటి భప్రత్యయము, రెండు ఉపాయ ప్రత్యయ యొగులు ఇట్టి ఉపాయప్రత్యయ జ్ఞానమే అవలంబించవలసినది, వేదాంతులకు ఈ ప్రశ్నతి అంతా కల్పితము, రిజ్మసర్వప్రభాంతివలె “బ్రహ్మ సత్యం జగన్నిధ్యా” అవగా క్రాడును చూచి పాము ఆను కొని దగ్గరకు వెళ్ళిచూచినచో ప్రాతు ఆని తెలియును. ప్రాంతి

పోయి నిషిధుపము లేలిచును, అలూగే జ్ఞానపము కలిగినచో ప్రకృతి అంతా కల్పితం అంతా ప్రమార్థి స్వయంపమే అని గ్రహించును.

### 22వ సూటి మృదుమంధ్యాధి మూర్తిత్వాత్ తత్త్వాత్ విశేషః।

వై రాగ్యము మూడుకురకులు, మృదుసువేగం, మధ్యసంవేగం, ఆధికసంవేగమని, వృదు సంవేగమయినచో సమాధి సైతికి చాలా కాలము పట్టును, మధ్యశం వేగమయినచో కొంత కాలముకు సమాధికర్తులుగును తీవ్రవై రాగ్యముగలవాసీనే మూడు ఫేదములున్నవి. మృదు, మధ్య ఆధిమూర్తి అని అంటే మృదు తీవ్రము మధ్య తీవ్రము ఆధిచార్యత తీవ్రము అని ఆధి మూర్తి తీవ్రవై రాగ్యముగలవ్యక్తికిపోయిప్రత్యుభుము శీలించగా శ్రాగాదృఢపడిఅశంప్రజ్ఞతసమాధి లభించును. ఆప్యాయ మవస్సే వశించిపోతును అందువలన తాను లేవచలనను స్వరణయే యుండదు. ఇక లేది చాపడమనేది లేదు, మనస్సు ఉంటేకంా ప్రకృతి కలుగుటకు స్వయంపావస్థ సమాధిని పొందును. ఇది వేదాంత పద్ధతిని అనుసరించింది. “అజ్ఞాన కలుషం జీవం” లిల్లగింజగంధమువలన నీటిలో బురద అషుకు పోతును. ఆ బురదలో దిల్లగింజ గంధముకూడా క్రిందికి పోవును.

### 23వ సూటి తశ్వర ప్రణిధానాద్యా

తశ్వర ప్రణిధానమువలన ఉపాయప్రత్యుభుము అనగా అసంప్రజ్ఞత సమాధి లభించును. కపిల మహార్షి తశ్వరుని అంగీకరింత లేదు, కనుక సరీక్యర సాంఖ్యమన్నారు ఏకు ప్రకృతి పురుషులు ఇద్దరిశే అంగీకరించెను.

పతంజలి మహార్షి కపిల మహార్షిని ఆనుసరించినదంతయు అనుసరించి తశ్వరునికూడా అంగీకరింజను కనుక పతంజలి మతము సేత్వరసాంఖ్యమన్నారు.

ఈక్ష్వాకుని అంగీకరించెనసిన ఈక్ష్వాకుని అంగీకరించుటవలన  
శాగా ధ్యానము చేయటచే అసంప్రభూత సమాఖ్య లభించును.  
ఈక్ష్వార | పణిధాశముటే ఈక్ష్వాకుని శంఖు పొందడము. ఈక్ష్వార  
శిరణాగతి స్థితికి చాలా (దగ్గర) మందిరి తన ధ్యాన, సాధన  
ములు శాగా నిర్విఘ్నముగా సాగవలెనంటే సాధకులందరు ఈక్ష్వ  
కుని సిర్పులమైన భక్తితో తనను కూడా ఈక్ష్వాకునికి సమర్పించు  
కొనవలెను, పరమేశ్వరుకు యెంతో గురువుకూడా అంతే, అంతే  
పరమేశ్వరానుగ్రహము గురువనుగ్రహము సంపాదించుకొనవలెను,  
గురువు సాక్షాత్తు పరబ్రహ్మము. దేవుని గురువును ఇద్దరిని భేద  
ముగా చూచువారికి జ్ఞానము కులుగదు, పరమేశ్వరానుగ్రహము  
కులగవలెనంటే భక్తితో పరమేశ్వరుని భజంచవలెను, అలాగే  
గురువుగారి అనుగ్రహముకూడా సంపాదించుకొనవలెను ఈక్ష్వ  
రానుగ్రహమువల్లనే జ్ఞానమునకు కావలసిసవన్నియు లభించును.  
గురువుకూడా లభించును, కానీ గురువు అనుగ్రహమును సంపా  
దించినచో గురువు అనేక రహస్యములను విప్పి చెప్పేను. శాగా  
దృఢజ్ఞానము కులగవలెంటే ఈక్ష్వరానుగ్రహము గుర్విను  
(గ్రహము వేదానుగ్రహముతంత్యకరణ అనుగ్రహము ఉండవలెను.

శ్రీరాముడు | శ్రీ కృష్ణుచు కూడా గురువుల ధ్యానానే  
జ్ఞానము సంపాదించుకొనిరి.

“యుస్యోదేవే పరాభక్తిర్యధాదేవే తథాగురూ॥

ఆ | పశారము ఈక్ష్వాకుని గురువు ఒకే పరబ్రహ్మస్వరూపు  
లను దృఢమైన భక్తిగలపారు శ్వరలో తరించిపోగలరు.

18-7-74 గురువారం

సాధకుడు సంసారాగ్ని చేత తపింప బడుచుండగా ఆ భక్తు  
వకు ఈక్ష్వార శిరణాగతి చాలా ముఖ్యసాధనము, ఈక్ష్వార ప్రాణి

ధావము వలన ఈశ్వరుడు నా భక్తుసతు శ్రీమతుమాగా సహాది ఇద్దిం  
చుక్కాక అని ఆనుగ్రహించును.

ఓణ సూర్యేశ్వరు కిషాకాశమైర పశామ్యుష్టపుషుష విశేష

ఈశ్వరు

అవిద్యాది పంచక్షేత్రములు కర్మలు అనగా తుథర్మసులు  
అశుభ కర్మలు విషాక=శర్మఫలములు అంటే జాత్యు యురోఫు  
ములుగా కటగును, అంటే జాతి ఆముఖ భోగములు ఎతు శాలము  
అనుభవించవలెనో ఆకమై అంటే సంస్కారములు ఇవన్నియు  
జీవులను అంటుంచును కానీ పరమాత్మను అంటుంచును ఆశయ =  
అంటే అంతఃకరణములో వుండేని. అపే సంస్కారములు స్ఫూర్థ  
శరీరముకర్మముపారముగా వస్తూ పోతూవుంటుంది. పాతవస్తును  
వదలి శ్రీత్రవస్తును ధరించువట్లుగా అంటే వ్యక్తి, విలక్షణముగా  
యుండునో ఆరీతిగా సేకర్మకు సంబంధించిన స్ఫూర్థశరీరమును ధరించు  
చుండును సూక్ష్మశరీరము స్ఫూర్థశరీరముతో చేసిన కర్మలన్నియు  
అంతఃకరణలో సంస్కారమూపమున యుండును, స్ఫూర్థశరీరము  
పోయినా మరల జన్మించినా తిరుపాత అంతఃకరణలోని సంస్కార  
ములను ఆనుభవించుచుండును, వస్తుములకన్నా వ్యక్తి, పేరుగా  
యుస్మల్లు పుట్టే శరీరముపక్క చచ్చే శరీరముతను విలక్షణముగా  
సూక్ష్మశరీరముండును, జ్ఞానేంద్రియములు కీ కర్మశైలియములు కీ,  
పంచభూతములు కీ, అంతఃకరణ ఇవి సూక్ష్మ శరీరము. ఈ ఇంద్రి  
యములన్నియు జ్ఞానము కలిగిననే లయించి పోవును.

అంతఃకరణ అంటే ఒక త్వేనపు వుడవంటిది కమసలి  
బంగారమును ఆకురాతితో శాసినచో అతి సూక్ష్మమైన శేషు  
తులు రాలును, అవి చేకికి దౌరకవు, అందువల్ల పాటిని త్వేనపు  
పుండలో వత్తించో ఆ శేషుతులు ఆ వుండతు అతుకుంచును,

అలాగే అంతఃకర్ణాలో నేడు జన్మల సంఖ్యారము మైషత్తు తుద్దాయున్న బంగారపు అముతులవ లే ఉండును. సంచిత కర్మల వల్ల గల కర్మలు ఫలాన్ని ఖమైనచ్చాడు ఆ ఫలము ఏ జన్మశు అర్థమైనదో అట్టి జన్మ కలుగుచుసును ప్రార్బుము అనుభవములో పోతుణి. ప్రార్బుము అనుభవించుతూ మరల ఓత్త కర్మల చేయుచుండును. ఈ ఫలము మరల సంచితములో పోయి చేకు చుండును. అయితే ఆమి మూత్రము మన చేతిలో యుక్కది. మనము చేయుచాని పనిచేస్తే ద్యాఖము నరకము కలుగును. అలాగాక చేయుదగిశ పసులు చేసి పరమేశ్వరార్పా బుద్ధితో చేస్తే ఆప్యాకు అంతఃకర్ణ శుద్ధి కల్గి క్రమముగా మోక్షము లభించును.

ఈశ్వరునకు కేళాములు లేవు కనుక ఫలములేదు సంఖ్యారము లేదు కనుక జన్మకూడా లేదు. ఈ నాలుగింటిలో స్తుతింపబడే బాడు జీవుము, పాటి స్వర్పలేనివాడు ఈశ్వరుకు ఏదైనా సరేళు పని చేసినచో చెకుకలుగును. ఈంచి పనిచేస్తే ఈంచే కలుగును. అంతేటాని మంచికి చౌపు, చౌమకి మంచి పవ్యాదూ కలగదు. సాధకు లక్షమిఖ్యములు వచ్చుచున్న వంట్టమూర్యజన్మకర్మలరొక్కసంఖ్యారము కల్గనే

26 వ సూట్రత్తనిరతిశయం సర్వజ్ఞ బీజం।

ఈశ్వరునియుండు గర్జజిల్యమునకు కారణముగు నిరతి శయమైనది. అంటే ఇతి తెలియును ఇంక్రపైది తెలియదనేది ఈశ్వరునకు లేదు మనకు మూత్రము ఓంతవరి కే తెలియును కానీ అంతా తెలియదు. అంటే సాతిశయ జ్ఞానము నిరతిశయ జ్ఞానములో ఇంక్రపైవును ఎట్లుంటే ఘుటాళాశ మఠాళాశాములన్నియు మహాళాశములో లీనమైనట్లని గ్రహించవలెను.

నిరతిషయైన ఈశ్వరుడు ఒక్కడా తేక బ్రహ్మాదేవా  
దులు కూడా ఈశ్వరులేనా! అని అడుగగా కాల పరిమితిచేత పరి  
మితికానివాడు పరమేశ్వరుడు. ఈ పరమేశ్వరుడు ఒక్కడే  
26 న సూటా పూర్వేషమహిసుకు కాలేనానవచ్ఛేధాత్!

చతుర్యగ సత్కారములు కలసి అనగా నాటుగు యుగములు  
కలసి ఒకటి, అట్టివి వెఱ్య కలసినచో బ్రహ్మకు ఒక పగణ, మరల  
వైయ్య కలసినచో ఒక రాత్రి ఇట్టి రోజులుగా, వారములుగా, పక్క  
ములుగా, నెలలుగా, స వత్సరములుగా నూరి అట్టి నూతుసంవత్సర  
ములు బ్రహ్మ అయితు అందువలత బ్రహ్మః కూడా కాలపరిచ్ఛ  
దమున్నది గరుత్తుంతుడు పాములను కారిపెశేయుసాట్టు. ఈబ్రహ్మ  
దులంకా కాలమూలో కారించిపోవలసినపారిసియు ఈశ్వరుడు  
బ్రహ్మడు మాత్రము కాల గర్భమూలో కలియడని శృతిప్రమాణము  
న్నది కాల కాల అంటే కాలుడు అంటే యుముడు కూడా కాల  
మునకు వళపడిపోవువాడే, ఈశ్వర ప్రసిధ్ానము కూడా సమాధికి  
ఒక అంగము.

27వ సూటా తస్యపాచకః ప్రణవః

ఆ ఈశ్వరునకు పాచకమైనది ఓంకారము, ఆ ఈశ్వరుని  
ప్రసిధ్ానము చేసినచో అనగా ఆయునకు సంబంధించిననామ  
ముతో జపించినచో ధ్యానించినచో పిలిచినచో పలుకుతాడు,  
వాడు పిలిచేది ప్రణవము అనగా ఈ పాధకులైనవాడు పర  
మార్గము ఓంకార ధ్యానముతో ప్రోత్తముచేయుదురు, పరమే  
శ్వరుడు ప్రోత్తముచేయబడతాడు, వ్యక్తిని ఒకే పేరు పెట్టి పిలి  
చెదలో అలాగే ఓంకారము ఈశ్వరునకు పాచకము, ఈ ఓంకా  
రము స్త్రీలు ఉచ్చరించకూడదని అంటారు, ఎందుకంటే స్త్రీలు  
గర్భవతులుగా యున్న ప్రాడు ఓంకారమును దీర్ఘముగా ఉచ్చరించి

నచోపాటాయామమువీర్పడిగర్భముసతు కొన్ని కష్టములువచ్చును.  
ఈనుక అటుచంటి తీర్మిలను గురించి చెప్పబడిన దానిని మొత్తము  
తీర్మిలంతా ఉచ్చారించుడదని అన్నాడు. బాహ్యశుద్ధి ఛాలా  
అవసరము “మచో డే శై” పుశుద్ధ ప్రదేశములో కుంతుని ఆధ్యా  
త్తిక సాధనలు చేయవలెను. “శౌచాత్ స్వాజజు గుప్పాప్తైరసం  
సర్గః” రెండవచాదం 40వ సూత్రములో చెప్పినట్లు తన అవయవ  
ములయుండే తవకు జూపు కలుగుతుంది. అంటే శరీరమం  
తయి మలముతో కూడినదే కన్నపుసి, నోరు ఎంగిలి, చెవిగుబిలి  
ఇంకా మలమూక్రాక్షులు ఇచ్చి అన్నియు కలిగిన శరీరము మూడ  
వివగింపు కలుగుతుంది. తన అవయవములయుండే ఎవగింపు కలిగి  
నపుకు ఇతికుల సంసర్గము కోరజాలరు. అంఘనల్ల బ్రహ్మాచర్యము  
అఱవకును. పరమాత్మను దృఢచింతన చేయవలెనంటే బ్రహ్మా  
చర్యముండవలెను. శరీరము కూడా దృఢముగా యున్న సే దృఢ  
చింతన చేయగలరు, గృహాస్తులుకూడా బ్రహ్మాచర్యముతో మిత  
ముగా యుండవలెను. గీత 17 అఁ దేవద్విజశురుప్రాణి’ అన్నాడు.  
ఇది అంతయు శరీరము చేత నిర్వర్తింపవలసిన తపస్సు ఈ తపస్సు  
వలన మనస్సుకు దైర్యము దృఢమువర్పుతుంది అప్యాడుధ్యానము  
దృఢముగా చేయగలరు.

శరీరబలము లేకపోయినచో మనస్సుకు బలముండదు,  
మనస్సుకు బలములేకపోయినచో ధ్యానము దృఢముగా చేయ  
జాలరు. ఇది బాగా గ్రహించండి. అధ్యాత్మారాగ్యములు బాగా  
తీలించినచో వృత్తులు నశించి సమాధి సిద్ధించును. ఈక్యర ప్రణి  
దానము చేసినను సమాధి సిద్ధిస్తుంది. ఆ ఈక్యముని పేరు ఓంకా  
రము.

28వ సూత త్యజిపన్త దర్శభావమ్మి।

ఓంకారమంచే మంత్రము, ఆ మంత్రమును జపించు చేయవలెను, పరబ్రహ్మతు మూడు పేతులు నిరైశించి యున్నప్పి, అని “ఓం, తత్, సత్” ఆ జపము అనగా తామురాము ఆసేది మూడి మాటికి అనుకుంటుంటో తే అతి జపము, వాచకమైన ఓంకారాన్ని జపిస్తూ వాయ్యమైన ఆ ఓంకారము రొఱిక్కు ఆర్థము అనగా తాత్క్ష్ములుడు.

భావమ అంచే ధ్యానము, వేదాంతులు దీనిసే నిది ధ్యాన అంటారు, యోగ పరిభ్యాషలో ధ్యానమని అంటారు, ధ్యేయము అనగా ధ్యానింపదగిన వస్తువు, ఖికటవుతుంది, ధ్యానించేవాడు ఒకడు అంచే ధ్యాతతు ధ్యేయములకు గల సంబంధమే ధ్యానము, ధ్యానమనగా మనస్సు ఇతర విషయముల విమాదకు పోటండా ధ్యేయము మిదనే నిలుపురోనేదానినే ధ్యానమునెదరు, ధ్యాత, ధ్యానం, ధ్యేయం, అని ఏర్పడును. ఓంకారమును శాగా జపించి ధ్యానము శాగా చేయండి, “ధ్యానం నిర్వివయం మానః” ఓంకారము తాత్క్ష్ములుడు. తాత్క్ష్మునిపేరు ఓంకారము, ఆపేచును మాటి మాటికి జపించపలెను.

ఓంకార ధ్యానమనగా నిర్వివయ ధ్యానమనగా దేనినుండి విషయములు నిద్రకుంచునో అది ధ్యానము. విషయములు అంచే శబ్ద స్వర్ణ రూపరసగంధములు, ఇట్టి వాటి మిదటు మనస్సు పోటండా కేవలము తాత్క్ష్మునియందే మనస్సు నిలుపుట ధ్యానము, భగవత్సూక్తో లాక్షరమునకు. ఇది ముఖ్యమైన సాధన, కనుకనే పతంజలిమహర్షి తాత్క్ష్ముచానుగ్రహము పౌందగణాగుటకై చెప్పేను, భాషన లేటుండా ఎవరికి సాక్షాత్కారం శలగలేను. తృవుడు, మాతృందేయాదులకు సాక్షాత్కారము కలిగిపడంచే హారుభావించి, మనము భావించడముతేదు, అందుకే మండు సాక్షాత్కా-

రము కలుగ లేకు, ఈళ్లును సర్వజ్ఞుడు సత్యోళ్లును, అట్టివానిని భావన చెడకించా భాగ్యము చేయవలెను.

ప్రాధిమిక తథగా టొంతసేపు ఉదిరి మరల సంకల్పములు వచ్చుచుండును. ఇది పారికి తెలియును. మరల ఇతరమైనవి స్వరీం చును, ఐక గౌప్య మాణిక్య నిర్గతలో యున్న ఒక ఆశ్రమ మును వెళ్లిను. ఆ ఆశ్రమాధిపతికూడా చాలా గౌప్యవారే, ఏం వెళ్లేసరికి ఆ గురువుగారు ధ్యానమువకు వెళ్లిరి. ఆ ధ్యాన ములో శిష్యుని జీత్తరమునకు జాబుయు ఆగోదించుచున్న సంగతి వద్దిన మహాత్మునకు తెలిసిపోయినది. జప సమయములో ఆత్మ భావన యుండును. ధ్యానములో ఈళ్లు భావన ద్వారాంచుంది. నామ మును అనుడు సేచుప్పాడు ఈళ్లునని మింద భావమునిలిపి చేయవలెను. ఆ తరుచాత జపము వడిలేసి కేవలం ఆభావమతో నిలిచిపోయినచో కేవలము ద్వారా కారముగా అయిపోవును.

20-7-1974 కనిషారము

ఈళ్లుని వాచకము ప్రణావము ఈ ప్రణావజపకు చేస్తూ ఈ ప్రణావార్థమును భావించడమే “తజ్జపస్తదర్శ భావమవ్” అప్పణ ము ర్యోక్త జపము ధ్యానము చేయుటవలన పాధులకు ప్రత్యేక చైతన్యం ఆనగా ప్రత్యుగాత్మ ఆనగా తన స్వోరూపము పతమాత్మ ప్రాప్తి కలుగుతుంది. విఘ్నములుకూడా ఉండవు. అధ్యాయమై శాగ్యముల వలన సమాధి ప్రాప్తిస్తుందని చెప్పిరి. ఇప్పుడు ఈళ్లు ప్రణావమువలన విఘ్నములుకూడా తోలగిపోవునని విశేషముకూడా చెప్పిరి. ఇపధ్యానాడులు ఎంత కాలము చేయవలెనంటే “సతుదీర్ఘ కాల నైరంతర్య” అను సూత్రమును అనగా దీర్ఘ కాలము నిరంతరము నత్కూరమతో చేయవలెనని చెప్పేను. ఈళ్లు ప్రణిధాన మనని భక్తికూడా “సతుదీర్ఘ కాలం” సూత్రములో చెప్పిన ప్రకారము చేయవలెను. అధ్యాయమై రాగ్యములు కూడా “సతు

దీర్ఘకాల” సూతము ప్రచారము చేయవలెనని కెప్పెను. ఇది విశేషము, భగవద్భక్తిగల వారికి అన్ని పాఠనలు సులభముగా సిద్ధించును. ద్వేషముతో భగవద్భింతన చేసిన వారికికూడా మేలు కలుగుతుంది. శిశుపాలుడులు ఆహార్మికలు కృష్ణుని ఎట్లు నశింప చేయవలెననెడి అభిప్రాయముతో ఈదేదింతన చేసిరి, అందు పలన శిశుపాడులు భగవంతునిలో లీనమయ్యెను.

ఈక భక్తితో చేసిన వారికి భగవంతునిలో లీనముగుటయందు సందేహము తేదు. శిశుపాలుని శిరచ్ఛేవన అయిక తరువాత ఆయన శరీరములోనుండి ఒక ఇవ్వతేజస్సు వచ్చి శ్రీకృష్ణుని లీనమైనది. భగవద్భావము అగ్ని వంటిది. అగ్ని తాక్షితే కాల్పున. అట్టే భగవద్భావము ఆనే అగ్నిలో వాని పాపములన్నియు భస్మమైపోవును,

**29వ సూటితః ప్రత్యహేత నాథిగయోఽప్యంతరాయాభావశ్చ॥**

మైత్రేయమునందు ఏకాగ్రత కుదిలినప్యాడే సిద్ధి కలుగుతుంది. అట్టి ఏకాగ్రత రాపలెను. సమాధి సిద్ధి కలిగేనో పల కొన్ని విఫును ములు వచ్చును. ఒక మంచి పని ఇరగవలనఁ ఉప్పుతో ప్రసూస, “ప్రశ్నయాంసి బహు విఫున్నని” అప్పుట్లు 30వ సూటి వ్యాధిస్త్వమ సంశయ వ్రమాదాలస్త్వ విరతి ప్రథాంతి దర్శనాలబ్ది భూమిక త్వానవ స్థితత్వాని చిత్రువిహేషాస్తున్తుతాయా॥

చిత్రుమును యోగమునుండి తపిస్తుచి వివయుముల మిాదికి తీసికొను పోవునో అవి తొమ్ముడి రకములు 1. వ్యాధి, ఇది మణాడు జోమములవలన కలుగును. అంటే వాత పిత్రువైష్ణములను ధాతవుల వ్యత్యస్తంవలన రోగము వచ్చును. 2. స్త్ర్యం అంటే ఆలోచన చేయు నామర్థ్యము చిత్రుమున కుండకు. మొద్దుగా వుంటుంది. యోగము చేయవలెనను బుద్ధియుండదు. 3. నుక యోగమును శీలించడు. 4. సంశయము, ఇదికూడా యోగమునకు విఫును మే

అంటే సంధ్యాకాలములో త్రాకును చూచి పాము అని అను  
శొన్నట్లు, అంటే త్రాదా పాము ఆనేది, ఇటువంటిదే సంశయము  
అవునా కాదా ఆనేడే సంశయము, వున్నది వున్నట్లు తెలిసించును  
యథార్థజ్ఞానము, అంటే త్రాకును త్రాకుగా గ్రహించేది, అలా  
గాక త్రాకును పాముగా చూచేది విపరీతజ్ఞానము అనగా అయథా  
ర్జ్ఞానమును, అనగా యోగమును ఇట్లు అనుష్టించవలెనా  
అట్లు అనుష్టించవలెనా ఆనే దానినే సంశఖ్యకుంటారు, స-శయము  
కలపాదు, యోగమును అనుష్టించడు కి ప్రమాదము, యోగమును  
చక్కగా శీలించవలెనం టే అహింసాదుంచు చక్కగా శీలించువానికి  
సమాధి సిద్ధించును, అవితేని వారికి యోగసిద్ధి కలుగదు, అనగా  
అహింస, సత్యము మొదలగు లక్షణములు యుము శమదమూ  
దులుగల పాకి ఫలము కలుగును, రీ, ఆలస్యం, ఇది ఒక విఘ్నము,  
శరీరము లావు ఎక్కునచో యోగము చేఱుతేను మాట్లాడేమాటలు  
బాగ్రతగా యుండినచో చిత్రములో మంచి సంకల్పములు తేనిచో  
వాట్టును, చిత్రమును కాయమును ప స్టైంచవలెను, ఇట్టి వారు  
కేపు చేయకసిన పనిని పదికోజులకైనను పూర్తి చేయుదురో  
తేదు, అలాగే యోగవిషయమైన అనుష్టానమును కేపు కేపు అనుచు  
అలస్యము చేయును, 6 అవిరతి, నిరతి అంటే వదలవలసివది, అవిరతి,  
అంటే విషయముల యందు వైరాగ్యము తేకపోవడమే, ఇరక్కి తేక  
పోతే అనురక్తి యుండును, విషయాభిలాషగల వారికి యోగము  
సాగనివ్వును, 7. బ్రాంతి దర్శనం, అధ్యాత్మ అంటే బ్రాంతి అంటే  
రజ్జు సర్పబ్రాంతి త్రాకును చూచి పాము అనుశొనేబుద్ధి సర్పము  
శాని త్రాకును చూచి పాము అనుశొనేది, ఇది వున్న వస్తువును  
వదలి ఇంచికటిగా చూచినది, ఇట్టివాగు యోగము కాని దానిని  
శీలించి దాని వల్ల నానా కష్టాలు దుఃఖాలు పడి విడిచి వెట్టును,  
అందుకే సద్గురువుల వల్ల శిక్షణ పొంది అనుష్టానమును శీలించవలె

నని జెప్పేవి. ४. అలబ్ది భూమి కణ్ణా. ఏకో బీర నిముత్తు వలన  
సమాధి సిద్ధించకపోవడమే, చిత్తము పైరముగానికావడు ఏక్కాలైతు  
పొందదు, ९ సంప్రజ్ఞత సమాధి, అసంప్రజ్ఞత సమాధి అనికెండు  
రకములు చిత్త ఏకాగ్రత కలిగినది, అసంప్రజ్ఞత సమాధి, చిత్త  
చిక్కేపము కలుగుట అంటే ఏకాగ్రత లేకపోవడమే, యోగవిఘ్నము  
ఇవి లేకుండా తుండువలెనంటే పరమాత్మాయింటు చిత్తమును ఏకా  
గ్రము చేసి తుశ్యర భక్తి పూర్వకముగా చేసిన వో నిర్విఘ్నముగా  
యోగము సిద్ధించును, నిరంతర కాయముగా యోగము ప్రాగును,

చిత్తవృత్తులు పరీంచతలెనంటే ఆభ్యాస వై రాగ్యములు,  
కుళ్యర భక్తి ముఖ్యముని తెలిపిరి. భక్తి వలన విఘ్నములుకూడా  
తోలగించబడుననేఇ పై చెప్పిన వ్యాధిస్త్రావ పొదలగునడినశించు  
నని, ఈ తోషింగ్ది విషేషములు రోగమును నాశనము చేయు  
దమే ఏక విఘ్నములు కూడా కలుగును అవి ఏమనగా  
పీ1 సూ॥ దుఃఖ దార్శన స్వంగమే జయత్వ శ్వరుప్రశ్వరా  
విషేప సహ భువకి

ద్వారా దుఃఖము కలుగును. అపీ పీవం చే  
1 దుఃఖము అనగా వ్యాధి వలన కలిగే దుఃఖము జ్వరమై వచ్చి  
పోదు, జ్వరము వచ్చి దుఃఖముకూడా కలిగించును, ఈ దుఃఖములు  
మూడు వీధములు, 1 ఆధ్యాత్మికము, 2 ఆది భౌతికము కి ఆది దైవ  
కములని ఆధ్యాత్మిక దుఃఖమనగా శారీరిక శోగములు మానసిక  
వ్యథలు, అనగా శాష్ట్రమైధాములున్నా ఈ రెంకు తకముల దుఃఖ  
ములు ఆధ్యాత్మికములు, ఆది భౌతికమనగా తన కంటే ఆన  
ప్రాణములు వలన కలిగే దుఃఖము, శత్రువుల వల్ల కలిగే దుఃఖము  
ఆది దైవ మంత్రమనగా ఒకొక్కప్పుడు మునుకు తెలియుకనే  
అతివృష్టి, అనావృష్టి దయ్యములు, భూతములు వలన ప్రభలు

హింపడిద్దు, దయ్యములు కూడా వుంటాయా అనెదు, 300 దరు, ఆ విషయాలై భగవద్గీత అ, 17, 32<sup>o</sup>। 4 లో జ్ఞాపబడియున్నది, లిహోకువంతులు ప్రేతాత్మలు అనగా దయ్యములను భూతములను పూజించెవరని, గ్రాహక్యాల, క్రత్రియ వైశ్వ, శూక్రాదులలో చేయరాని పనిచేసినచో వారు దయ్యములగుదుర్తు, మనున్న శరీరము పంచభూతాత్మకమైనది, మరి దయ్యములకు ఖాయు భూత శరీరముంమను, మనముకూడా గాలిశోకినది, గాలి పట్టి వది అంటాముగా, దయ్యాలకు పాదములు వైనుక పక్కాలు వుంటాయని యందుడు. వాళ్ళు గాలిని శరీరముగా ధరించియుండురు, చూచిన వాళ్ళు కూడా కొంతమందియున్నారు, శాస్త్రముకూడా తున్నవని జెప్పామన్నది. వి. దౌర్గానస్యం ఆనగా ఏవైనా తపసు కావలెనని కోతుకొన్న వస్తువు లభించక పోయినచో మనస్సులో తోథకలుగును, ఆ తోథనే దార్గానస్యం అంటారు, శి అంగమే బయల్యం, యోగము చేయువారికి శరీరములో కదలికవచ్చును, శరీరము ఎప్పాకు వణముచుండును. ఇట్టిఖాయు ఒకవ్వాడు ఒకరు శ్రీప్రాపాత్రము వచ్చిరి, వారిని మిాకు అలా వణము వచ్చిన చారణమేమని శ్రీగురుచేతులు అముగగా గడికోటు సచ్చిదాసంద యోగి ప్రాసిన రాజయోగసారాణ్ముతమను గ్రంథముచిప్పి ప్రాణాయామము చేయుటన్నల్లి ఇలా వచ్చివదని కెపి శ్రీగురుచేతులను వణము పోయే విధానమును అడిగిరట. శి. రేచకము, అంటేశ్వాసను బైటకు వదలడము మురల లోపలకు వీల్సుకోవడము శ్వాసమంటారు ఇది రేచక ప్రాణాయామమునకు కిరోధి ఉ ప్రశ్నాసలోనికి గాలి వీస్తుడం ఇది పూరక ప్రాణాయామమునకు వికోధి యోగ విఘ్నమంటే శ్వాసప్రశ్వాసలు ఎక్కువగా జకుగుచుండును.

ఆ తోమ్మిది యోగ విఘ్నములు చిత్రవిష్ణేపమును కలిగించును, ఎవరు యోగమును శీలించెదరో వారు అనుభవముగల

గురువులవద్దయుండి అనుష్టాంచుటకు పూరంభించవలెను యోగము కుదిరితే యోగమే, ఈదరకపోతే రోగమును, వేదాలేములో ఫలము వస్తే వచ్చును లేకపోతేదు. అంతేకానీ రోగము రాదు. గురువు అను గ్రహము దైవానుగాము యున్నచో మోగము త్వరగా పట్టుపడును. యోగము అనుష్టాంచువస్తుడు కొన్ని విఘ్నములు వచ్చును దుఃఖములు కూడా వచ్చునని జెపిపో.

### శిథివ సూతా తత్త్వమి సేదార్థ కేక తత్త్వాభ్యాసః

దుఃఖాలు విఘ్నాలు సరోధించుటకు ఒక్కటైతు తత్త్వము యొక్క అభ్యాసము చేయవలెను. ఆ ఒక్కటియేదంటే ఈళ్ళు స్వామువమను భక్తితో అనుష్టాంచవలెను. అభ్యాస మనగా మనోవృత్తి పచాళము అనగా ధ్యానము చేయునపుడు కొద్దిసేపు ఈళ్ళు ధ్యానములోనేయుండి మరల మధ్యలో ఎక్కడిఓపోవును. ఇది విషేషము అలా పోతుండా ఈళ్ళుని యందు నిలుపుటయే అభ్యాసము, అట్టి అభ్యాసము వలననే మనస్సు నిలుచునని జెపిపో. అట్టి అభ్యాసము ఎంతకాలము చేయవలెనంటే “సతుదీర్ఘ కాలం” మనస్సు ఎకథారగా దైవభావములో నిలవడమే ఏకతత్త్వాభ్యాసమన్నారు. మధ్యమధ్య చలనము కలుగకుండా ఏకథారగా పరమేళ్ళుని భక్తితో భజించినచో కువకప్పాలు దుఃఖాలు అన్నియి పోవును. ఆముతే అట్టి కోరికలూ లేకుండా భజించవలెను, పైశాశు పెప్పెది ఒకటియున్నది. ఆదేమంటే సేను మునుష్యానిగా ఫుట్టితిని కనుక నిన్ను ధ్యానించడమే కర్తృవ్యము, ఆపైన సేవ ఏము చేసి కొనెదవో చేసుకోవో నాకు ఏమీ సంబంధము లేదని అండురు.

చిత్తవృత్తులు నశించవలెనంటే యోగమును శీలించవలెను. తిచ్యారా జ్ఞానము సంపాదించుకొనెదననే బుద్ధియుండవలెను, ఇది జ్ఞాన యోగ బుద్ధియుగును తుప్పదేవతారాథన వలన తాము కోరిన కోరిక సేదించుటు, భగవతుడు కూడా అట్టి కోరికలను

తీర్చును. అలాకాక భక్తితో భగవంతుని భజాదివచో ఆ కోటి కలునూ తీరును, ప్రా దై శాసుగ్రహము కూడా కలుగును. కనుక ప్రతిఖామా నిర్వులమైన భక్తితో భగవంతుని భజించెదకో సత్యభాగ్యాదులను అనుష్టించెదకో వారు తప్పక ప్రక్క పోగలరు. భగవంతుని కృశింపచేయడమనగా భగవంతుని శాసనములను ఆశిషమించడమే భగవంతుని కృశింపచేయడమగును.

28-7-74 మంగళవారము

బిలివ సూట్ మైత్రీ కరుగా ముదితోప్పొణాం సుఖముఖి పుణ్య  
పుణ్య విషయాణాం భావనాతశ్చిత్త ప్రసాదనం॥

సమాధి శీలించునప్పుడు విక్రైపము కలుగుచున్నదని ఆం  
టాకే పారు ఈ చెప్పేది శాగా గ్రహించవలెను. చిత్తము రాగ  
ద్వేషములచే కలుషితమైయుండును. అట్టి చిత్తము ప్రసన్నము  
గాక పోయినచో చిత్తనిర్వులము కలుగదు. లోకములో సుఖవంతు  
అతో మైత్రీ కలిగియుండవలెను, మిక్కాలి దుఃఖాతుల యెడల కరు  
ణను పాటించవలెను. ఒకని శాసని చూడలేని వానికి యోగము  
కుదరడు. ఎప్పుడు ఆఖధాలు తప్పులు చేయుచుండురు. అట్టి పారితో  
యోసీపతి వహించినచో ఆప్మాకు మత మనస్సు నిర్వులముగా  
యుండుంది.

మనస్సు ప్రసన్నముగా యున్నచో ఏగ్రాగతను పొందును.  
స్ఫూర్థించు ఆంతఃకరణకు స్వాధీనమైయుండవలెను. ఇంద్రియ  
ములు తన వక్షమై యుండవలెను, భగవద్గీత అ.2 శ్లో. 64-65-66  
పతాత్పర్యము చదువుకోవలెను. స్ఫూర్థించు ఆంతఃకరణ ఇంద్రి  
యములు తన స్వాధీనములో యున్నచో మనస్సు ప్రసన్నముగా  
యుండును.

ఈ రీతిగా ప్రసన్నతను ఎప్పుకు సంపాదించుకొనునో వానికి  
సమస్త దుఃఖములు వశించిపోవును. ఆ దుఃఖములు ఆధ్యాత్మిక

ఆదిభౌతిక ఆదిత్య విక తుఃఖములు, మొదటి పాదములో 31 సూత్రములలో ఈ విషయమున్నది, నమస్తదుఃఖములు నశించిన వాని మనస్స నిశ్చలముగా ఏంగ్రేషు పోంది పరమాత్మయిందు విలచును.

శ్రీవణమునాదులు లేని వానికి ఇంగ్రీయ నిగ్రహము లేదు, మనోనిగ్రహము లేదు, అట్టిచానికి గుటుళోథ ప్రకారము శ్రీవణమననాదులు లేవు. వానికి ధ్వనము లేదు, దాని పరిపక్వమస్త యుగు సత్కారియు లేదు, అట్టి వానికి శాంతి లేకు, సుఖము లేదు. శ్రీవణమననాదులున్నచో రాగ డైస్ట్రిబ్యూషనులు నశించి ఇంగ్రీయ మనోనిగ్రహమున్నచో శాంతి సుఖము కలుగును.

శిక్షణ సూటి ప్రచ్ఛర్థన విదారణ ధ్వంసా ప్రాపణాస్త్రి ॥

విదారణ వల్ల మనస్సును పట్టుకొన్న వానికి జెప్పిన విషయము “పచ్చభూతమం” అంటే శేచకము, “పిథారణం” అనగా కుంభకము, శేచకము తిథిమాత్రముతో సమయము అనగా లోపలయున్న గాలిని బైటకు వదలవలెను. ఇది కంతము మొదలు గుదస్థాశము వరకు గాలి నిండియుండును, అది అంతయు కింది మాత్రముల కాలములో బైటకు వదలవలెను. మరలా గాలి వీల్పుకుండా 34 మాత్రముల కాలము కుంభకములో ప్రారంభించి శ్రీమంతుగా పెంచుకొనవలెను, ప్రారంభదశలో కొద్దిమాత్రములతో ప్రారంభించవలెను. పూర్వించిన తరువాత గాలి లోపలయున్నది, దానిని మరలా బైటకి పోటుండా 64 మాత్రముల కాలము నిలుపవలెను. ఇది అంతర కుంభకము మనస్సుకు ప్రాణమునకు సంబంధమున్నందువ కింది మాత్రముల కాలము మరలా శేచించవలెను. ప్రాణయామమువలన, ప్రాణమునుపట్టుకుంటే మనస్సుకూడా ఆగిపోయి యోగము ఈదురుతుంది, యోగ

మంటే సంప్రద్భాత సమాధి లభించి క్రషుముగా అసంప్రజ్ఞాతసమాధి సిద్ధించుంది, ఇది యోగఃపద్ధతి విచారణవల్ల మనస్సుకు పట్టుట వేచాంత పద్ధతి.

35 వ సూటి విషయ వలీవా ప్రవృత్తిజ్ఞత్వమ్మా

మనసః స్థితి నిబంధినీ ।

మనస్సును నాసాగ్రములు ఏకాగ్రము చేసినచో దివ్య గంధ జ్ఞానము కలుగుతుండి. ఇలాగే ఎదుస్తానములలో నిలిపి తేశబ్ద స్ఫుర్తి దూష రస గంధాదులు లభించును. ఇది దివ్యమైషది.

మైవ చెప్పిన స్థానములలో మనస్సు లగ్నిపరచుటచే క్రషుముగా మనస్సుకు ఏకాగ్రత చేకూరును.

36 వ సూటి విచోకాచా జ్యోతిష్టత్తమీ.

శ్వాదయుములలో ఆష్వదర్శ పద్మమును భౌవన చేసేదఱ దానిన రేచకముచే ఊర్ధ్వమఖముగా చేసిని అంటే రేచకము చేస్తే ఊర్ధ్వముగా తికుగును. ఆప్యాకు జ్యోతియండు ఏకాగ్రము కలిగినచో మనస్సులో యున్న దుఃఖములన్నియు పోతును. మధ్యలో కాండిని శాగా భౌవన చేసినచో ఏకాగ్రత కలుగును. శాగా ఏకాగ్రత కలిగితే కోకము పోతును.

37 వ సూటి వీతరాగ తిషయం పా చిత్రమీ.

వీతరాగులను చిత్రములో నిలుపుర్ణిస్తుచో అనగా వీతరాగుల చిత్రమును గురించి ఆశాచించినచో అనగా శాస్త్రములో చెప్పిన వర్ణనను మనస్సులో భౌవన చేసినచో ఏకాగ్రతను పొందును.

38 వ సూటి స్వోప్న నిజ్రాజ్ఞానాట లంబనం పా.

ఇవి అన్నియు మనస్సును ఏకాగ్రము చేసినానుటకే, వీరిలో యెవరికి దేనియందు అధిలాష కలిగిన ఆది పట్టుకొని ఏకాగ్రతను పొందవచ్చునని ఇన్ని కరములుగా చెప్పుచుండెను. శాగా భగవం

తుని భజంచుచుస్తును ఏకాగ్రత కలుగవితో అతనికి బిక స్వాప్న ములో ఇష్టదేవత దర్శనము కలుగును. మెలుషువ వచ్చిన తరువాత ఆ ఇష్టదేవతయిందు నిల్చి ఏకాగ్రతను సంపాదించుకొన వచ్చెను. సుషుప్తిలో అంతఃకరణము తాను ఏమీ చేయజాలని స్థితిలో వుంటుండిగానీ అనటి లేకుండాపోదు, జాగ్రత స్వాప్నములలో అంతఃకరణ యుండును, సుషుప్తి అవస్థలో మనస్సుపండు ఏసంకల్ప వికల్పాది వృత్తులు లేకుండా వుండునో దానిని భావన చేసినా ఏకాగ్రత కలుగుతుంది. సుషుప్తిలో ఆత్మ జాగా ప్రకాశించుండును, ఆత్మ మాడవస్థలలోను ప్రకాశించినను సుషుప్తిలో అంతఃకరణ పనిలేదుకనుక బిక విధమైన అనందము పొందును. అంశు క్రమపడిన వాడు గాఢనిద్రపోయి లేదిన తరువాత గాఢ నిద్రపోతినని నాకు ఏమయు తెలియలేదని అనుకొనును. ఇది సుషుప్త్యవస్థ, సుషుప్తిలో అనుభవము కలిగింది, నిద్రలేదిన తరువాత స్నేహిక కలిగినది. సుషుప్తిలో అంతఃకరణలో ఏవృత్తులు లేక సుఖముగా యున్నట్లు తెలిస్తొన్నందున దానిని ధ్యానించి ఏకాగ్రత పొందవచ్చును.

39 వ సూటి యథాభిమత ధ్యానాధ్యా!

పైని అనేకరకములు సాధనలు ఏకాగ్ర సంపాదనకు తెలుప బడినవి. అవి అన్నియు సరి - మిాకు ఇష్టమైన దైవమును భావించ వచ్చెను. దైవమును గురించి శాస్త్రములో చెప్పిన స్వరూపమును ధ్యానించి అయినా ఏకాగ్రతను సంపాదించుకొవచ్చు. ఏకాగ్రత లభించును.

24-7-74 బుధవారము

40 వ సూటి పరమాణు పరమమత మహాత్మ్యాన్నిస్వవళీకాచః ।

పరమాణువు అంశు అతిసూక్ష్మము, పరమమతాత్మ అంశు ఆశము, స్వాలములో అతిస్వాల పదార్థము పరమా దిత్తమును

అఱవు మొదలు ఆకాశము ఎరకు ఎక్కుడ బట్టిన అక్కుడ వ్యక్తిగ్రము చేయిగలఁగును, కనుక అట్టికానికి చిత్రము వశిశారమైనట్లు మాను వ్యక్తాగత పొందుటకు అనేక ఉపాయములను చెప్పేను. దానివల్ల కలిగిన వ్యక్తాగత అభివృద్ధి పొందుటకు అనుకూలమైనది సబీజ సమాధి, అవగా సంప్రజ్ఞత సమాధి, వ్యక్తాగత అభివృద్ధి పొందిన యోగికి సంప్రజ్ఞత సమాధి సిద్ధిస్తుంది.

**41. సూర్యాహృతే రథిజాత స్వేచ్ఛాస్తేర్షిహీతృగ్రహణ  
గ్రహహీయము తత్త్వ తదం జనతా సమాపత్తిః ।**

మిక్కాలిపరిశుద్ధమైనమణివలె గ్రహిత గ్రహణముగా జ్యోతిసు, స్ఫురిక మణిముందు దానానిపుత్వ పెట్టినచో ఆ స్ఫురిక మణి దానాని పుత్వ రొగుగా కన్నించును స్ఫురిక మణి మలినమూర్ఖ యువుచో దానానిపుత్వ రొగుగా కనిపించదు, శుద్ధముగా యుండి దగ్గరగా దానానిపుత్వ ఉన్ననే ఎర్రగా కనిపించును, క్షీరాహృతి అంశు ఘృత్తులు నశించిపోయిన చిత్రము, గ్రహిత అంశుజ్ఞత. గ్రహణం అంశు ఇంద్రియములు, లౌహీయము అవగా సూర్యభూతములు, స్ఫూర్ధ్వాది వస్తుతులయందు శేరి తథాశారమునొండుటయే సంప్రజ్ఞత సమాధి, ఎలాగనగా శ్రీమతోష్టువును జాత్రములలో చెప్పేవిధముగా అంశు నీలమేఘుజ్యోతిసు, నాలుగు భూజములు, కంఠ చక్రగఢాఖదములు ఉన్నట్లు భాషించెదరు, వ్యక్తాగత సంపాదించిన వారి చిత్రము మణిషోష్టువు వందుండును,

తదంజనతా ఆవస్తువు ఆశారమును చిత్రము పొందును, సాధన చేయవారు శాగాగ్రహించవలెను. వ్యక్తాగతను పొంద బట్టే తథాశారము పొందినదని తెలుసుకోవచ్చును, ధ్వేశాశారము పొందసిచో వ్యక్తాగత లభించలేదని గ్రహించేది, సబీజ సమాధిలో నాలుగు రకముల విషయముండును.

అని 1. వితర్ణము, 2. విచారము, 3. ఆనందము, 4. ఐస్కృత, ఇవి నాలుగు సంప్రజ్ఞత సమాధికి ఉండునని చెప్పేను

42. సూఁ తత్కష్టవ్యాధి జ్ఞాన వికల్పః సంకీర్ణా సవితర్కసమాపత్తి ఖి  
సమాపత్తి అంటే సమాధి, సవితర్కసమాధి అంటే శబ్దము,  
అర్థము, జ్ఞానముయొక్క వికల్పము. గోవును గుట్టించి సంస్కర్త  
ములో గోః అనగా శబ్దము, గోః అనగా అర్థము, గోః అనగా  
జ్ఞానము

అనాహాత ధ్వని నిశ్చలముగా ధ్యాపము చేయు పారికి విని  
పించును. శ్యాగా ధ్యాపము చేయు పారికి శ్యాగా వినిపించును. గోః  
గోఃగోః అని మూడుసార్లు చెప్పాటుచే గోశబ్దము, గోరూప అర్థము  
గోవు అను జ్ఞానము అని మూడుపదములుగా యున్నను వ్రత్యము  
బోధింపబడుచున్నది. స్తోత్రేంద్రియము రూపము దగ్గరకు వెళ్లును.  
శబ్దేంద్రియము దగ్గరకు శబ్దము వచ్చుము. కాని శబ్దము ఎద్దకు  
శబ్దేంద్రియము వెళ్లుదు. అలాగే స్వర్ఘము, రసము, గంధము  
అంటే పుష్పముల గంధమును గాలి ముక్కువద్దకు తీసుకొనివద్దికి  
రిచ్యాత మునము ఫలానా పుష్పము వాసన అని గ్రహించగలము.  
అంటే గంధ పరమాణుత్రలు గాలిలో కొట్టుకొని వచ్చినందున మున  
ముక్కు దగ్గరకు వచ్చేసడికి ఫలానా గంధము అని గ్రహించగలము  
నాటక కుచిని గ్రహించును. కుచిలోగల భేదములను గ్రహించును  
ఏడుచి లేని స్థితిని గ్రహిస్తుంది. లక్ష్మీమునటు శబ్దము అర్థముతో  
తెలిసికొనేది జ్ఞానము, లక్ష్మీములో కృష్ణస్వరూపమును శబ్దము  
కృష్ణుడు అనే అర్థము, కృష్ణుడు అనే జ్ఞానము.

సమాధికి సామూహ్యర్థము చిత్ర ఏకాగ్రత, సవితర్క  
రూపముగా ఉన్నదంటే శబ్ది, అర్థ, రూపములతో ఏది ఉంటున్నదో  
అది సవితర్కసమాధి ఆగును. ఆఁ సంప్రజ్ఞాత సమాధి. సవితర్క  
మునకు సంబంధించిన గ్రాహ్యసమాధి.

25-7-74 గురువారము

43. సూఁ స్నేహి పరిశుద్ధా స్వరూప శూన్యాహర్థ మూత్ర

నిర్మాణ నిర్వితశాస్త్రా

లక్ష్మీము సూవ్యముగా మాత్రముండును, వికల్పములుంటే సనిపితర్కము, వికల్పములు లేవు కనుక స్వయూపముతో శూవ్యము పలె ఉండును, ఇది నిర్వితర్కము, ఇంకి రెండు సంప్రజ్ఞత సమాధియే, వికల్పము అనగా గోవు అను శబ్దము, గోవు అను అర్థము గోవు అను జ్ఞానము, ఆదే వికల్పము,

ఈ సూత ఏత్తమైవ సవిచారా నిర్విచారా చ

సూక్త్వవిషయా భ్యాఖ్యాతా

సూక్త్వ విషయమైనటి సవిచార నిర్విచార సమాధి దీనిలో కెప్పబడివది, సూక్త్వభూతములంటే దశేంద్రియముల మిాద ఏకాగ్రము చేయకలెను, పంచతన్మాత్రలు అంటే ఆకాశము, వాయవు, అగ్ని, జలము, పృథివీ ఇప్పి తన్మాత్రలు, అంటే దేని కదే ఉన్నవి, ఒకచానిలో ఒకటి కలియనందున తన్మాత్రలని, సూక్త్వభూతములు అందుడు, ఒకోకోచానిలో అన్నయు చేరడము స్ఫూర్థభూతములు పంచీకరణముంటే ఆకాశము రెండు భాగములలో ప్రథమ భాగము అలా ఉంచి మిగిలిన సగమును నాలుగు భాగములు చేసి అలా గే నాలుగు భూతములు సగముగాను, మిగత సగము నాలుగు భాగములు చేస్తే ఇదే పంచీకరణము.

పంచీకృతమయినవి, ఇవిస్ఫూర్థభూతములు వీటిలో వీర్పడి వచి సవితర్కము, ఇది వికల్పముతో కుడివది, నిర్వితర్క వికల్పము లేవిది, సవిచార నిర్విచార అంటే సూక్త్వభూతములనగా జ్ఞానేంద్రియ కశ్యోంద్రియములు పరమాణవులయందు ఇప్పి ఆతి సూక్త్వమైనవి, వీటియందు మనుషుకు యోగ్యత వచ్చివడి కనుక వీటిపైన ఏకాగ్రత చేయుచూపోతారు, స్ఫూర్థభూతములలో వికల్ప సహారముగా అంటే సవికల్ప వికల్ప రహితముగాను అంటే నిర్వికల్పముగాను చేసిరి, సూక్త్వభూతములందు వికల్ప సహారముగా ఏకాగ్రము చేస్తే సవిచారము, వికల్ప రహితముగా ఏకాగ్రము

చేసే నిర్విచార సమాధియగును, ఇది అంతా సంప్రజ్ఞత సమాధిలో గల నాఱుగు రకములు,

45 సూ। సూక్తు విషయ త్వం చాలింగ వర్ణవసాన॥

సూక్తువిషయము అలింగము ఆవగా ప్రకృతి వర్ణవసానముగా ఉంటుంది, తన్నాత్మతలకు కారణము అహంకారము, కార్యము తన్నాత్మలు కార్యముకంటే కారణము పదిరెట్లు పెద్దదిగాను, పదిరెట్లు సూక్తుభుగాను ఉండును, అహంకారముకంటే సూక్తుమైనది, మహాత్ము, అప్యాదు మహాత్ము కారణము, అహంకారము కార్యము మహాత్మురంటే ప్రకృతి సూక్తుమైనది, అప్యాకు మహాత్ము కార్యము ప్రకృతి కారణము, కనుక మహాత్ము కంటే ప్రకృతి పదిరెట్లు పెద్దది పదిరెట్లు సూక్తుమైనది, ఇది ప్రకృతి దీనియందు కీకాగమి చేసి చూచినచో ప్రకృతికి కారణము లేదు, కనుక “అలింగం” అంటారు, సూక్తు విషయములలో ప్రకృతియే వర్ణ లసానముగలది, జడవర్గములో ప్రకృతియే సూక్తుపదార్థము, తైత్తివ్యములో పురుషుడున్నాడు.

కారణమవగా, ఉపాధాన కారణము, పంచతన్నాత్మతలకు అహంకారము, అహంకారమునశు, మహాత్ము, మహాత్మునశు ప్రకృతి ఇచ్చి ఒక జానికొకటి ఉపాధాన కారణములగును వురుషుకుచైతన్యము గనుక ప్రకృతికి ఉపాధాన కారణము పురుషుడని అనుటు వీలులేదు.

ప్రకృతి వేరు జడమైనది, పురుషుడు తైత్తివ్యములో పురుషు, ఆందుచేత ప్రకృతికి ఉపాధాన కారణముగా చెప్పుకూడదు, నిమిత్త కారణము శుమ్మరి ఉపాధాన మంచే కార్యమైన శుండకు మట్టి ఉపాధాన కారణము, అభరణములకు బంగారము ఉపాధాన కారణము, ఉపాధాన కారణమైన బంగారము కంటే కార్యమైన అభరణము వేరు గాడు, అభరణము చేయవలెననేడే ఇచ్చు, కార్యము

రీయక్క జ్ఞానము ఇచ్చి ప్రతి ఇంటే ప్రశ్నల్ని తు, బంగారము  
తెచ్చి భాసిని ఏము చేయాలా అంచిస్తాడు కంపాలి. అప్పుడు  
కంపాలి నిమిత్త కారణముగును, ఆధ్యాత్మిక బంగారము ఉపా  
ధాన కారణముగును.

పురుషుడు చైతన్యస్వరూపుడు అట్టి చైతన్యమునుండి  
ప్రకృతి పుట్టినచో ప్రకృతి కూడ చైతన్య వంతముగా యొండును.  
అలాలేదు. తాని చైతన్యమైన పురుషుని సన్నిధి వలన ఆహం కారా  
ములు కలుగు చుండును. గండుక పురుషుడు నిమిత్త కారణముగును,  
46 సూా తా ఏవ సబీజ స్వమాధిః॥

ఇంతవరకు స్వాంభూత సంబంధమైన నథితర్క నిర్వితర్క  
ములున్నా సూక్ష్మభూత సంబంధమైన సవిచార నిర్విచార ఆని  
నాలుగు సమాధులు తెచ్చిరి, ఈ నాలుగు సబీజ సమాధియుండుతు.  
ఈసమాధులు కీలించుచున్నాను ప్రకృతి పురుష వివేకములేదు.  
ఈనుక జ్ఞానము లేదు.

ఇతర విషయములందు మనస్సు వలించకుండా ఏకాగ్రత  
చేసుకుంటూ పోతున్నాడేగాని ప్రకృతి పురుష వివేక జ్ఞానము  
లేదు. ఈనుక జనన మరణ సంపాద బంధము పోతేదు. ఆ బంధమే  
బీజము, అందుకే ఈనాలుగు సబీజ సమాధులం అందుడు, ఏరికి  
జ్ఞానములేదు. జనన మరణ సంపాద బంధము వదల లేదు.

26-7-1974 శుక్రవారము

48 సూా ఖులం భా త్రిప్రశ్నా

ఖులం అంటే నత్యము, అంటే పరమాత్మా సాహోత్మా  
రము ఖులంభాప్రజ్ఞ అంటే నమస్త ధర్మములు చక్కగా అను  
మైంచుటవలన ఆత్మసాహోత్మారము సమాధి కలుగును.

ఖులంభర అంటే విశేషమార్ఘములు కలిగియుండును. వేద  
శత్రుముల శ్రవణము వలన ఏప్రజ్ఞ కలుగుతుందో అనుమాన

ప్రమాణప్రజ్ఞకంటే అన్య విషయముతందు గల ప్రజ్ఞ సేము కంభ రాప్రజ్ఞ అందుడు, వేదశాస్త్రములయ్యో అర్థములూ శ్రవణమువెలన నాథారణ్మైన అర్థమే తెలియును. గాని విశేషముగా తెలియుదు.

### సాదన పాదః

27-7-74 శనిశారం

#### 2 వ సాదనము

ఉత్తమ సాధకులకు అసంప్రజ్ఞతసమాధిని, మధ్యమ సాధకులకు సంప్రజ్ఞత సమాధిని మొదటి పాదము బోధించినది. కానీ తుంద బుద్ధిగలవాడిని గురించి ఈరైండవ పాదములో క్రిమాయోగమును చెప్పుచున్నారు. క్రియాయోగమసగా 1 తపస్సు 2 స్వాధాయము లి ఈశ్వర ప్రశాధానము. ఈమూర్ఖు క్రియా యోగమున బడును.

1 సూచిత్రః స్వాధ్యాయేశ్వర ప్రశాధానాని క్రియాయోగః

1 తపస్సు అంటే ఇంద్రియములను, మనస్సును, శరీరమును తపింపచేయువడి గనుక దీనిని తపస్సు అన్నారు. తపస్సు అనగా హిత, మిత, మేధ్య భోజనము, శీతోష్ణాది సహాతము. ఇంద్రియ నిగ్రహము-ఇది తపస్సు. తపస్సనగా యుక్తాహార విషారము లే.

హితభోజనమనగా పులుపు, ఛారము, ఉప్పు, వేడి, రూపు జాము, తీట్చులగునవి ఎప్పుతగా వాడరాము. నువ్వులు, ఆచాలు, పెతుగు, మాంసము మొదలగు పదార్థములను విడచి బిణ్ణుకు, గోధుమలు ఆపునాలు, కులకండ, సేయి, పెనలు, మొదలగుసాత్మీక పదార్థములను భూజించుకో.

మిత భోజనమనగా ఉదరమున రైండు భాగములు అన్నముచే నిండించి, కురియోక భాగమును బలముతో నింపి, నాల్గవ భాగమును పూయు సంచాకార్థము ఉచ్చరక వదలిపెట్టుట.

మేధ్య భోజనకుణగా మత్స్య మాంస మద్యములను వదలి కండచేను మొదలగు గడ్డును, అవినె మొదలగు కూరలను, బెండ, కాకర మొదలగు కాయలను భుజించుట.

2. స్వాధ్యాయమనగా ప్రణావ ధ్యానము, వేదాధ్యాయమనము. ఒక వేళ వేదాధ్యాయము చేయు లేక శోయినచో అప్పుడు శ్రీ భగవద్గిత. ఉపనిషత్తులు, బ్రహ్మసూత్రములు మొదలగుశవి అధ్యయనము చేయువలెను. ఇది కూడ చేయు లేనిపారు ప్రణాశాదిమంత్రజపము చేయువలెను ६ మంత్రమైనను ప్రణావముతో కలిపి జపించవలెను. ప్రణావము లేని మంత్రము ప్రాణము లేనిదే అగును, అనగా పంచాశ్రీ, ఆషాష్రీ మొదలైన మంత్రములు ఏవైనా నకే ప్రణావముతో కలిపి జపించవలెను.

3. ఈ శ్వర ప్రణిధానమనగా ప్రపథము దక్షలోయున్న తుందాధికారులకు జపించి వినుయము. ఈ శ్వర ప్రణిధానమనగా ఈ శ్వరుడు అనగా మాయోపాధిక శ్వేతవ్యము గల సగుణాపాసకుడు బ్రహ్మస్తమి, విష్ణువు పోషణ, శివుడు లయము చేయుట, ఈ ముగ్గురికి శారుకుడు పరమేశ్వరుడు ఆ పరమేశ్వరుని ధ్యానము చేయువలెను, అనగా స్వస్యరూప ధ్యానము చేయువలెను.

మంచి పనులు, సత్కార్యములు, దైవకార్యములు చేయునపుడు సిగ్గుపడకూడదు, అట్టి సమయములో సిగ్గుపడితవాడు దైవమునకు దూరమైపోయెదరు, దేవీభాగవతములో జపించి వినుయము - ఒక అడవిలో ఒకముని ఆళ్ళముము ముంతునుంచి బాణము తగిలిన పండి పారిపోయెను, కొంతసైపటికి వేటగాడు వచ్చి పండిఖు వచ్చినపడా, మారు చూచినాకా అని ఆకుగా ఆప్సాదా ముని ఆ పంక్తిని చూచినాడు కనుక సత్యమే అని చూచి నానని జపించచో దానికి ప్రాణాంతకము కనుక అది కోమము, చూడలేదంటే అతద్దము అనుకొని కాడు పడే పడే ఆకుగుచున్నందున చూచేది

కన్న చెక్కేదినోటు కనుక చూచినటి కెప్పుతేదు చెక్కేనోటు చూడతేదు, కనుక ఎట్లు చెప్పేది అని అడిగెను. చానితో ఆ బోయాడు వెర్పిపోయెను కనుక సత్యము అంటే చూచినదిచూచి నట్లు, విన్నది విన్నట్లు ఉన్నది ఉన్నట్లు చెప్పవలెను. సత్యము అంటే భూతములకు హీతమైనదే సత్యము. అలా కాక ప్రాణులకు శాధకలిగే సత్యాను కెప్పుకూడవని చెప్పేను, శారీరికముగా, మూనసికముగా వాష్టవతో సత్యాచుగా ప్రవర్తించవలెను. త్రికరణములను భగవంతునకు సమర్పించుకొనడమే ఈశ్వర ప్రణిధానము. ఈ మూడు కలిసినదే క్రియాంయోగముగును. ఈక్రియా యోగము వల్లనే సాధన చేసినచో తప్పక జ్ఞానము సంపాదించి మోక్షమును పొందెదరు.

## 28-7-74 అదివారము

ఓవ సూర్య సమాధి భావనార్థః గ్రేశతనూ కరణార్థశ్చి

ఉత్తమాధికారులకు అసంప్రజ్ఞత సమాధి, మధ్యమాధి కారులకుసంప్రజ్ఞతసమాధి, మందాధికారులకు ఈక్రియాయోగము అభ్యసించవలెనని చెప్పేను.

క్రియాయోగమున రెండురకముల ప్రయోజనములు కలుగును, దీనిని శ్రాగా అభ్యసించినచో ముందు సంప్రజ్ఞత సమాధి సిద్ధించును, ఇది ఒక ప్రయోజనము, రెండవ ప్రయోజనము-అవిధ్యాగ్నేశములు ఏను చెప్పబడును, ఆ అఱుదింటేని క్షీణించేయును, ఈగ్నేశములు సాధకుని చాలా కష్టపెట్టును, ఆట్లి కష్టములు తోలగుట రెండవ ప్రయోజనము.

ఓసూ అవిధ్యాగ్నితా రాగద్వీషాధి నిషేషాః పంచ్ఛైశాః।

గ్నేశములు లకు ఉన్నాయి. అవి 1 అవిధ్య 2 అస్మిత కిరాగము 4 ద్వీషము 5 ఆధీనివేశము ఈ గ్నేశములు సాధకుని

దుఃఖాప్రట్టును, ఈ అయిడింటికి అవిద్యయే కారణము, ఇదే  
మా ఖ్యాప్తము,

५ మా అవిద్యాక్షేత్రము త్రచేషాం ప్రస్తుత తను వచ్చినోన్న

దారాణామ్।

అవిద్య తర్వాత యున్న అస్మితాదుఃఖ పుట్టుటకు అవిద్యయే  
మా ఖ్యాప్తము, ఇదే అజ్ఞానము, అసగా జ్ఞానాభావమే అజ్ఞ  
వము విచ్ఛాయికావమే అవిద్య అంటారు నాస్తికులు, అంటే  
అవిద్య, అజ్ఞావము భావమూహమైనది, అనాధి విపర్వయం అంటే  
జ్ఞానముకంటే భిన్నముగా యున్నది. కనుక విపర్వయం అంటారు,  
విప్ర్యకంటే భిన్నమైనది, అవిద్య, ఈ అవిద్య మిగతా నాఱుగుకు  
కారణభూతముగుచుండును, అంటే అవియే పంచక్షేపములు.

६ మా అనిత్యాప్తశుది దుఃఖాప్తార్థము నిత్యశుది సుఖాప్తు

ఖ్యాతిరవిద్యా।

అవిద్య స్వరూపము ఏమనగా । అనిత్యమైనదానియందు  
ఇ ఆపుచికల దానియందు రీ దుఃఖమునందు ఈ అనాత్మయందు  
నిత్యమనియు, సుఖము నెడి బుద్ధి కలుగుటయే అవిద్య ఇదే అజ్ఞ  
వము, స్వర్గము అనిత్యము మోక్షము నిత్యము.

యజ్ఞానులవనస స్వర్గము కలుగును. అంటే దేవతలకు  
సంబంధించిన సుఖము, ఈ భూలోకములో చేసుకున్న పుణ్యము  
ఉన్నంత వరకు ఆస్వగ్రహులో ఉండి అది అయిపోయిన వేంటనే  
తిరిగి ఈ భూలోకమునకు రావలసినదే, ఇని కర్మభూమి మంచిగాని  
చెడ్డగాని చేసేవి ఈభూలోకములోనే మంచి కర్మకు స్వర్గము,  
చెడ్డకర్మకు నరకము తప్పదు, మోక్షమునకు నామోత్సాధన  
జ్ఞానము, ఆయో లోకములు ఎటువంటి వంటే వ్యవసాయము చేసే  
దాన్యమనే లోకము కలుగును, అంటే పండిన ధాన్యము జీవితాం  
తయ ఇక్క పంటలో గరిపోవునారి తేకుగా, అలాగే పుణ్యము

చేత సంపాదించిన పరలోకము అంటే స్వరూపములో అనుభవించి కురలా భూలోకమువత్తు రావలెను. అందరు సుఖమును శోరైదుగుగాని ప్రయత్నపూర్వకముగా పాపమును చేయుదురు. అంటే ఆడే పనిగా ఆబ్దమాతుటు, లంచము పట్టుటు మొవలగు పనులు పాపములు. కనుక న్యాయ సంసాదము, మిత్ర భోజనము, సుపాదించిన దానిని సద్గ్యాసియోగము చేయుటు ఇలాచేస్తే తప్పక జ్ఞానము కలుగును.

శ్లో । పుణ్యస్వ ఫలమిచ్ఛంతి పుణ్యం నేచ్ఛంతి మానవా  
న పాపఫలమిచ్ఛంతి పాపం కుర్వంతి యత్నతః ॥

అంటే పుణ్యఫలమైన సుఖమును శోరైదుగుగాని పూర్వ  
కార్యము చేయుటు, పుణ్యకార్యములైన సత్కారము, ధర్మము, నీతి,  
న్యాయము మొదలగునవి కలిగియున్న చోసుభు కలుగును. కాని  
ప్రయత్నపూర్వకముగా పాపము చేయుదురు. భాని ఫలము  
దుఖము, అయినా పాప కార్యములు చేయుచు పుణ్య  
ఫలమును శోరైదు, ఆట్టిపూర్తి పుణ్యము వచ్చునా? తాను  
చేసిన పుణ్యముగాని పాపముగాని తప్పక అనుభవించవలసినణే,  
అది మాత్రము తప్పేదికాదు. ప్రతిభాదూ ప్రార్థికర్మ అను  
భవిస్తూ ఆగాది తన చేతిలో యున్నది గనుక పాపముగాని  
పుణ్యముగాని చేస్తాడు, అంటే పాపపు పనులు చేస్తూ ఉంటే వచ్చే  
జన్మనుకూడా పాడు చేసుకుంటున్నాడన్నమాట చెట్టు ఎక్కు భానిని  
కాట్టు పట్టిలాగినచో పైకి ఎక్కుజాలనట్లు ప్రకృతి పైకిపోస్తయదు.  
కనుక ఏకాంతములో నికాగ్రతతో ఏవడు మొరపెట్టు శాందులో  
పారి మొర భగవంతుడు తప్పక వింటాడు. భగవంతుని ప్రార్థించి  
నచో వడ్చిన కష్టముల నుంచి బైటపడే ఉచాయము తోపించును,

ముంగిన ప్రకాశపాము పోట్లాడు శోనునప్పుడు పాము  
ముంగినను కంచినచో వెంటనే పతులవల్లిసి కాకును, వెంటనే ఆ

విషము హరించిబోయి మరల వచ్చి పాముతో పోట్లాడి కడకు పామును చంపును. అలాగే భగవంతునితో మనస్సును భగవస్తు యుగా చేసి ప్రార్థించినచో తప్పక వాళ్ళ మొరచించాడు.

ప్రష్టోదు, ధ్రువుడు, సత్కృతాయి, మిశరాభాయి మొదలైనపాఠు తఃప్రకారముగా మొర పెట్టుకొన్నారు. అలా మొర పెట్టుకొన్నచో భగవదనుగ్రహము కలుగుచు. శాసి కాలము తన చేతిలో యున్నది, కనుక మంచి పనులు చేసి రాబోవు జన్మనుధన్య వంతమైన దానినిగా చేసుకొనవచ్చును. దైవానుగ్రహము కలుగునట్లు ప్రవర్తించినచో ప్రారథికర్మకూడ కొంత సడలి పోవును. మాసవృతు అధర్మము వలన ముందుగా వృద్ధి పోందును. ధనము కలుగును, శత్రువులను జయించును. శాసి చివరకు సమాలముగా నశించి పోవును. కొండరు బీవారైనను శాద్రి శాద్రిగా దైవ విశ్వాసము భజనాములు చేయుచున్నందున శాద్రిగా బలముండును, అట్టి ధర్మమును దైవ భక్తిని వదలకుండా యున్నచో ధర్మమునకు బలముచేకూరి ధర్మము వృద్ధిపోంది అధర్మమును ఆణచి వేయును. అందుకే “ధర్మ రక్తతి రక్తీతః” అన్నాడు. అంటే ధరాన్నిసీవు రక్తించినచో ధర్మము నిన్ను రక్తించును అని, ధర్మమును రక్తించక పోయినచో ధర్మము నిన్ను రక్తించడు.

23-7-74 కుంగళవారం

అవిద్య అని యోగులు, అధ్యాత అని వేదాంతులు అందుడు, పాముకాని ప్రతాప యాదు పాము అను ప్రాంతి అధ్యాత ముత్యపు చిప్పను చూచి పెండి మొదలగునవిగా గాంచుట అధ్యాత.

మూలా భూషానముగా బ్రిహ్మము అంటే నాకు తెలియదు. అనేకి తూలాభూషానముగా ప్రపంచ సం బంధునైనవి తెలియదు అసేది. మూలాభూషానమం క్షే మూలమైన బ్రిహ్మమును ఆవరించినది. తూలా

జ్ఞానమసగా ప్రపంచములో అనగా ఒక మసిషిగాని, ఒక వస్తువును గాని నాటు తెలియదనేది, ప్రతి వ్యక్తి అజ్ఞానము పోవుటకు ప్రయు శ్రీంచవలెను, అజ్ఞానము ఎంతకెంతకున్న అంతకంతకు ద్యుము తప్పదు, కనుక జ్ఞాన సంహరణను పోంది సుఖ శాంతులను పొంద వలెను.

### 6 సూటి దృగ్దర్శన శక్త్యై శకాత్కృతే వాఙ్సీశ్వతా।

అజ్ఞానముయొక్క ప్రథమ పుత్రిక అస్మిత, దృక్ శక్తి దర్శన శక్తి, దృక్ శక్తి అంటే పురుషుడు దర్శన శక్తి అంటేబుద్ధి పురుషుడు బుద్ధి వేరువేరు వస్తువులైనా అవిద్యా బఱముచే పుషుషుద్ధులకు తాదాత్మ్యముష్టుల్లు తోచుటనే అస్మిత అనబడును, అంటే పురుషుడు, బుద్ధి ఒకటే అనేది అస్మిత ఒక్కటివలెయుండే దానిని అస్మిత అనియు అవివేకమనియు అందుడు, ఈరెండూ ఒకటే,

పురుషుడు తైత్తివ్యాపు, బుద్ధిజడ్ ము, జడమునకు తైత్తివ్యాపు ఎట్లు ఎట్లు కలుగుసంటే నేనే అని ఆనుకునేది అధ్యాస అనగా ప్రాంకును చూచి పాచు అనురోధ్యుల్లు తైత్తివ్యాప్తునది పురుషుడు జడమైనది బుద్ధి, ఇనుపగుండును అగ్నిలో కాల్పుటచే అగ్నిధర్మము ఇనుప గుండులో చేరి కాలుడు వచ్చును, అగ్ని ధర్మము వలన ఇనుప గుండు ఎర్రగా గుండముగా అగ్నిలో ఉన్నట్లు కనుపించును ఇనుప గుండుకు కాల్పుతక్కి వచ్చినది.

దృగ్ అయిన పురుషునకు దర్శనమైన బుద్ధి ధర్మము రీవదను కొని ప్రకృతి పురుష వివేకము లేక పోయింది. అంటే ఆ రైండిం టిని విడదీసుకొనేది లేక ఆ ఇద్దుకు ఒకటే అన్నట్లు తోస్తుప్పుడి, అంటే అస్మిత వల్ల రైండూ ఒకటిగా తోచును.

### 7 సూటి సుఖానుక యా రాగః॥

ఎవరు పూర్వము శాగా సుఖము అనుభవించి యున్నచో  
మరల ఇష్టము నుఖములన్నిటిని స్వరీంచును. జానివల్ల మరల ఆ  
సుఖములు కావలెనని కోరుకొనును. ఇదే రాగము.

### 8 సూత్రములు శయా ద్వేషః

రాగము కడకు దుఃఖదాయకము. కనుక ఈఖమని అన్నారు.  
పూర్వము కొన్ని కష్టములు అనుభవించి త్థోఖమును హౌండి  
యున్నందున ఇష్టము వీర్ధై నా అట్టి దుఃఖదాయకమైనది. కను  
పీంచినచో ఆది సాకు వద్దు అని అనుకొనును. అంటే అదిదుఃఖ  
దాయకమైనదనే జ్ఞానము ఇదివరకే కలిగినది. అంటే ఒక పామును  
చూచినచో దానిని పట్టుకొనుటకు ఏవ్వరైనా ప్రయత్నించేదరా?  
లేదుగా. పట్టుకుంటే కరచును అనుభావమే దానికి కారణము కనుక  
దానిని పట్టుకొనుటకు ఎవ్వరూ ప్రయత్నించరు.

81-7-74 బుధపాఠం

### 9 సూత్రములు స్వరసాహి విదుషోపి తథాఉచురూధోఽభినిషేషః

పండితునకు కూడా మూర్ఖునకు వలె మరణభయముస్వాభా  
వికముగా కలుగును. ఇక్కడ పండితుడనగా స్వర్యమూర్ఖజ్ఞానియని  
కాదు. శాస్త్ర పాండిత్యము కలపాడని తెలుసుకోవలెను. ఆత్మ  
విజ్ఞాని మరణమునకు భయపడడు. క్రిమికీటకాదుల వలెనే శాగా  
చదువుకున్న పండితునకు కూడా స్వాభారముగా మరణ భయము  
కలుగును. గంస్కారము, చాసన అనగా పండితుని వద్ద వేదము  
చదువుకొనే విద్యార్థి ప్రాణ్యుషుడా కాదా అను సందేశము  
శాగా చదువుకునే సమయములో శాగా కాల్పిన అట్లాకాద  
అంటించగా అల్లాహులో ఆక్షర అన్నాడు. ఆది లోపల చాసనల  
వలన అలాపలికేను. అంటే ఎంతో కాలమునుంచి వేదము చదువు  
చున్నను శాను మహామృదీయుడు కనుక ఆ పాక్షమే వచ్చినది.  
ఇట్టిధానినే పాసక అంటారు.

## 10 సూటి తేవతి ప్రపణ హేయాః సూక్త్మా॥

ఈ అధ్యాయము క్రించూ యోగములో బోధిండినటి, ఈనివల్ల అవిధ్యాదులు క్రమముగా నశించి పోవును. కనుక ఈ క్రించూ యోగమును కర్మయోగమని కూడ అంటాడు. వారికి సంప్రజ్ఞత సమాధి యాగా లభిస్తుంది. ఇట్టిఖానికి ప్రకృతి వేరు పురుషుడు వేరు ఆని యాగా తెలిసియుండును. అప్యాకు అవిధ్యాయములు ఆంటే పంచక్కేళములు దగ్గర్చేచు వాటివలె యుండును పూర్తిగా నశించ లేదు. సాధకుడు సంప్రజ్ఞత సమాధి వరకు ప్రకృతి వరకు సూక్త్మముగా చేసికొన్నాడు. అట్టిఖాడు ఆ గ్రేశములను పూర్తిగా నశింప కేయవచ్చును. ఆంటే ఇంకా యాగుగా పరవైరాగ్యమును శీలించి నచో ఆసంప్రజ్ఞత సమాధి లభించును. అప్యాడు సూక్త్మములైన పంచక్కేళములునశించిపోవును. చిత్రమునశించును. కర్మలు రాసులు రాసులుగా యున్నవంటే చాలా యున్నవని అర్థము. ఇవి ఆంతఃకరణలో సూక్త్మముగా ఇమిడియుండును.

## 11 సూటి ధ్యాన హేయాస్త ద్వీపత్రయః

ఆ గ్రేశములకు సంబంధించినది చిత్రములోయున్నది నశించి పోవలెనంటే క్రించూ యోగము వలన పంచక్కేళములు చాలావరకు శిథిలములగును. ఆంటే బలము తగ్గిపోవును. కాని నశించవు, ఆ తరువాత పురుషుని యాగా ధ్యానించినచో ఇంకా క్షీణించి పోవును, ధ్యానము చేయగా చేయగా చిత్రపూతులు తగ్గును.

తపస్సుస్వాధ్యాధ్యాయము, ఈక్యరప్రణేధానము ఆంటే తాను తన సర్వస్వాల పరమేశ్వరుడు సమర్పించుకొనుట వీటివలన చిత్రసంస్కారము క్షీణించుచు వచ్చును, సత్యధర్మాడులు లేనిచో చిత్రసంస్కారము బలీయమగుచుండును. ఆసంప్రజ్ఞత సమాధి శీలించి నచో సమాధిలుగా పంచక్కేళములు, చిత్ర మృతులు వశించి పోవును.

1-8-74 గురుత్వారం

మందాధి కాకులకు వంచ్ఛేశ్వరులు ఉన్నవని, అవి స్థూల ముగాను సూక్ష్మముగాను ఉండుననియు, సూక్ష్మమైన వాటిని నిర్విచారమైన సంప్రజ్ఞత సమాధి శీలించగా క్రమముగా ప్రకృతి వరకు పోవును, ఇది సంప్రజ్ఞత సమాధి.

ఈ సూత గ్రాహకమూలః కర్మాక్రయోదృష్టార్థమై జన్మవేదనీయః।

కర్మాక్రయమునికు కారణం అంటే కర్మల సమాఖ్యము క్రేశముల వలన ఏర్పడును. పుణ్యప్రాపకర్మలవలన ఏర్పడ్డ సంస్కారములను కర్మాక్రయ మని అంటారు. అవిద్వ్యమొతలగు పంచ క్రేశముల వలక కర్మలు, ఆ కర్మలవలన సంస్కారము ఏర్పడును. ఆ సంస్కారము పుణ్యరూపముగాను, ప్రాపకరూపముగానుకూడ ఉండును. ఇదే కర్మాక్రయమంటే కర్మాక్రయము దృష్టి జన్మవేద నీయం అనగా తలోకములో కనుపించే ఈ జన్మస్తు సంబంధమే. అదృష్ట జన్మవేదనీయమంటే పరిలోకములో యున్న జన్మలనుబట్టి తెలుసుకోవలసినది.

శిలాదుని పుత్రుడు నంది కేశుడు ఉశ్వరుని గుత్తించి శాగారిపస్తుచేసి ఈ లోకములోనే వెంటనే దేవత్వమును పొందెను. అంటే మనుష్యుడుగాయిండి అంత తీవ్రమైన రిపస్తుచేసి దేవత్వము పొందెను. ఇది పుణ్యకర్మాక్రయము అంటే ఈ జన్మలోనే పుణ్యకర్మాచేసి పొందెను.

ప్రాపకర్మాయగు దృష్టి జన్మవేదనీయమగు ప్రాపకర్మాక్రయమువకు సహాయుడు దేవతాజీ అయినా అగ్నుస్తుని అధిక్షేపించుట యను ప్రాపకర్మాక్రయముచే సర్వజన్మప్రాప్తించెను. అనగా నముషుడు నూరు యజ్ఞములు చేసినందున ప్రానికి ఇంద్రిపదవి లభించును. అందువలన నముషుని ఇంద్రలోకమునకు తీసికొనిపోయి జీవేంద్రపదవి ఇద్దు దేవతలు కొన్ని దైవక్రములను ఇచ్చిపోయి. శాస

సహాఖుడు దేవేంద్రపదవిని పొందినందున శచీదేవి నాతు భాగ్యై  
కావలెనని కోరినందున ఆమోగాడు గురువగు బృహస్పతిని ప్రార్థిం  
శగా ఆయన ఒక ఉపాయము చెప్పేను అదేమనగా నాశంతః  
పురమునకు వచ్చునప్పుడు మహార్షులచేత నీ షాహానము మోయిం  
చుకొని రావలెనని తెప్పుచునగా ఆప్రపారము నమమహామణి తెలు  
పగా నమమహాడు దేవేంద్ర పదవి నథిమైంచినందున తప్పుదని మహా  
ర్షులు సిబికను మోయుచుండగా తప షాహు తొందరచే సర్వ సర్వ  
అనెను, అనగా తొందరగా నడవమని కూడ అర్థము, ఏతే సత్న  
సర్వ అని ఆమహార్షులను అనగా కుంభసంధవువు అంటే అగ్నస్త్రీ  
మహార్షికి కోపము వచ్చి నమమహాని సర్వము గమ్మని శపించెను.  
అప్పుడు నమమహాడా మహార్షిని ప్రార్థించగా కొన్ని ప్రశ్నలు చెప్పి  
ఆప్రశ్నలకు సమాధానము ఎవరైనా చెప్పినచో అప్పుడు నీకు  
షాపచి మోచనము కలుగునని తెప్పేను, ఇది దృష్టి జన్మపేదనీయ  
పాపకర్మ నమమహాడు పుణ్యకర్మచేసి దేవేంద్ర పదవిని పొందిఱు  
మహార్షులకు అపకారము చేసినందున మరలా ఈ మూనవ లోక  
ములో సర్వమై పుట్టెను. పాపములు వస్త్వతూ చేస్తే ఏడుస్తూ ఆ  
ఘలమును అనుభవించవలసిన దే 1 భూతప్రతిబంధము-అంటే ధ్యాన  
ములో కూర్చుంటే గడచిపోయిన సంగతులు జ్ఞాపకమునకువచ్చును.  
2 వర్తమాన ప్రతిబంధమనగా-విషయములందు ఆసక్తి అంటే ప్రీతి  
యున్న తో ఇది ధ్యాన సమయములోవచ్చి కూర్చుండును, కి  
ప్రజ్ఞా మూంద్యము అంటే గురువులు ఆత్మోపదేశము చేసిన దం  
తయి విన్నప్పుడు తెలిసినట్టుండును గాని మరలా జ్ఞాపకముండడు,  
ఇదే ప్రజ్ఞామూంద్యము మందబుద్ధి, కుతర్కుం అంటే కౌసం టైకాద  
నడం, దీనిని గుత్తించి అందన ఖండన భాద్యమనుగ్రంథముకూడ  
యున్నది, 4 విషర్యాయ దుర్గాగ్రహ మనగా ఉన్నది ఒకటిఅయితే  
తాను తలచెడిది వేతు, షాప్తము ‘సర్వం ఖల్యైదం బ్రహ్మ’

అన్నది. మహార్షులు కూడ శాత్రుము చెప్పింది సత్యము, మామను భవముకూడ ఆదే అన్నారు. శాసి మనటు ఆలా బ్రిహ్మముగా కన్పించు చుస్తు దాకి లేదు. మనుష్యులు, కుక్కలు, గోవులుగా కన్పించుచుస్తు వి. దీనినే విపర్యయ దురాగ్రహము ఆని అందురు. ఈ నాలుగింటిలో ఒకటి యున్నను జ్ఞానము కలుగదు.

శిష్యుడులను ఇంద్రియ నిగ్రహముచేత, ప్రభూమాంద్యమును గురుత్విలను అడిగి తెలిసికొనడం వల్ల. శ్రీవణము వల్ల, పోవును. కుతర్కము మనసము వల్ల పోవును. నిదిధ్యాన చేత విపర్యయ దురాగ్రహము పోవును. ఉన్నది ఒకటి ఆయి లే కనుపించేది వేరుగా యున్నది, కనుక ఆ ఉన్నదానినే భావించమనియే ఇక్కడ నిదిధ్యాన చేయించుటకు కారణము.

ఆద్యపు ఇన్నపేదనీయ మనగా ఇక్కడచచ్చి, ఆలోకము నక్కపోయి ఆక్కడ సుఖము అనుభవించును. కర్తాక్షయమంచై పుణ్యపాప కర్మల సమాహారే, ఇది ఆంతయు పంచక్రోషములవల్ల సేవచ్చును.

8-8-1974 కనిపారం

16 సూర్యాయం దుఃఖమనాగతమ్।

భూత కాల దుఃఖము ఆయపోయినది. ఆగతదుఃఖం అనగా వర్తమాన కాలంలో పోగొట్టుకొనుటను ఏలులేదు ఇది అనుభవించ వలసినదే. వర్తమాన దుఃఖము అనుభవముచేత నశించి పోవును. భవిష్యత్తులో రాబోయే దుఃఖమే అనాగతం. ఈ దుఃఖమును పోగొట్టుకొనుటకు ప్రయత్నము చేయవలెను.

17 సూర్య దృష్టి దుఃఖమో సంమోగో హోయ హోతుః!

భవిష్యత్తులో నుఃఖము ఎందుకు కలుగుతుందో తెలిసి కొన్నాళో అది కాకుండా చేసుకొనవచ్చును, దృష్టి పురుషుడు దృష్టము ప్రకృతి యొక్క సంమోగమే దుఃఖమునకు హోతువు.

జ్ఞానస్వరూపుడైన పురుషుడు ద్రవ్య, దృశ్యం అంశేభుద్దియూహప్రకృతి. ఈ పురుషుడుకు బుద్ధికి గల సంబంధమే దుఃఖమునకు కారణము, అయిన పురుషుడు, నేను బుద్ధిని ఆనే వివేకము లేకపోవడమే దుఃఖమునకు కారణము. కేవలము మనస్సు విషయములను గ్రహించ తేదు ఇంద్రియముల ద్వారానే విషయములను గ్రహించును. అంశే శుశ్రావు ఇంద్రియముల విషయముకూడా ఇంతే. విషయాకారమైన బుద్ధియందు అనగా చిత్రమునందు పురుషుని భాయాప్రతిభింబము బింబించును. ఆ చిత్రములో శ్రద్ధాదులన్నీ యు ఉన్నపి కనుక పురుషుడు ఆ చిత్రములోనివి అన్నియు నావే అనుకొనును. అంశే బుద్ధి వేరు పురుషుడు వేరు అనే వివేకము లేకపోవుటవలనకు దుఃఖము కలుగుటకు కారణము. వాస్తవముగా పురుషునకు దుఃఖము లేకపోయినా వివేకము లేకపోవుటవలన దుఃఖము కలుగుచున్నది. దృశ్యము వేఱ దృక్ వేరు అని తెలియకపోవుటచేతనే దుఃఖము కలుగుటకు కారణము. అదే ఆజ్ఞానము, బుద్ధియౌక్కధర్ములైన సుఖములు, దుఃఖములు అన్ని నావే అని పురుషుడు దుఃఖంచును.

18 సూత్ర ప్రకాశక్రియ స్థితిశీలం భూతేంద్రియాత్మకం

భోగాపవర్గారం దృశ్యమ్ ||

ప్రకాశము సత్యగుణధర్మము జ్ఞానము, క్రియ రజోగుణధర్మము. ఇది ప్రవృత్తిస్థితి తమోగుణము. శీలమునగా ఆ మహాయస్యభావముగా కలిగి ప్రకృతి యుండును.

భూతేంద్రియాత్మకం—అపంచీకృత పంచభూతములు అంశే సూక్ష్మభూతములు పంచీకృత పంచభూతములంశే సూల పంచభూతములు శబ్ద స్వర్ప రూప రస గంధాదులు జ్ఞానేంద్రియములు. బాక్ పాటి పాద పాయకాపస్తలు కర్మేంద్రియములు, ఈ పది

శాహేయంగ్రియములు. అంతఃకరణ చతుర్షయము, అంతరేంగ్రియములు, సంకల్ప వికల్పాత్మక వృత్తి గలది మనము. నిశ్చయాత్మకవృత్తి గలది, బుద్ధి అణంకారమన్నా గర్వమన్నా అభిమానమన్నాను అణంకారవృత్తి అంటే అనాత్మయుగు దేహేంగ్రియాదులయంకుగలది అణంకారవృత్తి. చిత్తమంచై స్నేరణాత్మక మైన వృత్తి అంటే చింతన, జనాలుగు కలిసిన జే అంతఃకరణ, వీటికి కారణము మనోబుద్ధి చిత్త అణంకారములు, ఇవి అంతరేంగ్రియములు, పంచీకరణము ఇరిగి తే స్నూలభూతము లగును. భోగము అపవర్గము అర్థము అంటే ప్రయోజనము పురుషునకు భోగము కలిగించేది అనగా భోగపవర్గములు బుద్ధి కృతములుగాన బుద్ధియందుండుతుకు ఉచితము. కాని పురుషువియొందు వ్యవహారించుట ఆనుచితము, ఏనను చేతనునియందు బుద్ధిగతము అగు బంధమోక్షములు సైతము వ్యవహారింపజడుచున్నవి. స్ఫుటికమళియందు జపాత్మసుముకు ఉంచినచో స్ఫుటికమడి ఎర్రగా కనుపించును, మణి ఎర్రగా యుస్నదందుకు. కాని మణి నిఃముగా తెల్లుదనము గలదే, పుష్పనాస్నిధ్వము వల్ల ఎఱుపుదనము కనుపించినది, ఆఖాగే పురుషుడు సుఖముఃఖాదులన్నీ బుద్ధివేగాని నాకులేను అని తెలిసి కొనడమే ఆత్మానాత్మ వివేకము, ఇవి అన్నియు నావే అనుకొని నాకు దేశమునకు సంబంధము తేదు. అని తెలిసికొనలేక, కులినచిత్తములో గలవి అన్నియు నావే అనుకొని సంబంధమున్నదనుకుంటు న్నందుననే దుఃఖము కలుగును, కనుక ఇదివరకు ఇరిగినది పోసియండి. ఇక్కడి నుండి ఆయనా ప్రకృతివేరు, పురుషునకు సుఖ దుఃఖులేమయు లేను, అని అన్నియు అంతఃకరణ ధర్మములని పెద్దలవలన తెలిసికొన్నాచో ఆ దుఃఖము తొలగును. ఆపుకు జ్ఞానము కలుగును, కనుక పురుషుని రొఱుక్కాభోగము అనగా బంధమునకు గాని అపవర్గం అనగా మోక్షమునకు గాని దృశ్యమును తొలగింతుకొనవలెను.

4-8-1974 అదిశారం

19 సూ। విశేషాల్పాన్ని కేవ లింగమ్మా తాలింగాని గుణ పర్యాణి ॥

1 విశేషము, 2 అవిశేషము, 3 లింగమాత్రము, 4 లింగము అనుగుణములతో కూడియున్నది. ప్రకృతి అందు 1 విశేషము—అకాశము వాయువు అగ్ని ఉదకము భూమి అను భూతమ్మలైదున్నా, అట్టే శ్రీతము త్వ్యక్తచక్షును జిహ్వ ఫ్రూణము అను జ్ఞానేంద్రియమ్మలైదున్నా, వాస్తు పాణి పాదము వాయువు ఉపస్థ అను కర్మేంద్రియమ్మలైదును, ముఖస్ను-ఇవి పదశాశు విశారములు, కి అవిశేషము-అంటే తన్నాత్మతలు అనగా ఒక దానిలో ఒకటి కలవక ఏకు భూతములు విషేషించా యున్నవి, అనగా ఆకాశము వాయువు అగ్ని జలము పృథివీ, వీటిని తన్నాత్మతనియు సూక్ష్మభూతములనియు అందుకు, ఇది ప్రకృతి రొఱక్క కార్యములు,

3 లింగమాత్రము— 4 ఆలింగము - అనగా గుణములు కలిగిన ప్రకృతి మాలప్రకృతినుండి మహాత్తత్వం పుట్టినది. మహాత్తత్వంనుండి ఆహంకారము, దీనినుండి పంచతన్నాత్మతలు, దీనినుండి జ్ఞానేంద్రియములు, కర్మేంద్రియములు, అంతరీంద్రియములు పుట్టును. అంటే మాలప్రకృతినుండి ప్రధానము పుట్టినది. ప్రధానమునుండి ఆహంకారము పుట్టినది. అంటే మాలప్రకృతి కారణము, మహాత్తత్వము కార్యము, దీనినుండి ఆహంకారముపుట్టేను, అప్యాదు మహాత్తత్వము కారణము అహంకారము కార్యము, అహంకారము ప్రధానమునకు వికృతి అన్నమాట, అంటే కార్యము, అహంకారమునుండి పంచ తన్నాత్మతలు పుట్టేను, అంటే అహంకారమునకు పంచతన్నాత్మతలు వికృతి ఆవగా కార్యము, అంటే జ్ఞానేంద్రియములు పంచతన్నాత్మతలకు కార్యము, కర్మేంద్రియములు, మనస్సు ఈ పదునాటు ఇంద్రియములు విశారములు, ఇని విశేషములు.

ఆవిశేషము అంటే పంచతన్మాత్రములు, మహాత్తత్త్వమునుండి అణాంకారము పుట్టిను, మహాత్తత్త్వము కారణమునకు కార్యము అణాంకారము, నత్త్వరజుస్తత్త్వములు మహాము హోచ్చుతక్కువలు లేక సమానముగా యొన్నచో సృష్టి కలుగదు, ఇది సామ్యము వస్తు, పంచతన్మాత్రము, అణాంకారము ఇన్ని ఆవిశేషములు, ప్రకృతి పుతుషులయొక్క సంబంధము దుఃఖమునకు హోతువు, ప్రకృతి పుతుషు వివేకము హోతుషునకు హోతువు, లింగతత్త్వం మహాత్తత్త్వం ఆలింగం ప్రథానం అణాంకము ఆలింగం అంటే సత్యరజుస్తమోగుణములు సమానముగా ఉండు స్తోత్రమే దీనినే ప్రకృతి యైని, ప్రథానమని అంటాడు, ఆ మహాము గుణములలో హోచ్చుతక్కువలు కలిగిషచో సృష్టి కలుగును.

20 సూటి దృష్టాదృషి మాత్రః తుభోషి ప్రత్యయాను వళ్యః॥

ద్రష్ట అంటే కేవలం చైతన్య స్వరూపుడు, పానిలో జడత్త్వము ఏమియు లేదు, కేవల ఎరిషుద్ధుడు ఫలనా వస్తువు అని తెలుసుకోవడమే ప్రత్యయము, బుద్ధివేతు పుతుషుడు వేతు, కాని ప్రకృతి పుతుషు వివేకము లేనిచారు బుద్ధిలో కలిగిన వన్నియు తన వేషాని పుతుషుడు తలంచును. ఇది ఆశ్చర్యానందశ అఱాకాక ఈ వికారములన్నియు బుద్ధికి సంబంధించిసాచి, నాటు ఎట్టి వికారములు లేవు అని గ్రహించినచే వివేకము ఇదే జ్ఞానము, బుద్ధికంటె నేను వేతుగా నున్నానని తెలుసుకోవడమే వివేకము ఇదే ఆత్మానాత్మ వివేకము, ఇది అంతా పుతుషుని స్వరూపము.

21 సూటి తరథ్వవ దృష్ట్య స్వాత్మా॥

ద్రష్ట దృష్ట్యములలో ఏది ప్రథానమో చెప్పబడుచున్నది, ద్రష్టస్వరూపము పుతుషుడు, ఒకాన్మాకప్పుడు బుద్ధి దుఃఖస్తూర్యంటే పుతుషుడు తానే దుఃఖపడుచున్నాననియు, బుద్ధికి కావలసి నటువంటిది సంభవిస్తే పుతుషుడు ఆ సుఖము తనడేయని భావిం

చును. ఇది అంతా అవివేకమే, అంటే ప్రకృతి పురుష ఏవేకము లేదు. వివేకము యున్నచో నుఖ దుఃఖించలు, ఆన్నివి కారములు బుద్ధికి సంబంధించినవే కాని, నాకు ఏమీ లేవు అని వివేకము కలిగినచో మోక్షము కలుగును. గురుదేవులు భావశుద్ధినే జ్ఞానసిద్ధి అన్నారు, అంటే భావములు, దౌషములు నశించుటకే పూజలు మొదలగుసాని. భావము మార్పుకుంటే జ్ఞానము కలుగును దైవమును భాగా ప్రార్థన చేసినచో ఈక్ష్వరానుగ్రహము కలిగి బుద్ధిలోయున్న దోషములు తొలగిత్వరలో నమాధి సిద్ధించును. జ్ఞానము కలిగితే ఒక్కట్టగాని, జ్ఞానము కలుగసంతపరకు ఈక్ష్వరుడు వేరుజీవుడు వేరు అని వేదాంతులు అందురు ఎవరై తే తాను భాగుపడాలని మనస్సులో అనుకుంటారో, వాటు దైవానుగ్రహము కలిగి, గుణములను సంచాదించుకోవలేను. అంటే సర్వము, ధర్మము సీతి, వ్యాయములలో జపధ్యానాదులు చేయుచున్నచో సంసారమనే కోగము పోవును. కనుక తెలిసినంతలో క్రమక్రమముగా రాగద్వేషాదులను తొలగించుకొంటూ ప్రకృతి పురుష వివేకము కలిగియున్నచో మోక్షము కలుగును. ఇది మానవజన్మకు సాధ్యము. ఇదివరలో జరిగినకి జరిగిపోనీయండి, ఇప్పటి నుండియైనా మైత్రి, కరుణ, ముదిత, ఉపేక్షాదులు కలిగి ప్రయత్నించవలేను. ప్రయత్నింపుక్కముగా దైవానుష్ఠానము చేసినచో రొంత కాలమునకు చక్కగా పట్టుబడి జ్ఞానము కలుగును.

26-8-74 మంగళ పారము :—

22. సూర్యాకృతార్థం ప్రతినష్టమయ్యనష్టం తదన్యసాధారణత్వాత్ |

భావము - కృతార్థాడై పానికి నష్టమైనప్పటికి, కృతార్థులు కాని పారికి ఉండియే లీయను. ప్రకృతి పురుషవివేక భ్యాతి కలిగినపుకు ప్రకృతిపని అప్పుకు పూర్తి అయినది. సరి పానికి ప్రకృతి నష్టమైందున ఇనన తురణ సంసారా ప్రకృతి పానికి వర్తించదు.

ప్రకృతి, పురుష వివేకము కలుగని వారికి ప్రకృతి నష్టము కాలేదు. ప్రకృతి పురుషవివేకము కలిగిన వారికి రాగద్వేషాదులు నశించి కైవల్యము ప్రాప్తించింది. కనుక వానికి నష్టప్రాయమైన దాని వలె తొండును. ప్రకృతి నశించిన వారికి భోగాపవర్గము సమర్పించ వద్దు. అట్టి అజ్ఞానులు అనేకమంది యున్నందున వారికి భోగమును మోత్తమును ఇవ్వపటెనుగా! వివేకము కలిగిన వానికి భోగాదులు నష్టమైనట్లు ఉండును. వానికి వ్యాపారము తొలగించి, అంటే భోగసమర్పణం, అపవర్గ సమర్పణం లేదు. విషయములలో ప్రవర్తించే పనిలేదు, వివేకము కలుగని వారికి భోగాపవర్గములు ఇవ్వవలసియున్నది. కనుక వారికి ప్రకృతినశించలేదు. ప్రకృతి వ్యాపారము ఇతుగుచునే యుంటుంది. ఎవడు వివేకాదులు సంపాదించు కొండురో వారికి రాగద్వేషాదులు. ప్రకృతి నష్టమైను.

23. సూ॥ స్వయామి శక్తోః స్వరూపోపలభీహేతు స్నంయోగః॥  
భావము :- స్వశక్తి అంటే దృశ్య స్వభావం, స్వామిశక్తి అన్న స్వాదు దృక్ స్వభావము అగును. ఆ ఇద్దరికి స్వరూపుప్రాప్తికి అంటే సంబంధము కలుగచేయునదే సంయోగము అంటారు. ప్రకృతి పురుషులకు సంయోగము కలుగుటకు కారణము అజ్ఞానమే,

24. సూ॥ తస్యహేతురవిష్యా॥

భా :- ప్రకృతివేరు, సేనువేరు ఆను వివేకము లేకపోవడమే అజ్ఞానము, జ్ఞానము లేదు కనుక దుఃఖముగాని, సుఖముగాని కలిగినచోయిద్ది ఆ సుఖముఃభాదులు పొందుచుండగా పురుషుడు నేనే ఆ సుఖముఃఖములను పోంచున్నానని భావించును.

25. సూ॥ తద భావాత్ సంయోగా భావోఽః నఱ.

తత్ దృష్టి కైవల్యమ్॥

భా॥ :- దుఃఖము వచ్చుటకు హేతువు అజ్ఞానము, అవివేకము కానం ఆనగా సంయోగం పోవడమే, అది ఎల్లు పోతుననిన ఆ

అవిద్య అభావము వలన ఏర్పడినది. ప్రకృతి పురుషసంయోగం అవిద్య వలన ఏర్పడినది. కనుక వివేకము వలన సంయోగముకు ఉపాదాన కారణం అవిద్య అవిద్యాచాశంవల్ల కార్యమైన సంయోగముకూడ నశించును. అంటే ఆజ్ఞామము పోతుటవలన వివేకము కలుగును. అప్పుడు పురుషునట్లు మోక్షము కులుగును. అవిద్య వల్ల కలిగిన అవివేకము ప్రకృతి పురుష వివేకము వలన పోతుచు. చాస్త్రముగా సుఖముభాదులు బుద్ధికి సంబంధించినవే కాని తిసకు లేవు. తాను ఎప్పుడూ ముక్కుడే, బుద్ధిమొక్క సంబంధమువల్లనూ, వివేకము లేక పోతుటవల్లనూ బంధముయని అనుకోందము, బుద్ధిని తసను విడదిసికొన్నచో జ్ఞానముకలిగి మోక్షము వచ్చును. అదే మోక్షము కీలకము పట్టుబడునంత వరకూ జనముకురణ సంసారము ఉండనే ఉండను. బుద్ధి ప్రత్యుత్తిని తివయించు ఆనోపించుకొని తాను జంధములో యుస్కుట్లు భావించును. నిజముగా తాను ఎప్పుడూ బంధములో లేకు.

26 సూటి వివేకభ్యాతిరవిష్టపా హనోపాయః ।

భా :- హనం అనగా ప్రకృతి పురుష సయోగనాశనము అన్నమాట. అవిద్యచు వికోథియగును వివేకము, అంశువల్ల వివేకము లేకండ పోతుచు, విచారణచేసి బుద్ధిలోయున్న సంపూరములన్నియు అంతే, కాని నాలోలేవు అని ఎప్పుడు తెలిసికొనునో అచే వివేకము, వివేకము కలిగినచో అవిద్య నశించును. అంటే ప్రచాశము కలిగితే చీకటి నశించును. విద్య అంటే జ్ఞానము. జ్ఞానము కలిగినచో అవిద్య నశించిపోతును. అవిచార పనులు బుద్ధికి కలిగిన బంధమును మోక్షమును, ఆత్మయందు కల్పనచేయుదుకు, మేఘము ఆవరించి సూక్ష్ముకు కనుపించుట లేదని అందుముగాని సూక్ష్ముని మేఘము ఆవరించినచో సూక్ష్ముకు ఎక్కుడా కనుపించకూడదు,

కాని మేఘుము మనదృష్టిని ఆవరించినందున ఈంజెయలో సూర్యుడు కనుపి చడుము లేదూ, అలాగే ఆహానము అవిద్య బుద్ధిని ఆవరించినది. ఎందువల్ల చైత్రో స్వరూపము ఆత్మ స్వరూపము కనుపించక పోవడమునకు కారణము, సూర్యుడు భూగోళము కంటె పైద్వదైన మేఘుమువలస ఆవరింపబడినుగా। మేఘుము మన కంటిని ఆవరించి నందుఁల్ల సూర్యుడు కనుపించ లేదు. కాని మన మో సూర్యుని మేఘుము ఆవరించినదని ఆంటాము, “ఆత్మతిష్ఠదశాంగులమ్” బంధుము బుద్ధికియున్నది ఆహానము బుద్ధికి ఆవరించినది, కనుక మోక్షము బుద్ధికి కలుగవలేను. బంధుము బుద్ధికిపోవలేను, అవి చారపరులు అలాబుద్ధి దర్శనులను ఆత్మయిందు ఆకోపించాడు. బుద్ధికి కలిగిన బంధుమునిత్యము కాదు. అగంతుకము, స్వభావము కాదు. స్వభావముఁటే ఎల్లప్పాముఁడవలేను, నీళ్ళకు, వేడియున్న దుటే అగంతుకము. అనగా అగ్ని సంబంధమువల్ల వేడిగాయుండును. ఆసంబంధము విడదిసినచో కొంతసేపటికి చల్లగా అయిపోవును. బుద్ధికికూడ సంబంధము అగంతుకమే, పురుషుని స్వభావము ఆసందము, సుఖముఁఫాదులు, బుద్ధి వేగాని నాకు లేవని వివేకము కలిగినప్పాము మోక్షమే.

### 7-8-74 బుధవారము

కైవల్యము వివేకభ్యాతివల్ల కలుగును, అప్పాడు జీవన్నుకీలభించును, అట్టి జీవన్నుకీని వైభవము ఎలాయుండునంటే మానిరొక్కప్రజ్ఞ విష విఫిషులుగా యుంటుంది, వివేకభ్యాతిగలమాడు, జీవన్నుకుడు అట్టిపూనికి 7 అవస్థలతోకూడిన ప్రజ్ఞ యుండును, ఆ ఏకులో 4 కార్య విషుక్కుసంజ్ఞ ఓ చిత్ర విషుక్కుసంజ్ఞ కలిగి యుండును. 1. దేనిని తెలిసికోతగినదో అది తెలిసికొన్నచో ఇక తెలిసికొనేది లేదు. కనుక ఇది నివృత్తి జిషాసా నివృత్తి 2. దోషాలు పోగొట్టుకోతగినవి, శాతవ్యం - అనగా పోగొట్టుకోతగిన సముదా

యుము, అంతా పోయినది, యిక పోగొట్టుకోపలసినవి లేదు, ఇది జీవసానివృత్తి, కి, వివేకభ్యాతి కలుగుటవల్ల నేను పొందవసిన దంతా పొందితిని, ఇక పొందదగినది లేదు, “ప్రపాణి”

4 వివేకభ్యాతిప్రాప్తమువల్ల చేయదగినదంతాచేసి వివేక భ్యాతిని సంపాదించుకొంటిని. ఇక చేయదలచినది లేదు, చేయాలనే చిక్కిర్పినివృత్తి, ఈ నాయగు శార్యురూప నివృత్తి సంజ్ఞలు,

1. చిత్ర నివృత్తి సంజ్ఞగలపి మూడు చెప్పాచున్నారు, ఇని బుద్ధికి సంజుంధించినవి, కృతార్థమునగా నాబుద్ధి సంపాదింత తిగినవి, సంపాదించినందున ఇక సంపాదించేది లేదు కనుక దుఃఖినివృత్తి అయినది.

2. భయ నివృత్తి - నాకు చాలాగుణములు నివృత్తి ఏనపి అంటే లీనమైనవి, తిరిగి పుట్టుతు. సంపాదించేది లేదు కనుక బుద్ధి ధర్మము పుట్టదు, అంటే యోగము నుండి చలించుననే భయము లేదు, ఇక ఆవి తిరిగి పుట్టుతు. ఎప్పుడై తే గుణములు లీనమైనవో అప్పుడు నేను కేవల చైతన్య మాత్రుడనై యుంటాను. కనుక చిత్రగతమైనవి సకలము నివృత్తి పోయినవి. హైదరటి పాదము నందు అంతరంగపాదముగు చిత్రమును సిగ్రహించు యోగమును, సంపాదించుకొన్న యోగికి అభ్యాసమైక్యములను చెప్పేను. ఏకాగ్ర చిత్రునకు సమాధి కలుగును. రైండవపాదములో ఎవని చిత్రము విషయములమీదకు పోతూ యుంటుంది ఆట్టిపూనికిషిషయ విషేషం పోవుటకు క్రియా యోగము చెప్పబడినది.. పాడు మధ్య రకం, మిక్కిలి చంచల చిత్రుడు కూడ అనగా పామకుడు. విషయ చిత్రుడైనపాడు కూడ యోగమును సాధించుటకు ఉపాయమును చెప్పాచున్నాడు ఇని శాగా గమనించినచో ఎట్టి పామకుడైనను ఏకాగ్రతను సమాధిని సంపాదించవచ్చును।

28 సూ | మోగాంగానుప్పానాదశుద్ధికుమే జ్ఞానదీపి

రావివేకభ్యాతే॥

29 సూ। యమ, నియమసన ప్రాణాయామ ప్రత్యాహార

ధారణ ధ్యాన సమాధి యోగమంగాని॥

థా॥ యోగముయొక్క అంగములను అనుష్టించుటచే చిత్ర మాలిన్యము కుటుంబును, అందువలన వివేక భ్యాతి యొక్క దీప్తి కలుగును, ఖిక్కిలి విష్ణేవ చిత్ర ముక్కలపాదు యోగాంగములను అనుష్టించవలెను, అపి 8 రకముల అంగములు ॥ యమము, శినియమము, తి ఆసనము, శి ప్రాణాయామము, ల్ ప్రత్యాహారము 6 ధారణము, 7 ధ్యానము, 8 సమాధి. వీటిని అనుష్టించుచూటే జ్ఞానాభివృద్ధిని సూచాదించుకొన వచ్చును. వివేకభ్యాతి కొరకు జీవన్నక్కి కొరకు దీప్తికలుగును. అశుద్ధి అంటే పంచక్కేశములు, ఇని పోతే చిత్రమాలీన్యమంతా పోయినట్టే ఆప్తుతు వివేకభ్యాతి వరకు జ్ఞానము వృద్ధికలుగును.

యోగాంగములను చక్కగా అనుష్టించినచో చిత్రనివృత్తికలిగి బుతంభశాపజ్జ కలుగుతుంది. తద్వారా జీవన్నక్కి కలుగుతుంది, యోగమంటే చిత్రవృత్తులు నశించుటయే. చిత్రవృత్తులు నశించవలెననే వారఱు ఈ ఎనిమిది యోగాంగములను తప్పక అనుష్టించవలెను. అంటే శ్రద్ధయున్న ప్రతివ్యక్తియు బాగుపడవచ్చును.

30. సూ॥ అహింసా సత్య మస్తేయ బ్రహ్మాచర్య

పరిగ్రహయమః ॥

థా॥ యమము అంటే సాధకుని నివర్తింపజేయను. అహింసా అవగా త్రికరణముల ద్వారా ఏప్రాణికి శాధకలిగించ శాదు. సత్యమనగా ఎప్పుడూ అసత్యమాట్లాచక్కిండా యుండవలెను. చూచినది చూచినట్లు, విన్నడి విన్నట్లు కెప్పేదే సత్యము, “సత్యం బ్రహ్మాయాత్” సత్యం అంటే ప్రాణులకు మేలును కలిగించే సత్యమును కెప్పవలెను, యితరులకు శాధకలిగించే సత్యమును కెప్ప శాదు, దేవీభాగవతములో చెప్పిన విషయం వేటగాడు పందిని

కొట్టుటు అది పారిషోభుటు. ఆ విషయం ఒక మునిని వేటగాడు అటుగా అ ముని బాగా ఆలోచించి అబద్ధం చెప్పాడాడు. తాని నత్యం తెబికే ఆ పండిని చెప్పాడు. అని ఆ లోచించి ఆ బోయిశాసతో అన్నమాట ‘మాచేది చెప్పాలేదు, చెప్పేది చూడాలేదు’. అనకు కన్న చూస్తుందిగాని చెప్పాలేదు, నోఱు చెప్పునుగాని చూశాలేదు, కనుక నీవు కూటిమాటికి అటుగుతావు నీళు చెప్పేది ఏమటని అన్నాడట. అంటే ఇతరులకు బాధించి సత్యంనుండి ఇంహా తపిం చుకోవలెను.

“అనుద్వేగకరం వాక్యం” ఇందులో నాలుగు విశేషములున్నాయి. హాటైని ఆమ్లమీచుటయే తపస్సు అహింసా సత్యములను బాగా అనుషీంచవలెను ఒక సదుభాషు యుంటే ఖాగితామంచి గుణములను అదే చేర్చుకొనును. “అన్నేయం” ఇతర వస్తువులను దొంగలీంచవాడు. ఒక సాధువుగారి వద్దకు ఒక దొంగ వచ్చి సమస్కరించిసప్పుడు ఆ సాధువుగాడు వాసతో నేను ఒక మాట కప్పేదను. చేసెదహా? అనగా పెంటనే దొంగ నన్ను దొంగ తనము చేయకద్దని చెప్పాలుడా ఇంకా వ్యక్తునాచై చేస్తానని చెప్పగా సకే దొంగతిందిన సత్యమును మౌత్రము చెప్పాలటననెను. ఆ దొంగ సకే నేను పట్టుబడినప్పుడు కడాయని అనుకొని సకే అబద్ధమాడనని చెప్పిపెట్టేను. ఆప్యటినుండి ఆ దొంగ అబద్ధము మానినాడు. ఒకరోజు రాజుగారితో కలసి రాజ ధనాగారమునకు కన్నము వేసి అక్కడ యున్న వి నాలుగుర త్వాలం బాట్చువేసుకొన్న వాటాపకారము తిట్టినుకొనివచ్చి ఒక దానిని విడచి వచ్చిరి. కారణం అది వాటా విడిపోవదు కనుక. పూనిలో పోట్లాటువచ్చును. పోలీసులు పట్టుకొండురుయని వదలివేసిరి, వాకిద్దరి ఒడంబడిక ఏమనగా లోనికి వెళ్లినపాసికి కి వాటాలు బయటయున్న వానికి 1 వాటా. తానులోనికి వెళ్లినపాడు కనుక తనకు రెండుబయటయున్న వానికి 1 ఇచ్చి వెళ్లిపోయెను. తర్వాత రాజుగారి

ధనాగ రములో దొంగలు పడెనని అందరికి తెలిసినది. ధనాగార యజమానివేర్చి రత్నముల పైపైహూచి అందులో నాలుకు కి లేవు । యున్నది అది దొంగ వదిలిపెట్టి పోయినాడం తే ఎవ్వరూ నక్కు రని చానిచి తన కేబులో కేసుకొని రాజుగారితో నాలుగు రత్నములు పోయినవని చెప్పగా కాజురాణ ఆ దొంగను రప్పించి వానిని శాత్రు సంగతి అడుగగా పాడు తాను తీసుకొన్నది కి రత్నములే ఆని, ఒకటి ఆక్కుడే యుండికదని చెప్పగా ఆ ఉద్దోషిగిని తనిభి చేయగా అయినవద్ద ఒకటి దొరకదము, జానితో ఆ ఉద్దోషికి కైలాశిక్కివేసి దొంగకు ఆ ఉద్దోషిగము యిప్పించెను. సత్యము యొక్క సంగతి నూచితిరా! దొంగ ఉద్దోషి అయిపోయెను, అప్పుకు దొంగ గురువుగారిని తలకుకొని సంతోషించెను, కాజుగారియొక్క విశ్వాసమును సంపాదించుకొనెను. బ్రహ్మాచర్యుము వలన శరీరబలము శాగాయిండను బ్రహ్మము ఇహసుహాక్కుమైన వస్తువు బలహీన మనస్సు బ్రహ్మమును థ్యానించి దర్శింపజాలతు, కనుకనే బ్రహ్మాచర్యుమును చెప్పాలి. అంటే శరీరబలం, మనిబలం యుండును. “అపరిగ్రహం” ఇతరులనుంచి ఏమియు తీసుకొన రాదు. బ్రహ్మాచారి ‘భవతి భిక్షాం దేహి’ యని అడుగవలెను. సన్యాసి అయినచో ‘నారాయణహరి’ యని అడుగవలెను. బ్రహ్మాచారులు సన్యాసులు భిక్షాస్తుమును భుజింపవలెను. ఏ తేవీకు భోజనము ఆడుగుచున్నారుగా అంటే వీరు వశ్వాస్తు స్వాములు. వీరు వచ్చినచో వీకి భిక్షపెట్టుకుండ గృహాస్తు భుజించినచో ఆ పాపము చాంద్రాయణ ప్రతిము దేసిననే పోవును, శరీరము నిలబడుటకు కావలసిన పాటిని ఆసగా యింత ఆన్నము, యింత వస్తుము, ఒక కుటీరణుయుండైచాలు. ఇంతమాత్రం పరిగ్రహించుటలో దోషము లేదు, అలా తానుమాత్రము తపస్సుచేసి తరించిన చాలు అనుకొనేవాకికి అదిచాలు, ఆలాగాక లోకాపకారం లొరకుచేసే కార్య

ములున్నారు. అంటే పూర్వము లోకోపకార కార్యములు రాజులు చేసేవారు. అప్పుడు బ్రాహ్మణైతులు స్త్రీలు, వేదము, భగవద్గీతాదులు చదవరాదనే రోజులు. శ్రీగురుదేవులు శ్రీసద్గురు మలచూళ స్వాములు పారథాలను పెట్టి పోషించుట. పాతు స్వయముగ సంస్కృతము, అధ్యాత్మిక పాఠములు చేయుచారికి పదుపాయముల కొరకు ఆశ్రయము ఏకాపులు చేసిటి. కనుక యిచి అన్ని జక్కుగుట కొరకు పరిగ్రహించవలెనని సిర్ఫుయించిరి. తికుపతిలో లక్ష్మీ గిరి అనే అబ్బాయిని సంస్కృతము చదువుటలో గొప్పమేధావంతు డాటుచే వాడికి విషమును ఇచ్చి చంపించున శ్రీగురుదేవులు అలా కాదని శ్రీపూర్వాప్రాతము ఏర్పడిన తర్వాత స్వయముగా సంస్కృత పాతథాలను ఏర్పరచి స్త్రీలు, పురుషులు, బ్రాహ్మణైతులు ఏజాతి వ్యాపైన సకే సంస్కృతము చదువుకొనవచ్చునని పాతథాలను ఎర్పరచిరి. అచి అన్ని లడుచుటకై ఎవరు ఏమి ఇచ్చిన తీసుకొనేది. తనకు మాత్రం ఎంత కావలెనో అంత ఉపయోగించు కొని, మిగితా అంతా ఆశ్రమ పోషణకు వినియోగ పర చెడిచారు.

31 సూటి జాతి, దేశ, కాల, సమయానవచ్ఛిన్నాః సార్వ  
భౌమా మహావ్రతం ॥

బ్రాహ్మణాది జాతి పూర్వాశీర్థములు చతుర్థ భ్యాదులు గల కాలము చేతగాని పరిచ్ఛిన్నాము కానిది మహావ్రతము, బ్రాహ్మణులను మాత్రము చంపను అనేది బ్రాహ్మణులయందు మాత్రము అహింసయున్నది. తెక్కిన పారియందు హింసయున్నది, కనుక యిది మహావ్రతము కాజాలదు. అలాగే కొందరు పుణ్యాప్రదేశములలో హింసచేయననియు, పూర్వ కాలములలో అంటే చతుర్థశి, సంబ్రాంతి మొదలగు పుర్వ కాలములలో చంపనని కొందరు యుందురు, ఇది మహావ్రతము కాజాలదు. ఆలాగాక దేశ కాల జాత్యాది భేదము లేక ఎప్పుడూ ఎక్కుడా నేను దేనిని చంపననియున్న వ్రతమే

అహింసా మహావ్రత మంచకును, ఏచాతినిగాని ఏ పుణ్యతీర్థము గాని, ఏ పుణ్యదినముగాని, ఎవరికొరతుగాని, చంపవనేది ఆహింసా మహావ్రతము. ఆలాగే సత్యము, అస్తిత్వము, బ్రహ్మచర్యము, ఆపరిగుము ఐమయముఁన్నిటీలోను ఏ జాతిని గురించిగాని ఏ ప్రదేశమండగాని, ఏ రోజున రాని, ఎవరిని గురించిగాని అసత్యము చెప్పవనేది సత్యమును గురించిన మహావ్రతముగును. ఆలాగే తక్కిష మూడున్నాకుడు గ్రాహించుకొనవలెను, ఇకి యుమును గురించి చెప్పినది.

శిఖ సూత్ర శైఖ సంతోష తపస్సాన్యధ్యయేశ్వర ప్రణి

ధానాని నియమాః ॥

శైఖము సంతోషము తపస్స స్వాధ్యయము ఈశ్వర ప్రణిధానము ఇవి నియమములు, శుద్ధియుండవలెను, అంశే ఉండే చోటు, కట్టేబట్టు, ఈ శరీరమును స్నానాదుల వలన శుద్ధముగా ఉండుటు చదివే పుస్తకము శుద్ధముగా ఉండవలెను. పాత్ర శుద్ధముగా ఉంచుకొనవలెను, బట్టులు శుద్ధముగా యుండవలెను. అంశే వెలగుల వత్తుములనిగాదు, మాసిపోయినవి, చినిగిపోయినవి కాకూడదని భావము, ఇవి అన్నియు శుద్ధముగా ఉంచుకొనవలెను. వచ్చే 40 వ సూత్రములో శైఖాదులను గురించి చెప్పి యున్నది. ఆ శైఖాదులైనా మితుముగా నుండవలెనుగాని అతిగాయుండరాదు, అంశే ఒక అష్టగారికి అతిశుభీ ఎక్కుడైనా, ఒక్కమెతుకు కనిపించినచో ఇల్లు అంతయు కడిగించెడిదట, కడకు ఆష్టమనిపోవునప్పుడు మెతుకు, మెతుకు అంటూ చనిపోయికదట!

శైఖము రెండురకములు అది భాధ్యము, ఆంతర్యము, అని, జలముచేత, మట్టిచేత, భాధ్యముది, అంతఃకరణముచి అంశే కామ శ్రీధాదులను నియ్యాలించుట.

2) సంతోషముగా శోరికలు లేకపోవడమే అవగా చేయ

దగినపని చేయుచూ దౌర్షికిన దానిలో తృప్తిపూర్వులును వునుస్తును  
శాంతిగాయుండి యోగము కు దుర్కము

3) తపస్తు అంటే శరీరమును లైఫ్-పశ్చేయట అనగా శాంతి  
ములో చెప్పినట్లు కృచ్ఛచాంద్రాయ బ్రాయాదులు చేయుటు  
ఉత్తమ తపస్తుసి శాపసులు తెలిపిరి

4) స్వాధ్యాయము అనగా వాక్కు తపస్తు అనగా గాయత్రీ  
మంత్రముగాని వేదములను శాంతిములను చదవడము, వేండాంత  
గ్రంథములు జదువుట ప్రథమ మంత్రాదులను జపించుటా ఇది  
స్వాధ్యాయము.

5) ఈశ్వర ప్రశేధానమునగా వాంత్రుసునంతు చేయుమని  
చెప్పినవి ఓన్ని, శాంతిములు చెప్పిపోయినను పారంపర్యముగా  
చేసేవిఓన్ని. ఏటినన్నిటిని ఈశ్వరార్పన బుద్ధితో చేయుటయే,  
నాకు విధి అని ఫలమును ఆశించకూడదు. కర్తృత్వాంశాము  
ఉండకూడదు. ఈశ్వరుని శరణువేడుకోవడమే ఈశ్వర ప్రశేధాన  
ము, అందువలన సమాధికి నాథన భూతమగును.

10-8-1974 కృష్ణాప్రము శనివారము.

శిథి సూటి వితర్పించాడనే ప్రతిపక్ష భావనం।

అహింసకు విషుద్ధుమైనది హింస. సత్యమునకు విషుద్ధము  
అసత్యము. అస్తే అస్తేయము, బ్రహ్మాచర్యము. అపరిగ్రహము  
అనుయమము అనగా స్తేయము. బ్రహ్మాచర్యము లేక పోవడము,  
పరిగ్రహము ఇప్పి విషుద్ధుమైనవి. అస్తే శేచము, సంతోషము,  
తపస్తు స్వాధ్యాయము, ఈశ్వర ప్రశేధానము సహిగాయుంచే  
నియమము, ఏటికి విషుద్ధముగాయున్న చో నియమము తప్పినట్లే  
ఎప్పుడైనా హింస చేయవలెనని బుద్ధి ఇలిగినచో అప్పుడు హింస  
వలన వచ్చే దోషమును. అహింసవలన వచ్చే ఫలమును శాగా  
విచారించి వితర్పించుటాన్ని యమనియమాదులను శాగా

భావంచకలను అంశువలన విశుద్ధభావములను తోలగించుకొనవలెను.

శిఖ సూటి వితర్ణహింసాదయః కృత కారితాంను మోదితా  
లోభక్రింధ మోహా పూర్వుకామృతు మధ్యధిమూత్రా  
దుఃఖా జ్ఞానానంత ఫలా ఇతి ప్రతిపత్తిభావమ్॥

యోగాంగములు అహింసాముఖం, జాటీకి విశుద్ధమైన హింసా  
దులు వితర్ణములు, కృత అంశే స్వీయముగా హింసచేయుట,  
ఇతితులను ప్రోత్సహించి చేయించడము, ఇతిరుణం హింసచేయు  
చుస్తుచో చూచి ఆమోదించుట అని హింస మూడురకములుగా  
జరుగును.

శ్లోకర్తా కారయతా చైవ ప్రపేరకశ్చానుమోదకః।

పుణ్యకార్యై పాపకార్యై చ త్వారస్థము భాగిస్తః॥

చేయుట చేయించుట ప్రసేవించుట, ఆమోదించుట అను  
సావితో లోభము చేత చేయుట, చేయించుట, ఆమోదించుట,  
మోహాము చేత చేయవలసినది లెలియక తాను చేయుటగాని  
యితితులచేత చేయించుటగాని ఇతితులను ప్రపేరణ చేయుటగాని  
చూచి సంతోషించుటగాని చేయును. హింసకూడ మృదు, మధ్య  
తీవ్రములుగాయుండును. అధికముగా చేసినచో అధిక దుఃఖము  
కొద్దిగా చేసిక చో కొద్ది దుఃఖము అనుభవించడము జరుగును.  
“బుణం కృత్వా ఘృతం పిబేత్” అని నాస్తికులనెదరు, కాని  
మనలో బుణము చేసి చవిపోయినచో తుక్కాలయ పుట్టిఉయినా  
ఆ బుణము తీర్చువలెవని ఆస్తికులనెదరు, నాస్తికులలో మావవ  
జస్తుకడజన్మకనుక బుణము చేసి అయినా పష్టా నెఱ్యా అన్నము  
తిను. ఈ జస్తు అభిరుచే, ఇక జస్తురావని అనెదరు. ఈశరీరము  
భస్తుపోవును కనుక తిరిగిరాదని నాస్తికులవాదము. చేసిన  
కర్మము బ్రహ్మదేవునికైనా తప్పదు. మొదట బ్రహ్మదేవుడు

పంచముఖుడు అయి ఉండి అమృతారీచి చూచినందున ఈక్ష్వరుడు  
ఒక శిరస్సును త్రుంచి వేసినండున చతుర్ముఖభూత్త్వ అయినాడు.  
ప్రతివాకు దోషములకు గురికాకుండా చూచుకోవడము ముఖ్యము.  
అపైని మంచి గుణములను పెంచుకొంటూ పోవలెను. జన్మమునకు  
కారణము కర్మమే కనుక చేసిన కర్మములను జాగ్రత్తగా చేయ  
వలెను. అంటే దుష్ట కర్మాలు మాని మంచి కర్మాలు చేయవలెను.  
కర్మాల జడము కనుక కర్మాలు ఘలమును ఇప్పుడూల్చు. ఆ కర్మ  
లకు ఈక్ష్వరుడు నాక్కి కనుక ఆ ఘలము ఈక్ష్వరుడు ఇచ్చుసని  
వేదాంతుల అభివ్రాయము, కర్మను జీవుషు చేయును, ఘలమును  
ఈక్ష్వరుడు యిచ్చును. కొందరు ధనవంతులుగను, కొందరు ధన  
హీనులుగను, కొందరు ఆరోగ్యవంతులుగను, కొందరు ఆనా  
రోగ్యవంతులుగను, ఉన్నారంటే ఈక్ష్వరుడు పక్కపాతముతో అలా  
చేయలేదు. జీవుడు చేసిన కర్మాల కారిగ్రమే ఆయు కష్టములు  
వచ్చుటని వేదాంతము చెప్పాను లారీయున్నది అది జడము, లారీ  
యుమానిది సామాను మూటులుకూడ యజమానిపే అయినా  
లారీ వెళ్లి సామాను తీసికొని రాలేదు జడము కనుక, కాని  
డైవరు ఉన్నచో ఎక్కడకు వాళ్లా ఆక్కడకు వెళ్లి తన  
సామాను తేచ్చుకొనగలడు. ఆ డైవరు ఎలా అవసరమో ఆదే  
ఈక్ష్వరుడు చేసేవి, అంటే కర్మఘలదాత ఈక్ష్వరుడు, నీవు చెడ్డ  
కర్మాంతిచో చెడు జన్మ, మంచి కర్మాంతిచో మంచి జన్మయు,  
పూశమును ఆనుసరించిన చో మోక్షము కలుగును, కనుక ఏదియై  
నను నీ చేతిలోనేయున్నది. తనకున్న దానిని దుర్గాములవల్ల  
పోగొట్టుకొనును, మంచి గుణములవలన సంపూర్ణించుకొనవచ్చును.

ఇదివరిలో చేసిన కర్మాలవల్ల దుఃఖము కలుగును, యిప్పుడు  
కూడ ఆభ్యాసమువలన చెడ్డ కర్మాలు చేసినచో మంచుకూడ దుఃఖ  
ములు కలుగును. కనుక ఇప్పుడు జాగ్రత్త పడవలెను. జ్ఞానము  
వల్లనే మోక్షము కలుగును

18-8-1974 మంగళ వారము

ఓచ్ సూర్యాంసా ప్రతిష్టాయాంత త్వన్నిధావైర త్వాగః।

యమాదులు అయిదులో అహింస మొదటిది. అహింస దృఢముగా సిద్ధించినచో ఆయస సన్నిధిలో పరస్పరము విరోధము గల మృగములు స్నేహావముతో మేలగును. ఎవని సన్నిధిని విరోధము కల జంతువులు స్నేహముతో యున్నవో అక్కడ అవశ్యముగా అహింసావతీము ఉన్నదని గ్రహించుకొవచ్చును. దీనికి దృష్టాంతము హర్షీకి మంఱుగా భాటపారుల తలలు బ్రద్దలుకొట్టి మూటలను లాగుకొనేవాడు అట్టివాడు అహింసావతమును అవలంభించి తపస్సి అయ్యెను. ఆగస్త్యదు తపస్సుచేయటకు అరణ్యములో నివశించేవాడు ఖరదూషణాదులు తపస్సు చేసేమును లను చంపి తీస్తుండువ ఆట్టి ఘారి ఎనుకలు పర్వతాలు పర్వతాలుగా పడియుండుట రాముడు చూచేను ఆగస్త్యని ఆశ్రమమునకు మాత్రము రాక్షసులు ఏఱయు అపకారము చేయలేక పోయారి. ఆగస్త్యని ఆశ్రమ ఆవరణలోనికి ఎట్టి క్రూరమృగములు వచ్చినను అని స్నేహముతో యుండుడిని. సింహము ఏనుగు పులి మేక, మొదలైన జంతువులన్నియు ఆ ఆవరణలోనికి వచ్చినచో స్నేహముగా యుండేవి. ఆ ఆశ్రమములో అబద్ధమాదుషాలేతేడు. ఈ ఫలం లేదు, అక్కడ మనుష్యులు ఘూర్చము చేయువాడు అక్కడ వేరు. ఒంతర మృగములను చంపి పాపమును సంపాదించుకొనేడి వారు అచట లేదు. ఆగస్త్యని ఆశ్రమములో ఏవిధమైన దోషములు లేవు. ఆ ఆశ్రమ ఆవరణలోనికి రాక్షసులు వచ్చినను ఆ క్రూరబుద్ధిని మరచి పోయెదడు, తిరిగి ఆ ఆవరణకాటిన తరువాత మరల క్రూరత్వము కలిగాడి. యిప్పుడు కృంగేరీ మతముగల స్థలము అవగా జారదామతము కట్టుటకు ముండు శ్రీ శంకరాచార్యులపారు. కప్పిపణ వించుచుండగా క్రాచుపాము ఆ కమ్మకు ఎడడ తగులక్కండా పడగ

పట్టినది చూది అక్కడ మతము కట్టిరి. దానికి శారదామతమని చేతు పెట్టిరి. సత్యమును శాగా అనుష్టించినచో ప్రియులు అంటే పుణ్య పాప ఫలమును గురించి ఏమి పలికిన ఆది అగును.

36 సూటి సత్యప్రతిష్ఠాయాం ప్రియా ఫలాశ్రయుత్యమ్ :

సత్యమును 1శి సంఖాగా అనుష్టించినచో ఆయన ఏది పలికిన ఆది అగును. నీవు ధర్మాత్ముడిను అగుమనిన ఆచను. విద్యావంతుడవగుమంటే అగును. అనగా ఆయన నోటివేంటుమంచి గాని చెడ్డగాని ఏకి ఏలావచ్చిన అలా జరుగును

37 సూటి అస్తేయ ప్రతిష్ఠాయాం సర్వరత్నోపస్థానమ్ ।

స్తేయమంటే దొంగతసము. అస్తేయమంటే దొంగతనము తేకపోవుట. అస్తేయమును 1శి సంబులు అనుష్టించినచో దివ్యరత్న ములు దివ్యపదార్థములు ఆయనవద్దటువచ్చి చేతుచుండును.

38 సూటి బ్రహ్మాచర్య ప్రతిష్ఠాయాం వీర్యలాభః ।

బ్రహ్మాచర్యమును అనుష్టించినచో వీర్యమును నిరోధించి నట్టాడును. వీరికి గాప్య సామర్థ్యము కలుగును. అంటే అతిసూక్ష్మ మైన పరబ్రహ్మ వస్తువును తెలిసికొనవలెనంటే బ్రహ్మాచర్యమును అవలంభించినచో మనస్సుకు మనస్సుకు బలముచేకూరి దృఢముగా ధ్యానించగలుగును. ఆత్మాజ్ఞానమును సంపూర్ణించ దలచినపాశు బ్రహ్మాచర్యమును చక్కగా అనుష్టించినచో శరీరమునకు మనస్సునకున్నా బలమువచ్చి అతిసూక్ష్మమైన ఆత్మధ్యానము చేయశక్తి గలుగును.

39 సూటి అపరిగ్రహస్తై జన్ముకథన్మా సంబోధః ।

పూర్వ జన్ముషునండు ప్లట్టు ఉండెనో ఏమేమి తాను చేసెనో అవి అస్సియు శాగా తెలియును. అంటే పూర్వజన్మ రాబోవుజన్మ శాగా తెలియును. యమము శాగా శీలించినపారికి పైనిచెప్పిన ఫలములు సిద్ధించును, పైనిచెప్పిన ఆయదు సూత్రములలో గల ఫలము సిద్ధించును ఇంది యమసిద్ధి.

40 సూ శౌచాల్ ప్ర్యాంగ జాగుణ్ణ ప్రశ్న రసం సర్గః ।

ఇక నిష్కామముయొక్క— అంగములలు చెప్పాచున్నారు. శౌచకుశాంగ యోగి శాంగ శుభిలిగి యుండవలెను. శుభివలన తన అవయవములయుంకు జాగుప్ప కలుగును. శుభి అంశే మట్టి నీళ్ళలో శాహ్యముద్ది— కామ్ క్రోధానులు లేక పోతుట ఆంతర్యముద్ది. ఇట్టి రైషి శుద్ధులను సంపూర్ణించవలెను. కన్నుపుసి, చెవిగుబిలి, నోరు ఎంగిలి, మలమూర్తాదులలో కూడిన తన అవయవములు యందే అసహ్యము కలుగును. స్వభావముగా తు శరీరము ఆశుద్ధ మైసాది సప్తంగ్రంథములు ఆసహ్యకరమైసాయి. కోముకూపములద్వారా చెముట వెలువశుచుండును. పుట్టినాది మొదలు చచ్చేవరకు నోజుకు ఎన్ని యో పాతాలు తు శరీరమును శుద్ధము చేయుచునే యుండవలెను. “సవచ్ఛాద ఘుటూ” కోపనిషత్తులో పదకొండు చ్యార ములని అన్నారు. మన శరీరమంతయు రంగ్రంథములతో కూడిన దేశ్రాత్మకుండలో నీరు పైకి గ్రసించినట్లు తు శరీరమునుండి కంపుపైకి వేశ్యమునే యుండును. శాహ్యముదియే యిలాయుండగా అంతర శుభి ఎట్లునాథ్యము? తన శరీరమునందు యింత జాగుప్ప కలిగిన పుకు ఇంగిర శరీరములను గురించి ఏమి ఉపాయించును? కనుక యిత కులలో సంసర్పము పెట్టుకొనడు. తన శరీరమునందు ఏవగింపు కలుగకపోయినచో యిక వై రాగ్యము కలుగువాడి ఎట్లుకి తన అవయవముల యందే వై రాగ్యము కలుగనిచానికి యిక లోకములో వై రాగ్యము కలిగించడిది ఏదియు లేదు ఇది శాహ్యముదినిగురించి తెలిపిన వివయము, అంతర శౌచముయొక్క ప్రయోజనమును చెప్పాచున్నారు.

41 మూర్ఖులు శుద్ధిస్తో మసైట్ శాస్త్రములు యొచ్చుత్తు

దర్శక యోగ్యత్వం నిచ ॥

శాగద్వేషమాది మాలిన్య సివ్వత్తి. ఇది ఆచ్చతికరణకు సంబంధించిన మాలిన్యము లేకుండా పోయినచో బుద్ధియొక్క శుద్ధి

అనగా అసూయాదులు లేకుండా పోతుట యితరులయొక్క గుర్తములయిందు దోషములను ఆరోపణ చేయువాడు అసూయాపగుడు ఎంత మంచిపని చేసినను బానియందు దోషములను ఎంచుచుండుట. లోకమంతయు దిద్దువలెనంతై ఒకేసారి ఎపరికీ సాద్యమాకాదు దేవుడు రాముడైవచ్చి అందరినీ దిద్దుగలిగినాడా, కృష్ణుడుకూడా దేవుడే. అందరినీ దిద్దినాడా! లేదు, కొంతమంగిని దిద్ది దిద్దిధానికి వీయకాని రావణాదులను సంహరించెను, కంసునియొక్క చాకలిసి ప్రేలితో ఇట్లంచు తలతెగి చెచ్చెను. మాలికార్చుడైన సుచాముని బుంటికి వెళ్గా ఆ పూలమూలలు యివ్యగా పాసిని అనుగ్రహించెను. కుబ్బి యిచ్చిన గంథము భాగా రాసుకున్నాడు, అంచే భక్తిశ్రద్ధలుగల వారిని అనుగ్రహించెను. వ్యక్తిరేషులను దండ్యించి నాడు శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ.

వ్యవసాయచారులు వైకు పెట్టిన తిర్చాయత కలుపును తీసి వేసాడరు, అప్పుడు వైకుభాగా పెటుగును, ఆలాగే మనస్సు అను భూమిలో రాగడ్యేషాధులనే కలుపు తీసి వేసినచో శమదహని సద్గుణములను వైకు అభివృద్ధి పొండును. సామవస్యము అనగా మంచి పునస్సు కలుగుట అంటే లక్ష్మీమునండు ఏకాగ్రము కలుగును. బాహ్యంప్రియ జయము వల్ల ఆత్మదర్శన మోగ్యత కలుగును.

గత్యశుద్ధి వెయదలగునవి లేనిచో ఆత్మదర్శనము కలుగును, ఈనుక ఆత్మదర్శనము కావలసినచో బాహ్యశేచములను సంపాదించుకొనవలెను, అటి గత్యశుద్ధి సామవస్యము, ఏకాగ్రత, ఇంప్రియ జయము కలిగినచో ఆత్మసాక్షాత్కార మోగ్యత కలుగును.

14-8-1974 బుధవారము

49 సూ॥ సంతోషాదనుత్తమః సుఖాలాభః ॥

సంతోషమువలన ఉత్తమోత్తమః సుఖము లభించును, గత్యశుద్ధము ఉదిక్తమునపుడే సంతోషము కలుగును. రథోగులు

తమోగుణములు ఎక్కువగా యున్న కో సంతోషము కలుగును.  
శబ్ది స్వర్ఘానుల వలన కలిగే సుఖము అట్టి సంతోషవంతునకు  
విషమువలె కనుపించువిషికూడ చెప్పాచున్నారు. సంతోషమును  
అమృతమును త్రాగి తృప్తి పొందినపారికి అత్యంతమైన భోగలక్ష్మీ  
కూడ విషము వలె తోషమును. ఇకే రెండవ ప్రయోగము, హెయద  
టిది ఉత్తమోత్తమ సుఖము.

४३ సూటి కామేంద్రియ సిద్ధిరశ్చద్విక్యాత్తపసః ॥

తపస్స వలన శరీర ఇంద్రియాతులశ్చద్వి కలుగును. అంటే  
తపస్స వలన అశ్చద్వి నశించినందువలన శుద్ధి కలిగినది. తపస్స  
అంటే కృప్రాచ్యాంధ్రాయణాతులు. దానితో యోగమునుకూడ  
శీలించుచుండును. కామేంద్రియశ్చద్వి అంటే అణిమాది సిద్ధులు  
కలుగును. అని అవిధ్యాది పంచ్లక్ష్మీములు ప్రాపములు అన్నియూ  
నశించినందున యోగమహిమ వలన ఈ శరీరము అఱువుమాదిరి  
చిన్నదిగా చేసికొనవచ్చును రేదా పెద్దశరీరమును చేసికొనవచ్చును.  
ఇంద్రియములకు మంచి సూక్ష్మబుద్ధి కలుగును. ఎంత చిన్నమాట  
నైనను వినగలుగును. చాలాదూరములోయున్న విషయములను  
గూడ గ్రహించగలుగును.

४४ సూటి స్వాధ్యాయాదిష్ట దేవతా సంప్రయోగః ॥

స్వాధ్యాయమంటే దివ్యమంత్ర జపకుని యిక్కడ చెబ్బఁబడి  
యున్నది. ఆ జపమును ఎక్కువగా చేయవలెను. జపము చేసినా  
ఇష్ట దేవతాదర్శనము లభించును. ధ్యానము క్షమ, ధ్యానము  
కంటే జపము సులభము, దివ్యమంత్రజపము చేయపారు బ్రాహ్మణ  
తోటికి చెందినపారే. జపము చేసినపారు “మైత్రో బ్రహ్మ  
ఉచ్ఛ్వశే” అనగా ఇతర జీవులలో స్నేహముకలిగి మెలగగలిగే  
సామర్థ్యముకూడ వచ్చును. పాఠకులు జపమును బాగా చేసినచో  
కొన్ని సిద్ధులు ఇయగును. విషయ రహితమైన మనస్సును ధ్యాన

మని అంటాడు, ఆంకే ఇతర కొన్సుములు ఏమియూ లేకండ  
అక్ష్యూమా త్రముగా మనస్సు ఉండవచేసు. అందుకే “థ్రైపాం నిరైవ  
మయిం మసః” అన్నారు కెరక్కనే ఉండుతు మంత్రము జపించాడు  
చాడు, అది దేవతా భాషన పూర్వకముగా జపము చేసినచో  
గొప్పఫలము త్వరగా లభించును. యితరమైన రాటిని తగ్గి చుట్టిన  
జపధానాదులను బాగా నుది చేసికొశపలైను.

శ్రీ పూజులో ఉన్న సమాజమయి

జపకోటి సమంధాన్వనం భాగస్తోటి సమోలయుః

శాంకోట్లాది పూర్వాంగులు చేసినందువలన ఎట్టి ఘలము కలఁ  
గునో అట్టి ఘలము ప్రోత్సహమువలన కులుగును. కోటి స్తోత్రములలో  
ఒక జపము సమయమును. కోటి జపములలో సమాప్తమైనది. ఒక  
ధ్యానము, మనోలయము కోటి సంఖ్యలు కల ధ్యానమునశ్చ సమా  
నమును. లయమనగా ఏకత్వము, ధ్యానమనగా ధ్యాత,  
ధ్యానము, ధ్యేయము, అని త్రిపుటి యుండును. లయావస్తులో అది  
లేదు. ఏకత్వము మాత్రమేయుండును. ముసలిషారైన రిచ్యాత  
సంసారచింతలు ఎక్కువగును యిప్పాడు ముసలిషారైనపాటు  
యిప్పడైనా వారి వారికి వొప్ప జెప్పి ప్రారంభించుకోవలెను. భూత  
ప్రతిబంధములో గేదెను గురించి చెప్పిరి. గదా అలా ఉంటుంది  
శ్రద్ధ మాధ్యముగా నుండవలెను. మాధ్యముగా ముందుగా దివ్య  
ముంత్ర జపమును చేయండి అపుకు శుంత్రార్థమైన ప్రమాత్మను  
భ్రామకులో సిలుపుకోవలెను కొన్ని వేఱు జపము చేయువరకు  
కూర్చున్న ఆసనమునుండి లేవనని గట్టి పట్టుదలయున్న చో కొద్ది  
కోజులకు ఆ మునస్సు వళుగును. అలూళీ ఆసనము వేసికొసి  
కూర్చున్న తరుచారు అది మార్చుకూడదు. నొప్పివచ్చినాస శీకద  
పకయున్న చో కొద్దికోజులలోనే ఆ ఆసనసిద్ధి కులుగును. నాథు  
త్వము అంటే భోజనమునకు దక్కించలకు అయి తే ఏలాగూ నాథు  
త్వము ఆలా దక్కించు అందుకొనుట ఉఁరక సేవ చ్చేది కాదు,

ఇదినరలో మనకే శాఖసిసంతయున్నది. మరల దక్కించి, అందుకొనుటలో వారిదికూడ కొంతవచ్చును. ఇది శాగా పాధువ్యులు గ్రహించుకొనవలెను. యిచ్చేది పుణ్యము రావలెనని, ఈదా యిచ్చేదరు పాపము పోయిన గడా పుణ్యము వచ్చేది ఆపమును దానము తీసుకొన్న వారికిషచ్చును ఆక్రమమునకు వచ్చిన తర్వాత శాగుషడువలెనుగాని వాడై పోరాడు. రాగద్వేషములు పశించిననే పాపముపోయిననే శాగుషడేవరు. దానము నీళు ఎంత అవసరమో అంత తీసుకొని కుండుకపోనూ యూడమని మహార్థులు మనకు తెలిపియాన్నారు. మనస్సు ఉన్నరనే ఉండడు. కనుక జపమును శాగా చేయండి. కునస్సును ఎఱు త్రిప్రిణా అటు తిరుగును కనుక ఎప్పువగా మన కాఁమును బపథ్యానాడులలో గడుపులాంక ప్రయత్నించండి స్తోత్రాదులు. చేయుచున్నను మనస్సును అంతర్గతముగా యుండుపట్లు అభ్యాసము చేయవలెను. భ్యావము చేయునపుడు ఏకాగ్రతగా యుండుటకాబు ఎల్లపుడూ మనస్సును అంతర్గతమునకు త్రిప్రాత్తి ప్రయత్నించవలెను.

15-8-1974 గురువారము

45 సూర్య సమాధి సిద్ధి రీశ్వర ప్రణేధానాల్తి।

భాా ఈశ్వర ప్రణేధానములవలన సమాధి సిద్ధించును. అంటే ఈశ్వరునకు శరీరము ఇంగ్రిదియములు వాట్కు సర్వస్వము నీకే ఆని భ్యావము చేసినచో సమాధి సిద్ధించును. భ్యావము యోక్క పదిపక్కవస్తున్నే సమాధి భ్యావ సమయములో యితరము ఏమియు ఉండచాడు. ఒక్క ఈశ్వర భావము ఆత్మభావమే యుండవలెను యోక్కడకు యమనియమునే అప్పాంగములు తెలిపచు.

46 సూర్య స్తోరముసనమ్మీ

భాా స్తోరమైనది శుభమైనదిగాను యుండవలెను ఆసనము. అపి పద్మాసనం స్వస్తిశాసనమని కొన్ని ఆసనములను అభ్యసించ

వలెను. స్వస్తికాసనముగా తొడలమధ్యలో పాదములనుంచుట, వీరాసనమున్న పద్మాసనమున్నా ఒక టే. పద్మాసనముసకు వేట్టు పట్టుకొనేది వీకాసనము. అర్థపద్మాసనముగాని ఇంచి కొన్ని నేర్చు రొపియండవలెను. దేహము కదలకుండా నిశ్చలముగా యుండవలెను. ఆసనములో యుండగా శరీరములో ఎక్కుడా ఘాఢకలుగా రాదు. కసీసము లీ గంటలైనా ఒకే ఆసనము మిచాద కూర్కోవడము అభ్యాసము చేసుకోవలెను. ఆసనమువల్ల స్థిరత్వము నిశ్చలత్వము కలగును.

**47 సూటి ప్రయత్నమైందిల్యా నంత సమాపత్తి భ్యామీ॥**

భా:- హనశరీరములోగల చేష్టలను సిథిల పరచవలెను. అంటే అటు డుటు పోవుట మొదలుణువి అరికట్టువలెను. అంటు మానశిక్త్వున కౌపలను అరికట్టువలెను. అప్పుడు చక్కగా కూర్కోచుగలుగును. ప్రయత్నము లేకపోతే ఉత్సాహమువల్ల కూర్చున్నను వానిని శేవదీసివేయును. అనంత సమాపత్తి అనగా శేషుడు వేయి పడగలతో భూమిని మోయుచున్నాడని అందుకుగా! కనుక ఆ శేషునివలె స్థిరముగా యుండవలెను శేషుకు కట్టితే మనమంతా వీమ్ముపోవలెను? కనుక అదిశేషుడే నేను అని భావన చేస్తే కదలకుండా స్థిరముగా కూర్కోచుగలుగును. నిశ్చలత్వము లభించును. ఈ అభ్యాసమువల్ల ఆసనము స్థిరముగాను సుఖముగాను యుండును. అనంతునివలె కదలరాకు. దోషులు జగలు తోలు కొనకూడదు.

**48 సూటి తతో ద్వం ద్వాన భిష్మాత్మా॥**

భా:- ఆ విధముగా సిద్ధించిన ఆసనమువల్ల సీతోషాదులు సుఖదుఃఖాదులు, మానావమూనములు బానిని శాధించతు. అభ్యాసమువల్ల స్థిరముగా ధ్యానములో కూర్కోచుగలకు ప్రమముగా సమాధి సిద్ధించును. యోగాంగములు రి వీటిలో రి కెప్పేను కి వది ప్రాగాయమును చెప్పుచున్నారు.

49 సూ. తస్మిన్ సత్క్ష్యస్పత్క్ష్యసమాగ్రమి విచేష్టః

ప్రాణాయాముః ॥

థా! ఆసనము చక్కగా సిద్ధించిన తరువాత ప్రాణాయాములు చేయుటకు వీలుకలుగును. పాచ్యసనము నేడ్చుకొనుట చాలా మంచిది. లేదా అర్థపాచ్యసనము అనగా తుడిపాదము ఎడమయోకాలు మిాద ఎడతుపాదము తుడి మోకాలుక్రింద కొచుట. ఇదిమైనాకసిసము నేడ్చుకొవలెను. శ్యాస్పత్క్ష్యసలను ప్రాణాయాములు అంటారు. రేచక, పూర్క, కంబకమతో నియమించుట ప్రాణాయాములుండుయి, కుంఠకములు రైండురకములు, బకటి శాహ్యకుంఠకము, రైండు అంతరకుంఠకముని అంటే రేచక పూర్వక, కుంఠకములని దానినే ప్రాణాయాములని అందురు. కుండలో పోసిననీరు బయుటకు పోజాలవట్లు వాయువును లోపలనేయుంచును. కనుక దీనిని కుంఠకమని అన్నారు. యమనీయమాడులు శాగాసంపాదించి ఆసన సిద్ధిని పొందిననే ప్రాణాయామునకు యోగ్యతకలుగును.

16-8-1974 శుక్రవారము

50 సూ. శాహ్యభ్యంతర స్తంభవృత్తి దేశకాల సంఖ్యాభ్యి:  
పరిదృష్టి దీర్ఘ సూక్తుః ॥

శాహ్యవృత్తి అంటే రేచకము. అభ్యంతరవృత్తి అంటే పూర్కము స్తంభవృత్తి అంటే కుంఠకం. ఇది జేశకాల సంఖ్యల చే పరీషీంపబడినదై అంటే అశ్యాసముగులకొ విభజింపబడినదై దీర్ఘము, సూక్తుము అగును. బయుటకు వదులుట రేచకము, దీని పరీకు శ్యాదయుప్రదేశమునుండి బయులు దేరిన ప్రాణము ముక్కపుటములద్వాళా బయుటకేవచ్చును. అది 12 అంగుళముల దూరము వచ్చును, అది తెలిసికొనుట 12 అంగుళముల దూరములో దూదిని కొంచము ప్రవేలాడగట్టి శ్యాసించినచో ఆ దూదికడలినిచో అంత

దూరము వెళ్లినట్లు గ్రహించవలెను. యిలా కొంత కాలము అభోద్యి సముచేయగా, చేయగా కొన్నాళ్ళకు శ్రూదయము కాకుండా నాభి నుడి ఆ ప్రాణాధాయువు బయటా దేశమని తెలియును. అప్పుడు 24 అంగుళముల దూరము వెళ్లిను. అప్పుడు దూడిని కిమీ అంగుళముల దూరములోపట్టి ఉదలినది లేనిది పరీక్షీంచుకోవలెను. యింకా కొన్నాళ్ళకు మాలాధారమునుండి వచ్చుచున్నట్లు తొచించవలెను. ఇది 36 అంగుళముల దూరము వరకు వెళ్లిను. అప్పుడు 36 అంగుళకుల దూరములో దూడిని కట్టి కదిలేది, లేనిది పరీక్షీంచుకోవలెను, బయటకు వదిలేటప్పుడు అధికప్రయత్నమువల్ల నాభి వద్ద ఒకవిధమైన కదలిక కదులును. దానివల్ల తెలుసుకోవచ్చును ఆట్టే మాలాధారము నుండి వచ్చుపుషు అక్కడ త్వోభకలుగును దానివలన అక్కడనుండి పాయుత్త వచ్చుచుస్తు దని గ్రహించుకోవచ్చును, ఈ పరీక్ష ఎనుకుగా దూడిని కట్టి పరీక్షీంచుకోవలెను. ఇది దేశపరీక్ష.

కాలపరీక్ష అనగా మొట్ట మొదట కొద్దికోఱులు 10 మూర్తల కాలము గాలి వదులుతూయుండి, యింకా కొన్నాళ్ళకు 20 మూర్తలు, ఇంకా కొన్నాళ్ళకు 30 మూర్తల కాలము ఈ లాగున సంఖ్యాపరీక్ష మొదటి నెలలో 10 సార్లు రేచకము చేయవలెను. ఇవ నెలలో 30 సార్లు. కి వ నెలలో 30 సార్లు చేయుట ఇది సంఖ్యాపరీక్ష. ఇని మూడు రేచక ప్రాణాధ్యాయమువుకు సంబంధించినవి. ఇద్దైప్రకారము పూర్వక కుంభకము అనగా పూరించేది 10 మూర్తలు ఏతే శ్రూదయము వరకు పోయిస్తు, 20 మూర్తలు ఏతే నాభి వరకున్నా, 30 మూర్తలు ఆయతే మాలాధారము వరకు పోయిస్తుయని తెలుసుకోనేది. ఇంత దేశములో శాఖ్య అంతర కుంభకమని ఎట్లు తెలిసికోవలెనవనా అది శాగా తెలియుదు. దానిని గురించి ఏకి ఒక నెలలో 10 మూర్తలు 2 వ నెలలో 30 మూర్తలు

కి వ నెలలో 30 మాత్రాలు యిలా చేసుకుంటూ పోతే కొలము, సంఖ్యకూడ కుంభకములో తెలియును. దీన్ని సూక్ష్మమగును. అంటే గట్టిగాయుస్న దూదిని లాగినచో పొడవుగా వచ్చును. దూది ఒక అంగుళము యున్న ప్రాణ లాత్తుగా యుండును. పొడవైన కొలది సన్న బుకును అలాగే ప్రాణాయామము కూడ 13-24-లేదా మాత్రం వరటు పెంచుకొంటూ పోతే అటే దీర్ఘ సూక్ష్మమగును.

51 సూ। జాహ్యాభ్యంతర వివయా హైవీ చతుర్థః॥

భా:- ఈ వరకం ప్రాణాయామమంటే జాహ్యాము. అంటే రేచకము తరువాత కుంభకము. అభ్యంతరము అంటే పూర్వకము మరల అల్సై కుంబకము, అంటే రేచకానంతరం కుంభకం పూర్వకానంతరం కుంభకం అగును. రేచించకను పూర్వింపకను వదలివేసి అంటే రేచించేది, పూర్వించేది లేకుండా యున్నది. కేవల కుంభకం, జాహ్యా వివయాపేకు రేచకము. అభ్యంతర వివయాపేకు కలది అంతర కుంభకం. ఈ రౌండింటిని అషైపించక కుంభించేది కేవల కుంభకం. రేచింతకను పూర్వింపకను కేవలము కుంభకం చేసి పచో యిది కేవల కుంభకమగును, ఇది నాలుగవది అంటే 1) రేచకము, 2) పూర్వకము, 3) కుంభకము, 4) కేవల కుంభకము. ఇది ఎవరు చేయాలంటే నిద్రవచ్చేశారు. తంద్ర అంటే ఆది పూర్తిగా నిద్రకాదు, ఏమిా తెలియదు. మత్తుగా యుంటుంది. తమోగుణము శాగా కీజ్ఞింభించినపుడు గాఢనిద్ర, రళ్ళిగుణము శాగావిజ్ఞింభించినచో జాగ్రత్త, సత్యము అంటే స్వయం ము. తంద్ర అయి లేక కూచోనియుంటాకు కాని లోకము తెలియదు. ఏకోలొంత ఆనందముగాయుండును, ఇక్కడనాథకులు పూర్వ పాటుపడుదురు. ఇదే తపకు సిద్ధికలిగినదని అందురు. ఇది సమాధి ఆవస్త ఆనుకొనిమాత్ర సామూత్సూరము కలిగివదని కూడ కెవ్వదతు. కాని ఆది సమాధి కాదుకదా-సమాధికి విభువు తని అన్నారు. సమాధిలో దిత్తము

కేవలము సత్యములో యుండును. అప్పుడు స్వేస్వరూపజ్ఞానము విస్మయముగా యుండును. ఏ సాధకును సిద్ర, తండ్ర, శరీరము, బయపు ఏమొతోచక పోవుట కూర్చునవలెను ఉత్సాహము లేక పోవుట అనుని ఉండ్నవో, ఆ సాధకులు లేచక పూరక కుంభక ప్రాణాయము జాగా అభ్యసించనివో ఈ దోషములు అన్నియు పోవును. అంతఃకరణ శుద్ధముగును. అప్పుడు కేవల కుంభకములో త్రురలో సమాధి సిద్ధించును, నిద్ర, తండ్ర, విష్ణువాదులు పోఱునవారికి కేవల కుంభకము ఖిక్కిలి సహకరించెను. ఇంతవరకు ప్రాణాయము యొక్క సామాన్య విశేషములను చెప్పి ఘటమును చెప్పుచున్నాము.

### క్రి సూటితతః క్షీయలే ప్రకాశావరణమ్ |

భా:- అప్రకారము ప్రాణాయముము చేయుటవల్ల జ్ఞానమును ఆవరించియున్నది సశించిపోవును. అంటే అజ్ఞానమూపమైన తమనును నశించిపోవును. ఆత్మ అంతటా ప్రకాశించుతున్ననూ తెలిసినిపులేక దేవేంద్రియములు నేను యని అజ్ఞానమువల్ల తమస్సువల్ల తెలుసుకొనలేక పోతుచున్నాము. ప్రాణాయముము వలస ఆచైరణ్యమును స్వేస్వరూపమును ఆవరించిన అజ్ఞానము సశించడమే ప్రాణాయముము

### క్రి సూటి దారణా శుచయోగ్యతః మనసకి |

భా:- ప్రాణమువకు మనస్సుతు సంబంధముణున్నది. ప్రాణము ఆగితే మనస్సు ఆగును, కసుక యోగి లేచక, పూరక, కుంభక రూపముగా ప్రాణమును అదుపుగో పెట్టుకొనిదరు. అప్పుడు మనస్సును అదుపు చేసుకుంటారు, జ్ఞానులు. ఆత్మ అంటే ఏమి అనాత్మ స్వరూపము ఏమి అని జాగా విచారణచేసి అనాత్మ అసత్తు దుఃఖము, జడము, వైద్యరము, అనియ ఆత్మా సత్త, చిత్త, ఆనందము, అదైవైతము, ఆని తెలిసికొని జ్ఞానులు ఈ విధముగా

అత్మవిచారణ చేయడానికి. అంటే అనాత్మ దుఃఖము అత్మసుఖము అనాత్మ అసత్తు, అత్మసత్తు ఈనువ నేను ఆత్మను స్వీకరించినచో దుఃఖములు తొలుసును. దుఃఖమువద్దు అనుకోనుటచే దానియుండు ఇరకి కఱుగును. అత్మసుఖము ఈనువ ఆత్మయండు రకి ఈలిగి మనస్సును అచుగును. అలా అచుగగా ఏనస్సు సిగ్గుపడి అప్యాడు ఆగిపోవును. కేవల సిద్ధసిత్తికి పోవలెంంటే ఏషో అట్లు కూర్చోని య్యాల్లు లేదిపోతేరాదు. అప్యాడు ఏనస్సు ప్రాణము, ఆగిపోవలెను అప్యాడు నిర్వికల్ప సమాధి లభించును. స్వయంబూప సాక్షోత్కారము లభించును. జ్ఞానులు యుట్టి విచారణవలన మనస్సును ఆపి ప్రాణమును నిలిపెదును. వేదాంతులకు విచారణవలన అన్ని తెలి సిన మనస్సు. ఆగకపోయవచో అప్యాడు మనోమదము అణగ లేదన్నమాట అప్యాడు ప్రాణాయామము తప్పక చేయవలసినదే, ప్రాణాయామము చేసిన వో అంతఃకరణాతోమములు పోవును. అలా విచారణ చేసినను మనస్సు నిలువకపోవుటకు కారణము అంతఃకరణ యింకా పరిశుద్ధము కా లేదన్నమాట. పరిశుద్ధముగుటాకు ప్రాణాయామము చేయవలెను. ఆపరోక్షమభూతిగో ఆత్మను తెలిసికొని తానియందు మనస్సు నిలుచుటకు పంచదళ యోగాంగములును చెప్పబడియున్నపి, అలా అయిన చాంచల్యము నశిచంకపోయినచో ఆపుడు యోగము చేయమని చెప్పేను. మనపూరిలో చాలా మండికి అన్ని తత్త్వములూ శాగా తెలిసియుండునుగాని కుదర లేదు. అంటే ఆప్యాడు ప్రాణాయామము, పుణ్యకర్మలు కూళ్య కునియందు భక్తి శాగా అభ్యసించవలెను. కునుమ్య శరీరము అను ఓడను గొప్ప పుణ్యమను ధనముతో తెచ్చుకోన్నాము. అన్ని తెలియునుగాని అనుభూతి మాత్రము యుండదు.

శ్లో “అనుభూతిం వినామూర్ఖో వృథా ప్రాహృతిమాదతే ప్రతిబింబిత శాఖాగ్రఫలాస్వదనమోదవత్”

కా। అనుభవము కలుగువరకు అనుష్టాపము చేయని మాధుకు కేవలము సన్మానము చేసంతో మొంచుట వ్యుర్దు శేషుణును. అది ఎట్టి దన జలాశయ తీరుపునగల వృక్షాగ్రము నగల పరిష్కారించి ప్రతిచించుచుండినవి చూచి బాటిని భుజించి ఆసందించి నట్టుంశును. లేక నీటిలోగల ప్రతిచించ ఫలములను చూచి ఆజలములో మునిగిబాటిని పట్టుకొని భుజించుటకు యిత్తుంచునట్టు వ్యుర్ద ప్రయత్నమేయగును.

ఆవరణపోతే ప్రకృతి పురుష వివేకము కలుగును. ఇదే యోగము.

३५ సూ। స్వాధీనయా సంప్రదోగే చిత్తస్వస్వరూపముకార

ఇంప్రెండ్రియాక్షాం ప్రత్యాహారః॥

శబ్ద స్వర్ఘాములు రీ వీటినే విషయములని అందుకు. స్తోత్రము మాటలు శబ్ద విషయము, త్వగింప్రెండ్రియములకు స్వర్ఘము విషయము, సేత్రమునకు రూపము విషయము, తెలుపు లలుపు వ్యగై రాలు గ్రహించును. జిహ్వాకు రసము విషయము, పులుపు, తీపు మొదలగుణవి. గంధము ప్రఘాంప్రెండ్రియమునకు విషయము దుర్గాసన, సుథాసనాదులు. యింప్రెండ్రియములు, విషయములతో సంబంధము లేనివి అగుటచే ఆప్యాడు చిత్తమునకు ఏస్వరూపమున్నదో ఆస్వరూపమునే అనుసరించినట్టుంశును. ఇదే ప్రత్యాహారము.

చిత్తమునకు ఒక విషయముండును, చిత్తము ఆవిషయాకారముగాయిందును, ఆప్యాడు ఇంప్రెండ్రియములు ఆయూ గోళకములో యుంశును, కనుక ఆసమయములో ఇంప్రెండ్రియములు విషయముల మిాదకు పోవడముతేడు. కనుక చిత్తము ఉన్న లక్ష్మీము మిాదసే ఇంప్రెండ్రియములు ఉన్న పానివలెయుండును. ఇంప్రెండ్రియములు ఆయూ విషయములను సృష్టించును, ఆప్యాడు మునున్న వేర్చి ఆ విషయాకారమును పొందును అంటేగ్రహించును, ఇంప్రెండ్రియములతోకూడ

మను వెళ్ళిపుకుఇ వివయమును మనున్న గ్రహించును, బిల్కొక్కపుకు మన దగ్గరనుంచి ఏ ఎవ్వరైనా వెళ్లినా మనముగ్రహించ లేము అంటే, అప్పుడు, మనున్న, నేతముతో కలియ లేదన్నమాట స్వేతము ఒక్కటే వివయమున్నా చోటికి పెళ్లి గ్రహించును, మగత నాటుగు యాందియతులు వాటిచాటి వివయములను తమ దగ్గరకు వచ్చివనే గ్రహించగలను ఇతర వివయముల మిండటు యింద్రియములు పోవడము లేదు కనుక చిత్తరూపమైనట్లు ఉంటును. అంటే చిత్తరూపమును పొందలేను.

### 55 సూటః పరమావస్య తేంద్రియాణాం

ఈ రీతిగా ప్రత్యాహారము సిద్ధించుటవలన ఇంద్రియాలు పరమవశ్యములై యుండును. ఇంద్రియములు మిక్కలివశ్యమైయుండును. ఇదే ప్రత్యాహారము మనున్న షిక దానిని పట్టుకొన్నది. యింద్రియములుకూడ దానిని పట్టుకొన్న వాసివలెనుండును. ఇప్పుడు మనున్న మాత్రము లక్ష్యమందుండును, చంచలమగు ఇంద్రియములు నిశ్చలముగా యుండడమే వశ్యమై ఉండుట అందుకు. ఇదే ప్రత్యాహారము.

### రెండవ పాదము సమాప్తము

మొనటి పాదములో సంప్రస్తుత, అసంస్కృత సమాధులను కొప్పును. ఇతి యోగపాదము, అభ్యాసమై తాగ్యాదుల చేతసమాధి సిద్ధించును. పంచక్రీతములవలన సమాధి సిద్ధించకపోయినచో అభ్యాసమై రాగ్యాదులవలన పొందవలెను. ఇది ఎవరికి చెప్పేసంటే మనున్న యాందియములు స్వాదీనము చేసుకొన్న బారికి మొదటి పాదములో యోగమును సాధించగలరని కొప్పును. వీరు ఉత్తమాధికారులు ఇక మధ్యమాధికారుల కొరకు క్రియాయోగము కొప్పును. అంటే తపసున్న స్వాధ్యాయము ఈశ్వర ప్రణిధానము వీటివలన క్రమముగా యోగమును సాధించుకొనవచ్చునని ద్వ్యాతీయ

పాదములో తెలిపెను. ఇక అధిష్టాణాయిల గతి ఎట్లు అంటే  
క్రియాయోగమునుకూడ చేయుక ఇంద్రియములు పోయినట్లు తాను  
కూడపోయి ఇంద్రియాకాములైనవారు ఏదో ఓకసారి ఇట్టి ప్రపసం  
గము విని తానుకూడశాసుపడవలెననే అభిప్రాయముతో అష్టాగ  
యోగములను అభ్యసించును. యోగశ్శాసనా చిత్రత్వాల్ని నిరో  
ధము. సమాధిని సిద్ధించవలెనంటే మొదటిపాదములోని యోగ  
మును సాధించవలెను. వీరు ఉత్తములు,

మధ్యములు క్రియాయోగమును, అధిష్టాణాయోగ  
ములు, అభ్యశించినచో శాగా అస్తుష్టించినచో మనస్సు శాగా  
వళ్లై సంప్రజ్ఞాత, ఆసంప్రజ్ఞాత సమాధులను పొందవచ్చును అని  
పరింజలి మహార్థి మహాదయతో తెలిపెను.

ఇక మూడవ పాదములో అష్టాగ యోగములను  
గురించి రెండవ పాదములో అయిదు యోగములను ఉపిస్తి మగి  
లిన మూడు యోగములు ఆచరించిచగా కొన్ని సిద్ధులువచ్చును.  
ఆసిద్ధులు మొదలగునవి కలుగు విధానము చెప్పేదరు. పండ్లు,  
విభూతి ఫోటోలు రావడము గౌప్యసిద్ధిగాదు. యక్కడ యుండి  
ఇప్పుడు కాశితో వీషిజరుగుచుస్తునో చెప్పేది గౌప్యసిద్ధి అనును.  
ఆమూడూ కలిపి సంయతం అంటారు. తానినే విభూతి పాదమని  
అన్నారు. అంటే ఒక్కుర్యము అన్న అర్థాను ఉన్నది. రెండవ  
పాదము సాధవ పాదమని అన్నారు. అంటే ఇందులో క్రియా  
యోగమును, అష్టాగ యోగమును చెప్పేను. మొదటి పాదములో  
యోగమే చెప్పేను. కనుక యోగపాదమని అన్నారు. యోగ  
మును చక్కగా ఆచరించివారికి ఇంద్రియములు మతస్సు ఎట్లు  
ఉపిస్తిన అట్లు వినును.

శ్లోః యోగహీనం కథంజ్ఞాసం మోక్షదం భవతిభ్రువం।

తన్మృజ్ఞాసం చ యోగంచ కుముత్సుర్పుథ కుభ్యసేతోః॥

భా - మౌత్తు దాయక మైన జ్ఞానము యోగములేక సిద్ధిం చుట్టు ప్రయోగము, ఆ కారణము చే ముఖుత్సువైనవాడు యోగమును, జ్ఞానమును సిత్చుయముగా అభ్యాసింపవలెను.

పేదాంతిపద్ధతిలో నిష్ఠామకర్మవల్ల చిత్తసుద్ధియు, ఉపాసనమిలన ఏకాగ్రత కలుగును, అప్యాము గుణఫులవద్ద క్రమము చేయుటవల్ల ఆవరణాపోయి స్విస్విరూప స్థితి కలుగును. ఇంద్రియ సంయుము లేపాశే చిత్త ఏకాగ్రత కలుగడు, కనుక జ్ఞానము రొఱక్కు అంగమైన యోగము కలిగితే త్వరగా జ్ఞానము కలుగుతుంది. శ్రీ విద్యానందస్వాముల హాచు ఒకసారి పుట్టపర్తికి వచ్చి అచట భవనములు కట్టుచున్నందున నిలువబడి చూచుచుండగా శ్రీ సత్యసాయణా శాగారు దగ్గరకువచ్చి తట్టుంతో మట్టిరాట్టు యోయుచున్న ఏరందు లక్షాంధికారులు, మంచి శ్రీమంతులు పీరికి ఒకటసారిగా జ్ఞానోపదేశము చేసినచో పట్టుబడడు. అందువలన కొన్ని సిద్ధులను చూపించి మార్గములో పడిన తరువాత అసలు విషయమునకు వచ్చేదము, కానీ ఈ సిద్ధులన్నియు బూట కములే అని శ్రీ సత్యసాయణా శాగారు స్వయముగా చెప్పిటి.

మనకీ సుఖము, శాంతి, కావలెనంటే జ్ఞానము కావలెను, యోగమువల్ల ఇంద్రియములు వశమగును. అప్పుడు జ్ఞానము శీఘ్రముగా కలుగును, మౌత్తుముంచే జ్ఞానము కావలెను, యోగము శీలించి విదోసిద్ధిని సంపాదించిన దుఃఖముపోదు. అప్పుడు జ్ఞానము సంపాదించుకొవవలెను.

అగ్రా పట్టణములో ఒకప్రక్క ఆణిమాద్వయ సిద్ధులుగల యోగియుండేను, యింకోకప్రక్క గొప్ప అత్మజ్ఞాని యుండేను, యోగి అందరికి కోర్టు వ్యవహారములు, రోగములు మొదలైనవి ఉప్పుటచే గొప్పగొప్ప శారు శిఖ్యంగా యుండేశారు. వారికి గొప్పరథము చేయించి సంవత్సరమునకు ఒకసారి ఆ రథములో

కూర్చుండబెట్టి, ఉత్సవము చేసేవారు, మంచి పట్టు బట్టలు, మంచి భోజనము, అన్న మంచిమంచివిగా యుండేవి, జ్ఞానికి అట్టివి ఏమీ లేవు, ఆయన (జ్ఞాని) ఎట్లు యున్నాడని యోగి తెలుసుకొంటూయుండి ఆయనకు ఏమీ ఆతంబరము లేదా సరి నేనే గొప్ప అనుకున్నాడు. కొంత కాలముకు గొప్ప యోగదర్శకు ఆ పట్టణములో ప్రదర్శని ఇస్తాడని ప్రశట్టింతగా అది చూచి ఆ యోగి తసకంటే గొప్పహాసి ఏమో తన్న జయించునేమో యని భయము కలిగి భయపడి పోయినాడు. జ్ఞాని ఎప్పుడూ ఉత్సాంగా యుంటాడని శిఘ్రము చెప్పగా అప్పుడు యోగి అనుకున్నాడు గదా! నాకంటే ఆయనలో ఏపోగొప్పది ఒకటియున్నది. దానిని నేను తెలుసుకొనవలెననిన అప్పుడు తాను ఆయనవద్దకు పెళ్ళాలి కదా. అలా తానువెళ్లితే తన శిఘ్రమంతా తనను తక్కువ వాడని అనుంటారని సందేశముతో అలా కొంత కాలము జరిగిన తర్వాత ఒకరోజుతార్కి 11గంల వైని యోగి జ్ఞాని వద్దకువెళ్లేతు యోగియొక్క గొప్పతనము తనశిఘ్రముకూడ జ్ఞానికి చెప్పేవారు. ఆయన రాగానే మంచిమశ్యాదగా మూర్ఖాడి ఒక చాపవేసి కూర్చుండబెట్టి యోగిని మారు ఎంతోగొప్పవారని. ఆజ్ఞాని అనగా అప్పుడు ఆ యోగి కూర్చుండతేక వెళ్లిపోయి. మరల కొన్ని కోజుల తర్వాత వచ్చి ఇక తాను తెలుసుకోవలసినది తెలుసుకొన విధానము లేదని తలంచియు మరల యంకొక్కునాలి వచ్చి జ్ఞాని కాళ్ళు మిదపడి నమస్కారము చేసినాడు. జ్ఞాని ఆయనను గారవించి నంతున అప్పుడుకూడ ఏమియు చెప్పలేక వెళ్లిపోయి మరల వచ్చి నప్పుడు నాకు మిావద్ద తెలిసికొనవలెనని యున్నదని చెప్పగా అదేమి. మిారు గొప్పవారని అనుటచే మరల వెళ్లిపోతూ తలాగున చాలాస్త్రు జరిగిన తర్వాత ఒకరోజు. సరే ఆ చెప్పేడిది ఏమని అడిగి. నన్ను నీ శిఘ్రనిగా స్వీకరించి ఆ భయము తొలగే విధానము చెప్పమనగా “తద్విధి ప్రణి పాతేన” యని చెప్పి నిరు

శాంకారికి జ్ఞానము కలుగును. తాని అహంకారికి కలుగదని చెప్పేచు. అంటే అహంకారికి జ్ఞానము కలుగడు. కనుక సేవ చేయాలని చెప్పేను. చేస్తాన్నాడు - అలాగే చేస్తున్నాడు. ఉఛ్వాషి శిఖ్యులు అయ్యా మారు రావడమేమిటని గోలచేయగా కూట్టాడ కూడదు గసుక వీషియు చెప్పేచాకుకాడు. అలా మూడు నెలలు పరీక్ష చేసిన తర్వాత ఒకరోజుక జ్ఞానము జోధించి శూస్తుముస్తక సంయోగముచేసి 'తర్వాతశి' మహావాక్య మును శీలించగా చక్కగా వానికి పట్టుబడి నిర్వికల్ప సమాధికి పోయినాడు. నేను గొప్పయోగినని యాన్న అహంకారమంతా కి నెలలు నిరశాంకారముతో సేవ భీషోటన చేయటతో అహంకారము పోయెను, ఇది అపిగిన విషయము.

### విభూతి పాదం:

18-8-1974 అదివారము

1 సూ। జీవ బందజ్ఞతస్య ధారణ |

భా। ప్రస్తుతము ధారణ, ధ్యానము, సమాధి అనే దానిని సంయుక్త సాధన అటూరు. ముందుగా ధారణను గురించి చెప్పామున్నారు. మూలాధారము మణిపూరము మైయి షంకాధారముల యందు ఉంచుట ఏదో అది ధారణ యోగి దృష్టిలో మూలాధారము మైదలు పూర్తియందు చిత్తమును ఉంచుట, ధారణయుగును, యమ, నియమ, ఆసన, ప్రాణాయామ, ప్రత్యాక్షరములతోకూడు ఓష్ణ మనస్సు కూగా సంస్కరింపబడినది, ఆ మనస్సును, ఆయా ఆధారములయందు ఉంచుట ధారణ యగును.

2 సూ। తత్త్వ ప్రత్యేక తాన తాణ్యనం |

భా। ఇక ధ్యానము పూర్వము చెప్పిన ఆధారములయందు ఎడ తెరిపి లేకుండ చిత్తవృత్తిని నిలుపుట, గురువులు పదేశించిన లక్ష్య సంబంధమైన చిత్తవృత్తి, సజాలీయ, ప్రత్యుయ ప్రవాహము

అనగా లక్ష్మీముఖు సంబంధించిన ధ్యానము, ప్రత్యయము ఆంచేష్టానము, జ్ఞానము హృషికము, ప్రవాహము అనగా ఒకటి పుట్టి వశించుచు మరు యించొక జ్ఞానమును పుట్టించి ముండుది నశించును, ఆంచే మథ్యలో యితర సంకల్పములు కాకుండ యుండేది. ప్రత్యయమని అనిపించుకొంటుంది, మథ్యలో శస్త్రాది వివుయుముల మాదకు చిత్రముపోతే ధ్యానము తెగిపోయినదన్న మూట, తైలధారవలె ధ్యానము యుండవలెను. ధ్యానము యొక్క పరిపక్వమస్తకమే సమాధి అన్నారు ధ్యానము చేయగా చేయగా పక్వదక్కలో పడినచో ఒకే వివయుముఖు సంబంధించిన ప్రత్యయ ప్రవాహమే సమాధి అన్నారు. ఆ ధ్యానము మథ్య మథ్యలో తెగిపోవును. ఆంచే ధ్యానము చేయుచూ చేయుచూ కురచిపోయి కొంతసేపటికి అయ్యోయని మరు ధ్యానములో సాధకులు నిలుపు కొందురు. ఆలా చేయగా చేయగా పక్వదక్కలో పకును. ఆప్రకుమనున్న ఆటూయిటూ పోక ఏకజితగా యుండును. ఆప్రకుమను సమాధి లభించును.

శిసూః తదేవార్థమూత్రా నిర్మాసం స్వరూప శోభాయివసమాధి॥  
భా॥:- ఆ ధ్యానమే అర్థమూత్ర అనగా ద్వేయుహైన వస్తువే మథ్యలో శస్త్రాదివస్తువులు స్నానించుండా తన్నాత్రగా బాసించు చున్నచో ధ్యానముయొక్క స్వరూపము శోభాయిమువలె యుండుటయే సమాధి. ధ్యాన సమయములో కొంతసేపు లక్ష్మీములో యుండి మరు ఎక్కుడిలో పోవడము, రావడము. జరిగేవి ధ్యానము ఆ ధ్యానము చిరకాలము అభ్యసించుటవల్ల ఆ లక్ష్మీము, ఏకాగ్రగతగా నిలచుటవల్ల ఇక ధ్యానము నశించితట్టే యుండును. ఆదేసమాధి. ఆప్రవ్యకు చిరకాలము అనగా ఎంతసేపు కూర్చున్నా లక్ష్మీమునుండి మనున్న జీవరకుండా యుండును, అదియే సమాధి అంటారు. అశాంకారము లేకుండా అశాంబ్రహ్మస్త్రీ అను మనో

వృత్తి ఎడకెపి లేకుండా యుండుటయే సమాధి, అంగి, అంగము, ధ్యానము చిర కాలము ధ్యానము చే సే అంగి ఆశగా సమాధి కలుగును. అంటే ధ్యానము అంగము, సమాధి అంగి బినది ధ్యానము నటి సమాధికి ఎంతో లేదా లేదు. ధ్యానములో మధ్యమధ్య తెగి పోయిన మనస్సు ఎక్కుడిలో పోవును మరల వచ్చును. మరల పోవును ఇది ధ్యానము. కాని సమాధిలో మధ్యమధ్యలో తెగ కుండ యుండుంది. ఆదే సమాధి, ఇంకొక పద్ధతి సవికల్పము, నిర్వి కల్పము అంటారు, ధ్యానమునకు సమాధికి ఎక్కువ త్వాత్యానము లేదు ధ్యానము అంటే ధ్యాత్రు, ధ్యాన, ధ్వేయములుండును.

సమాధి యంతున్నాను ఒక్క ధ్వేయము మాత్రమే భాసిం చును. ఇంతమాత్రమే ధ్యానమునకు సమాధికి భేదము. ఆపర వై రాగ్యముతో చిర కాలము అనుష్టించుటచేత రజ్ఞస్తమో గుణ ములు నశించును. ఆప్యాకు సంప్రజ్ఞాత సమాధి లభించును. ఆ సంప్రజ్ఞాత సమాధికి, సంప్రజ్ఞాత సమాధి చాలదు. పరవై రాగ్యము సాధనకుగును.

### విభూతి పాదః

4 సూ॥ త్రయమేక్త్రసం యమః ॥

భా॥:- రౌండవ పాదములో జెప్పబడ్డ యమ, నియమ, ఆసన, ప్రాణాయామ, ప్రత్యాహారములు భాగా అనుష్టించినచో ఆ తక్కువ భారణ, ధ్యాన, సమాధులు అనుష్టించవలెను. భారణ, ధ్యాన, సమాధులు, మూటికి ఒక పేరు పెట్టుచున్నాడు, అది సంయుమము అను పేకుతో యుంటుంది. ఈ మూటికి విషయము ఒకటిగానే యుంటుంది కనుక సంయుమమని పేకు పేట్టిరి.

5 సూ॥ తజ్జయాత్మప్రజ్ఞా లోకః ॥

భా॥:- సంయుమమును చిర కాలము అనుష్టించుట వలన సమాధి ప్రజ్ఞ కలుగును. యోగాంగములను చక్కగా అనుష్టించినచో సం

ప్రజ్ఞాత సమాధి లభించును. అదికూడ చిర కాలమై అనుష్టించుట చేతు  
వర్తై కాగ్యమ కలిగి, సంప్రజ్ఞాత సమాధి కాగా వృద్ధియైన చో  
యుతింథర ప్రజ్ఞ ఆనగా సత్క్యమైన ప్రజ్ఞ కలుగునని తాత్పర్యము.  
6 సూటి తస్య భూషిషు విశియోగః ॥

భాః - సంప్రజ్ఞాత సమాధి అనుష్టించు సమయములో సరితర్కం  
నిద్యతర్కం, సవిచారం, సర్విచారం అను ఇటువంటి అవస్థలు, అను  
షీంచి శూర్ణత్వమును పొందించు ఆప్యాకు సంప్రజ్ఞాత సమాధి  
పూర్ణముగా - భీంబి యుతింథర ప్రజ్ఞ లభించును.

7 సూటి గ్రత్యమంతరంగం పూర్ణశ్వర్యః ॥

భాః ముందు చెప్పిన యును, నియమానులకుండై ధారణ,  
ధ్యాన సమాధులు అంతరంగమైనవి, సంప్రజ్ఞాత సమాధికి యమా  
ధులు అయిదు బహిరంగసాధనాలు, ధారణాదులు మూడు అంత  
రంగ సాధనలు అయిను, బహిరంగములుకూడా సమాధికి దూర  
ముగాయిండి, ఉపకారమగును, అంతరంగము అంటే, దగ్గరగా  
యుండి యుపకారమగును, లక్ష్మ్యమును శైవించుటకు ధనస్ను  
శాశ్వత యుక్తునే లక్ష్మ్యమును బేదించగలడు. అయి తే ధనస్ను  
దూరముగాయిండి లక్ష్మ్యధైదముకు ఉపకరించినది. శాశ్వతము  
గ్రస్ముకొని దగ్గరగా ఉపయోగించునట్లు యున్నగహితచుకోవల  
యును. యమాదులు అయిదు, కాగా అనుష్టించినపారికే ధారణ,  
ధ్యాన, సమాధులను అనుష్టించు, యోగ్యత కలుగును. యమా  
దులచే సంస్కృతింపబడిన మనస్సునకు ధారణాత్మయము నుంచి  
ముగా పూబడును. ఈఅంత రంగసాధనవల్ల సమాధి లభించును.  
8 సూటి తదపి బహిరంగం సర్వజర్ణః ॥

భాః ఈత్తయము అనగా సంయమూ అనగా జాపిణ, ధ్యాన  
సమాధులు ఇనీ సంప్రజ్ఞాత సమాధికి అంతరంగ సాధనలు. ఏతే  
అసంప్రజ్ఞాత సమాధి అనగా నిర్విజ సమాధికి బహిరంగ సాధనమే

అనుసు. ధారణ, ధ్యాన, సమాధులు పరవై రాగ్యముచే, నిరోధింకబడిననే అసంప్రజ్ఞతి సమాధి కలుగును. అసంప్రజ్ఞతసమాధికి ధారణ, ధ్యాన, సమాధులు బహివంగసాధనములు పరవై రాగ్యము మూత్రమే అంతరంగ సాధనముగును.

30-8-7 ఈ మంగళ వారం

9 సూటి త్వయైన నిరోధ సంస్కార యోరభి భవ ప్రాయర్థవో

నిరోధక్కా చిత్తాస్వయో ః కోధ పరిణామః।

థాః సంస్కారములు రేండురకములు, అందులో ఒకటి శ్వాసి విషయు సంస్కారములు, ఇది త్వయైన సంస్కారము, ఇవి యుంటే సమాధి కలుగడు. రేండవది నిరోధ సంస్కారము అంటే అల్పి శ్వాసిసంస్కారములను నిరోధించుట యే, శ్వాసి సంస్కారము తిరస్కరించబడవలెను. నిరోధ సంస్కారము కలిగింది, కనుక నిరోధ సంస్కారమూ దిత్తమునకు ఎక్కువగా కలుగవలెను. ఇదే నిర్విజ సమాధి, ఇదే అసంప్రజ్ఞతసమాధి నిరోధ సంస్కారములు జూగాకలు గుటయే అసంప్రజ్ఞతసమాధి, పురుషుడంటే దిత్తశక్తి ఒక్కటితప్ప ప్రశ్ని దీణం, దిత్తమునకు సంబంధించిన సంస్కారములు మార్పుచు యుండును. దిత్తమును భావములు ఎల్లప్పాడు పరిణామము వొందుచుటచే, పరిణామమే చెప్పువలెను చంచల దిత్తము నిరోధించిన చో దిత్తముకూడ మారపలెనంటే అప్పుడు దిత్తము ఏలాగునడుననిన, నిరోధ సంస్కారమువలన ప్రశాంతప్రవాహము వలె నుండును, అంటే ప్రశాంతమైన భావ ప్రవాహము యుండును. సమిథలు, సేయి అగ్నిగోవేసినచో అగ్నిజ్యలించును, ఎష్టివ వేస్తే ఎక్కువ జ్వలించునట్టు సమిథలు వేయుట ఆపి వేసినచో అజ్ఞాల కముగా తగ్గి తగ్గి క్షయించి పోతును. ఆలాగే దిత్త వృత్తులను నిరోధించినచో మొదట కొద్దిగా శాంతి కలుగును. ప్రకముగా, ఆ శాంతి వృద్ధిని పొందుమా పోతును.

10 సూ। తిస్య ప్రశాంత రాహీతా సంస్కృతాత్మి ॥

థా। ప్రశాంతమైన సంస్కృతముల వలవ క్రమముగా ప్రశాంతత వృద్ధి హండును, ఇంతవరికు అసంప్రజ్ఞత సమాధి చిత్తవృత్తుల నిరోధమువలవ కలుగునని చెప్పబడిపడి,

11 సూ। సర్వార్థతై కాగ్రతయోః క్షయోదయోః చిత్తస్య

సమాధి పరిగ్రాముః ॥

థా:- ఇప్పుడు సంప్రజ్ఞత సమాధినిగురించి చెప్పాడున్నారు. సర్వార్థత, ఏకాగ్రత, క్షయము, ఉదయము చిత్తము అన్నటి మిాదకి హోవడము సర్వార్థత, అణాకాక ఏకాగ్రతగా ఒకే విషయము మిాద యుండుతు ఏకాగ్రత చిత్తమునకు సర్వార్థత యొక్క క్షయము ఏకాగ్రతయొక్క ఉదయము కలుగును. అప్పుడు సంప్రజ్ఞత సమాధి కలిగినట్లు ఈ సంప్రజ్ఞత సమాధిని అభ్యసం చుచుహోగా, హోగా సర్వార్థత నశించి ఏకాగ్రత కలిగినిర్మిజసమాధి కలుగును. అప్పుడు చిత్తము ప్రశాంత ప్రవాహమువలెయుండును. సంప్రజ్ఞత సమాధిలో చిత్తము అనేకము మిాదకుహోక ఒకే లక్ష్యము మిాద నుండును, అంటే పురుషుని యందు ఏకాగ్రత అసంప్రజ్ఞత సమాధిగా ఆ ఏకాగ్రత అనగా పురుషుని మిాద కూడా లక్ష్యము ఉండక ప్రశాంత ప్రవాహముగా యుండును. రజీంగుణము యున్న చో తంచలముగా యుండును, ఆ రజీంగుణము నశింపజేయుట్కే యోగి ఏదో ఒక లక్ష్యమువందు మనుస్తున్న నిలిపి రజీంగుణ సంబంధమైన చంచలమునున శింపజేయును. ఏకాగ్రత కలిగినచో చిత్తము అనేక విషయములకూడకు హోవుట నశించును. కాని ఇక్కడ అనేకము మిాద చిత్తములేదు, కాని పురుషుని యందు మాత్రము ఏకాగ్రత కలిగియున్న చో ఇది సంప్రజ్ఞత సమాధి యుండును. పురుషుని యందుకూడ అంటే లక్ష్యముయుందుకూడ వై రాగ్యము కలిగినచో అనగా పరవై రాగ్యము కలిగినచో ప్రశాంత ప్రవాహము ఏర్పడును అడే అసంప్రజ్ఞత సమాధి.

12 సూత్రః పునః శాంతోదితో తుల్య ప్రత్యయా చిత్తసైన్  
కాగ్రా పరిణామః।

థ - అలీతము అనగా భూత కాలము, ఉచితం అంశుచిద్భుటింది నది, అంశువర్తమాన కాలము, మొట్టమొదట సాధకడు గురూవదిష్ట మందు లక్ష్యము ఉంచును. అది ధ్యానము, అట్టి ధ్యానము ఒక్క మూర్ఖుయుండును అదిపోతూ మరల యింకోక దానిని కలిగించును. ఈ ప్రకారమే కలిగినది పోతూ, శ్రోత్రదానిని పుట్టించు తుండును, అపి కూడా త్యాగమూ మారుచున్నా ఒకే విషయమునకు సబెందించినది కనుక ఆమార్పు మనకు తెలియకు, ముందుపుట్టి నశించిన ఏకాగ్రత భూతకాలము అగును, మరల పుట్టినది వర్తమాన కాలమగును, మరల యాది నశించును, ఈ నశించినదే మరల భూత కాలమగును, అనగా భూత కాలమునకు, వర్తమాన కాలమునకు విషయము ఒక్కటి. అదే ఏకాగ్రత శాంతసేపు ఏకాగ్రత కలిగి మరల యితర విషయముల కొద్దు పోయినచో, ఏకాగ్రత పోయినది, మరల శాంతసేపు ప్రయత్నము చేసి లక్ష్యములో నిలుపుదుకు ఈప్రకారము ఉప్పు దానిని అన్నె కాగ్రత అంటారు, నశించే విషయములసు, శ్రోత్రగా పుట్టేవాటికి విషయము ఒక్కటి ఎలే అదే ఏకాగ్రత ప్రత్యయము అంశు శమిలచిన దానికి. పుట్టిన దానిని ప్రత్యయము అంటారు, ఈరెండింటికి ఒకే లక్ష్యము వినచో ఏకాగ్రత అగును. ఇది యోగుల ప్రకియ వేదాంతులు ధారావాహికం అంటారు, అంశు మొట్టమొదట కలిగిన ఏకాగ్రత ఏది యన్నదో అది ఆలా ఎత్త కాలమైనా ఉన్న దానిని ధారావాహికం అంటారు, కనుక ధ్యానము చేయువారు సాధనచేయునపుకు ధారణ పోయినచో ఏకాగ్రత అన్నారు. వారివాటి లక్ష్యమునందు ఏకాగ్రత ప్రవాహము ఉన్నదో, అన్నె కాగ్రత ఉన్నదో జాగ్రాగహించుకొనడి శమిలచిన దానికి వేఱ విషయము పుట్టిన ప్రత్యయ

ముండు యింకొక్కువిషయము ఉంటే ధ్యానము కుదర లేనట్లు, కనుక ఎవరికిషారు శాంతి చూచుకొని ప్రశ్నుత్పాదు చేయండి.

21-8-74 బుధవారము

13 సూటి ఏతేనభూతేంద్రియేషు ధర్మలక్ష్మణ

వస్తో పరిణాము ర్యాథ్యాశః ॥

భాషా:- చిత్తమునకు మాత్రమే పరిణామములు యున్నవని తెప్పాటు చేత పంచభూతములయిందు, నేప్రేంద్రియాదులయిండు కూడా పరిణామము యున్నదని గ్రహించవలయును, ఎట్లని ఒక ఘుటమును తీసుకొనండి. మట్టి ధర్మి, ఆ మట్టియిందు అనేక ధర్మములున్నవి. అంటే మట్టి ముందుగా చూర్చుముగా యుండును. యాది రైక పరిణామము. నీరుపోసి కలిపి తే పిండచూప పరిణామమగును, ఆ ముద్దును చక్రము వీాదపెట్టి త్రిప్తి తే ఘుటచూప పరిణామము తులుగును ముందు ఒకటిపోయి యింకొకటి పుట్టి అదీపోయి, యింకొకటి పుట్టింది, యాది ధర్మపరిణామము, మట్టి చూర్చురూప పరిణామమును అతీత లక్షణచూప పరిణామముంటారు, దానిలో నీరుపోసి కలిపి తే పిండచూపము వచ్చింది, అప్పుకు చూర్చురూపము పోయింది. యాది అతీత పరిణామము, ఇప్పుడు పిండచూపము వచ్చింది ఇది వర్తమాన పరిణామము, మొదట నుండి ప్రకటమైనదని అంగీకరించవలెను. అలాకాక మట్టిలో ఘుటము లేదని అంటారు,

కాని విచారణచే సే ఘుటము పుట్టుకముందు మట్టిలో ఘుటము అవ్యక్తాకారముగా యుండి ఘుటము పుట్టిన తర్వాత వ్యక్తమైనదని అందురు, అంటే కారణము వినాకార్యముఁడుడు, అంటే కార్యము కారణముఫండు ఉండే వ్యక్తమగునని అంటారు. యసుకనుండి ఘుటము పుట్టుదు, ఒక రకమైన జీగురు మట్టినుండి యే ఘుటము పుట్టును, ఒక రాయలో వినాయక విగ్రహమును చేస్తారు. ఆయితే ఆ రాతిలో వినాయక విగ్రహము ఉన్నది, ఆయితే ఆ రాతిలో వినా

యక విగ్రహము కానికొడ్కొంతయున్నది. ఆ కానికానిని శిల్పి తొలగించినచో వినాయకుడు వ్యక్తమగును. నూతునుండి ఘుటము పుట్టడు మటినుండి నూతుపోగులు పుట్టవు. నూతుపోగులలో వస్తుము ముందేయున్నది. కానిసాధనవల్ల వ్యక్తమగును. ఆలాగే మటిలో ఘుటము సాధనవల్లవ్యక్తమగును. చూర్ణహాప మటిపోయి అంటే అతీతమయిపోయి పిండత్వము వ్యక్తమగును. లక్షణము అంటే మటి. ఆ మటిలోని మాశ్వరే ధర్మములు. మటిచూర్ణముగా ధర్మములు మారును. మటిలో అన్ని ధర్మములుయున్నవి చూర్ణత్వము మటిలో సప్తమైనప్యకు అతీత అనాగత లక్షణమగును. మద్దయింకా పుట్టలేదు, ముందు పుట్టబోతున్నది. ఆనే దానిని అనాగత లక్షణ పరిణామమందురు, మద్ద పుట్టింగి దానిని వర్తమాన లక్షణ పరిణామమంటారు, మశక మొదట, చిన్నవయస్సులోచాగా వినిపించును రానురాను కొంత కొంత తగ్గును. చాగా ప్రథమమువస్తే అసలే వినిపించక పోవడకునేది చెవి ధర్మమేగాని కురియొక యింద్రియ ధర్మకుకాదు. కేవలము చిత్రమువందే పరిణామముకాడు, అన్నిటియందు ఈ పరిణామము యున్నది. చారణముందు పుట్టకముందే కార్యముందును, దీనిని సత్కార్య చాదమంటారు. దీనిని యోగులు, వేదాంతురు కూడ అంగీకరించేదతు, మటి ధర్మి చూర్ణము అతీతలక్షణ పరిణామము, మద్ద అనాగత లక్షణ పరిణామము, ఘుటము వర్తమాన లక్షణ పరిణామము. ఇంది ధర్మములు, అసాధారణ ధర్మములను లక్షణము అంటాడు, అవస్తాపరిణామమునగా ఘుటముగా పుట్టిన తర్వాత ఆది ప్రతిక్రించేదతు, పశించిపోవుచునేయుండును, మన శరీరముచూడండి, 5 సం। వరకు బాల్యవస్థ, 15 సం। పై ఒడి కౌమాతావస్థ, 50 సం। వరకు యువ్వనావస్థ. ఆ పైని చార్ధక్యముగా యుండునుగదా! ఇది ఓక్కపోతే మారునా? లేదు, క్రమక్రమముగా త్వాత్కణము మారుచునే యుండును, అమారుచున్నది మాత్రము మనకు తెలియదు, ఇదే

ఆవశ్యక విశ్వా చిత్రమున రేణు కాడ. పంచభూతములకు యాంగ్రెండ్రియు ములకు పరిణామమాన్నది. చిన్నవయస్సులో అభివృద్ధిని కెంటి తచ్ఛాయత శరీరము క్షీరదళకు తచ్ఛుచు. స్వయంము అంటే చిన్న కు. జాగ్రత్త అంటే పెద్దకల. రజ్జువులందు పాముకు ల్పితము. అలాగే ప్రపంచము. బ్రిహ్మమై బ్రిహ్మార్థియైక్క అభ్యాసమువల్ల ప్రపంచముగా గోచరించిన శాశా విచారించినచో బ్రిహ్మకు భిన్నముగా ప్రపంచము లేదు. అంతా బ్రిహ్మమై. “బ్రిహ్మ సత్క్రం జగన్నిథాయ” నుఘాప్తిలో చిత్రమునకు కార్యములేదు. కనుక జాయిగా, అనందముగా యాండును. జాగ్రత్త స్వయంమునందు, కార్యములు యున్నవి కనుక శాంతిలేదు. అనందము లేకు, రజ్జువురొయిక్క అభ్యాసమువల్ల సద్గము కనుపించునట్లు బ్రిహ్మార్థియైక్క అభ్యాసమువల్ల ప్రపంచము గోచరించును. శాని పాశ్చాత్యముగా ప్రపంచములేదు. ఉన్నది బ్రిహ్మమే.

22-8-1974 గురువారం.

**14 సూ। శాంతోదితాటవ్యపదేశ్య భర్గమువాతీ భర్తీ॥**

భా। - భర్గములు కలది డర్చి. అదర్చి ఎట్టిదనిన శాతములు అంటే గతించినవి. ఉదితములు అంటే వర్తమానము. అవ్యపదేశ్యమంటే ఆగామి. అంటే భవిష్యత్తు. మట్టిలోయున్న ఘుటమును. అవ్యపదేశ్యమంటాడు. అట్టికి కొన్ని పాఠశాలవలన ఘుటముగా పుట్టి బోసున్నది.

**15 సూ। క్రమాస్య త్వం పరిణామాస్యత్వే హేతుః॥**

భా। - మట్టికి చూర్చి పరిణామము, శిలడ పరిణామము, కుండ పరిణామము, కపాల పరిణామములని అనేక పరిణామములు కలుగుచున్నామి. ఇని క్రమక్రమ పరిణామములకును ఈ మాండవ పాదము సమాప్తముగావరకు ఆయు విషయములలో సంయుక్తము చేయుటవలన కలిగే విభూతులను తెంపుపోవున్నాడు.

16 సూతి పరిగాముక్రత్యు పంచమాద తీకా నాగర జ్ఞానమ్ |  
 రా - ఒక ధర్మమువందుగాని లక్ష్మణమందుగాని అవస్థయందుగాని  
 కొండ్రాక్షు దాచియందు, సంయుక్తము చేసినచో భూతి కాలము  
 కాబో నేడు కొలముయొక్క జ్ఞానము కలుగును, చిత్రముతకు సత్య,  
 రజన్, తమో గుణములుండును. యోగము కీలించుటచే రణో  
 గుగుతమో కుములు వశించి సత్యము వృద్ధిహోందును. సత్యగుగు  
 మువల్ల వస్తుప్రకాశమును చేయుజ్ఞానము కలుగును, రజోగుగులో  
 యితకులు తెప్పినా, తాను చక్రివినాకూత తెలిఖుకు. అంటే యితర  
 విషయముల మీదకు పోతుటవలక తెలిఖుడు. తమోగుగుము నిద్రవ  
 క్షూటచే తెలియడు. యోగముకీరించినచో, రజోగుగు, తమోగుగు  
 ములునశించి సత్యగుగుము వృద్ధిహోంది సమస్తపదార్థములను ప్రకా  
 శింపజేయు సామాన్యము కలుగును ప్రత్యక్ష్పత్వములు రీ. అని  
 క్రోతుము ప్రమాణము, కానికి శబ్దము, విషము, త్వక్కు,  
 ప్రమాణము, స్వర్పము విషయము. బతుత్తుప్రమాణము, రూపము  
 విషయము. జాత్యప్రమాణము రసము విషయము. ప్రమాణము  
 ప్రమాణము, కంఠము విషయము, అచి ఏకు మాసము ఒకటి ఇని  
 ఆడు. యోగము చేత సత్యము వృద్ధిహోందినచో అప్యాకు ప్రత్యక్ష్పత్వము  
 ప్రమాణ అవసరము తేక సే చిత్రముతకు స్వాధావముగానే రీ ప్రమా  
 ణములను. గ్రహించు సాంక్రాంత్యము కలుగును. మాసము జాత్యానా  
 దులు చేయుచున్నామంటు. ఆ ఉపాసనా దైవస్కౌత్సారము కావ  
 లేను. ఆ ఉపాసనా దైవము యొక్క ధర్మపరిణామములును.  
 లక్ష్మణ పరిణామ మందును, అవస్థాపరిణామమునంటును. ధారణము  
 ధ్యానమును సమాధి అనగా సంయుహము చేస్తే ఉపాసనా దైవ  
 స్కౌత్సారము కాలేదంటే చిత్రములో యున్న తాజన, తామన  
 గుగుములు నష్టము కాలేదు, శుక్రాజు, కామస గుగుములను

పట్టుబడి నశింపజేయవలెను. ధృతుడు కే సంగి పిల్లహాడు. అటవస్తు వులతో ఆకూతొను వయస్సు కదా! ఆట్టిహాడు తపస్సుకు వెళ్లేను. దానికి నారదుడు ఎదురుపడి ఎక్కుడికి వెళ్లుచున్నావని అంగగా తపస్సు చేయుటకు అంగగా నారదుడు పగరిలో నున్న సుఖములను అనుభవించక అడవికి వెళ్లుచున్నావు. అడవిలో అసేక క్రూర మృగములుండునని చెప్పగా దానికి ధృతుడు “వసుయ్యా సేను తపస్సుకు వెళ్లుచున్నాను నాకు ఏడైనా చెప్పదలచినచో చెప్పాము. తేదా సీధారిని నీవు వెళ్లుచుశగా”, వెంటనే నారదుడు సంతోషించి అష్టాత్మరి మాత్రమును ఉపదేశించి యుమునానదీ తీర ములో తపస్సు చేయుమని చెప్పగా ఆప్రకారము చేసి 6 నెలలుకు సిద్ధిని బొందెను. అంగగా సామూహ్య సాధకులు 1 లిగలో చేసిపోందే సితిని ధృతుడు పట్టుదలతో 6 నెలలలో సంపూర్ణం చేసు. ఇంఘలించ వలెనంచే “త్రధ్ద వీర్యస్ఫూర్తి సమాధి ప్రజ్ఞా పూర్వకయితరేషాం”

వీర్యము అంటే పట్టుదల వీటిలో ఏది శారతయున్నదో ఒకొక్కరు బాగా విచారణచేసి తెలిసిశాని ఆశారతను పూర్తి చేసినచో విఫ్పునిప్పుత్తి, భగవదమగ్రహము కలుగును. బ్రహ్మ దేవుకు ఇంద్రియములను బహిర్ముఖముగా స్థిరమైంచేను. మనము ఆప్రకారమే చేయుచున్నాము. చెని లోపయున్న శర్మిములను వినదు. బయటి బాటిని వినుటకే ప్రయత్నించును. శాఖి ఒకానొక ధీరుడు మాత్రము విలక్షణమైన ఆత్మను చూడగలుటను. బాహ్య దృష్టిగల ఇంప్రియములను ప్రయత్నముతో అంతరదృష్టి అంటే తన యమమైన లక్ష్మ్యము వై పుఱు త్రిపుర శివుషాస్తే ఆచ్ఛాత్మ్యమును పోందగలకు. తాను చేసే సాధన రదను గుణముగా యున్నదా. దానికి భిన్నముగా యున్నదా అని తెలిసిశాని సాధనకు అను కూలముగా క్షమపడి చేసినచో తప్పక ఘలితమును పోందగలకు. బాహ్యమైన వృషసాయ, వ్యాఘార, ఉద్వోగాదులకే ఎంతో శ్రమ

వదుచుండగా నిత్య నిరతికణు సుఖము రొరకు పట్టుదలలో ప్రయత్నము చేయవలెను. ఒకటవ పాదము 29వ సూత్రములో చెప్పిన నట్లు ఈశ్వర ప్రణేధాసమువలన విఘ్నసివృత్తి కలిగి భగవత్ సాక్షాత్కారము కలుగును. కనుక కష్టపడి సాధించండి. మంగళిక త్రి పదును వింద నడవడము ఎంత కష్టమో ఆత్మశార్దములో నడవడము కూడ అంత కష్టము. అంటే తాను పైకిపోవలెనని ప్రయత్నముచే స్నేహమూ అఙ్గగదుగున దానికి విఘ్నములు చేయుచుండును. కనుక నే గీత 7వ అ “దైవిహ్వమాగుణమయా మమ మాయా దురత్యయా” అనగా దాచుటకు చాలా కష్టమైన మాయును. దాటవలెనంటే నన్ను శరణ పొందిన వారుమాత్రమే మాయును తప్పించుకోగలని శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ చెప్పేను.

శరణాగతి అంటే నీకం టే అన్యము ఏమో లేదు. శరీరముతో సహా వాక్కు, మనస్సునందు నీకం టే అన్యము లేదను శరణాగతితో భావించిశచో ఏకాగత కలిగి ఈశ్వరానుగ్రహము కలుగును. అటువంటప్పుకు రాగద్వేషములు వచ్చుచుండును కనుక భగవంతుని యందు నిర్వులభక్తికావలయును. ఆట్టి భక్తికావలెవంటే సత్యము, థర్మము, నీతి, న్యాయము, పెద్దలయందు ఎంత భక్తికలిగి ప్రతిర్తించినచో భగవంతుకు అనుగ్రహించును. కనుక ఈ గుణములు దైవ నామమును మరువక యున్నచో తప్పక దైవానుగ్రహముపొంది పైకి పోగలరు కనుక ఈ రహస్యమును గ్రహించి అనుషీంచినచో తరించిపోగలతు.

28-8-74 శుక్రవారం

17 సూటి శబ్దార్థ ప్రత్యుశొనా ఖిత శేర శా భ్యాసాత్మంకర  
స్తుత్రే విభాగ సంయమాత్మర్య భూత రుత జ్ఞానమో

భా:- శబ్దము, అర్దము, ప్రత్యుశము అన్నారు. గౌహు శబ్దము గౌహు అర్థము, గౌహుజ్ఞము గౌహు అనుశబ్దము వినగా నే

ఓమ్ములు మొదలగునవి కలవి యని తెలిసిన వారికి గోవరముగును, అనగా గౌహు అంటే గోవుయని అర్థము. రైండు ఓమ్ములు, నాలుగు చార్ణు, తోక, మొదలగునవి కల గోవుయని ఇదివరలో గోవును తెలిసియత్తువారికి తెలియును, మనము మాట్లాడే క్షబ్దము వర్ణాత్మకముగా, అశ్లు, కథలుగా ఉండును, పశు పంచ్యోదుల క్షబ్దములు, వర్ణాత్మకముగా యుండును. గౌహు అనగా జ్ఞానము, గోవు దాని ఆకారమును గ్రహించినదే జ్ఞానము, అంటే ధార్మికాలి, ధ్యాని, సమాధులను మాడించేని సంయుక్తము చేసినచో శైఖిము, అర్థము, జ్ఞానములను వేతువేతుగా చేసుకొని సంయుక్తము చేసినచో సమస్త భూతములయొక్క క్షబ్ద జ్ఞానము కలుగును, అంటే పశుపంచ్యోదుల యొక్క క్షబ్ద, అర్థ, జ్ఞానములయొక్క సంయుక్తము చేసినచో ఆయా జంతువుల యొక్క క్షబ్ద, అర్థ, జ్ఞానము అనగా వాటి జ్ఞానము కలుగును. అంటే సర్వప్రాణుల భావము ఎరుంగు సామర్యము తెంచిటునే లభించును.

18 సూటా సంస్కార సాక్షాత్కారణాత్ పూర్వజ్ఞాతి జ్ఞానమ్ ।

భా : - సంయుక్తమువల్ల సాక్షాత్కారించుట వల్ల పూర్వజ్ఞాతిలియబడును. సంస్కారములు రైండురకములు, అందులో ఒకటి వాసనారూప సంస్కారయు, అనగా మనకు ఓసిన్నిష్టాపకము వచ్చే చుండును. అంటే తకుపరిపోర్చి వెంకట్చేశ్వరులను ఇదివరలో వేస్తుచియున్నందున, యిష్టకు తిరుపతి జ్ఞాపకమురాగానే ఆవోకట్చేశ్వరులు ఆగర్భగుడి మొదలగువ వస్తుయు స్వర్ణించునుగా, యదే వాసనారూప్స్విసంస్కారము కై. ధర్మ ధర్మ సంస్కారము లంగా పుణ్యపాప సంస్కారములు, పుణ్యసంస్కారమువల్ల సుఖము పాప సంస్కారమువల్ల దుఃఖము కల్గును. ఇవి పూర్వపూర్వ జ్ఞానంలో చేసినవి ప్రాక్ప్రాప్తపూర్వకముగా సుఖముఃఖుపాప సంస్కారము కల్గును. యోగి ఈ రైండు ఇధముల సంస్కారములయొక్క ధ్యాన,

ధారణ, సమాధులను అంటే సంయుక్తము చేసినచో ఆయో పూర్వా పూర్వా జ్ఞానము కలుగును. ఇది తన సంస్కారమునండు సంయుక్తము చేస్తే తసఃజ్ఞాలు తెలియును. ఇతరుల సంస్కారము నండు సంయుక్తము చేస్తే ఇతరుల జ్ఞానమును యోగియొక్క చిత్రవృత్తికే తన జ్ఞానులు కాని యితరుల జ్ఞానులు కాని గోపరించును.

19 సూ। ప్రత్యయస్య పరిచిత్త జ్ఞానమ్ ।

భా॥.- ఇతరుల రొఱుక్క చిత్రమునందు తాను సంయుక్తము చేయుట వలన ఆ యోగికి ఇతరులబుద్ధి చిత్రము కనుపించును. యోగి చిత్రము సత్క్షమా గుణములకోగాని, కామ క్రోధాదు లకో యున్నను తెలియును. గాని శాశా తెలిషుడు

20 సూ। శచతత్క్షాలంబవం తస్య విషయాభూతత్క్షాత్ ।

భా॥:- ఆ పరచిత్తమునందు యోగి సంయుక్తము చేసినచో అతని చిత్రము శాగద్వేషమాదులయిందు ఉప్పుట్టు తెలియనేగాని, ఆ శాగద్వేషములు దేనియంతుయని శాశా తెలియతు, ఇది సిరాంబవం, అటే సాలంబవము అయినచో తెలియనని ఓందు అన్నారు. ముంతు యోగము సంపూర్ణించి అమైని ధారణ, ధ్యాన, సమాధుల సంయుక్తమును సంపూర్ణించినచో యట్టి సిద్ధులు కలుగుతు.

24-8-1974 శనివారం

21 సూ। కాయురూప సంయుక్తాత్ తస్యక్షాత్క్రింపు

పత్రుప్రముశాశా సం యోగేం తర్థానమ్ ।

భా॥:- యోగి తన శరీర రూపము పండు ధారణ, ధ్యాన సమాధి యను సంయుక్తము చేసినచో యితరులరొఱుక్క నేత్రములకు తన శరీర రూపమును గ్రహించేతుక్కి ప్రతిబంధించబడును. అంటే ఇతరులకు తన శరీరము కనుపించడు. అశాశా తాను ఇతరులకు కనుపించు, శలుకు దమయించి అంతకపురమునకు వెళ్ళేను. గాని

నలుకు యిల్లెరుల రంటికి కనుపించ లేదు. ఏతే ఆక్షాడ నలాడు ఈ సంయుమము చేసి కనుపించక పోవడము కాదు.

ఇంద్రాది దేవతలు ఒక తాయత్తును యిచ్చినందువ కనుపించ లేదు. మూలికలు కూడ ఎంతో అద్భుతమయినవి యున్నవి. అనగా గొప్ప శక్తిగల మూలికలు కూడా యున్నవి. మంత్రములలో కూడ సామర్థ్యములున్నవి ఆలాగే తన శబ్దమునందు సంయుమము చేసినచో కాను మాట్లాడినా ఎవరికీ విసించదు. ఆలాగే సృష్టయందు సంయుమము చేసినచో ఆసృష్టను ఇతరులు గ్రహించలేరు.

### 22 సూటి సౌప్రక్రమం నిరుప్రక్రమం చ కర్మ తర్వాత

య మాదపరాంత జ్ఞాన మరిషేభోవై ॥

ఈ:- సౌప్రక్రమము అంటే ఉప్రక్రమముతో కూడిన కర్మ నిరుప్రక్రమం అవగా యింకా ఉప్రక్రమించని కర్మ అంటే సంచిత కర్మ, సౌప్రక్రమము అంటే ప్రారభకర్మ ఫలమును ఇచ్చుటకు ప్రారంభించబడినది. ప్రారభకర్మ ఏ ప్రకారము చేసిన ఆ ప్రకారము క్రమముగా వచ్చును. కాని అత్యధిక పుణ్యముగాని, పొపముగాని అఱువచో ఈ జన్మలోనే అనుభవమునకు వచ్చును. అనగా ఫలమును వచ్చిక కర్మ పరిపక్వదశకు వచ్చినదన్న మాటలు సంచితమునుడి పక్వదశకు వచ్చినదానిని, కానిదానిని, విడదీసి పక్వదశకు వచ్చిన దానివల్ల జన్మవచ్చి అనుభవించెదరు. ఆగామి ఆలాగాదు. దీనివలన తన జీవితమును చక్కాదిద్దుకొశవచ్చును. మంచిపనులు సజ్జన సహాయము, చేసినచో మంచిజన్మ వచ్చును. దుష్టుల రక్షాపాశము, దుష్టుపనులు చేసినచో కాపము కలుగును. ఇది తిరిగిసంచితములో కలియును. సౌప్రక్రమము అంటే ప్రారభకర్మ నిరుప్రక్రమముంటే యింకా పక్వదశకుకాని సంచితకర్మ. ప్రారభకర్మయొందు సంణైమము చేయుటవలన కాను ఎప్పుడు

చనిపోయేది, ఎప్పుడే దేశంలో ఏతిధముగా చనిపోయేది తెలియును, ప్రాసంగికముగా తాను ఎప్పుడు చనిపోయేది కూడ తెలిసించ వచ్చును. అని జప్పుచున్నాడు, యిది యోగికాని వారికి కూడ తెలియును. శత్రువువలె మరణము భయపెట్టును. మరణ సూచక ములను అర్చిపుచులన్నాడు, అవి ఆధ్యాత్మికము, ఆదిభాతీకము, ఆదిదైవికము అని, సాధారణముగా చెవులు మాసికిన్నాచో అందరికి ధ్వని వినబడును. ఇపథ్యానాది సాధనములు జీయుచు కొంత కాగ్రత యున్నాచో విశబ్దముగా యున్న పుకు తనకు తానుగా సే చినిపించును. ఆలా చెవులలో వ్రేష్టిపెట్టిన్నా తడుహాత ధ్వని చినిపించక పోయినచో త్వరణో చనిపోవును, యిది ఆధ్యాత్మికము తాను పంచకోని యున్న పుకు యమ దూతులు కనుపించేదకు, ఇది ఆదిభాతీకము యిక మరణము దగ్గరలో యున్న దని తెలిసించ వచ్చును, దీనివలన ఆదిదైవికమనగా ఆకస్మికముగా స్వరాధులు కొందరు సిద్ధులు కనుపించేదకు, ఇవి మరణమును సూచించేది, ఇవి యోగికాని వారిలకు కూడ తెలియును,

ఒప్ప సూట్ మైక్రోఫోన్ బలాని !

మైక్రో మౌదలగు వాటియందు సంయుమము చేసినచో బలము కలుగును. అంటే నుఖివంతులయందు భారణ ధ్వని సమాధి అను సంయుమము భాగా దేసినచో లోకములో అందరూ తనకు స్నేహితులగును.

సంతోషమును భావన చేసినచో తనకంటే గొప్పవారిని చూచిన సంతోషము, తనతో సమానులయందు మైక్రో, తక్కువ వారి విషయములో కుటుంబ భావించినచో గొప్పవారందరు తెలిసిన వారగునురు, ఇది సంతోషము, కీనులయందు కుటుంబము వచ్చును, అంటే దీనులయందు కుటుంబ సంయుమము చేసినచో తనకు కుటుంబము వచ్చును, మైక్రోబలము, సంతోషబలము,

కులాఖలమివల్ల దీనులకు సంయమముచేయు సమర్థుల కలాగునునీ  
ఉపాధావన గురించి యిక్కడ చెప్పులేదు వదిలివేసిరి.

**24 సూటి బలేషు భూస్తి బలా దీసి।**

ఈ:- ఏనుగు కొదలగువాటి బలమును సంపాదించుకొనుటకై  
భాసుకుంతుని బలము ప్రపద్మించే ఘుటము శాగా చదిలి ఆబలము  
వంటు భారణ, ధ్యాన, సమాధులను శీలించినచో ఆ కొండను ఎత్తు  
బలము కలుగును, ఏనుగును భావించిన ఏనుగు బలము వచ్చును.  
ఉత్తుకుండు స్వీతహాగా సమస్త పామర్యాములు ఉన్నవి. కాని  
అణగియుండును. కుండు ఆయా నాథనలు చేసి వాటిని ప్రకటిం  
చేసికొనవలెను. ధారణ, ధ్యాన, సమాధులను సంయమము చేసి  
అచో ఆయా నామర్యాము కలుగును.

**25 సూటి ప్రపుత్యా రాక్షణ్యసాత్మామృత వ్యవహిత**

విత్రకృష్ట జ్ఞానమ్॥

శ్యోభిష్టు ప్రపుత్తియుండు సంయమము చేసినచో పర  
మామువులను సూక్ష్మపదార్థములు యోగదృష్టి గోచరమించును.  
ఇదే దివ్యదృష్టి ఆపై ది జ్ఞానదృష్టి మనకు యిప్పుడు ఉన్నది  
భాషికచృష్టి.

అపంచీకృత పంచభూతకులకు సంబంధించినది యాదృష్టి,  
పంచభూతములవల్ల తీర్పడిన పదార్థములు గోచరమిగును. అర్థ  
నుకు విశ్వమాప దర్శనమును తుచ్ఛతులతో చూడజాలడని దివ్య  
దృష్టిని ఇచ్చెను అప్పుడుచూచేను, యాది సంఖస్వరూపము, నిర్మాణ  
స్వరూపము చూడవలెనని జ్ఞానదృష్టి, యోగదృష్టి శాపలెను.

వ్యవహితములైన పదార్థములంటే గోదఱు అపాలు యున్న  
పదార్థములను కూడ యోగదృష్టితో చూడగలుగును. ఇక్కడ  
వుంటాడు అందనే లో ఏమయున్నదో అది కనుపించవలెనంటే కను  
పించును. అంటే శ్యోభిష్టు ప్రపుత్తియుక్క ప్రపక్షమునందు  
సంయమము చేసిననే యివి కలుగును,

15-8-1974 ఆదివారము

36 సూ। భువన జ్ఞానమ్ సూర్య సంయమాత్।

సుఖమ్మ యందుగాని, సూక్ష్మనియంతుగాని థారణ, థ్యాస, సకూధులను, సంయము చేసిన చో పదునాలుగు లోకముల కొండక్క జ్ఞానము తెలియును,

37 సూ। చంద్రే తారావ్యాహా జ్ఞానం।

చంద్రునియందు సంయోగము చేయుటవలన వక్కతము లకోక్క అనగా వక్కతములు ఎక్కుడ ఎట్లుయున్నది తెలియును,

38 సూ। ధృతే తర్వతి జ్ఞానమ్।

ధృతుని యందు, ధృవ వక్కతమునందు సంయముకు చేసి వచో ఏయే వక్కతములు ఎట్లెట్లు గమనము చేయుసది తెలియును, సప్తబుధుల వక్కతములు రాత్రి ఒచోట ఉంటే తెల్ల చారు జామున ఇంకొక చోటయున్నట్లు కనుపించును కదా! ఆ ప్రవశారముగా శాఖ్యామైన పదార్థముల యందు సంయమము చెప్పేను, ఇక శరీరము నందు చెప్పాచున్నారు,

39 సూ। నాథి చక్రే కాయవ్యాహాజ్ఞానమ్।

నాథి అనగా బొధ్య నందు ఒక చక్రమున్నది, దానియందు సంయమము చేస్తే ఈశరీరములో వార్త, పిత్ర, గ్రామ్యులు ఎంతెంతయున్నాయి. ఏనాకులు ఎట్లెట్లుయున్నాయి తెలియును,

40 సూ। కంతకూపే కుత్పితాసా నివృత్తి॥

భా। కండ కూపమునందు అంటే గుంటు యందు సంయమము చేస్తే ఆశలి దశ్శి నివృత్తి అగును.

41 సూ। కూర్మనాణ్యం సైర్యమ్॥

భా। కూర్మనాడియందు సంయమము చేయుటవలన వక్కస్ఫు ములో కూర్మమువలే ఒక చుట్టుచుట్టుకొనివ్యంటుందట దానియందు సంయమము చేసిన తో శరీరమునకు చిత్తమునకు స్థిరర్థము, ఏకాగ్రగత కలుగును.

32 సూటి మూర్ఖుడ్వాతిష్ఠ సిద్ధ దర్శనమ్ ।

మూర్ఖుము అంటే బ్రహ్మ కపాలము. అదే బ్రిహ్మారంథు ఆ రంధ్రమునందు ఒక తేఱస్తున్నయున్నది. అతేజస్తునందు సంయుము చేస్తే సిద్ధ పురుషుల దర్శనము అభించును. మణిప్రభ వలె చిత్త ప్రభ యుండును. అప్పుకు సిద్ధ పురుషుల దర్శనమగును.

33 సూటి ప్రాతి శాధ్య సర్వమ్ ।

యోగి అత్మ దర్శనము కొరకు సంప్రజ్ఞత సకూఢిని శాగా అనుష్టించునప్పుకు ప్రకృతి పురుష వివేకము కలుగుటకై శాగా పాధన చేస్తూ పోగా ఆపకృతి పురుష వివేకము కలిగే సమయము దగ్గరకు వచ్చినదవ్వుమాట. ఆటువంటప్పుడు “ప్రాతిథ” అంటే తన స్వోస్నేహ శాలిని అంటే ఆయా విషయములను గ్రహించుటలో మహాసూక్ష్మముగా గ్రహించును. బహు శీఘ్రముగా తెలియును. అది నిర్దుష్టముగా నిర్ణయదూషముగా యుండును. అది నూతన, నూతనముగా కలుగునూ పోతుంటుంది. దానినే ప్రతిథ అంటారు. ఆటై ప్రతిథ చేత కలిగిన భూషణమును | ప్రాతిథములని అందుకు, ఆటై ప్రాతిథమువందు యోగి సంయుము చేసినచో అంటే ప్రకృతి పురుష వివేకోదయము దగ్గరకు వచ్చినపుడే ఆటై ప్రతిథ కలుగును. ఇటై ప్రతిథ కలిగినపుడు సూర్యోదయమునకు ముందు ఆరుణోదయము అగును, ఆరుణోదయమువల్ల సమస్త పదార్థముల జ్ఞానము కలిగినట్టున్నా సూత్రోదయము కలుగు సమయము దగ్గరకు వచ్చినట్టే అనితెలియునట్టే అని తెలిసికొనవలెను. వీనికి సర్వజ్ఞత్వము కలుగును. ఈ సర్వజ్ఞత్వము సమస్త విషయములు తెలియబకునపుకు ఇక దగ్గరలోనే ప్రకృతి పురుష వివేకము కలుగునని గ్రహించేది.

34 సూటి శ్మార్గమ్ చిత్త సంవిత్ ।

థా॥ శ్వాదయము నండు పద్మము యుంటుంది అది అధోముఖముగా యుంటుంది కాద పైకి యుంటుంది, సాధకులైనభారుపారి వారి త్వివ్యదైవమును, శ్వాదయములో నిలిపి జప, ధ్యానములు, భారి గురువులు చెప్పిన ప్రకారము చేసినచో ఆ పద్మముఉర్వ్వ ముఖముగా తికుగును. ఆప్యాకు ఆ పద్మమువండు తనయ్యవ్వదైవమును సిలిపి జప, ధ్యానములు చేయువచ్చును, చిత్రశుషుషువంటి వాసనలతో యున్నదంటే క్వయదకులో పడిన సంస్కారాన్ని వాసక అంటారు, ఏదైన ఒక అభ్యాసము చిరకాలముచే స్నేహదేవానగా పరిణమించును, సాధకులు తమ అనుష్ఠానము పక్కదకులో పడేవరకు పట్టుదలతో చేయువలైను. అలా చేసిన వో ఒకదకులో పక్కము. హరతి యువ్యదము, గంట రొట్టడము మొదటచేతగాక పోయినా ఆ రెండూ ఒకేసారి చేయలేకపోయినా పట్టుదలతో చేస్తూ కాగా, రాగా ఆ అభ్యాసము వాసనగా పరిణమించును.

అలా పరిణమించిన తర్వాత ఆదే సహజమగా జరిగిపోవుచుండును, వాసనగా పరిణమించే వరకే ప్రయత్నముతో పట్టుదలగా చేయువలైను, ఆ తర్వాత యాక ఆదే సాగిపోవును. మనప్రయత్నము అంతగా ఆక్కరలేదు దిరకాలాభ్యాసమే వాసనగా పరిణమించును, ఆత్మజ్ఞానము తెలిసికోవడము కష్టముకాదు కానిజప, ధ్యానములు చేయునపుడు లినందుతూనే ఆ మనస్సు ఎక్కడికి పోవుచుండును. అది రిసకు తెలియకుండగనే జరిగి పోవుచుండును, ఇది అంతానంస్కారము. మంత్రము జుగును. మాలతికుగుచుండును, కాని మనస్సు ఏదో ఆలోచించుచునే యుండును. అంటే అని అన్నియు చాలాకాలాభ్యాసమావల్ల వాసనగామారి అలా ఉమ్మిద్ధమగుచుండును, కనుక వాటిని తగ్గించి ఆత్మసంస్కారమును

పట్టుదలతో వృద్ధిచేసుకొంటూ పోతే ఆడే పాసనగా పట్టిపోవలెను, అప్పుడే పాతపాసనలు పోయి ఆత్మషాసన భాగాపట్టిపోతును. అలోపననే ఎల్లప్పుడు ఆత్మభావములో ఉండవచ్చును. ఆత్మభావము భాగా దృఢపడవలెను. జ్ఞానికూడ మనస్సులో యితర విషయము లను గురించి భావించినపుడు “అహంబ్రహ్మస్తు” భావము ఉండునో ఆంశే ఒక విషయము అలోచించినపుడు యంకొక విషయము ఉండదు. అప్పావథాని, కత్తావథాని ఆన్నిటిని గ్రహిస్తున్నాడంచే బుద్ధి ఎప్పుడు ఒకే సమయములో అనేకము గ్రహించలేదు. పారి బుద్ధి అతిసూక్ష్మముగా పనిచేయుటచేత ఒకొక్క టై గ్రహించినా అన్ని ఒక్కసారే గ్రహించినట్లు ఆనిపించును.

25-8-1974 ఆదిపారం

తాముర రేతులు 100 పెట్టి ఆ రేకులమోద సూడితో పోడిచి నచో టకీమని క్రిందికిపోతును. ఏతే అంత వేగముగా ఒకొక్కటి ప్రశ్నములునే పోతును. కాని వైది క్రిందిదే తగిలి మధ్యలో గొన్నిటికి రంగ్రదము పడకుండాయుండదు. ఆ రేతులు అతిమృదువు అసూది అతి పదునుకలగి. అలాగే అప్పావథానులుకూడ ఒకొక్క టై గ్రహించునుకాని అతి త్రివముగా గ్రహించుటచే అలా అనిపించును. ఆత్మభావము చాలా కాలము అభ్యాసము చేయుట వలన భాగా దృఢపడిపోయి యున్నచో అటువంటిషాకు శరీరము వదలినపుడు స్వర్ణిలేకుండ పోయినచో వానిగతి ఏమి అనగా ఎల్లప్పుడు ఆ భావములో యున్నారు కనుక అట్టిషాకు అర్చులోనే చేరుకొండురు.

భ. గీ, “యం, యం పూవి స్వర్ణర్నావం” అని అనగా ఏ భావనయుంటే ఆజన్మవచ్చునని గదా! ఉన్నదని అంశే జ్ఞాని విషయమై ఇది ఏమి లేదు. జ్ఞానికి లోపల దృఢపడిపోయి యున్నండున ఆయన పరమాత్మలోని లీనమైపోతును. “యం, యం పూవి”

అసేది ఉపాసకుల రీషయుమై చెప్పిశదిగాని జ్ఞానిని గురించి కాదు. జ్ఞాని ఏమి చేసినా, ఏమి మాట్లాడినా “సర్వం ఖల్యైదంబజ్ఞాన్” అని దృఢపడిపోయి యుండును. అందుచేత పరమాత్మలోనే లీన మైపోవును.

27-8-74 మంగళవారము

శిం సూ || సత్యపుతుషయోరత్యంతా సంకీర్ణయోః ప్రత్య  
యోవి శేషోభోగః పరాక్రత్యాత్ స్వార్థ సంయుమాత్  
పుతుషజ్ఞానమ్ ॥

ఈ :- సత్యము పురుషుడు అంటే సత్యమిచగా బుద్ధి. ఇద్దూపమై నది. పురుషునఁ సమర్పితము కనుక భోగ్యము. పురుషుడు పైత్యయాఘుడు భోక్త ఆగును. ఆ యిద్దరు వేరు వేరేకాని ఒకటి కాదు. పురుషుడు బుద్ధియందు ప్రతిచించించుచు. ఆ బుద్ధి సుఖము, దుఃఖము, మోహము మొదలునవి కలిగి యుండును. ఆ బుద్ధిలో పుతుష ప్రతిచించుచు పడును. ఆ ప్రతిచించులో బుద్ధిరూప సుఖములు అధీదముగా గోచరించును. ఆ జే భోగము అందురు, బుద్ధి అనగా ప్రకృతి. దీని సుఖముభాములు పుతుషునియందు ఆరోపితమై యుండును. అనగా బుద్ధి సుఖ దుఃఖ మోహములను పుతుషునకు సమాప్తించును. కనుక భోగము సమర్పణమైనది. పుతుషుడు భోక్తయసును, బుద్ధి పచార్కము కనుక కానిని ఎదలి వేసి పుతుషునికి సంబంధించిన ప్రతిచించుచు బుద్ధి యందుండును. ఆ ప్రతిచించునందు సంయుమము చేస్తే పుతుష జ్ఞానము కలుగును. ఆ పుతుషు బుద్ధిలోగల సుఖములన్నియు నష్టమైయుండును. అందుచేత పుతుషుడు అనగా ఆత్మజ్ఞానము కలుగును. విచారణ శాగా చేసి నచో ప్రకృతి పుతుష మనివేకము శాగా కలిగి ఆపుతు పుతుషుడు వేరు ప్రకృతి ఆనగా బుద్ధివేరు అను జ్ఞానము కలుగును. ఇది సంప్రజ్ఞాత

సమాధి, ఏది స్వర్ణించనిది అసంప్రజ్ఞాత సమాధి, బుద్ధియందు గల పురుషుని ప్రతిభింబమునందు సంయుముచు చేసినచో అత్మాజ్ఞానము కలుగును, బుద్ధియందు పురుషుని ప్రతిభింబమునందు ఏకాగ్రము చేసి సమాధి శీలించుచుండగా అంగా యించా అత్మాపాహోత్సారము కలుగక ముందుగా రొన్ని సిద్ధులు కలుగునని తెప్పాచున్నారు.

36 సూటితః ప్రాతిథ శ్రావణ వేదనా-దత్తా స్వాదతార్తా

జాయంతే॥

థా॥ ప్రకృతి పురుష వివేకము రోచకు, బుద్ధి యందలిప్రతిభింబము నందు సంయుముచు చేసినచో అంగ సిద్ధులు కలుగును. ప్రాతిథ జ్యోతిషునందు, సంయుముచు చేసినచో, అంతరములు, అనాగతములు, సూక్ష్మములు, అంశున పదార్థముల జ్ఞానము కలుగును ఇని అన్నియు ప్రకృతి పురుష వివేకము కలుగక ముందుగా సేకలిగే సిద్ధులు. అన్ని 1 ప్రాతిథము, 2 శ్రావణము, 3 వేదమ, 4 అదర్ప, 5 ఆస్వాద, 6 దార్తా సిద్ధి అను అంగ సిద్ధులు కలుగును

2 శ్రావణము అంగా డేవతలచే అంగుభింపబడు సూక్ష్మ శబ్దగ్రహణము కలుగును, 3 వేదము అంగా త్వగింధియము చేత ఈతాకములోనివే తెలియును, గాని డేవతల బోగార్పమైన సూక్ష్మమును సృష్టమును గ్రహించుక్కి త్వగింధియమునకు కలుగును. 4 అదర్పముగాదివ్యమైన సూక్ష్మముగురూపమును గ్రహించుచుక్కురింధియక్కి, 5 ఆస్వాదముగా దేవానుభవయోగ్యమైన సూక్ష్మముగు రసమును గమనింపగల రససేంధియక్కి 6 దార్త అంగా దేవభోగాను గుణమైన సూక్ష్మ గంధ విశేషము సెకుగు ప్రభూటేంధియ సిష్టముగు సామర్థ్యము కలుగును. ఆ సంయుమువల్ల దేవభోగ్యమైనది ప్రాప్తించును. అయితే వాటి వలన కృత కృత్యుడైనట్టే అంగా

37 సూటి సమాధా ఉపస్థ్రా వ్యత్థాసే సిద్ధము॥

భా:- ఈ ఆకు సిద్ధులు సమాధి విషయములో విభు ములగిను. సమాధి ప్రకృతి పురువ వివేకములొరకు శీలించుచుండగా ఈ ఆకు సిద్ధులు తపథ కలిగెను. అప్యోకు ఐసిద్ధులలో పదిహోముక్కో ప్రకృతి పురువ వివేకముక్కుగాయి. ఆ సిద్ధులు ప్రకృతి పురువ వికేకముసత్త విభు ములు. బ్రాహ్మణిషో పురుషాక్షములుగా కను కించునుగాని అంతరదృష్టిగా ప్రకృతి పురువ వివేకము కలఁగ లేదు కసుక ఆ వివేకముతకు విభు ములగును. సాధకులకు కొంత ఏకాగ్రత కలిగినచో కొంత శక్తి కలుగును. ఆ శక్తిని లోకులకు ప్రదర్శించుదగు. జానితో అత్మసాక్షాత్కారమువును తగిపు ప్రకృతి పురువ వివేకముతకు విభు ము వద్దింపట్టే. అత్మసామువుకు భగవత్పుక్కి శాగా కలిగియున్నాడో, ఇట్టి విభు ములు క్షములం రక్తిపుంచును. అని శ్రీ పతంజలి కుఞ్చార్మీ యే “అశ్వరప్రణిధానాశ్వ” అని జాపెను. ఆ అశ్వయువుకు ఓంకారముచేతు. ఆ ఓంకారమును అనగా పరమైశ్వరుని భక్తితో నీకంటే నాకు అశ్వము దేవసేవర్థమిలో భక్తియొక్క ఆవేకముతో ఎవరుప్రార్థన చేసిదఱో వారికే పురువ ప్రాప్తి కలుగును. విభు ములు చాతు. సిద్ధులకు లోబిడివిభారు అత్మసామువుకు దూరులైన జనన మరణములలో పదిహోయెదగు. అత్మసాక్షాత్కారము కలఁగవలెననిన భగవద్భక్తి శాగా కలిగియుండవలెను. భగవద్భక్తి కీములకు వాక్యాశాంకముండడు. సమాధిని శీలించుచూశేదు. మధ్యలో విభు ములు వచ్చి పడి ఆంతటితో ఆగిపోవును సత్కర్మ నిష్ఠ శాగా కలిగియుండవలెను. తుద్ధాంతః కరణమునందే ఆత్మసాత్మ వివేకము కలుగును. అప్యోకు అనాత్మయుండు విరక్తి కలిగి ఆత్మయుండు అనుతక్కి కలిగి శాగా వృద్ధిపోంది ఆత్మసాము శాగా దృఢపతును. కశ్మానుష్టావముగాని జ్ఞాన సాధన అనుష్టావమునుగాని భక్తి పూర్వకముగా శీలించవలెను. సత్కర్మనిష్ఠ భగవద్భక్తి

కలిగినచో భగవదనుగ్రహము కలుగును భగవదనుగ్రహము కలిగినపే సద్గురువు లభించును. పరమేళ్వరానుగ్రహముయున్నాయి మనుష్యోత్సంఖ్యల్లో, మనుషుల్లో, తుముపురువు సంక్రమయము కలుగును. ఈ జుశ్వరానుగ్రహము వేదానుగ్రహము, గుర్వనుగ్రహము, అంతఃకరణాంగ్రేషముగ్రహము యుండవలెను. జుశ్వరానుగ్రహమువలఁ సాధన సామూగ్రి లభించును. గురువు దౌరికినగుతువు అనుగ్రహము సంపాదించుకొనవలెను. గురువు అనుగ్రహమున్నచో 90 పూర్వు జ్ఞానము లభించినట్టు, ఇక శిఘ్రము 10 రోజులు, వేదానుగ్రహమంటే సత్కర్మ, ఉపసనాకాండ, ఉపనిషత్తు, జ్ఞానము బోధించును. గుతువు అనుగ్రహముతో బోధించిన జుశ్వరానుగ్రహము లేక పోయినచో ఆ బోధించినది కాగా మనువకు పట్టదు. గురువుగాకు “తత్త్వమసి” మహాపాత్మ బోధను చాగా విడదీసి బోధించును. కాని అది చాగా పట్టకపోయినచో పారి పారి సంస్కారాను పారముగా అనేక రకములుగా గురువు బోధించినా శిఘ్రములకు పట్టకు కాని శిఘ్రములకు యింకా జ్ఞానము బోధపడలేదంటే జుశ్వరానుగ్రహము కలుగ లేదన్నమాట.

శ్లో 1. ప్రొత్తుతత్త్వమనీ త్యేవం బోధ్య మూనోప్యసేకధా।

న విషానాత్మయం తత్త్వమిశానుగ్రహ వర్జితః।

ఈం “తత్త్వమసి” అను మహాపాత్మమును అనేకసార్లు కుతుంబులకు గురుతువలన ప్రొత్తము చేసినను అనేక యుక్తి అనుభవములచేత, స్వయముగా బోధించినను జుశ్వరానుగ్రహములేని చారికి జీవేశ్వర వీకర్తముగు అప్యైత తత్త్వము బోధపడబాలదు.

భగవదనుగ్రహము కలుగపలెనంటే భగవంతుడు చేయమని చెప్పినవి ఈక్కి వంచన లేకుండ చేయుచు, చేయకూడదన్నావి చేయక పోవడమువల్లను భగవదనుగ్రహము కలిగి సాధనలు విఫ్ఱు

ములు లేకుండా చక్కని నాగిపోవును, అంతఃకరణ అనుగ్రహము కూడ ఉండవలెను. అంతఃకరణ చంచలము కలది. ఆ చంచలము అంగి నిశ్చలముగాయున్నాచో వేదము ద్వారా గుడవులద్వారా విన్నది విన్నట్టు పట్టును, చిత్తము చంచలమైనది. ఒకచోటయుండ తేదు, పుణ్య, పాపములవేత ఆ చిత్తము ఆ శరీరమునందు బంధిం పచడియుండును. సమాధిని చిరకాలము ఆభ్యసించుటవలన పుణ్య పాపములు శిథిలములగును, అంటే పట్టు నడులును.

28-8-1974 బుధవారం

శిథిలముల ప్రార్థన క్రమాగా ప్రార్థన సంవేదనా  
చు చిత్తస్య పరశరీరావేషః ॥

ప్రచారము అంటే చిత్తముచూదయ ప్రదేశమునుండి విషయముల వైపుకొపోవుటయే, అలాపోయే విషయమును యోగి చిత్తవశమునునాడి ద్వారా, చిత్తము ప్రసరించుటను తెలిస్కాములు వలనను, చిత్తమునకు అన్యాల శరీరములో ప్రవేశము కలుగును, అనగా తన చిత్తమును ప్రచార సంవేదనలను రైండింటిని సంయమము జేయటవల్ల పరాక్య ప్రవేశము జేయగలుగును.

బంధకారణమైన చిత్తమును శిథిలము జేసిన తరువారి ప్రచార సంవేదనము అనగా చూదయమునుండి, చిత్తము ఇంద్రియములద్వారా విషయముల మీదకు చిత్తమును నాడిద్వారా పోయే విషయమును కాగా గ్రహంచి సమాధి ద్వారా ఆ నాడిని ఆ నాడిద్వారా పోయే విషయములను కాగా గుర్తించ గలిగినచో పరశరీరములో ప్రవేశింపవచ్చును, యోగములు చెప్పినట్లుగా జేసినచో ఈ సిద్ధులు సిద్ధించును, క్షాని దృష్టిలో ఈ సిద్ధులు లేను, క్షానిదృష్టిలో యున్నది ప్రఖ్యము ఒక్కార్.

యోగి శౌంఠకాలము లోకము దృష్టిలో గూర్చాడులు సంప్రదించుటకు ఉపయోగించిన కడకు యోగికూత్రా క్షానమూర్ఖ

ముఖు రావలనినదే, యోగముచేత మోక్షము కలుగడు. యోగులు ప్రకృతివేరు పురుషుడు వేరు అని కెపిప్రి, ప్రకృతి యున్నది, ప్రకృతి కారణము, విత్తునము యున్నచో కెట్టు పుట్టు అవకాశము యున్నది, ఆలాగే ప్రకృతియున్నది సత్యము కనుక మరల నంసారహనే వృష్టిము కలుగు అవకాశమున్నది యోగులకు జ్ఞాని దృష్టిలో ఈ ప్రపంచ వుంతయు బ్రహ్మమే అఱుతే బ్రహ్మమొక్క అజ్ఞానమువలన రకరకములుగా కనుపించుచున్నది, కాని ఉన్నది మూత్రము ఒక్క బ్రహ్మమే, రజ్జువునుచూచి పాపు అని భ్రమించి శాగా చూచివచో ప్రాదు అని తెలిసికొనును ఆ మధ్యలో రజ్జ జ్ఞానము లేసందున పాపు అనుకున్నారు, ఆలాగే బ్రహ్మ అజ్ఞానమువలన తెలియడములేదు. బ్రహ్మయుండు కలిగించిన ప్రపంచము బ్రహ్మముకన్నా అన్యముకాదు, ప్రాకుయుండు పాపు ఆప్రాకుకంటే వేరుకొనట్లు అని గ్రహించుకొనవలెను. యోగములో ప్రకృతి పురుషులు వేరు అని అనుకొన్న మరల ప్రకృతి సత్యము అంటారు, కనుక మరల పడిపోయే అవకాశమున్నది, సమాధివరణ వెర్పినా సమాధిలో ఆనందముగా యున్నను సమాధి విడిచినటో మరల ప్రకృతి సత్యముని తోచునుగా, కాని యోగమువలన చిత్తశుద్ధి త్వరలో ఏర్పడి జ్ఞానము త్వరలో ఏర్పడు టుకు సహాయపడును.

శ్లో॥ యోగహీనం కథం జ్ఞానం మోక్షదం భవతి ధృవం  
తన్నా జ్ఞానంచ యోగంచ ముముక్షుర్ధుధ మథ్యసేత్॥

శా॥ మోక్షదాయకమైన జ్ఞానము యోగము లేక సిద్ధించుటకు ప్రయోగము, ఆ కారణముచే ముముక్షువైన పాప యోగమును జ్ఞానమును, నిశ్చయముగా అభ్యసింపవలెను

39 సూ॥ ఉచానజయాజ్ఞు పంక కంట కాదివ్య

సంగ ఉత్కాంతిక్షు॥

ఉదాన వాయువును సమాధిమూలమున జయించిన, అనగా ఉదాన వాయువునందు సంయోగము చేసినచో తన శరీరము దూడి వలె తేలిక అయిపోవును, అప్పుడు ఆయున జిలములో మునగడు, బురద అంటుకొనదు, ముల్లు గ్రుచ్చుకొనదు, ప్రాణ ప్రయోగ కాలములో అర్చికాది మూర్గమున జ్ఞాన్యులోకము వెళ్లగల సామృద్ధ్యము ఉంటుంది,

29-8-1974 గురువారము

#### 40 సూ। సమాషయు జ్యోలసమీ

సమాన వాయువు శ్వాదయము మొదలు నాభి వరకు భ్యాపించియుండును, సమావ వాయువునందు థారణ భ్యావ సమాధులను శీలించినచో, ఆ యోగి ప్రకాశించుచుండును, అనగా ఆగ్ని వలె ప్రకాశించును, ఖిక్కిలి ప్రకాశవంతుడుగా యుండును.

#### 41 సూ। శ్రీకృతాకాశయోస్సంబంధ సంయుక్తాత్

దివ్యంశ్రీతం।

ఈ ఆకాశము యొక్క సంబంధముకంఠు సంయుమును చేసి వచో అంటే శ్రీతము ఆకాశమును ఆక్రయించి యుండును, ఆ ఆధారమునందు సంయుమును చేసినచో దివ్యశ్రీతము కలుగును, అంటే దేవత్యము కలుగును, అనగా ఇక్కడ యుండి కాశిలో జరిగే శబ్దమును వినగలక్కి లభించును, ప్రకృతి నుండి మనాత్మ, దీనినుండి ఆహంకారము, ఈ ఆహంకారమునుండి పుట్టినది శబ్ద తన్నాత్ర, దీనికి ఆధారము ఆకాశము, ఆకాశమునకు శ్రీతము ఆధేయునును, ఈ ఆధార ఆధేయు భూవమును గమనించి హని యందు సంయుమును చేసినచో దివ్యశబ్దము లభించును, లోపలనే దివ్యశబ్దములున్నవి, కేవలము మఫము శ్వాదయము వరకు గల శబ్దములను జపభ్యానాదులు చేయువారు సూక్ష్మబుద్ధి కలపారై నచో ఏకాతములో ఉండి విన్న చో వినిపించును, ఆలాగా అంద

రకు వినివించవలెనంటే చెప్పులలో ప్రశ్న పెట్టుకొన్నచో వినివించును. చూచుకొనండి దీనిని అనాశార ధ్వని ఆంటారు ఇది గాక త్రించా రెండు రకముల శబ్దములున్నవి. అవికూడ యోగికి వినివించును. ఆవి మూలాధారమందు ఒకటి, స్వాధిష్టాసమునందు ఒకటి, శ్వాదయము అనాశారము అనగా ఓట్టబడని శబ్దము. ఈనము మూట్లాకునది ఆశారశబ్దమును. ఇదే వైఫరీహాసి అని ఆంటారు. “అ. ఈ, ఈ విసర్జనీయానాంకంతః” తాటా అంటే దవడలలో నుంచి వచ్చేవిణొన్న ఆకాశ గమనమును తెప్పాచున్నాడు.

42 సూటి కాయు కాశ రైసా స్ఫుంబంధ సంయుఖ్యల్లు ఘుస్తూ

ల సమాప త్రైశ్చ ఆకాశగమనమ్ |

ఆకాశమునకు ఉండే ఆథార, ఆధేయ భావమునందు. సంయుఖము చేయుటవలనను, దూడివలె తేలిక అగును. అప్పుడు ఆకాశగమనము అభించును, దూడి అంశ తేలిక గల చానియందు సంయుఖము చేసినా ఆకాశగమనము లంధించునని తెప్పాచున్నారు. అనగా ఆకాశమునందు గమనము చేయుక్కే కలుగును.

43 సూటి బహిరకల్పితా వృత్తిర్ముశా విదేశా తరు,

ప్రకాశ వరణ ముయః |

శరీరమునకు బయటాగా ఏడైనా హిక విషయమునందు సంయుఖము చేసినచో విదేశా నామకముగు భారత అగును. మనస్సు బయటకురాక లోపలనే నిలిపినచో అది మహా విదేశావృత్తి అంటారు, అప్పుడు బుద్ధి వస్తుతః ప్రకాశిష్టేనదే అది సత్యముగలది. ఆ బుద్ధి లోపలయుండే కరణము కనుక అంతః కరణము అని అన్నారు.

శాశ్వతరణములు అనగా కరణములు అంటే అనాధారణ కారణము, అనగా ఇతరమునకు శారణము గాక యేదో ఒక్క జాని శేషారణముగును, అనగా శ్రీత్రము హృద్య శబ్దము వినుటకే

కారణముగును, ఛాని ఇ-టొక్ దానికి కారణము శాఖలదు కనుక ఆసా దారణ కారణము, స్పృహ, రూప, రస, గంధములు ఒకోక్క ర్షై గ్రహించును, కనుక జాహ్యంద్రియములు ఆసాధారణ కారణములు అంటారు, అంతః కరణమనగా లోపలయుండే ఆసాధారణ కారణముగును, ఆ అంతః కరణము వృత్తి భేదమువల్ల 1. మనస్సు, 2. బుద్ధి, 3. చిత్రము, 4. అహంకారము అని నాలుగు రకములుగా అయినది, సంకల్ప, వికల్ప రూపమైనవృత్తి మనస్సు, దీనినే సంక్షయమునికూడ అంటారు, ఆ సంక్షయముగల దానిని ఆలోచించి ఓక నిశ్చయమునకు వచ్చును. దానిని బుద్ధి అందురు, చిత్రము అనగా స్వరణార్థకమైన వృత్తి, ఇదివరలో తెలిసిన విషయమును తక్కణాత కలిగినచో స్వీతి అగును, ముదటికి ఆనుభవము, రేడ వది స్వీతి అగును, ఇది చిత్రవృత్తి, అభిమానార్థకమైన వృత్తి అహంకారము, అంటు అనార్థయుగు జేహ్యంద్రియాదుల యందు గల ఆర్థ్యబుద్ధియే అహంకారము, ఆర్థ్యవేళు దేహమువేరు, స్ఫూర్థ శరీరము లావుగాయున్న, పొడవుగా, లేక పొట్టిగాయున్నను, వెళుతున్న, వస్తున్న వసేవనియు, శరీరము చేయుచుండగా వాటిని ఆర్థ్యయందు ఆర్థ్యవీచుకొని సేను లావు, సేను పొడవు, పొట్టి, బ్రాహ్మణాది జాతులని చెప్పుకొందుముగా, ఆది అంతా అనార్థ బుద్ధియే, రజ్జు సర్వ బ్రాంతివలెసే సర్వముగాని రజ్జువునందు సర్వమునుబుద్ధిని ఆధ్యాత్మానం అని రకరకములుగా చెప్పేదను, శరీరమునందు ఇంగ్రియముల యందుకూడ ఆర్థ్యబుద్ధి ఉంటున్నది, ఇనేది కనేది, అంతా సేను అనుకొనేది అంతా ఆధ్యాత్మ, ఇదే అహంకారము, అంటు అనార్థయందు ఆర్థ్యభావనే అహంకారము అంతఃకరణ అనగా మనస్సు, బుద్ధి, చిత్రము, అహంకారమని ఒక్క దానినే ఆయావృత్తులను బ్యట్టి నాలుగు రకములుగా అనాధారణ కారణమని అన్నారు, పొధారణమనగా అనేకమునకు

ఉపయోగపడే వాటిని సాధారణ శారణమంచారు. అనగా అవి జుక్కొరుడు, దిక్కులు పెయద్లైవారి, ప్రకాశవరణము అంటే బుద్ధి, అపంచీకృత పంచభూతములయొక్క సమహితయిందు అయిదు భూతములలోయున్న సత్కారమును తీసికొన్నాడో ఆశ సత్కారము వల్ల కోత్రము, వాయుసత్కారము వలన త్వగింప్రాయిము, అగ్ని సత్కారమువల్ల నేత్రము, జలసత్కారము వలన ఇహ్నో అనగా రకసెంప్రాయిము పృథివీ సత్కారమువల్ల ప్రహూము పుట్టినవి, ఈ అయిదు భూతముల సమహితి సత్కారమునుండి అంతఃకరణ పుట్టినది. వ్యాప్తి సత్కారము నుండి జ్ఞానేంప్రాయియాడులు తుట్టినవి వైటకు పోతుండా లోపలనే నిలబిపోయిన కో మనః విషేషానామకముగును, బుద్ధియొక్క ఆవరణ నళించిపోవును.

లక్ష్మీమునందు నితుపుట ధ్యానము, ధ్యానావస్తలో బుద్ధి కొంతసేపు లక్ష్మీములో నిలచి కూకల వైటకు పోవును. మరల కొంతసేపటికి అయ్యా పోయివదని తెలిపివచ్చి మరల నితుపుటయు తఱగున పోతూవస్తూయుంటుంది. చిరకాలము ఈ ధ్యానమును అనుమతించుచు పోగా ఇక ఇతర విషయములమీదకు పోతుండా యున్నాడో అది సమాధి. అనగా ధ్యానములో విషేషము కలిగిన తో ధ్యానము. అలా విషేషము తేక పోవడమే సత్కారి. అంటే ధ్యానముయొక్క పరిపక్వమ్మయే సత్కారి. సమాధికి, ధ్యానము నకు ఇదే తేడా, యోగిబుద్ధిలోగల ఆవరణ పురుషుని ధ్యానము చేసినప్పుడు పోవును, పుతుషుని ధ్యానము చేయునప్పుడు ఆ ధ్యానము సమాధి వరకు కీలించవలెను. ఖొక్క సిద్ధి తనకు లభించవలెను అయిచోట్లు జెప్పిన కానియందు లక్ష్మీమును ఉండి అ లక్ష్మీము ధారణ, ధ్యాన, సమాధులను పొందవలెను, అప్పుడే ఆ సిద్ధి కలుగును.

44 సూత్ర స్ఫూర్థస్వరూప సూక్తోస్వరూపార్థవత్త్రే సంయు

మాత్ర భూతిషయః ।

పంచభూతములు సూక్తుముగా యుండును, కాని పృథివీలో మొత్తము ఏడు ఉన్నావి అనగా 1. ఆకాశము, 2. వాయువు, 3. అగ్ని, 4. జలము, 5. పృథివీ ఇన్ని స్ఫూర్థముగా కూడియుండును, పృథివీ పంచభూతములు కే ఈ సంబంధించిన ధర్మములు కే ఉన్నాయి శాతిస్వరూపు పృథివీ స్నేహము జలముది, వుషము అగ్నిది, స్పృశ్య వాయువుది శబ్దము ఆకాశముది,

సూక్తుభూతములను పంచతన్త్రములని, ఆ పంచీకృత పంచభూతములని అంటారు, ప్రత్యేకముగా ఆకాశముమాత్రము, వాయువుమాత్రము, అగ్నిమాత్రము, జలము మాత్రము, పృథివీమాత్రము ఉండును. ఇన్ని ఒక దానిలో ఒకటి కలియవు. అందు కే సూక్తుముని అన్నారు. ఇక ఆశ్వయమును తెప్పాచున్నారు. సత్య, రజో, తమాగుణములు పంచభూతములలో కూడియుండును, మనయందు కూడ ఆ మూడు గుణములు యున్నావి, అర్దవత్యమతగా భోగము అంటే అనుభావించుట, అపవర్గమంటే మోక్షము, స్ఫూర్థస్వరూప, సూక్తుస్వరూప, అవ్యయ స్వరూప, అర్ధవత్య స్వరూపములయంతు సంయు ముము చేసినచో అనగా ధారణ, ధ్యాన, సమాధులు. పై చెప్పికి బోట్కు దానియందు చలించినచో, సిద్ధిని సంపాదించినచో, ఆ మోగికి సంకల్పనుసారముగా అయి సిద్ధులు కలుగును, అంటే మోగికి ఈ సిద్ధులు కలిగినచో మనము నీటిలో మునిగి పైకి లేచినట్లు మోగి భూమిలో మునిగి తేవగలుగును. గోత్ర తనినపుడు ఆ దూడ ఎలుపోయినా ఆతు అట్లుపోవును. దూడ కొంత ఎదిగిన తచ్ఛాయత ఆతు ఎటు పోయినా దూడ ఆటుపోవును. ఈ సిద్ధులు తీ మోగికి వశమైన ఆ మోగికి సంకల్పనుసారముగా పంచభూతములు వశమైను, అంటే పంచభూతములు జయించును.

45 సూ | తలోణిమాది ప్రాణుచ్ఛావః కాయసంపత్తి ధర్మర్థా  
నభి ఘూర్ణిత్యు ||

పంచభూతముల జయము వలవ అణిమాది సిద్ధులు ఎనిమిది ఆయుషకు కలుగును, యింక కాయ సంపదకూడ కలుగును, తద్దచ్ఛావభి ఘూర్ణం అనగా పంచభూతముల ధర్మములచేత ఆయోగి బద్ధుకు కాగలడు, అంటే అగ్ని చేత కాగలడు, నీటి చేత తువదు, ఆయోగి తథ యిష్టానుపారము కాగలడు, అనగా కావలెనం తో పరమాణుమూపదు, అనగా బహుచిన్న శరీరరూపమును, ముహీము అనగా పెద్దపర్వతమంత శరీరమగటు, లభ్యిమ అంటే ఊది వింజ కుంత మూర్తి తేలిక శరీరము కలుగటు, గరిమ అనగా మేరు పర్వతమంత బరుత్తు కాగలడు, ప్రాత్తి అనగా భూమిమాద నుండి చందుని తథ ప్రేశ్వర్తో తాతును, అనగా అంత పొడవును ప్రాకామ్యమునగా తాను ఏది కావలెనని సంకల్పించిన అడి అలా అగును, వశిత్యమునగా ఈ ప్రాణులను తథ యిష్టప్రకారము నియమించును. ఈ శత్రుమునగా అవసరమైపచో తథ సంకల్ప మాత్రముచేత కొండఱు వ్యవ్స్తలను సృష్టించును. విశ్వామిత్రుకు సృష్టించలిపై మరియులు ఖిచ్చుస్తటి మిరపకాయలు విశ్వామిత్రుని సృష్టి, అలా ఖిచ్చుస్తటికి పతిసృష్టి చేసేను, విశ్వామిత్రుకు,

46 సూ | రూపలావణ్య బలవ్రజ సంశాన వత్సాని కాయ సంపత్తి ||

శ్రీమతు, లావణ్యము, బలము, వజ్రజంహానర్వము అని ఈ నాణుకు కాయ సంపత్తు, రూపమునగా నేత్రములకు యింపుగా యండేకి లావణ్యమునగా సమస్త ఆవయవములయుండు యండే సాందర్భము, వీర్యమునగా బలసమర్థ్యము, వజ్ర సంహాన వత్సాని ప్రజమునకువలె ఆవయవములు గట్టిగా, దట్టముగా యుండును, ఆయోగికి ఆట్టిపూరి ఆవయవములు దూరమూరముగా యండక దగ్గర దగ్గరగా యుండుటవలక వజ్రమునకువలె అంత బలముగా యుఉ

దును. ఇది రెండవ ప్రయోజనము అంటే పంచభూతములను  
జయించుట వలన కలుగును. అపగా అట్టయోగికి పంచభూతములు  
వలన ప్రతిబంధములు కలుగవు.

### 47 సూ. గ్రహణస్వరూపాస్నితాస్వయార్థ వత్య

సంయుక్తాదింప్రదియ జయః ।

భా. ఇంక్రియమువక్త కీరకముల దూషములున్నాయి. ఈ ఏడు  
దూషముల యందు సంయుమము చేసిన యోగికి యంప్రదియజయము  
కలుగును. గ్రహణము, స్వరూపము, అస్నిత, అస్వయము, అర్థ  
వత్యము. ఇవి కీయాంప్రదియములకు దూషములగును. ప్రశోత్రము  
కబ్బమును గ్రహణమునపుడు దానితోపాటు మనస్సుకూడ కలియును.  
ప్రశోత్రేంప్రదియముతోపాటు అంతఃకరణ కూడ శాస్త్రాకారమును  
గ్రహణమును. కనుక గ్రహణము అగును. సృష్టుతో అంతఃకరణ  
కలిసిననే అది చల్లస, వేడియుని తెలియును. అంటే ఆవృత్తి తథా  
కారముగా పరిణమించినపుడే ఆహారూపములను గ్రహణంచగలము  
అస్నిత అథగా సాత్యిక అశాంకారము, మన కంతఃకరణము గుణ  
ములయొక్క కార్యము కనుక అంతఃకరణము సత్య రణస్తుమో  
గుణములు కలిగియుంటుంది. ఇకి అస్వయత్వము. భోగమేదో,  
అపవర్గమేదో తెలిసిశాసని అర్థవత్యము అగును. ఈ అయిదున్న  
ఒకోక్క దానియందు థారణ, థాయిన, సమాధులు చక్కగా  
శీలించుటవల్ల ఇంక్రియ జయము కలుగుతు.

### 48 సూ. తతో కునోజవత్యం వితరణ భావః ప్రథానజయశ్చ ।

భా. ఆలూ ఇంక్రియ జయమువల్ల కి సిద్ధులు కలుగును. మనో  
జవ్యత్యం అథగా ఈ శరీరమునకు మనస్సువతె ఖిక్కిలి గమనము  
కలుగును. అంటే మనస్సు ఎంత వేగముగా వెళ్లునో, శరీరము  
కూడ అంత వేగముగా వెళ్లుట. మనోజవ్యత్యం 2) వికరణ థావం  
అనగా మనము కాళి, కామేశ్వరములో ఈ శరీరముతో వెళ్లు

మాదగిలము కాని యింద్రియజయము కలిగినచో ఈ శరీరము భక్తికానే కదలి సూక్ష్మశరీరము కాలీకి వెళ్లి అక్కడ జరిగేవన్నీ అంగా శబ్దము వినుట, నేత్రము చూచుట, మొదలైనవి చూచి ఉచ్చును. 3) అనగా ప్రధాన జయము అనగా ప్రకృతి కార్యము మహాత్మ కార్యము అనంకారము.

టీని కార్యము పంచలన్మాత్రము వీటికార్యము ఇంగ్రియ మాలు, ప్రధానమునకు కార్యము మహాత్మ. ఇంద్రియ జయము గల యోగికి ప్రధానము మొదలు పాటి కార్యములు కీ కార్య కరణాలు వీటియందు సంయుమము చేస్తే 45 వ సూత్రములో గలవి 44 సూత్రములోగల మాడు భూతములను మనోజవ్యత్యము, విరణథాపము, ప్రధానజయము జయించుటవల్ల కిసిద్ధులు, ఇం ప్రియ జయమువల్ల కిసిద్ధులు ఈ 6 కలసి మధుప్రతీకములని వ్యవహరించుకు, తేనెతెట్టుని తేనెను. ఏవైపున విషాద్రము తేనె తేసినను ఎట్లు మధురముగా యుండునో ఆలాగే ఈ 6 రకముల సిద్ధులలో ఏదైనాసరే మధువువలె ఆనందముగా యుండును, ఈ సిద్ధులు ఎస్తు కలుగునంటె సంప్రజ్ఞత సమాధి బాగా శీలించుచు పోయి నచో ప్రకృతి పుకషచివేకము కలుగును, ఏతే ఆ వివేకాఖ్యాతి కలుగకముందే ఈ సిద్ధులు కలుగుచుండును. ఇచ్చి కలుగుటకు కారణము యింద్రియములయందు, భూతములయందు శ్రద్ధతో సంయుమము చేసినచో కలుగునని యోగి గ్రహించుకొనియుండవలెను. అన్నిటి కంటే ముఖ్యముశ్రద్ధ గీత 17 అధ్యాత్మా అఖుకు కైకం “అశ్రద్ధయా వులిం దత్తం” అనగా అశ్రద్ధతోచేయబడిన హామము, జూనము, రపస్సు మో వన్నియు ఫలశిక్షాత్మమైనవి అగును. శ్రద్ధ అనగా గురుకాత్మ పాక్యములయంను ముహ్మాటికి నిశ్చయము అన్న బుధినే శ్రద్ధ అందురు, ఫలము యవ్వకపోవడము. అంటే ఈ లోకములోన పరలోకములోన అంటే అశ్రద్ధతో చేసినవి కి లోకముల

లోను ఫలమును యివ్వుతు వ్యుర్కమే అగును, వివేకభ్యాతి కలుగక  
ముందుగా కలిగే మాధ్యాథలమాలను, చెప్పియున్నావి. ఇష చెప్పబో  
యేవి ఆముఖ్యాథలమాలు, పాటిని చెప్పచున్నాము.

49 సూ | సత్యపుషుమాయ్యాతా భ్యాతి తూతస్య  
సర్వభావాది షౌతృత్వం సర్వజ్ఞ తృత్వంచ ॥

శా॥ సత్యము అంటే పురుషుడు, బుద్ధి అంటే ప్రకృతి, ప్రకృతి  
వేరు, పుసుషుడు వేరు అను బుద్ధి లేనంతవర్తు, అజ్ఞానిగా యుండును,  
యోగము అభ్యసించుటవలన బుద్ధి తుద్దమే సిద్ధులు కలిగి శాగా  
అచ్చించుటవల్ల ప్రకృతివేరు పురుషుడు వేరు అనుజ్ఞానము కలుగును.  
అది కలిగిన యోగికి ఈ లోకములోగల నుండి స్తువులయంతు  
తనకు అధికారము కలుగును. సర్వజ్ఞము కూడ లభించును.  
ప్రకృతి పురుషవివేకమువల్ల యోక మాలభీంచును. అది సరి, ఇంకా  
ఈ ఫలములు ఈ సిద్ధులు కూడ కలుగును. సర్వపస్తువులయంతు  
అధివత్యము సర్వజ్ఞత్వము కలుగును. ఈ రీతిగా అనుష్ఠానము  
చేయు యోగికి రజస్తుమాగుణములు శాగానశించినందున ప్రకృతి  
పురుషవివేకము కలుగుతుంది.

వివేకభ్యాతియందు నిష్ఠ కలిగిన శో శాంత అంటే భూత  
కాలము అవ్యాపదేశ్య అంటే ఆగామయు, ఉదిత ఆనగా తర్తుమూన  
కాలము, ధర్మములయందు సంయుమమువలన ఆ యోగికి వివేక  
జన్మయ్యజ్ఞానము అనగా సర్వభావాదిష్టార్పిత్వము, సర్వజ్ఞతృత్వము  
అనుభావించే యోగికి శోకమునశించును.

ఈ సిద్ధులను విశోకములని అందురు ఇపుడు ప్రకృతి పురుష  
వివేకము కలిగినందున శోకము నశించిపోయినది. ప్రకృతి పురుష  
వివేకము కలిగినది, వీని ముఖ్యప్రయోజనము కైవల్య ప్రయోజ  
నము, ఇది కలిగే ముందు రొసిద్ధులు కలుగును. కలిగిన తర్వాత  
ఇసిద్ధులు కలుగును, ఈ ఎనిమిది అపాంతర ఫలములు.

1-9-1974 ఆదివారము

५० సూటి తద్వైరాగ్యదపి దోషబీజ హయే కైవల్యమ్ ।

థా: వివేకభ్యాతిని గురించి ప్రయత్నించు యోగికి ఈ ఖ్యాతేన సిద్ధి కీర్తనగా కైవల్యము, ఇదే మోక్షము, దీని గురించి జీవ్ చున్నారు. వివేకభ్యాతిని సంపాదించుటకు అపరివై రాగ్యము, పరివై రాగ్యము అవసరము, అపరివై రాగ్యము వల్ల సంప్రజ్ఞతిసమాధి సిద్ధిఃచును. అప్యము రాగి ద్వేషములు నశించును. అప్యము ప్రకృతి పుషుష వివేషము స్వంతముగా కలుగును. కైవల్యము కావలె అంటే ప్రకృతివేరు, పుషుషమువేతు అను జ్ఞానమును సంపాదించు కొనండిను. అదే మోక్షము.

५१ సూటి స్థాశ్యవ నిమంత్రణే సంగస్మృత్యు కరణం

పుసరనిష్ఠ ప్రసంగా త్థి ॥

శివ యోగి స్వరాచిస్థానము కలిగిన యింప్రాచాది దేవతలచేత ఉపనిషదంతఃం చేయుటకు అర్థాడైయున్నాడు. ఓ యోగీః ఇక్కడ కూరిప్పిండి ఈ స్వర్గముభాదులలో కమించి ఈ క్రమ్యకచాలా యింపైనది. ఈ భోగములు దివ్యమైనవి. ఇదిగో రసాయనము పీసిని తిన్నచో ముసలితసతు, మృత్యువుతేదు, ఇది విమానము, ఇది మానము ఎటువెళ్ళముంటే ఆటు వెళ్ళును. కనుక మాలోకము నతు రమ్మని యింప్రాచాడులు ప్రతాథ పెట్టుదగు, అప్యము అ యోగి బీహారో యిని అన్నియు దివ్యమైనవి కనుక అనుభవించవణి అను ప్రీతి యుండతాతు, బీహారో సేను ఎంత గౌప్యవాడిని నన్ను యింప్రాది దేవరలు ఆహ్వానిస్తున్నాడని గర్వము పొందతాడు. అంటే ఆహంకారము యుండతాదు, తోషములను తలంచవలెను అణి ఏమి అనగా మిక్కిలి భయంకరమైన సంసారమును అగ్నియందు దుఃఖములను వాటిచేత ఉమకుచున్నాను వంచ్చెక్కేశములను చీకటి పోవుటకై యోగము అను దీపమును సంపాదించుకొన్నాను, పిషు

ఎములను వాయువులు యోగమునకు శత్రువులు ఇని వివిధాయిలు దీపము వాయువు చేత ఆరిపోవునట్లు యోగమునే దీపమును వివిధాయిములను వాయువులు వీధినచో యోగమునే దీపము ఆచిపోతును. కనుక నేను ఇంద్రాదులచే మోసపోయి యా సంస్కారమునే అగ్నిలో మరల ఎట్లు కాలిపోయేది. ఆ శబ్ది, స్వర్ణాదులను వావి స్వవ్యముతో సమానమైనవి. స్వవ్యములో సుఖములు ఏళ్లు ర్యాదులు కలుగును. లేనిచో అని నిజమూ ఆశాగే యివికూడ తాళ్లుతములు కావు కుటికములు కనుక ఆ యోగి ఆ వివిధాయిలకు స్వస్తికలుగునుగాక. యోగిసాధనలో కొంచెము ఉన్నత స్థితికి వెర్చిపటో యట్టి దిఘ్నములు వచ్చును. యోగి అయినపాడు పాటిజోలికిపోక తన సాధనయిందు నిషుస్తుడై సమాధిని సాధించ వలెను. ఒకవేళ యాంద్రాదులు తమ లోకమునకు రఘ్నున్నప్పుడు ఆసక్తిగాని అశాంకారముగాని కలిగినచో యోగ్యముడుగును. అనగా వివిధాలయిందు ఆసక్తి కలుగును. అనగా జనః షురుణ సంస్కార సాగరములోపడి పుట్టుటు, చచ్చుకొ ఆసేది జరుగుచుందును.

“సుఖముల్చం బహుక్రోషః” వ్యవసాయము చేయువారిని చూడండి. 6 సెలలు ఎండనక, వాసనక నానాభ్యములుపడి సంపాదించిన చానిని భోజనము చేయునప్పుడు ఆ నాలుక మీద ఉన్నతసేకరికదా రుచి. అది దాటిన ఏమీలేదు. నాలుకమీద పెట్టుక ముందూ ఏమీలేదు. కనుక సుఖము స్వల్పము. కష్టము ఎత్తుక అలాక్షాక బ్రహ్మను సంధానము చేయు యోగి వాటియిందు ఆశవదలినచో బ్రహ్మ ప్రాప్తిని పొందును. ఎవరు స్వర్గభోగముల యిందు ఆశవదలి సాధనయిందు గట్టి పట్టుదల గలిగి సాధనను శీలింతురో పాతు క్రమయిగా జ్ఞానము కలిగి మోత్తమును పోందెనరు.

8-9-1974 మంగళవారము,

కృష్ణ త్రయ్య మయోః సంయుక్తాద్వేక ఇంజ్ఞానమ్ |

థా। జేవలోకములో యున్నవాడు పిలిచినసే యోగ విభుజు కలుగునని అనుకోవద్దు. ఈ లోకములో కూడ యోగిని అవగాళింత ఉన్నతస్థానమును పొందుచున్న పారిని గౌరవించుట, నచ్చునాడులు చేయుట చేయుచుండురు. అష్టాండు నాటు గనుక ఈ విధముగా గౌరవ మహార్యదలు చేయుచున్నారని అష్టాంకారము కలిగినదా, ఇక చూడండి, ఆట్టిహాకు విభుజు ములో పడిపోతును. చేతిస్యమునందు సంయుము, చేసినచో పురుషజ్ఞానము కలుగునని చెప్పిరి. కానీ యిప్పుడు అస్వామునందు సంయుము చేసినను పురుషజ్ఞానము కలుగునని జిప్పుచున్నారు, అస్వామునగా ఏమిటు తిన కూమయండుగాని, కృక్రమముయండుగాని, కృణ కాలముగాని యోగమతములో అన్ని పార్వత్యములు సత్యమే ఆలాగే కాలముగూడ సత్యమే, భేదించుటకు ఏలూగాని ఆఫరు కాలమును కృణం అంటాడు. మహార్మతు మౌదలగు కాలములు అనగా కొన్ని కృణములు కలిస్తే ఒక మహార్మతుగును. ఇవి మాత్రము సత్యము కాడు. కృణము మాత్రమే సత్యము. విభజించుటకు ఏలూ కాని కాలమును కృణము అంటాడు. ఆట్టి కృణమునందు సంయుము చేసినను ప్రకృతి పురుష వివేకమువలక కలిగే జ్ఞానము కలుగునీ. కృణక్రమ మనగా ఏమంటే పూర్వ్యకృణము, ఉత్తరకృణము అని మనము అనుకొంటామే ఆది, ఆకృణక్రమమునందు సంయుము చేసిన జ్ఞానము కలుగును, కికేసారి ఆకాశము కైలదలు ప్రకృతి పురుష వివేకము వరకు జ్ఞానము కలిగిపోతండి.

53 నూ | జాతిలక్షణ దేశైరక్షయతా సవచ్ఛేదా

త్రుల్య యోగ్తుతః ప్రతిష్ఠితః ।

థా। జాతియు, లక్షణము, దేశముచేత భేదములను తెలుసుకొదుము, కొన్ని చోట్ల ఆలా తెలిసికొనుటకు ఏలుండడు, కాని ఆటువంటప్పుడు వివేక జ్ఞానములో తెలిసికొనవచ్చును,

१४ సూటి తారకం సర్వవిషయం సర్వధా విను

యుక్తికుం చేతి వివేకజం జ్ఞానమ్॥

థా॥ ప్రకృతి పురుష వివేకజ, జ్ఞానమును తారకము అంటారు, ప్రకృతి పురుష వివేకజ, జ్ఞానము కలిగిన వానికి లోకములోగల సమస్త విషయముల జ్ఞానముకలుగును, తారకము అనగా సంసార సాగరమునుడి తరీంప కేయునడి, అదే ప్రకృతి పురుష వివేకము, ప్రకృతి పురుష వివేకజ జ్ఞానము వలన సూక్తుజ్ఞానము, పరష్ణాణ జ్ఞానము కలుగును, అట్టిపాకు గోద అవరుల ఏమియున్నదో చెప్పాను, యిదేకాదు కాళీలో యిప్పుడు ఏమిజకుగుచున్నదో అది చెప్పగఱును. ఇవి అన్నయు క్రమముగా తెలిసికొనునా అంతే క్రమము అవసరము లేకుండానే ఒకేసారి. అన్ని పదార్థముల జ్ఞానము కావలెను అని అనుకొన్నచో ఒకేసారి అన్నయు స్వర్చించును. చేతిలోని ఉసిరిక శాయను మనము చూచునట్లు అన్ని పదార్థముల జ్ఞానములు ఒకేసారి కలుగును, ఇవి ప్రకృతి పురుష వివేకజ్ఞానము కలిగిన వానికి కలుగును. ఏనా ప్రకృతి పురుష వివేకము కొరకు సాధవ చేయు సాధకులకు కూడ కలుగుచుండును,

१५ సూటి సత్యపుకుషయో శ్వాసి పామ్యై కై వల్యమితి॥

థా॥ ప్రకృతి పురుష వివేకజ్ఞానమునకు ముఖ్యఫలము కై వల్యము ఆ కై వల్యము ఎప్పుడు కలుగుపంచే ఆ కై వల్యము కొరకు సాధన చేయునపుడు కై వల్యము లభించక ముండుగా యివి కలుగుచుండును. సత్యము అంటే బుద్ధి, పురుషుడు అంటే చైతన్యము, పురుషుడు ఎప్పుడూ పరిశుద్ధుడే, ఆపరిశుద్ధుము లేనేలేదు. బుద్ధిలోనే ఆపరిశుద్ధుము ఏర్పడును, దానిని శాంతి చేసుకొనవలెను, పురుషుడు బుద్ధిలో ప్రతిభింబించును, సత్యసూక్షమునుండి బుద్ధి పుట్టిపడి, జానికి ప్రతిభింబ గ్రహణము యొంటుంది, బుద్ధిలోయున్న తూలిన్యము ప్రతిభింబములో పడును, బుద్ధిలోని దోషములు ప్రతిభింబములో

గోచరించును, అప్యోక్త బుద్ధివేషు, పుణుషుకువేషు యని విచారణ దేశందున బుద్ధిలోగల మాలిస్యము నాడే అని అనుశౌంటాము. ఆద్రములోయున్న దోషములు మన ముఖములో కనుపించును.

ఉపాది = ఆద్రం, బింబం = ముఖం, ప్రతిభింబం ఆద్రంలో  
కనుపించును.

ఉపాది = బుద్ధి, బింబం = ఆత్మ, ప్రతిభింబం బుద్ధిలో గోచరించును

ఉపాది అనేది ప్రతిభింబపక్షపాతి అన్నారు అంటే బింబము శందు లేనివి ప్రతిభింబములో కనుపించును. అవగా ఒక తల్లికి నలుగుకు పిల్లలంటే ఆమెకు చిస్సువానియందు పక్షపాతము కలిగి ఉంటుంది, ఆరీకిగా ఉపాది ప్రతిభింబం నందు పక్షపాతి అవగా తల్లి ఆద్రము — ఉపాది బింబం, అవగా ముఖము ప్రతిభింబము అవగా ఆద్రములోకనుపించేది. పురుషుడుబింబము, వానిప్రతిభింబముబుద్ధిలో పడిపడి. అప్యోక్త బుద్ధిలోగలోవము ప్రతిభింబములోకనుపించును, ఏతే అప్యోక్త వివేకములేక ఆదోషములన్నియు నాపేయని అనుశౌసును, అందరికి దుఃఖములు, కష్టములు, వచ్చుచుస్తువంటే అలాగే వచ్చుచున్నావి, బింబము అవగా ఆత్మకు ఎప్పుడు దుఃఖము దోషము లేదు. కాని ఇప్పుడు చేసికొవలసినది తనకు బుద్ధికిగల దోషములను తెలిసికొనుటయే, తనకు ఎప్పుడు దోషము లేదు, ఆకాశమునకు ఏదైనా పూయగలమా? లేదుగదా! అలాగే ఆకాశముకంటే సూత్రమైనది ఆత్మ గనుక ఆకాశమునకే పూయ లేనిది యంకా సూత్రముయిన ఆత్మకు కీమి అంటుకొనును? అంటుకొనదు, ఆకాశమునకు సుహాసనగాని, దుర్యాసనగాని ఎక్కుడు. భూమిమిాద వులమూత్రాదుల మిాద సూర్యకిరణములు పడినప్పటికిన ఆదుక్కానవగాని అట్టే సుహాసనగాని సూర్యవకు ఎక్కునా? లేదు, ఇప్పుడు విషయము తెలిసినదికదా! మిాళు ఆత్మస్వరూపులు, ఉస్సువన్నియు బుద్ధికి. ప్రతిభింబమునకు కూడ దోషములు

అంబుకొనవు, పురుషుని చీంబము బుద్ధిలోపడినచో బుద్ధిలోయున్న  
హోషములు ప్రతిభింబములో గోచరించును, నిజమునకు ప్రతిభిం  
బమునకు గూడ ఆదోషములు అంటవు ఇది తరోష్టుజ్ఞానము, ఇది  
ముగుతువల్ల శాస్త్రము వివదమువల్ల కలిగే జ్ఞానము, ఇదే పరో  
ష్టము రొన్ని నాథవలు చేసినచో అపరోష్ట సాక్షోత్సారము  
అగును, ఇది ప్రతిషణము, దానిని మనముచేసి సభిద్యాసగా  
మార్పుకొన్నచో అపుడు అనుభూతి కలుగును, ఇదే దృఢజ్ఞానము  
అప్యాడు ఇది నాదికాదు, ఆనేజ్ఞానము నిలదిపోవును, పురుషుకు  
ఎప్యాడూ పరిశుద్ధుడే, ఈ పురుషుకు ఎంత పరిశుద్ధుడో బుద్ధికూడ  
అంత పరిశుద్ధమైననే జ్ఞానము కలుగును, ఏనాటికైనా బుద్ధికే  
జ్ఞానము కలుగవలేను, బుద్ధితోగవా పురుషుడు పరిశుద్ధుడని తెలిసి  
చొంటున్నాడు. ఆ బుద్ధిలో మాలిన్యము యున్నది, కనుక ఆ  
పురుషుకు ఎంత శుద్ధుడో బుద్ధికికూడ అంత శుద్ధము తావలేను,  
అంతకర్తు కైవల్యములేదు, ప్రథమున్ననే పరోష్టజ్ఞానము కలు  
గును, ముందుగా పరోష్టజ్ఞానము కలిగిననే ఆతచ్ఛాత అప  
రోష్టజ్ఞానము కలుగును, ఈ జెప్పేది ముహ్మాటికి సత్యమని నమ్మి  
నడే ప్రద్ర, ఆలాగాక | ఈ జెప్పేది నిజమాటి కాదా? అనుకొనేది  
సంశయము “సంశయాత్మా వినస్యతి” అనగా సంశయము కలవాకు  
సంఖించిపోయెదరని గీతలో కెప్పబడియున్నది బుద్ధికి శుద్ధి అంటే  
విముఖవగా రజోగుణ, తమోగుణ మాలిన్యము పూర్తిగా పోయి  
ననే, ప్రకృతి పురుష వివేకజ్ఞానము కలిగిననే, ఇతర వృత్తులు  
మమయు ఉండకూడకు, ఒక్క బ్రహ్మవృత్తి మాత్రమే యుండవలేను, ప్రకృతి వృత్తి  
ఒక్కటిగూడ యుండకూడదు, అప్యాడు బుద్ధిశుద్ధమైనట్లు.

పురుషుడు ఎప్యాడు శుద్ధుడే ఏనా బుద్ధిలోగల మాలిన్యము  
నాడి అనుకొనుటయే కల్పితము, ఆకల్పితము పోయిన తో పురు

షుడు శుద్ధుడనే మూర్ఖు అర్థము అప్పుకు బుద్ధిగొంగులు, తపోగుణములు పూర్తిగా పోయివవి. నేను ఆనేది పోవలెనంటే పరవై చాగ్యము గలిగి ఆసంప్రజ్ఞత సమాధి లభించినచో సకల వృత్తులు నివృత్తియును. ఇక వ్యుత్తిఅనే దేలేదు. తానుమూర్తమే యుండును. సవిత్ర సమాధిలో త్రిపుటియుండును. అప్పుడు విక అప్పుకూడ యుండును. ఏకాగ్రత యుండును వికల్పముకూడా యుండును. జ్ఞాత్రు జ్ఞాన భేటుమను త్రిపుటియుండును.

ధ్యాత్రు, ధ్యాన, ధేయును ఏకాగ్రతయు ఉన్నది. త్రిపుటి పోయి ఉన్నది ఒక్కటే, అడే సేను అను ఏకాగ్రత. ఇది జ్ఞానశ్శు కారముగా యుండుది. ఇకి నిర్వికల్పసమాధి ఇదికూడ పోయినచో ఆనగా దీనిని చిరకాలము అభ్యసించినచో అది కూడ పోవును. చిల్లగింజ ఆనగా “కతకరేణవత్” నీటిగో బురద, చిల్లగింజ గంధము కలుపగా ముండు నీటిపై నుండి బురదను క్రిందికిపంచి తచ్యాత కాశకూడ క్రిందికి పోవును. అలాగే నిర్వికల్ప సమాధి చిరకాలము అభ్యసించుటచే “అహంబ్రహ్మస్మి” అను బుద్ధికూడ పోవును. ఇక బుద్ధిలేదు, బుద్ధి క్రింద పడిపోవును. పరవై చాగ్యము వల్లకూడ బుద్ధి క్రిందపడిపోవును. కేవలము చైతన్య మూర్తము యుండును. కేవలము స్వరూప ప్రతిష్ఠ అడే.

### కైవల్య పాదః

4-9-1974 బుధచారం

మొదటి పాదములో సమాధిని గురించి జోధించినందున దానికి సమాధి పాదము యనిపేరు. ఆ సమాధికి కావలసిన సాధనలు విశేషముగా చెప్పబడియున్నందువ రెండవ పాదమును సాధన పాదము అన్నారు. ఆ సాధనలు చేసి సమాధిని సిద్ధింపజేసు కొన్నాళో ఆవిభూతులను ప్రధానముగా చేసుకొని శివ పాదమును

విభూతి పాదకున్నాడు. ఈ నాలుగు పాదములను కైవల్య పాదమన్నాడు. అంటే కైవలము విభూతుల ప్రథానము కొడకు యోగమును ప్రారంభించ లేదు. విభూతులే ప్రయోజనములు కావు. యోగమునకు ముఖ్య ప్రయోజనము కైవల్యము. కనుక దానిని విశదముగా భోధించ దలచినందున ఏమికి కైవల్యపాదము అని పేరు పెట్టిరి. దీనిలోకూడ ర్సిద్ధులు తెలిపి ఆపైన కైవల్యమునుగురించి చెప్పేదకు.

1 సూ. జన్మావిషిక్తి మంత్ర తపస్సమాధి జాస్సిధ్యః ।

థా. జన్మావిషిక్తి, ఓషధి విషిక్తి, మంత్రమాధి విషిక్తి విషిక్తి, సమాధివిషిక్తి సిద్ధులు కలుగును. జన్మాతోనే కలిగే సిద్ధుతల ఏని అనగా, పత్రులు పుట్టిన కొద్దికోణాలకే ఆశాశములో ఎగిరిపోవును, ఆ ఎగుడులు ఎవరివద్దా సేక్కుకోలేదు. ఇవి పత్రులకు జన్మత్తులు వచ్చి నచిద్ది కపిలాదులకు జన్మించినంతనే జ్ఞానాదులు సిద్ధించేను. ఓషధులవల్ల కొన్ని సిద్ధులు కలుగును. మాండాయ్యాదులు కొన్ని కల్పములు ఉపయోగించుటవల్ల జరాడి వర్జితులైరి, ఓషధుల ద్వారా కాయసిద్ధి సంపాదించుకొన్న వారికి లోగములు ముసలితనము రాదు. ప్రప్రాండు యువ్యానములోనే యుంటారు. మాలికలలో రకతకముల ప్రభావములున్నాయి, లక్ష్మీముకు మార్చిపడినపుండు సంజీవివల్లకదా లేదినాడు, ఆ మాలిక వల్ల హానరులంతా ప్రబుతీరి, రాక్షసులలో ఒక్కరుకూడ ప్రబుతీరేదు, అంటే రాక్షసులు ఏకోజుకారోజు జనిపోయిన వారిని సముద్రములో పడవేసేవారటు వానరులను ప్రక్కలకే లాగివేసేవాకేమోమరి. ఆఖరుకు వారంతా ప్రబుతీరి మరి బాగా జపము చేసే ఆణిమాది సిద్ధులకూడ కలుగును. నారదునకు ఆశాశగమనము దివ్యమంత్ర జపము వల్లనే కలిగినదటు, దివ్యమంత్ర జపము సిద్ధులకేగాక దైవార్థితముగా జేసిన ఛోచిత్తు శుద్ధి కలిగి జ్ఞానము కలుగును సిద్ధులు చిత్తశుద్ధికలిగిన తర్వాతనే

కలుగును. తిపస్సువల్ల శొన్నిసిద్ధులు కలుగును. అంటే శరీర కులో చేయు పుణ్యకర్మలను ఈక్ష్యాకార్పణముగా చేస్తూ వాక్యము సత్యములోను, మంత్రజపములోను, స్వాధ్యాయములోను ఉపయోగించుట వాక్యములోను. మనసులో ఇతరుల విషయమై జెడ్డ సంకల్పము లేకుండ ఉండవలెను. ఎదుటిహాదు పాడు కావలెనని ఎవడు సంకల్పించునో అప్పుడు మొదటిహాదు ప్రాడైపోయినట్టు తలం చండి. ఆతాయి ఎప్పాడో హారి పాడో, బాగో కాని తానుమాత్రము మండు ప్రాడైపోయెను. మనము యితరులకు ఏదిచేస్తే అదే మనకు వచ్చును. మంచిచేస్తే మంచి వచ్చును, ఇతర ప్రాణులకు ద్వోహముచేస్తే మనకుకూడ ద్వోహము కలుగును. అందుకే “తోకాసమస్తా స్నాఫానోభవంతు” అనగా అందరూ సుఖముగా యుండుగాక మరల “సర్వేషాం స్వసిర్భవతు, సర్వేషాం శాంతిర్భవతు, సర్వేషాం పూర్ణంభవతు.” అనగా సర్వజనులు సుఖముగా యుండుగాక, ఎవ్వరూ దుఃఖములు పోందకుండుగాక, అనగా ఆధ్యాత్మిక, ఆదిబోత్మిక, ఆదిదైవిక దుఃఖమును అనగా తెలియునే గొప్పక్ష్వము వచ్చుట, సర్వజనులకు పూర్ణత్వము కలుగుగాక అనగా “అహం బ్రహ్మస్మి” భావము అందరకు కలుగుగాక అని ఆట్టిభావము కల పారికి యితరులవల్లగాని యితర భూతముల వల్లగాని ఏమి అపారము జరుగదు, అనగా నాకు కూడ ఆధ్యాత్మిక ఆది భోత్మిక, ఆదిదైవిక దుఃఖములు శాంతించుగాక, మరల “ఓం తత్సత్త్వం” అందుడుగా. దేనిని పట్టుకొన్నాడో అవి తక్కగా సాగునంటే ఆప్రవణమును ధ్యానించవలెను. అందులోనే ఎల్లప్పుడు నిలంవలెనను భావముతోనే అట్లు జెప్పజికింది. “నశ్శేయో నియమం వినా” అన్నారు బుఘాలు, ఎవడు అమంచికి సంబంధించిన దైవమును చేరుటకు ఆవసరమైన మంచి నియమములను ఏర్పరచునొని

అనియమములకు బద్ధుడైఁ వానికి లోకమంతా బద్ధులై యుండురు.  
అలా కాని హాకు లోకములో ప్రతివానికి లోంగవలసి యుండును,  
మనస్సుల్లిగినచో అప్పుడు అవాంతర ఫలములువచ్చుచునే యుం  
డును. కాని ఏటికొర తా సాధనచేయునదిఁ ఆత్మజ్ఞాషమునకు కదా!

అతా ఆత్మజ్ఞాన సాధన ముఖ్యఫలమైనను మధ్యలో యట్టిఫలములు  
కలుఁచుండును. ఏటిని అవాంతర ఫలములాదురు. తపస్సుచేసి  
శరీరమును శోషణచేసి విశ్వామిత్రుకు మొదలైన రాతు సిద్ధిని  
పొందిరి. మాటిమాటికి విఘ్నములు వచ్చుచుస్తును సాధన వదలని  
హాకు ఉత్తముకు. అయితే వానికి కోగము వచ్చినచో ఆనియ  
మము ఎట్లు అనిన తనకు తిరిగి శక్తి అకోగ్యము కలిగిన తర్వాత  
ప్రారంభించి చేయుచుండవలెను. ఇది ఒకసారి రెండుసార్లు కాదు.  
ఎన్ని సార్లు విఘ్నములువచ్చినా మరలా అవకాశము కలిగిన వెంటనే  
సాధనప్రారంభించును. ఆదృష్టినుండి తనదృష్టిని మరలనిప్పురాదు.  
సమాధిలో ఆనేక సిద్ధులు కలుగును. కుశస్సు కెంట కెంత శుద్ధ  
మూనో అంతకంతకు అపాంతర ఫలములు కలుగుచూ పోవుచుం  
డును. ఆది విడవకనే సమాధిని శీలించినచో కడకు అడ్డకైవల్యము.  
సందీశ్యకుడుటామే ఆది ఒకవ్యక్తి. ఎద్దుకాదు. ఆచుని పరమ  
శివునిగూర్చి తాను దేవతకావలెనని తపస్సు చేసిను. ఆతడు ఈ  
మనువ్య శరీరముతో నుండియే దేవతగా మారిపోయెను. చచ్చి  
పోయిన తకువాత దేవత అసులకాదు మనువ్యకరీం మే దేవత  
శరీరముగా మారినది. ఆది ఎట్లంటే.

2 సూటి జాత్యంతర పరిణామః ప్రకృత్యా శూరాత్!

ఇంకా మనువ్యజాతి శరీరముతో నుండియే దేవతాశరీరముగా  
మారుట. ఆది ప్రకృతియొక్క ప్రధానము. ఈ ప్రధానము  
కుశుదలు మహాత్మ, అహంకారము, పంచతన్మాత్రలు, జ్ఞానేంద్రి  
యములు, కర్మాంగ్రహియములు, అంతకరణ, ప్రాణములు యిచి

అంటా సూక్ష్మవ్యక్తిరము. ఆపంచీక్రూత పంచభూతములు పంచీకరించు జరిగితే స్థూలభూతములు పుట్టును. అవి 4 రకముల శరీరములుగా పుట్టును. అవి జిరాయుజ, అందజ, స్వేదజ, ఉద్ధిజ్యములు, కూచినుండి పుట్టేవి కునుష్యములు పశుతులు ఇవి జిరాయుజములు. గ్రుడ్సనుండి పుట్టేవి పశులు ఇవి అండజములు. చెముట నుండి గ్రుడ్సనుండి పుట్టేవి పశులు ఇవి స్వేదజములు. ఉద్ధిజ్యములనగా పుట్టేవి పేలు, నల్లులు ఇవి స్వేదజములు. ఉద్ధిజ్యములనగా భూమిన పెకలించుకొని పుట్టేవి చెఱ్లు, పొదలు, ఉత్తలు కొదుదలకు వచి. ఈ సృష్టి అంతయు ఈ నాలుగు రకములే, స్థూలసృష్టి, సూక్ష్మసృష్టి అంతే అశాంకారము కొదుదలు యింద్రియములకు కారణము. ప్రధానము కొదుదలుకొని పృథివి అంతరం గలవిధిన్ని ప్రకృతి, ఈ ప్రకృతి బ్రహ్మండమంతా వ్యాపించియున్నది అంతే పంచభూతములు ఆ ప్రకృతిమొక్క అవయవములన్నీ పేరుకొనుటచే కునుష్యులుగా పుట్టును. ఆహంకారమువల్ల జ్ఞానేంద్రియ, కాళ్ళుంక్రియాకులు పుట్టేను. సమిష్టి సత్యమునుండి పుట్టినది అంతఃకరణము. సమిష్టి రజస్సునుండి ప్రాణములు పుట్టేను. సమిష్టి లమస్సునుండి శరీరము, పరిణామించును. సూక్ష్మసృష్టికి కారణము ఆశాంకారము. ఆ అశాంకారము వల్లనే ఇంద్రియాదులు పుట్టును. ఈ శ్వర ప్రార్థన వల్ల నందిశ్వరుడు దేవతగా మారిపోయెను.

5-9-1974 గుణవారము

“ప్రకృతాయపుశాత్” అనగా దేహమునకు ప్రకృతియగు భూతిములమొక్కయు యింద్రియములకు ఆశాంకారము ప్రకృతి యోతుంది. దేహమునకు పంచభూతములు ప్రకృతి ఉన్నాను. ఒకే జాగ్రూత్తానే వానుష్యకుగా యున్న శందీశ్వరుడు దేవతగా మారి పోయెను. ఏలాగునంచే ప్రకృతాయపూరము వలన మారిపోయెను. శత్రీముతో యింద్రియములలో మాత్పురావలసిన డేగాని భర్త ములో మార్పురాకూడదు.

ఓ సూటి నిమిత్తముప్రయోజకం ప్రకృతీనాం వరణ  
భేదస్తుతరుః హైత్రికవత్తో

థాా శరీరము మారుటకు కారణము తపస్సువల్ల మానవత్వము  
పోయి దేవత్వము వచ్చినదని అంటారు, పూర్వ్యపట్టి ఆలాకాదు,  
ఆలా మారుటకు కారణము ప్రకృత్యాపూరం వల్లనే ఖాత్యంతర  
పరిణామము వచ్చినదని సిద్ధాంతి అంటాకు, పంచభూతములు  
స్ఫూలకరీరమునకు ప్రకృతి అంటే ఉపాయాన కారణము ఆహం  
కారము, యింద్రియమూలకు ప్రకృతి అంటే ఉపాయాన కారణ  
వాగును, మనుష్యకరీరమునకు కాగణమైన ఆవయవములతో మూన  
తుకుగా యుండియు దేవతా శరీరమునకు తగినమార్పు ప్రకృతిలో  
వచ్చివచి.

అపూరం అంటే ఆవయవ విశేషములు ఆ ఆవయవములో  
మార్పు తపోరూపమైన ధర్మము అనుష్ట్రించుటవలన ప్రకృతిలో  
మార్పువచ్చివడి, ధర్మము అనుష్ట్రించుట అంటే అటి నిమిత్త కార  
గానే అగును, ధర్మమువల్ల దేవతాశరీరముగా మారదు, రైతు  
బక మడిలోని నీరు యింకొక మడిలోకి తెల్పువతెవంటే అద్దుగట్టును  
తీసివేసిపచో ఇందులో నీరు ఆ మడిలోనికి స్వీయముగానే వెచ్చును,  
అరీతిగా మనుష్య శరీరముగా యుండియు, తపస్సువల్లనే మార్పు  
కాలేదు, ప్రకృతి మార్పువల్లనే దేవతాశరీరము వచ్చును, అంటే  
మూనవ ఆముఖులు దేవతా ఆముఖులుగా మారినందున కునుష్య  
శరీరము దేవతా శరీరముగా మారినది, తపస్స కేయుటవలన  
యోగ్యత వచ్చినది, ఆ యోగ్యతవల్ల మూసవ ఆముఖులు మూరి  
దేవతా ఆముఖులుగా అయినది, తపస్సువల్లనే మార లేదు, తపస్స  
నిమిత్తమ్మాత్రం, భూరిములు ఆహంకారము ఉపాయానకారణము,  
దేవతా శరీరరూపము వచ్చుటకు తపస్సుకు నుండు మాతవ శరీర  
ములో అద్దు ఉండేవి, తపస్సువల్ల ఆ అద్దు లొలగినది, ఆ అద్ద

తొలగుట అంటే స్వాలశరీరములోను యింద్రియములలోను మార్పు వచ్చి దేవాక శరీరముగా మారివడి. రిషస్సు నిమిత్త కారణ మగుటవల్ల ఉపాధాన కారణమైన ఆవయవములలో మార్పు వచ్చినది. అంటే మట్టి ఉపాధాన కారణము. తుమ్మరి నిమిత్తారణము. కుండ కార్యము. ఆలాగే తపస్సుతుముందు మానవశరీరముకు ఉదితమైన దేవము. యింద్రియములు ఉండేవి. అవి ఉపాధాన కారణము. రిషస్సు ఆనే నిమిత్తారణమువల్ల దేవకాశరీరాన్ని త్వేషించార్యముగా మారిపోయినది.

#### ५ సూ। నిర్మాణ చిత్రావ్యస్కితా మూర్తాత్ |

భా। అందరి చిత్రములు వంతరన్నామృతులలోన సమాప్తి సత్యము యుండును. యోగిచేత నిర్మింపబడిన అనేక శరీరములలో యున్న చిత్రమువకు కారణము బ్రోట్క్ - శరీరములో బ్రోట్క్ - చిత్రము యుశ్చుదంటే ఆ యోగియొక్క నిర్మాణము వల్లనే అన్ని చిత్రములు కలిగినవి. ఆ యోగియొక్క సంకల్పమువల్ల, ఆహంకారమువల్ల అన్ని చిత్రములు కలుగును. ఆ యోగి యోగప్రభావము వల్ల ఏప్రైంచినవి కనుక నిర్మాణ చిత్రములు అయినవి. కళ్యందియములు, జ్ఞానేంద్రియములు ఈ శరీరమువకు ఒచ్చుట యున్నందున శాహ్యాందియములు అంరికరణ ఆశగా లోపలయుండేది. దానిని అంతరింద్రియములు అంటారు. చిత్రము అంతరింద్రియము, దీనికి కారణము ఆహంకారము యోగి సంకల్పించుటవల్లకలిగిన ప్రకృతి అగు ఆహంకారములో మార్పు కల్పుటవలన అనేక చిత్రములు కల్గును. ఏతే అన్ని శరీరములలో అన్ని చిత్రములుం యుంటే ఆ చిత్రములన్నియు ఒకేకముగా యుండునా! భిన్నాభిప్రాయము కలిగియుండునా! అని శంకరాగా అన్ని చిత్రములలో ఒకధానికి థోగము మింద ఇంక కానికి విరాగము మింద యుంటే ఎట్లా

ఆ తోగి ఆ భోగములకు అనుభవించగల్లును. ఆ తోగి జేర సృష్టిం పశడిన అనేక మందిలో అనేక దిత్తములు యున్నవి.

### ౬ సూటి ప్రవృత్తి శేష ప్రధానాంశం చిత్తముక తుసె శేషమ్

థా। అనేక దిత్తములకు భేదము యుండునుగాని ఆ సృష్టించిన తోగియొక్క చిత్తము ప్రచారమే ఈ అన్ని శరీరములలోను కలు గుచుండును. అనగా ఆ తోగి చిత్తములో ఒక శరీరము తీర్థయాత్రలకు వెళ్లపెట్టునని తలంచిన అలాచెట్టును. ఒక శరీరము భోగమును అనుభవించవలెనని తలంచిన ఆ శరీరము అలాచేయును. అలాగే అన్ని శరీరములను కూడ తన సంకల్పానుసారముగా నడి చించును. ఆ శరీరములన్నిటిని హాటిలోని చిత్తములన్నిటిని ఎట్టెట్లు చేయవలెననిన ఆట్లు తోగియొక్క సంకల్పానుసారమే జరుగును. ఆ చిత్తములన్నిటికి ఒక చిత్తము కారణముగా యున్నది.

7-9-1974 శనివారము

ఓ సూటి తత్ప ద్విషాచాను గుణానా ఖేషాభి వ్యక్తి ర్యాసనానాం  
థా। ముందు కర్మలు అభివ్యక్తమైనచో ముందు కెప్పిన పాపము,  
పాపపుణ్యము, పుణ్యము, పూర్వ్యము నాలుగు రకముల కర్మలు  
తప్పేను. యోగులు ఆ యోగులు అని. యోగులకు ఆ శుక్లకపు  
మునియు ఆ యోగులకు కృష్ణం శుక్లం.

ఆ మూడు కర్మఫలములు తీమియున్నవో పాటి పాసనలు  
అయోగులు కిరకముల కర్మలు చేయుదుకు. ఒకటి పుణ్యకర్మలు,  
రెండు పాపకర్మలు, కి పుణ్యపాపమని మిశ్రమ కర్మలు చేసేదతు.  
ఆ కర్మఫలములని ద్వి తీయును. ఆ కర్మలు చేసినది ఇతరులకు తెలి  
సినా తెలియకపోయినా కర్మఫలధార్యుగు ఉచ్చీరునకు మాత్రము  
అంతయు తెలియును. సంకల్పము సహాతెలియును. అది ఎట్లు  
అంటే అంతరణకు సాక్షియాపముగా పూస్తాయుంటాకు. కనుక

రక్తములు చేసేటప్పుడే ఖగ్రత పదవలెను. సజ్జన సాంగత్యమువల్ల రాగద్వేషాంశులను తగ్గించుకొనవచ్చును. ఆ తాగద్వేషాంశులు ఎత్తువగా యున్నచో సజ్జన సాంగత్యము కూడ ఉపయోగపద్ధతు. భగవద్భక్తి మహాప్రయత్నము వలనకాని కలుగదు. యమదూతుల చెతిలో చిక్కిన తర్వాత ఏడ్చేకంటే ఆ ఏకుపు ముందుగా ఏడ్చినచో ఘలము కలుగును. ప్రారబ్ధము తప్పుడుకాని ఆగా మి మనచెతిలో యున్నది. కుర్జనులతో స్నేహము చేస్తే దుష్టులు, పాపులు అయిపోయెదరు. సజ్జనులతో సహవాసము చేస్తే సన్మార్గము, పుణ్యము కలుగును. సత్యగుణము ఎత్తువగా యున్నచో ఆట్టిహారు పూర్వజన్మలోనే భగవంతుని గురించి ఎత్తువ పాటుజుడినపాశు అగునురు, కనుక తుజన్మలో రాగద్వేషాంశులు ఎత్తువగా యున్న జారు పాటిని తగ్గించుకొనలెను. మనుష్య జన్మవచ్చి మంచిరక్తముల చేయగా మరం వేయజన్మలు, దేవతాజన్మలు వచ్చిన తర్వాత మరం మానవజన్మ వచ్చును. ఏకే దీనికి పూర్వము దేవతా జన్మగా దాశావలెను. అలాచాక వేయజన్మల పూర్వముగల మానవజన్మ రావచ్చునా అని సందేహము కలుగగా అలావ్యవధానము యున్నను వచ్చునని అఱున్నారు.

ఏ సూతా జూతి జేశ కాల వ్యవహితా నామ శ్యాసం

తర్వాంస్కృతి సంస్కార తోఱైక రూపత్వాత్ |

భా। జన్మలలో, దేశములో, కాలములో, వ్యవదాశము యుండవచ్చు. ఒక మానవజన్మ, వేయ దేవతాజన్మలు, మరం తునుష్యజన్మలు వ్యవధానము యున్నను, జన్మలలో శ్యవధానము యున్నను. అలాగే వేయ జన్మలయిందు పుట్టిన మానవమ్ములండనులో అనుకోండి మరలా వేయ దేవతాజన్మల తర్వాత వచ్చిన మానవజన్మశారతజేశములో వచ్చును. కాలము అంటే ఆ మానవజన్మలు జుమానవజన్మలు కొన్ని శేల సంవర్ణిరములు వ్యవధానము యుండను.

అనగా సంస్కృతము తనుసరించి స్వృతియుంటుంది, స్వృతిని ఆను సరించి సంస్కృతము యుంటుంది ఆనగా వెంకేళ్ళులను చూచినపానికి సంస్కృతము యుండును, పానికి స్వృతికలుగును. అసలు వెంకేళ్ళులను చూడని పాసికి సంస్కృతము లేదు.

ఈక స్వృతి ఎక్కుడిది జపథాయానాదులు చేయుపద్ధతిని గుర్తు గాడు లక్ష్మీము చూపినను ఆధ్యాత్మిక సమయములో ఆగురులక్ష్మీము నందే మనసు నిలుస్తుందా? లేదు. ఏవేవోజ్ఞావకము వచ్చును. అంటే ఆ స్వృతి సంస్కృతము ఉన్నందుననే మనసు ఆలా పోతు చుండును. వేయి జన్మలకు ముందుగల మనువ్య సంస్కృతము వేయిజన్మల అనంతర దేవతాజన్మ పోతునపుడు మానవజన్మ సంస్కృతము స్ఫురించును. మానవజన్మ వచ్చును. తనిపోతు పానికి శాఖోయే జన్మ కండకు కట్టినట్లు కసిపించును. ఇదభరతునకు ఇంక స్ఫురించినది. ఇంకజన్మ వచ్చినది జేశ, కాల, జన్మలతో వ్యవధి యున్న జన్మలు వచ్చుటకు స్వరణయే కారణము కాని జేశ, కాల, జన్మలవల్ల ప్రమోజనము లేదు. ఎట్టిపని చేయుచున్నాసరే, అనగా సర్వకాల రక్షావస్తులయండు మనస్సులో భగవత్స్వరణ చేయుచునే యుండవలేను. “అత్యంత దైమూత్రి పురీమ అన్నాడు” కనుక ఎప్పుడు దైవస్వరణ మయవశాదు, స్వరణ చేయకపోతే మలమూత్ర విసర్జన సమయములో ప్రాణము పోతేనో! కనుక ఎప్పుడూ స్వరణ మానవరాదు.

## 10 సూ॥ తాసాయ నాదిత్వం చాఛిహో నిత్యత్వాత్॥

చీమ మొదలు బ్రహ్మవరకు కూడ ఉండాలనే యుండును. కాని చచ్చిపోతాలని యుండదు. అందరి యొక్క స్వరూపము నిత్యము త్రికాలాఖాధ్యమైనది, అదే ఆత్మ, అదే సత్యము, జ్ఞానము ఆనంతంబ్రహ్మా! ఈ శరీరము ఒకప్పుడుండును, ఒక ప్పుడు జ్ఞానము లేదు, కనుక ఇది సత్యముగాడు. ఏతే అసలే లేనిది వచ్చునా?

అని ఒకప్రక్క వచ్చును. ఎలా అంటే నువ్వులనుండే తైలము వచ్చుతుగానీ ఇసుకనుండి కాదుగా! ఆలాగే కారణముందు కార్యము యుంటేనే తఱపార పుట్టుననేది నత్కార్యచాదులు. కార్యము వ్యక్తముకాక ముందు కారణము అణగియుండును. అనగా బీజము కారణము, చెట్లు కార్యము అబీజముందు చెట్లు అణగియు నైట్లు కారణముందు కార్యము అణగియుండును. అనగా మట్టి నుండి కుండ పుట్టును. మట్టిగో కుండయున్నది. కాని కానిని కుమ్మరి నిమత్త సాత్రముగా యుండి వికసింప శేయును. అంటే కార్యసామగ్రి ఏర్పడినప్పుకు కార్యరూపము ధరించును. శనగ గింజలో కెట్లుయున్నది. కాని అది భూమిలో పెట్టినా కొంపకరాదు నీళపాయాలి, గాలితగలాలి ఎండకూడ తగలవలసినదే. అలా పంచభూతముల సహాయమువల్ల సే మొలకవచ్చును. సాముగ్రి అనగా ఒక కార్యము పుట్టటకు కావలసిన వన్నియూ చేరించే సాముగ్రి అగును. కార్యము కారణములో యున్న సే పుట్టునుగాని లేనిది పుట్టదు. నూనె నువ్వులనుండే పుట్టును కాని యిసుకనుండి పుట్టుకు కుండ వుట్టినుండి పుట్టునేగాని, రాత్రినుండి పుట్టదు. ఆలాగే అంద టి ఎల్లప్పుకు ఇట్లనే ఉండాలనే భావము యుండును. ఆదురూ ఈ జన్మాకు మాండుకూడ యున్నారు. ఆ జన్మలోకూడ అలాంటి సంవ్యారము పాసనలు యుండును.

ఆ పాసనలవల్లనే మరల జన్మ వచ్చుచుండును. అస్త్రియున్న వాళ్ళు సేను పూర్వజన్మలో మంది పుణ్యము చేసుకొన్నాను. కనుక నాకు అన్నము, వస్తుము, ఉండుటకు యిల్లు ఉన్న దియని అనుకొనుచుందురు కదా! కనుక పాసనలు పూర్వజన్మమును సూచించుచుండును.

11 సూర్యా హేతు ఘల్మాక్రయా లంబ్సైః సంకృష్టీత

క్యాదేసామభావేత ద భావః ।

భా। వాసనలు అనాదిగా వచ్చుచున్నవి, అనాది ఎట్టిదంతే ప్రపాఠము మాదిరిగా ఆ వాసనలు హేతుత్తుల చేతను, ఘలముల చేతను, ఆశ్రయము చేతను ఆలంబనముల చేతను సంగ్రహింప బడినవిగాన ఆ వాసనలకు అభ్యావము కలుగును. అని ఎప్పుడూ ఉండవు. ప్రపాఠము కూదిరిగాయని చెప్పబడినది, కారణముపోతే కార్యము పోతుండి. వాసనలు అనాది ఏతే అని అనంతముగఢా అనగా అనాది ఏతే ఆంతముగా యుంటుందని నియమము లేదు. ఉన్న వాసనలు నశించుటుచే హేతు, ఘల, ఆశ్రయ, ఆలంబనలచేత వాసనలు సంఖాదింపబడినందువలన ఆ వాసనలు అభ్యావములు అనుచున్నవసి చెప్పుచున్నారు. నైసచెప్పిన ఉవాసనలకు హేతుఘల ఆశ్రయ ఆలంబనాలు అచిద్య, అస్మిత, రాగ ద్వేష, అభిసివేష అని క్లైష్టములు వాసనలకు హేతువు. ఘలము, ఇన్న, అయువు, ధోగము, అనుభవము అంటే ఘలము ఈ వాసనలు అంతఃకరణను ఆశ్రయించి యుండును. అతఃకరణ ఆశ్రయము, ఏలా అంటే కంసాలివద్ద ఉండే మైనపు ఉండకు బంగారమును ఆఙురాలితో రాసి ఆ కాపుకును మైనపు ఉండకు అంటేచెదరు, అని చేతికి దొరకవ్వాని కంటికి కనుపించును. కుశలు కావలసినవి అంతఃకరణమనే మైనపు ఉండలో ఉండేవి జన్మాజన్మల సంస్కృతాలే. ఆ మైనపు ఉండలో బంగారు ఆణవులు అంటియున్నట్లు అంతఃకరణలో సంస్కృతములు అంటి యుండును. షట్కటికూడ పోదు, ఆ విషాంనము కలిగిననే పోవును, ఈ వాసనలకు ఆలంబనము శబ్దాది విషయములు ఆ లంబనములు అంటే విషయములన్నమాట ఈ పైనాలుగు లేకపోతే వాసనలు కూడ యుండవు. వాసనలు అనాది ఏనవి అని నశించవనే భయము అక్కారలేదు, నశించును అని చెప్పుచున్నారు. పురుషుకు అనాది అనంతము ఏతే వాసనలుకూడ అనాదిగాని, అనగా ఏమంటే వాసనలు కార్యము నీటి ప్రపాఠము ఎంత క్రిందకి పోవు

చుండునో అంత నీకు వచ్చుచునే యుండును. నీరు నాక్షనమై పోతు చున్నను. మరల కలియు చున్నందున ఆది ఆట్లనే యుండును, ఆ లాగున ఈ ప్రపంచము కూడ ప్రభాషాము మాదిరిగా ఆనాది అనగా మానవులు పోయేవాళ్లు పోతుంటే వచ్చేవాళ్లు వస్తూనే యున్నాడుగా. తాతులు పోయినా మనుషులు ఉంటున్నారుగా దీనినే ప్రభాషాము మాదిరి ఆనాది ఆంటారు, పురుషుని విషయ చుల్లో ఆనాది ఆసేది లేదు. ఆది ఆంటే ఉత్సృతి పురుషునకు ఉత్సృతికూడ లేదు. వాసనలన్నీ హేతువుల చేతను ఘలముల చేతను, ఆశ్రయయు చేతను, అలంబనముల చేతను పుట్టేవి కనుక కార్యములు. ఆనాది ఆంటే ప్రభాషాము మాదిరి, పుట్టేది నశించుట మరల పుట్టుట ఇది కార్యము, కనుక ఎడకెరిపి లేకుండ తెంపులేకుండ యున్నందున ఆనాది ఏవడి, ఇది కార్యము, కారణము నశించినసే కార్యము నశించును. అనగా బంగారు ఆధరణము ఒకటి చెడగొట్టి కురఱ ఇంకొక ఆధరణయుగా చేయించుకోవచ్చును. పచ్చిశండ చేసి బయట పెట్టగా వర్షమువల్ల కుండ ఆసే కార్యము పోయింకి, అనగా కారణమైన మట్టి కటిగిపోయింది, ఇక కార్యమైన కుండ ఎలాయుండును! ప్రాంతివల్లనే రాగద్వేషములు కలుగుచుండును. ఆలాగాక సేను ఆసే ఆత్మస్వరూపమును తెలిసి తొన్నచో ప్రాంతి కలుగునా! రాగద్వేషాదులకు ఆప్రాంతియే హేతువగును, ఆ రాగద్వేషాలు, ధర్మము, ఆధర్మములకు హేతువులగును. ఈ ధర్మ, ఆధర్మములు అనుభవమునకు హేతువులగును, అనుభవము అంటే సుఖము, దుఃఖము అనుభవించుటకు హేతువులగును. ఆ అనుభవించుట ఆసేది శాసులకు హేతువులగును. ఈ రీతిగా సంసారచక్రము తీరుగుచుండును, సంచిలమునుండి ఎంత ఫలాన్నిఖమగునో దానిని అనుసరించి జన్మవచ్చుచుండును. పుణ్యముగాని, పాపముగాని ఆధికముగా చేసినచో ఈ జన్మలోనే అను

భవమునకు వచ్చును. నాయాథ్యమైన పుణ్యశాపములు సంచితములో పడి క్రమముగా అనుభుతమునకు వరుసగా వచ్చుచుండును. సంచితములో ఘనాన్నమ్మాఖమైన దానిని ప్రారభము అంటాడు. ఆ ఘనాన్నమ్మాఖమైన దానినిబట్టి వచ్చుజన్మనే ప్రారభముంటాడు. యౌగి దృష్టికి సంచితము, అందులో ఘనాన్నమ్మాఖములైనా తెలియును. కనుక యౌగి వాటిని విడదీయును. ఇక భగవంతునకు తెలియు విషయము హేతు, ఘల, ఆగ్రయ, ఆలంబవాసనలు సంగ్రహింపబడును. వీటి నాశము ఎట్టంటే వివేకాధ్యాతి కలిగినచో పోవును. అనగా ప్రకృతి, పురుష. వివేకము కలిగినచో నశించునందుకు. యౌగులు వేదాంతుల, దృష్టిలో జీవబ్రిహైక్యము కలిగినచో దూరమలు నశించునందుకు, ఎండమావులలో నీరు లేక నే ఉన్నట్లుతోచును. ఆలాగే ప్రవంతములేదు కలిగితము క్రాంతి ఏండమావులుగా కను పించుటకు కారణము, ఎక్కువ ఎండ, ఇంసుక వేడి కలిసి అత్యధికముగాటుచే నీరు ప్రవహించునట్లు కనబడును నీరు లేకనే ఉన్నట్లు కనుపించుటట్లు ప్రవంతము లేకనే ఉన్నట్లు కనుపించును.

ఒతే ఏతో ఒక అధిష్టానము ఉంచేసేగాని క్రాంతికలుగడు. రజ్జు సర్వ క్రాంతివలె చూసేది, తిసేవి. అధ్యాటించేది, స్వాళించేది అంతా పరమాత్మనే కాని కునము అనుకుసేది అంతా శబ్ద, స్వర్పమాచాదులనే ప్రవంతచూపముగా అనుకుంటాము. ఇది, వేదాంతులు జెప్పెదరు. రజ్జువునుచూచి చాము అనుకొన్నారు, దీపము సాయముతో చూచి క్రాతు అనుకొన్నారు. క్రాటిరొక్క అజ్ఞానముచేత కాముగా కనిపించినది, ఆలాగే పరమాత్మ యొక్క అజ్ఞానముచేత ప్రవంతముగా కనుపించుచున్నది. ప్రవంతకల్పనకు అధిష్టానము బ్రిహ్మము, కలిగిత పదార్థము అధిష్టానముకంపి వేరుగాయిందు. ఆలాగే బ్రిహ్మమునందు కలిగిరక్కెనప్రవంతము బ్రిహ్మము అధిష్టాన దృష్టితో | బ్రిహ్మముగాను అరోహితదృష్టితో

ప్రపంచముగాను కనుపించును, ఉన్నదానిని ఉన్నట్లు ఎవరు తెలిసి గొండురో వారికి నమస్త సంపార బుధము తోలగిపోవును, ఇది వేదాంతుల పద్ధతి, యోగుల పద్ధతి ప్రకృతి పురుష విషేఖము, ఇదే జ్ఞానము అంటే ప్రకృతివేరు పురుషుడు వేరుగా భాషించుటానే విషేఖ మంచూరు, అలా వేరుగా తెలిసికోవడమే యోగులయొక్క జ్ఞానము, యోగులకు ప్రకృతి సత్యమే కాని పురుషుడు వేరుప్రకృతివేరు అని తెలిసికొన్నాడో భానికి ఇంజన్సన్స్తైనట్లు జ్ఞానము కలిగినట్లు యోగుల దృష్టిలో ఉండును, పురుషులు బహుమంది అని యోగులందురు, వేదాంతంలో బుద్ధికి తోచే దానికై వేర్యైరు అనిన ఒక్కడే ఉపాధి భేదంవల్ల పురుషులు భిన్నముగా కనెపించెనాడు, అడెట్లనిన భుట్టాకాశ, మతాకాశములవలే ఉపాధులు భిన్నంగా ఉన్నందున ఆకాశముకూడ భిన్నముగా గోచరించినను, మహాకాశ మొక్క లేక ఆలాగే ఉపాధి భేదముచే భిన్నముగా కనుపించిన వస్తువు ఒక్క లేక, ఈ ఉపాధులు నశించెడినే కనుక పరమాత్మ ఒక్కడే సత్యము, అంటే పరమాత్మాయే ఉపాధిలో ప్రవేశించెను, కనుక ఉపాధిభేధము వల్ల తేవుడండురు, జీవరూపమతోనున్నను పూన్నవముగా అందరిలో ఉన్నది పరమాత్మాయే, ఉపాధులు వేరువేరుగా గోచరించినను, వస్తువు యూతము ఒక్క లేక, సంప్రజ్ఞత సమాధినే ప్రకృతి పురుష విషేఖమంచూరు, అది వేక ఇది వేరు అసేదికుండ పరమై రాగ్యముచేత పోయినచో అది అసంప్రజ్ఞత సమాధియగును, యోగులుగానీ, జ్ఞానులుగానీ, చేసే సాధనలను ఆదరపూర్వ కముగా ఆచారించవలెను, అంటే కాను అమ్మోచే దానియందు గొప్పతనే ఆన్రము ఉండవలెను, వ్యవధానము లేకుండా సాధన జరుగవలెను, అలా అయితే ఆ వస్తువు సాంకౌత్సూర్యమగును, నిరంతరము సాధనచేయచుండవలెను, కొంతసేపు వైద్యవధావములో నుండి మరల అది మరచినచో ఇతర చింతలు వచ్చును, అట్లు

పచ్చెది ప్రకృతి సంస్కారము, కనుక తన లక్ష్యము సాక్షోత్కారము కాక పోవుటకు కారణము ఇదే. ధ్యానమును చిరకాలము పట్టుదలతో అపాంతరము లేఖిండ అనుష్టీంచివచో తప్పక జ్ఞానము మోక్షము కలుగును, సాధనయుండుఅదరథావము, గౌరవ థావము ఉండవలెను.

పురుషుని ప్రతిభింబము బుద్ధిలో పడినచో అబుద్ధిలోగల దోషములు ప్రతిభింబములో గోచరించుటచే ఆ దోషములన్నిటము నాశేయని భావించి, కష్టాలు, దుఃఖాలు పడుచుండురు. అదర పూర్వకముగా చేసివచో ఆ రాజుసు, తాముసు, గుణములు నశించి బుద్ధికిష్టధి ఏర్పకును.

బుద్ధివేఱు పురుషుడువేరు అని తెలిసికొన్నచో అప్పడు ఇంధము పోవును. ఆలా వేరు అని ఎప్పుకు తెలిసికొనునో ఆజే జ్ఞానము, దానివల్ల పరవైరాగ్యము కల్గి ముక్కి మోక్షము లభించును, అష్టాంగయోగములను ఆదరముతోనిరంతరముసత్కార్యసేవతో అనుష్టీంచిన వాసనలు నశించిపోవును ఇక ఇన్నకు కారణము కాదు, కనుక తనను ఆ వాసనలు అంటుకుండాపోవును.

12-9-1974 గురువారం

లేనివాసనలకు ఉత్సవాల్ని అనేది సంభవించడు ఇది మొదటిది “శక్తి విషాణం” అనగా కుండేటి కొమ్ము, కుండేటికొమ్ము అనే వస్తువు లోకములో సేలేదు. వాసనలు అనేవి శేవు అంటే ఇక అవి పుట్టేది లేదు, కనుక ఉత్సవాల్ని కుదరడు. కెండవప్రకృతి-వాసనలు ఉద్దువని అనుకుంచామంటే ఉన్న వాసనలు పుట్టుట ఎట్లంటే దానిని కూడ అసంభవము అంటున్నారు. చిచ్చక్కి అంటే యోగు లచేత అంగీకరింపబడిన పురుషుడు వీనికి ఉత్సవాల్ని లేదు, ఎప్పుడూ ఉండేదేంటే ఆ పురుషుడు మూడు కాలములలోను ఉంటాడు, కనుక ఉత్సవాల్ని కుదరడు వాసనలు శేవు అనేది కుదరడు లేవు.

కనుక ఉన్నది అందామా అంటే వుస్మావాటికి ఉత్పత్తి కుదరదని అంటున్నారు. పోతే లోకములో అభివ్యక్తము-వ్యక్తము అన్నారు అంటే ముందు బానిబాని కారణములో సూచ్యముగా ఉన్నది తథ్యాత వ్యక్తమగును. కార్యము కారణ ముందు అణగియుండును. తగిన సామగ్రి కుదింపవ్వాడు కారణ ములో అణగియున్నది వ్యక్తమగురు. ముందు కారణము యున్న నే వ్యక్తమగును. అంటే పుట్టును, ఫుట్టునుగాని లేక పోతే పుట్టుజాలదు అనగా యుసుకయందు తైలము పుట్టునా! తిలమయందు పుట్టును. అంటే ముందు తిలలలో తైలముయున్నది. సాధనవల్ల అది వ్యక్తమగును. తుండ మట్టిలోనుండే తఖుపాత పుట్టును. ఆభరణము బంగారములో అణగియుండి తరుపాత పుట్టును. సామర్య రూపముగా అణగియుండి సాధన సామగ్రి ఆమరినచో ఆ వస్తువు పుట్టును. అనగా అభివ్యక్తమగును.

### 12 సూ। అతీతా నాగతం స్వమాపతో స్వయధ్వాథేకార్ధరాగ్రాణం।

తాధర్గుమునకు కాల, థేదము వలన భూత కాలము వర్తమాన కాలము, థివిషత్ కాలమండురు, ఈ ధర్గుములయొక్క కాల థేదమువలన లన స్వర్యోపములో ఎప్పుడూ ఉండును పరిణామరూపముగా యుండును. అవగా భ్యాన రూపముగా యుండి అన్న రూపముగా మారి అదే మలరూపముగా భూమమిదయుడి, భూమితో కలసి భూమి రూపమును ధరించును. అంటే పరిణామరూపముగా ప్రకృతి సర్వమే అంటే అతీత అనాగతములు కారణమునండు యమిడియుండును. వర్తమాన కాలము వ్యక్తమై కనిపెంచును, ఘుటమును లీసికొనండి. మొదట మట్టిని కుమ్మరితయూరు చేయగా రూపనామమ లతో ఘుటముగా అభివ్యక్తమైనది. అంటే సామర్య రూపములతోయున్నది. తుండ పుట్టుకముందు మట్టిరూపములోయుండి యుండినది, అనభివ్యక్తముగా యుండును. థివి

వ్యాత్ కాలములోకూడ లశించిపోయి నామరూపములు రహితమైను, వర్తమాన కాలములో వ్యక్తమగును, ఏతే కారణము ఎప్పొడూయున్నది, అంటే భూతి భవివ్యత్, వర్తమాన కాలములలో యున్నది, ధర్మా ధర్మముకలది, పుష్టములో తెలుపు అనే ధర్మముయున్నది, ధర్మా అంటే పుష్టము, ధర్మము అంటే తెలుపు, పుష్టము పుట్టకమురదు కొయగ్గలు అణగియుండును, దానినే అపభివ్యక్తముగా అణగియున్నదండుకు, అంటే శక్తిరూపముగా యుండును, విత్తనములో మొలక సాకుర్యరూపముగా అంటే శక్తి రూపముగా ఉంటుంది, జానిని భూమిలో పెట్టి నీరుపోస్తే మొలకము వచ్చును, ఆప్యాకు గోచరమగును, వ్యక్తమగును, భవివ్యత్ కాలములో వశించిపోయి కారణములో అణగియుండును, అంటేదినిని బట్టి యోగులు, సాంఖ్యులు, సత్కర్మహాదమ ను అంగీకరించినట్లుఅయిపది, అనగా కార్యము కారణమునందు అణగియున్నదని కార్యము కారణవందు అణగియుండక పోయినచో యాసక నుండి త్రైలము పుట్టునాటి లేదు అంటేయిసుక లోత్రైలరూప సామర్యము, శక్తి లేదు, ఆ శక్తి ఆ సామర్యముపూవులలో యున్నది, కనుక తిలల నుండినూనే పుట్టును, కారణములో అపభివ్యక్తమతో ముందుయున్ననే కార్యమూపముగా అభివ్యక్తమగును, అంటే ఉత్పత్తియగును, అభివ్యక్తమన్నా ఉత్పత్తియన్నా ఒకటే, వాసనలు కారణమువందు అణగియుండుననియు ఆలా ఉండినందుననే పుట్టును అని చెప్పాచున్నాడు, ఆ వాసనారూప బంధము తత్వజ్ఞానమును సంప్రదించిన ఆ వాసనా బంధము అట్లనే యున్నచో జాగ్రులు వచ్చుచునేయుండును, ఆప్యాకు కష్టములు, డ్యూథములు తప్పవుగా! కనుక కష్టపడి తత్వజ్ఞానమును సంప్రదించిన విముఖులమని సందేహము కలుగగా తత్వజ్ఞానము సంప్రదించిన వానికి వాసనలకు సంబంధము లేకండ పోవును, తత్వజ్ఞానమువల్ల సంబంధము ఎప్పొకు లేకండ పోయినదో ఆప్యాకు కారణముందు అణగియుండును, తత్వజ్ఞానము సంప్రదించక పోయినచో

వర్తమాన కాలములో సుఖముఃఖ రూపములైన వాసనలు చిత్రము నందు సంస్కారమూపముగా యుండి కాధించుచుండును. వాసన వర్తమాన కాలముగుటయే బంధము వాసన అనాగత కార్థికై సచో అనగా భవిష్యత్ కాలమునకు అంకితమైవందువ అంటే తత్క్వజ్ఞానము సంపాదించినవానికి అనాగత కాలమునందు అణగా కారణమందు ఆణగిపోవును.

అణీతాగము అనగా ప్రారబ్ధకర్మ ఉన్నంతవరకు జీవింది యుంటాడు కనుక తత్క్వజ్ఞానము కలిగిన ఫలమును యొచ్చుచుండును. శరీరము విడించిన తరువాత వాసనలకు వీనికి సంబంధముండునుక అది మోక్షము. ఇంతేకాని వాసనలు లేఖండ పోయేటి కాదు. ఆగామి కర్మలనగా జ్ఞానము కలిగిన తచ్ఛాయత చేయబడిన కర్మలవలన పుణ్యము, పాపము, యుండనే యుంటుంది. జ్ఞానికాని, అజ్ఞానికాని ఒక్కాక్షరముకూడ కర్మలు చేయకుండ ఉండరు. కాని జ్ఞాని చేసిన కర్మలు ఆతినికి ఫలహాయకములు కాదు. ఏతే ఆఫలముగునంటే ఆజ్ఞానిని దూషించిన వాడికి పాపము చేఱును. పూజించే పారికి పుణ్యం చేఱును. ఇక ఆజ్ఞానికి ప్రారబ్ధము యున్నంతవరకు శరీరము యుండి ప్రారబ్ధము తీరిన తచ్ఛాయత ఈ శరీరము పోవును. వానికి ఏ విధమైన కర్మాలులేవు అదే మోక్షము. యోగులకు ప్రకృతి సత్యము కనుక వాసనలు అణీతానాగతములకో కలసిపోవును. వీదాంతులకు జగత్తు ఖిధ్వాణిట్లున రజ్జు సర్పముమాదిరిగా.

తత్క్వజ్ఞానము కలిగినచో సంచితమునశించును. ప్రారబ్ధము అనుభవించుటలో పోవును ఆగామి ఆజ్ఞానిని దూషించిన పారికి భూషించిన పారికి పోవును ఇక అట్టివానికి ఏవిధమైన కర్మలు లేతు కనుకనే దానికి మోక్షము కలిగింది. జగన్నిధ్వా అంటే ఒక నికి ఒక కొదుకున్నాడు. వాసికి జబ్బుచేసినందున డాక్టరు కొరకు

వెళ్గా ఈ రాత్రి సమయములో ఎట్లు వెళ్వది. ఉదయము వచ్చే దనని డాక్టరు జప్పగా ఆయుషకూడ ఆ రాత్రి అక్కడే పడుకొనగా ఒక స్వప్నము వచ్చినది. ఆ స్వప్నములో ఒక భార్య, ఒక బిడ్డ, ఆ బిడ్డ చనిపోయినట్లు స్వప్నము వచ్చినది. ఉదయముననే డాక్టరు ఆయుష యింటికి వెళ్వసారికి ఆ పిల్లవాడు ప్రమాదస్థితిలో నున్నందన తల్లి ఏకస్తూ భర్తతో ఈ స్థితిలో యుండగా రాత్రివేళ్చి ఇప్పుడు వచ్చామా అని గోలచేయగా కానికి ఆయుష ఆయోజ్య రాత్రి స్వప్నములో ఒక బిడ్డ చనిపోయినది యిప్పుకు పిల్లవాడు ప్రమాదస్థితిలో యున్నాడు, చద్విపోయన పిల్లకోసము ఏడ్చేదా? ఈ చావబోయే పిల్లవానికోసం ఏడ్చేదా అన్నాడు. ఆనగా రాత్రి వచ్చిపడి చిన్నస్వప్నము. ఇకి పెద్ద స్వప్నము అని గ్రహించేది. దుఃఖము పూర్తిగా పోయి శాశ్వతముగా శాంతికలుగ వలెనంచే ఒక్క ఆత్మజ్ఞానము వల్లనే కలుగును. ఎంతెంత ధనము, భూములఁ, భోగములు ఉన్నను సుఖము, శాంతితేదు వారి శాంతిసుఖములు నీటిగా బుఝగవుటివి. అంటే యైట్టె సుఖమువలెతోచి వెంటనే దుఃఖమును కలిగించును. కనుక అనిత్యమైన ఈ శరీరములో నుండియే యా శరీరము పోకముఁడే ఆత్మజ్ఞానమును సంపాదించుకొనండి. దీపముండగనే యిల్లు చక్కబెట్టుకొనవలెను. ఆత్మజ్ఞానము తప్ప యితర సుఖములన్నియు క్షణికములే. కనుక ఈ శరీరము క్షణికమైనా ఉండగనే యా జన్మతు వచ్చిన పని పూర్తిచేసుకొనండి వచ్చే జన్మనో చేసుకొనెదమన్నిచో వచ్చే జన్మ మానవుకుగా వచ్చునో లేదో ప్రారభము సంచితమునుండి ఫలాన్నిఖాతైనది వచ్చుచుండును. కనుక ఏ జన్మ వచ్చునో, అందువల్క ఈ జన్మలోనే ఆత్మజ్ఞానము కొరకు ప్రయత్నము చేసి ఆత్మశాంతిని సుఖమును పొందండి.

13-9-1974 శుక్రవారము

**13 సూ। తే వ్యక్త సూక్తౌగుణాత్మః॥**

భా। పైన చెప్పిన ధర్మములు వ్యక్తములు, సూక్తుములు, త్రిగుణ స్వరూపములైయున్నాయి, అతము అంటే భూత కాల సంబంధము. అనాగతము అంటే భవిష్యత్తుకు సంబంధము, ఇవి ధర్మియుండు సూక్తుమూపముగా యుండి వర్తమానకాలములో వ్యక్తమగును అంటే ప్రకటమగును ఈ అన్నియు గుణముల పరిణామము తే అనగా సత్య. రజ స్తుమోగుణముల పరిణామమే ఆ ధర్మములు మశాదూడులు దీనికి ధర్మము ప్రథానము, అనగా ప్రకృతి దాని నుండి మహాత్మ ధర్మియగును ఆహంకారము పంచతన్మాత్రులుపంచ భూతములనుండియే సకలభూతములు పుట్టుచు. ప్రకృతినుండి భూతములవరకు సత్యరజ స్తుమో గుణపరిణామములే, సత్యార్థయాదము అంటే కారణములో కార్యముండియే ఉర్ధ్వార్థ పుట్టును. పుట్టకముందు సూక్తు రూపముతో కారణమునందుండును, పుట్టిన దనగా వ్యక్తమగును. సశింధినచో మరల కారణములో కలసి పోవును, హట్టియే కుండ ఆగును. ఆ కుండ పోయినచో మరల మట్టిలోకలిసి పోవును కచా దీనిని తీసికొనుండి ఇంతవరకు సమస్త పదార్థములు త్రిగుణాత్మకములని చెప్పబడెను.

**14 సూ। “పరిణామైకత్వా ద్వస్తు తత్త్వమ్”**

భా। పరిణామము ఏకమగుటనల్ల గుణములు ఆనేక మైనను దీపము అనగా ప్రమిద, నూసె, వత్తి, జోయిలి ఇవి అన్నియు కలిసిననే దీపమగును. ముండు వేర్యేకుగా యున్నను జోయితిపెలిగిన దంటే ఆ మూడు ఒకటే యుగును, అలాగే అంగా, అంగీభావము అతగా సమన్వయము అనగా నూసెవత్తి జోయితి ఈ మాటు కలిసి ననే దీపము. ఏ పదార్థములకు అంగ అంగీభావము ఉంటుందో అని అన్నియు అతగా ప్రకృతి మొదలు ఖుటపర్యంతముండే పచార్థము

లన్నియు త్రిగుణాత్మకములే. గుణములు వేక్కే నా వస్తువుమాత్రము ఒక్కటే యోగాచారమతము కుణిక విజ్ఞానము అనగా ఒక వస్తువును బుద్ధి సృష్టించుట జ్ఞానము. వైరాగ్యమంచే బుద్ధి. ఆ బుద్ధి దూపజ్ఞానము కుణికమే. కాగితముగా కనుపించి ఒక్క కుణము మాత్రమేయండి నశించును. అంటే ఆ సంకల్పము పోతూ అట్టి పథార్జ్ఞానమును సృష్టించి నశించుచుండును. అప్రకారము ఆ వస్తువు దీక్ష కనుపించువట్లూగా చేయును. అంటే ఆ వస్తు సంకల్పము కలిగి కుణములో నశించును, ఆలా నశించుచూ ఇంకొక క్రొత్తది తన సదృశ్యమైన సంకల్పమును పుట్టించి నశించుచూ ఇలాగ కనుపించుచుండును.

16 సూ. వస్తునామ్య చిత్తఫేచార్ తయోర్యి భక్తః పన్మాః కా:- వస్తువు ఒక్కటిగా యున్నను చిత్తములనేకములగుట వలఁ అనగా ఒక స్త్రీ భక్తు భార్యగా, బిడ్డకు ల్లీగా, సపత్నికి వికోధిగా, సౌదర్యముకు సౌదరిగా, భిన్నభిన్నముగా కనుపించుటలే ఈ అలాగే జ్ఞానములు అనేకము, వస్తువు మాత్రము ఒక్కటే ఆలా అనేకముగుటకు చిత్తఫేదములు కారణము జ్ఞానము వేరు, వస్తువు వేతు, జ్ఞానము వస్తువు ఒక్కటేయనుట కుదరదు.

14-9-1974 శనిహిరము

అంద్ర్యుల వేదాంతులలో సృష్టి, దృష్టి వాదము సృష్టి, దృష్టి వాదము అని రెండు రకములుయున్నది. ముందే పథార్జములు సృష్టింపఱదియుండును. ఆయున్న పథార్జముల జ్ఞానము తఱువార వ్యక్తులకు తెలియును. దృష్టి, సృష్టివాదమునగా వస్తుజ్ఞానము కలిగితనే ఆపథార్జముయుండును. వస్తు జ్ఞానముపోతే పథార్జముఅనగా ఆవస్తు జ్ఞానము ఎంత సేపుయుండునో అంతసేపు ఒక్కటే జ్ఞానమని అంటారు యోగులు. ఆలాకాక, కుణిక విజ్ఞాన వాదము అనగా

బ్రటిష్టుట్ అది వశించిపోతూ ఈరల యింకోక దానిని తన సద్గుళ్ళు  
మైన సంకల్పము ప్రట్టి వశించువని అంచురు. దృష్టి ఆంశే జ్ఞానము,  
ఎప్పుడు దృష్టి కలిగినదో అప్పుడే పథార్థము ప్రట్టి కనుపించును.  
ఆ జ్ఞానము పోయినచో పథార్థముకూడ పోవును. దృష్టి సృష్టి  
పాదులలో పారమార్థిక సత్తా, ప్రాతిభూమిక సత్తా వీళు తీవ్ర  
పాదులు కనుక ఎల్లప్పుడూ “అహం బ్రహ్మస్తిస్తి” దృష్టిలో ఉం  
దురు, మిగత అంతా మిథ్య అని పారిభూపశు.

వేదాంతులలో రేండవ రకము పాదమార్థికసత్తా, ప్రాతి  
భూమికసత్తా, వ్యవహారికసత్తా యని మూడు సత్తాలుండును.  
వ్యవహారిక అంశే బాధ్య వస్తువులను తెలిసేరొని ఉంచొ  
గించుట, ఇది ఎప్పుడు పోవునంటే “అహం బ్రహ్మస్తిస్తి” దృష్టి  
కలిగినచో ఈ వ్యవహారికము పోవును విచేషమక్కి అంశే  
దేహముతేని బాదు జీవన్యుక్త దళలో పథార్థములు యుండును  
గాని ఆని కలలోని పథార్థములవలే యుండును. ఆ పథార్థములు  
కనుపించినను కలలోని వస్తువులవలే మిథ్య అని, అహం బ్రహ్మస్తి  
యును భావములో నుండుకు రజ్జుత్తు సర్పముగా కనిపించినదంటే  
చూచినపుడు క్రాంక సర్పముగా ప్రట్టి కనిపించినది. ఈ ప్రపంచ  
ములో అన్నియు ఆజ్ఞానము వల్లనే పుట్టును. అలాగే క్రాంకను  
ముండు ఆజ్ఞానము వలన సర్పమునుకొన్నాడు. బాగా దగ్గరకు  
పోయి చూచి అణ్ణు పామనుకొన్నానుగాని కాదు క్రాంక అను  
కొన్నపుడు ఆప్యటివరకు యున్న పాము ఏమైపోయిస్తుంటే అంశే  
ఆకల్పికు వేతువైనది ఒకటి యున్న ఈ అదే ఆజ్ఞానము.

ఆజ్ఞానము వలన దాని నిజము తెలియక కల్పనకలిగి పాము  
అని అసిపించినది. చూడగా ఆ పాము ఆధిష్టానముగా మిగిలి  
యున్నది. అంశే రజ్జుమాపముగా మిగిలియున్నది. లౌకములో  
క్రాంకయుండు పాము కనిపించును యిది దృష్టాంతము, ప్రాప్యాంత

కము అనగా ప్రపంచము, బ్రహ్మమునఁడు అనగా బ్రహ్మయే అందరికి ప్రపంచముగా కనుపించుచున్నారి. బ్రహ్మము భ్రాంతివల్ల ప్రపంచముగా కనుపించుచున్నారి. ఈ విధముగా ఎంతవరకు కనుపించుపటే నీఁకు బ్రహ్మజ్ఞానము ఎప్పాడు దృఢముగా కలుగునో అప్పాడు ప్రపంచభ్రాంతి పోవును, అదె ఈ జన్మాని, ఇంకెన్నా జన్మలు రాని యుండి బ్రహ్మజ్ఞానము కలిగెననే గాని ప్రపంచభ్రాంతి పోచాలదు, ఆధిష్టానముంటే దేవియుండు కల్పన కలిగించి అఁ బ్రహ్మయుండు కల్పింపబడిన ప్రపంచము, జ్ఞానము కలిగిన వో అధిష్టానమైన బ్రహ్మముగా గోచరించును, అవగా అప్పాడు కల్పితము భ్రాంతి నశించి యథార్థమైన బ్రహ్మపథార్థమే గోచరమగును, పాము క్రాంకుగా మిగిలిపోయినట్లు ప్రపంచభ్రాంతి పోయనచో బ్రహ్మముగానే మిగిలిపోవును.

ఈఁ! యాదృకీభావనాయుత్ర సిద్ధిర్భవతి తావృతీ!

ఇఁ! ప్రపంచము సత్యముకాదు, లోపల ఏభావముంటే ఆ భావముగానే కనుపించును, ప్రపంచముకు శ్రీ మహామిష్టున్న శంఖ, జక్ర, గదాదులతో కనుపించెనా? లేదు సగము మనుష్యుడిగా, సగము, సింహమువలె ప్రత్యక్షమయ్యేను. అంటే హీరణ్యకళిపుకు తాత్రిగాని, పగలుగాని, బయటాని, లోపలగాని, మనుష్యుకుగాని, మృగముగాని, వీటిలో జీవచేతను తాను చావకూడదని కొడుటున్నఁడున ఆ దూషముతోపచి గడపమిదషెట్టి. తాత్రి పగలు కాని సంధ్య సమయములో మనుష్య మృగరూపము ధరించివచ్చేను. శత్రు మృతులనే జాతి వేకుగానున్నదా లేదు. ఒకడు ఒకనికి మిత్రుడై తే ఇంకొకనికి శత్రువుగా నుండును. అందుచేత ప్రపంచమంతయు కల్పితము, భ్రాంతి, శత్రు మిత్రుల భావము అంతా రెల్పించము వల్లనే అట్లు గోచరించును, ఇది దృష్టి, సృష్టి భావము భగవంతుసియందు గలది పారమార్థికసత్త్వం. జ్ఞానము ఎప్పాడు

యుండునో ఒప్పుడు పదార్థముండును, అజ్ఞానము పోయినచో పదార్థముపోవును, ఇదే ప్రాతి శాఖిక సత్తా, స్వప్నములో పదార్థములు మొలకువవన్నే పోయినట్లు సృష్టి, దృష్టి, వాదము పదార్థములు ఎప్పుడు యుండునుగాని తనకు జ్ఞానము కలిగినప్పుడు ఆ పదార్థము గోచరించును. ఒక వస్తువును రాత్రి ఓిక చోట పెట్టి నిద్ర లేదిన తచ్ఛాత చూచినచో ఆ వస్తువు ఆక్షాడేయుండును, యిది సృష్టిదృష్టిఖాదము, అనగా ఏక తీవ్రపాదులు, ఏక ఎప్పుడు బ్రహ్మదృష్టిలో యుండి బహిః దృష్టికి వచ్చినచో సృష్టి కనుపించును, శాధిసేవేయుండి మరల బ్రహ్మదృష్టికి పోయెవరు. ఇట్టి వాతు దృష్టిసృష్టిఖాదులు ఏరు ఖాదమును ఖండించుచున్నారు.

**సూటా నాచైక చిత్త తత్త్వం వస్తుతద ప్రామాణి**

రంగదా కిం స్వాత్మ ।

భా । దృష్టిసృష్టి ఖాదులు ఏక చిత్త తత్త్వము అనగా ఇది ఘుటము అని తెలియుటకు నేత్రము కిరణమూపముగా ప్రసరించి ఎదూటి వస్తువునండు ప్రసరించును. అంతఃకరణము నేత్ర కిరణము ద్వారా ఘుటము మిందుకు వెళ్లి తదాకారమును ధకించును

ఆవరణము వృత్తి తోలగించును, అంతే ముండు ఘుటమును చూడకప్పుడు తెలియుకుగా ఆ తెలియుని దానిని తోలగించుటచే ఆవరణ తోలగుట ఆసేది, ఆప్పుడు చివాభాసులు, ఇది ఘుటముని ఘుటజ్ఞానమును కలిగించును, ఈ ప్రకారముగానే మునము నుండి మును తెలిసితోనుచున్నాము. దృష్టి, సృష్టి ఖాదులు త్రామను చూచి పాపు అనుకొన్నారు, తాగా చూచినచో ఆక్షాడ సర్వ ములేదు, ఉన్నది త్రాడే అలా త్రాంతి కలుగుటకు ఏదో ఒక అధిష్టానము ఆక్షాడ యుండుకుపల్లునే త్రాంతికలుగు ఆవకాశముండును, యిది దృష్టి, సృష్టి ఖాదులు చెప్పేది. అసలు జ్ఞానము లేనిఖారికి అతిరిక్త సత్తామాడ అగ్గికరించువలెను, తీవ్రపాదులు పారమార్థిక,

ప్రాతిషామిక, సత్త్వాలనే అంగీకరించుకు. ఏమ ఎల్లప్పుడు పరమాత్మ దృష్టిలో నుండి బయటకు వచ్చినచో సృష్టి తుండును. ఏరికి బ్రహ్మ సత్యం జగన్నిధ్య అనే భావముండును. వేషాంతులు ఆంశు దృష్టి సృష్టి వానులు. ఏరు శారమార్థికసత్త్వ, ప్రాతిషామికసత్త్వ, వ్యవహారిక సత్త్వాయని మాధురకములుగా చెప్పిరి. అనగా అభ్యాసుల కొరకు వ్యవహారిక సత్త్వానుకూడ జ్ఞానుల దృష్టిలో మూత్రముపార మార్థిక సత్త్వాయే.

యోగులలో ప్రకృతికూడ సత్యమందుకు. మగతావాకు ‘బ్రహ్మసత్యం జగన్నిధ్య’ అంటాడు. యోగులు పరమాత్మ ఎట్లు సత్యమో పత్రార్థకుండ అంతే సత్యమని కెప్పుదుకు.

17-9-1974 మంగళవారము

17 సూర్య తదుపకాగా పేట్కే త్వా చిత్రస్వవస్తు జ్ఞాతాజ్ఞాతమ్। భాధా చిత్రమునకు విషయములు ఒక ప్రాకు తెలియును. ఒక ప్రాకు తెలియుడు. ఎప్పుడు తెలియువలెనను నియమము లేదు. కునము చూచిన వస్తువును కన్ను ద్వారా అంతఃకరణ తథాకారమును పోందును. అంశు సైత్ర కిరణము దేనిం సృష్టించునో చిత్రము తథాకారమును పోందును. యేసమయమున విషయమునకు ఇంద్రియ సన్మిక్రర్థ ద్వారా చిత్రములో సంబంధము కలుగునో అప్పుడావిషయము గోచరమగును. చెక్కవ్వా స్తుతము ద్వారా కాలువలో ప్రవేశించును. ఆ కాలువ పొలమునకు సంబంధించి యుండును. అనగా చెక్కవ్వ తూము ద్వారా కాలువలో ప్రవేశించును. ఆ కాలువ పొలమునకు సంబంధించి యుండును. అనగా అంతఃకరణ చెక్కవ్వ తూము ద్వారా అనగా వృత్తి సైత్రగోవించులో ప్రవేశించును. దీనినుండి కిరణము అనగా కాలువలో ప్రవేశించి కిరణమునుండి విషయములో అనగా పొలములో ప్రవేశించును. అప్పుడు విషయము పొలమైనది, పైని చెప్పిన ప్రశారము ఇటిగి ననే వానము విషయమును తెలిస్తానగలను.

18 సూటి సదాజ్ఞాతాశ్చిత్త వృత్తయు స్తుతి భోః

పుషుప్యా పరిణామిత్వాత్మాత్।

చిత్తవృత్తులు ఎల్లప్పాడు తెలియుచునే యున్నది. అది వృత్తులకు ప్రభువు అగు పుషుపుతు పరిణామము తేసుకొడుటుచే సర్వకాలములయందు చిత్తప్రాపరములు చిత్తము తదాకారము బొందినపుకు విషయములు తెలియును. చిత్తము తదాకారము పొందక పోయినచో ఆ విషయము తెలియుదు. పుషుపును అంతఃకరణలో యున్నాడు. తునకు కలిగేది వృత్తులు అంతఃకరణలోనే కలుగును. కనుక అక్కిడనేయున్న పుషుపునకు వెంటనే తెలియును. ఆయన చిత్త వృత్తివలె పరిణామించేవాడు కాడు కనుక కలిగిన విషయముబిన్నయు తెలియుబమును. చిత్తము విషయాకారముగా పరిణామించుచట్టు పుషుపుకు వృత్తి ఆకారముగా పరిణామించే వాడు కాడు.

పుషుపుడు ఉండేది అంతఃకరణలోనే కనుక ముల్లు గ్రుచ్చు ఓశ్చ చో వెంటనే తెలియునుగాని ఓంగ ఆలస్యమైన లిత్వాత్ తెలియునా! అంచే కాడు అంతఃకరణములో వృత్తి పుట్టినదంటే చాలు పుషుపునకు తెలియును. చిత్తవృత్తులు జడములు. పుషుపుకు చైతన్య స్వయంపు కనుక పుషుపువియోక్క చైతన్య సమాపములో యున్న చిత్తవృత్తులను ఆ చైతన్యము తెలిసిఓనును

అంతఃకరణ విషయాకారముగా పరిణామించిననే మనము తెలియును గాని పుషుపుని పిషుయుములో అట్టుగాడు. అంతఃకరణలో కలిగిన సక్క స్తుత్త వృత్తులు, పుషుపునకు తెలియును ఆత్మ అందరకు ప్రత్యక్షమయే యున్నది. ఎలాగుకంటే నేను, నేను అంటూ ఆత్మవస్తుత్త భాసించుచునే యున్నది. చిత్తము పరిణామి పుషుపుడు అపరిణామి, కనుక ఎల్లపుకు చిత్తవృత్తులను తెలిసి ఓనును, పుషుపుకు కూడ పరిణామి ఆయినచో చిత్తవృత్తులు ఒక

ప్రాకు తెలియును బికప్పుకు తెలియుబడవని చెప్పవలని వచ్చును.  
కాని అలాపదిణారిః కాదు కన్నక సుఖదుఃఖములలో ఏది కలిగినను  
అంతఃకరణకు తెలియును అది అంతయు ఎప్పజికప్పుకు పుకుఘుము  
గ్రహించుచునే యుండును.

### 19 సూటి శాస్త్రానం దృష్టి శాస్త్రం ।

ఈ:- దిత్తము దృష్టిష్టైవునది. అది స్వయం ప్రశాశ్టమైవది కాదు.  
పుకుఘుము స్వయంప్రశాశ్మకు ఎప్పుడూ సోటహం సోటహం అని  
అంగా అతడే నేను, అతడే నేను అంగు అవగా పరమాత్మ. నేను  
అవగా జీవుకు సోటహం అంచే ఆ పరమాత్మనేనే ఈ జీవుడనైన  
నేనే ఆ పరమాత్మనకి మనకు తెలియుకోయినప్పటికి సోహం  
జివు. రోజుకు 31600 సార్లు జివు జీగిపోతుచునేయున్నది,  
మనము మాత్రము గ్రహించుకేకపోతుచున్నాము, జీవాత్మయే  
పరమాత్మ ఫుటూకాశకు మనాకాశ మేగాని వేతుగాతు మనా  
శాశ్మమువలె పరష్టాత్మ అంతటా శాస్త్రమించియున్నాడు. ఫుటూకా  
శకు వంటిది ఈ శరీరము, అవగా జీవాత్మ అనంది అంతఃకరణ  
అనంది పరమాత్మ శర్వాత శాస్త్రమించియున్నాడు. ఉపాధివల్ల  
జీవాత్మ అని అనుచున్నాము ఆ జీవాత్మయే పరమాత్మ, వేతుగాడు

పతంజలి ప్రాణీర యోగమును సేశ్వర నాంఖ్యమని అందురు.  
వీతు ఈశ్వరుని అంగీకరించి. సమాధి సిద్ధి కలుగువలెనని ఈశ్వ  
రుని భక్తిభో కరుణ ప్రాణిసాచో త్వరితో వారి సాధనలు సిద్ధించు  
నని పారి మతము.

నిరీశ్వర వాంఖ్యము పుడుఘుము, ప్రశ్నతి అంతే వేకే ఈశ్వరు  
రుడనేఘుము లేకు అన్నాడు. వేదాంతులు కూడ ఒకే దేవుఘుము అసేక  
షలపాత్రాభో ప్రశాశించివట్టుగా బిక్కడే పరమాత్మ అసేక జీవు  
లుగా యున్నాడనేది బికప్పు ఘుము, ఉత్సవమగా హితంగార్భము  
వీనినే బ్రహ్మదేవుడఁఘుము, ఈయనే మొదటి జీవుడు మిగత

పారందరు స్వప్న సదృశులని అందురు. ఆనగా నిద్రలో స్వప్న ములో లష్టలాడి జనముగల సభను చూచునుకొదా, కాబిస్వప్న మువచ్చినపాడు ఒక్కడే కదా ఏడే సత్యము. స్వప్న ములో కనుపించిన జనమంతయు కల్పితమే. అని ఏకజీవపాదులసే పాడు ఓందరున్నారు. అడ్డెంటులు ఒక్కడే పరమార్థమైసాగులవలన అనేకముగా కనుపించునని అందురు.

18-9-1974 బుధవారము

20 సూ. ఏకసకుయేతో భర్తానవధారణమ్మి

భా. చిత్రము స్వప్రకాశముకాడు. దృక్కొనుని తెప్పబడినది. చిత్రము స్వప్రకాశముని అంగీకరించినతో యింకను తోషమువచ్చును, చిత్రము ఘుటూకాశముగా పరిణమించినందున ఘుటముగోచరమగునని ఆడివరలో జెప్పడ్డమైనది. చిత్రము ఘుటము. పురుషుడు ఆనగా చిత్రము, ఘుటమును చూచినపుకు పుకుషుడు దానిని గ్రహించుకొనేది అసలు అంగీకరించినది.

నాస్తికుషణు పురుషుడు అని వేరు వేరు చిత్రమే అత్య అనుకొని పాడు తెప్పానది ఏమంటే చిత్రమే ఘుట పటాడి పక్కాశములను ప్రకాశింపజేయును, అని మాడవదగు పుచుషుని అంగీకరించశా, ఘుటము పటాము అని తెలిసికొనుటకు ప్రకాశింపజేయునది చిత్రమే అంటాడు నాస్తికుడు, వేరేపుకుషుడు ఆనగా అత్యలేదు చిత్రమే తాను ప్రకాశించి ఘుటపటాదులను ప్రకాశింపజేయును, యెక పుకుషుడెందుకు అని అనెదరు.

ఆయితే చిత్రము జడముగడా! అది తనకు తాను ప్రకాశించలేదు గడా! ఇక యెతరమును ఎస్ట్రుప్రకాశింపజేయును? చిత్రము దృశ్యము జడము, పురుషుడే ఘుటపటాదులను ప్రకాశింపజేయునని సిద్ధాంతి తన మతమును నిలబెట్టుకొన్నాడు. ఓ నాస్తికుడా! పుకుషుని అంగీకరించక చిత్రమే స్వప్రకాశముని అన్నాడో

ఇంకొక దోషము వచ్చుకు, అనగా ఉథయానవదారణమును దోషము వచ్చును, కుటీక విజ్ఞానము దృశ్యము, జడము కనుక అధికముగా తుతుకుని అంగీకరించవలెనని సిద్ధాంతి చెప్పేను.

తాను ప్రకాశించి ఘుటుపట్టాములను ప్రకాశింపజేయుచూసిని ఇన్ను, జనకభావకుండురు, అంటే బుద్ధి జనకము ఘుటుపట్టాడులు ఇస్యములు అగును కుటీకములు ఒకే సమయములో బుద్ధిని ఘుటుమును తెలిసికొనలేదు, బుద్ధియున్న ప్రాదు ఘుటుము లేదు, ఘుటుము పుట్టివదంటే బుద్ధిలేదు అంటే రెండెంటి అనుభవము ఒకే చిత్రతు తెలను తాను ప్రకాశింపజేసుకొంటూ ఇతరమును ప్రకాశింపజేయజాలదు, కనుక పురుషుని అంగీకరించవలెను, బుద్ధియున్న ప్రాదు ఘుటుము లేదు, ఘుటుము ఉంటే బుద్ధిలేదు, పురుషుని అంగీకరించినచో ఘుటుము బుద్ధిని, బుద్ధిపోతే ఘుటుమును పురుషుడు ప్రకాశింపజేయును, పురుషుడే చిత్రమును పదార్థములను ప్రకాశింపజేయును, మరల నాస్తికు అంటున్నాడుగా పోనీ చిత్రము జడము దృశ్యము అన్నారు, బుద్ధిగాకపోతే యింకొకటి ప్రకాశింపజేయునని అనుకొనకూడదా! పురుషుడి మధ్యలో ఎందుకు ఏప్పుకొంపివలెనని ప్రత్యుంచెను,

31 సూ। చిత్రాంతర దృశ్యబుద్ధీరథి ప్రసంగః స్నేహి

సంకరశ్చ!

అధిక ప్రసంగకు అనే దోషము గురించి చెప్పామన్నారు, జనకబుద్ధి జన్మిపదార్థములు కుటీకములు, కనుక కుటీక విజ్ఞానమాది అన్నాను, నాస్తికుడన్నా, బాధ్యదన్నా ఒకటి. ఒక బుద్ధి ఇంకొకబుద్ధి అని సిద్ధాంతి చెప్పినచో అధికప్రసంగమను దోషము వచ్చును, అలాగే ఆ బుద్ధివల్ల ఇది ప్రకాశించినది. ఇంకొకబుద్ధి వల్ల కురియైకటి, మరియైకబుద్ధివల్ల ఇంకొకటి ప్రకాశించునని అంగీకరించినచో స్నేహితులకు సౌకర్యము కలుగును. కనుక పురు

మని అంగీకరించినచో చిత్తము ప్రభార్తాములు దేఖికములైనను పురుషుడు అన్నిటినీ చూస్తూయిరసను ప్రాచుషాసనేవాడు యున్నాడనే సిద్ధాంతి చెప్పేయు, దీనివలన అధిక ప్రసాగమాలేదు. స్నేహి సౌకర్యముకూడ ఉండదని యోగిత - మాత్రమను లిలబెట్టుకొన్నాడు. పురుషుడు నిర్వికాయుడు, కూట్టుడు, కుట్టుడు, ఆయుం చిత్తమును ఎట్లు ప్రకాశింపజేయగలడుకి ఆ నుండి ప్రియులేకు కనుక చిత్తమును ఎట్లు ప్రకాశింపజేయును, పురుషుడు పరణామములేనివాడు. బద్ది పడినామముగలది, కనుక బుద్ధి ఘుట్టాకారమును పోందుచు, అని అడుగుచున్నాడు బోధ్యుడు అంటూ స్తోమము.

19-9-1974 కుక్క వారము

22 సూర్యా చిత్తేర్వపతి సంక్రమణాయా స్తదాకారా పత్రేస్వబుద్ధి సంపేదనమ్ |

పురుషుడు కూట్టువలే నిర్వికాయడే బుద్ధినలె ఆయున పదార్థాకారమును పోందడు, సూక్ష్మమున్నాడు, వాని ప్రతిచించము చెక్కవులు కాలువలు మొదలగుఛాటిలో పడును, ప్రతిచించము చలించునుగాని బిభజమునాటు చలనములేకు, అట్టే పురుషునిలో ఏ విధమైన వికారములేకపోయినా ఆపత్తిచించము బుద్ధి మీదపడినప్పుడు దానిని బుద్ధి అంటున్నాము సూక్ష్మము నిశ్చలముగాముండును. కదలకు భూమి తిక్కగుచుస్తుడని శాస్త్రాక్షరాల నిశ్చయము గదా కాని మనకు సూక్ష్మాడు ఉచ్చయించినట్లు అన్న మించినట్లు కలుగుటకు భూమియే కారణము. ఆ సూక్ష్మచించము నీళ్ళలో ప్రతిచించి ఉరువు నీటిలో పడును ఆ జలము చలించి వచో చించము చలించినట్లు కనుపీచునుగాని సూక్ష్మనాటు చలనముస్తుడా? లేదు ఆలాగే పురుషుడు నిర్వికాయడే, అయినా బుద్ధి శుద్ధమునది, అనగా ఆపంచీకరణ సమమీ సత్యమునుడి బుద్ధి

ప్రముఖ. కనుక బుద్ధిశుద్ధినైనది. ఆ శుద్ధమైన బుద్ధిలో అత్మప్రతి చింబము వకును, ఆ పతిభింబము బుద్ధిలో ప్రవేశించుటచే యికి బుద్ధి అని కలుగుచుస్తుడి, కనుక పురుషునిలో పరిణామములేదు. బుద్ధివృత్తి శివయాకారముగా చొది ఆ ఆవరణను తోలగి చురు. పురుషునకు పరిణామము లేదు బుద్ధికి పరిణామముయున్నది. కనుక ఘుటాములతో సంబంధమునల్లి ఉణాకారమును పొందును. ఔచేత్తస్యాస నకు బుద్ధితోగానిఘుటాములతోగాని సంబంధములేదు.

సూక్త్వానకు జలమునఁదు ప్రతిభింబముయున్నట్లుగా చిత్త శక్తి, బుద్ధియందు ఎప్పాడు ప్రతిభింబమునో, అప్పాడు బుద్ధిః చీడా కారము వచ్చివది. అపుకు పురుషునకు బుద్ధి భోగ్యమైనది. పురుషును భోక్తులగును పురుషుని ప్రతీభింబము, బుద్ధితోపకాను. ప్రతి చింబమును బుద్ధి గ్రహించుచు అపుకు బుద్ధి ప్రతిభింబములో సంబంధముకలదైనది. అంటే దిత్త బుద్ధిని ప్రకాశింపజేసినదైనది. అంటే బుద్ధికికూడ పురుషాకారము వచ్చివది. పరమాత్మ అతి సూక్త్వము కదా! అంత అతి సూక్త్వమైన అత్మ బుద్ధియందు ప్రతిభింబమనా ఆంటే ప్రతిభింబమనని అనుచూస్తారు, సరీ ఆత్మకు ఒక రూపము ఉన్నచో అద్వములో ప్రతిభింబించును రూపము లేసిది ఎట్లు ప్రతిభింబించునని సంశేషము. రూపము, నూపరహితమని రూపము గుణములలో చేరును, ఎక్కు, నలుపు, మొదలైనవి గుణములు, ఇవే రూపములు, రంగునే రూపమండురు గుణము యింకొక గుణము కెలదికాదు ఒకరూపమాలో ఇంకొకరూపము యిందడు, కనుక రూపము రూపరహితమే అన్నారు, ఆ కాళిమునకు రూపములేదు. వాయువునకు రూపములేదు, స్వర్ఘయున్నది, వేడిగాలి, చల్లగాలి అని తెలియును. ఈగాలికే రూపములేకపోగా కారణమైన ఆకాశమునకు రూపము ఎక్కుడిది, కానిదానికి ప్రతి చింబము యున్నది. ఎట్లంటే మొలలోతు నీటివద్దకు వెళ్లినూడండి,

ఆ నీతు కదలకుండయున్న తో ఆకాశ ప్రతిచింబము కనుపించును ఆలాగే రూపదహితమైనవాడే కూటస్తుతు, కూటస్తుతు నిత్యము, విర్యకాతుకు అయినను వాని ప్రతిచింబము బుద్ధిలోపకును. ఆత్మ దూపరహితమైనదైను బుద్ధిలోపకును ఆకాశము రూపరహితమైనను మోకాటులోతు నీటిలో ఆకాశ ప్రతిచింబము కనుపించునట్లు పురుషుని ప్రక్కనేయున్న బుద్ధిలోపతిచింబము పడును మండుకు కూడ ఆత్మజ్ఞానము కలుగవలైనంటే బుద్ధిశుద్ధముగా యుండువలైను బుద్ధిలోమల, విక్షేప అవరణ కోషములుండును, అమరాము పోయించో ఆ శుద్ధున బుద్ధిలో ఆత్మప్రతిచింబించును. “బుద్ధి గ్రాహ్యమతింద్రియం” అన్నాడు ఇంద్రియముల చేర గ్రహింప బడిందని చెప్పబడియున్నది.

క్రీమణ, మంచన, నిధి, భ్యాస నిర్వికల్ప, గమ్యాథిభ్యాస శుద్ధబుద్ధిభ్యాస గ్రహింపబడును, అంతేకాని మరినబుద్ధికి గోచరము కాదని చెప్పికేకాని ఆనలే గోచరము గాదనికాను. ఎవరు బుద్ధిని ఆ ప్రకారము సంస్కరించుకొంటారో వారికి గోచరముగును, పూర్వము కూడ అంతే, ఇప్పుడుకూడ అంతే బుద్ధిని సంస్కరించుకొన్న వారు ఎవరైనా సరే ధన్యులై పోతారు, సందేహము లేదు,

ఆత్మ ప్రతిచింబమువల్లనే ఆత్మజ్ఞానమును గ్రహించవలైను, కొన్ని చోట్ల ఆత్మబుద్ధికి గ్రాహ్యము గాదని చెప్పబడియుండును, అంటేబుద్ధిమందబుద్ధి కలవారిదని గ్రహించుకొనవలైను, “సూత్మయా సూక్ష్మద్విభిః” అనగా సూక్ష్మ ద్వులైనవారికి గోచరముగును, అంటే శుద్ధబుద్ధికి గ్రాహ్యముగునవి గ్రహించవలైను, జ్ఞాని అంగా తెలిసినపాడు అనగా శుద్ధబుద్ధివలన గ్రహించినపాడని ఆర్థము, అనగా ఆత్మ సేన అని తెలిసికొనును “అహం బ్రహ్మస్తుస్తు” అని తెలిసికొనును, ఆత్మ ప్రతిచింబము బుద్ధిగా పడును, దానివలశనే మనము ఆత్మజ్ఞానమును సంపాదించుకొనవలైను, పాఠన చేయు

నది ఆత్మకు పుట్టి చుట్టుకూడు. బుద్ధిని సంస్కారించుకొనుట కే  
చేయబడే నాథనలు, ఆత్మ సిద్ధవస్తువు. అది పుట్టేదికాకు. ఘుట్టావి  
పక్కార్థములు కొన్ని క్రియలవలు పుట్టును. ఆత్మపవ్వాడూ ఉన్నది.  
అది పుట్టేదికాకు అయితే అది ఉన్నదన్న జ్ఞానము మూత్రము  
లేను ఆచాశ గరుడగడ్డ అనేది భూమియొక్క సంబంధము లేక నే  
కంపలు మొద పండికిమాద అల్లుకొనును ఆచాశగరుడగడ్డ ఖకరి  
వొడ్డిగో యున్నది శారిఖంటిలోఇద్దకు ముగ్గుకు పాశు కరచిశందున  
చచ్చిపోయిరి, ఆగడ్డను ఆరగదీసి ఆ పాశు కాటు వేసినచోటు రాళి  
సచోపాకు బ్రహ్మికెదరు, అయితే పాటవొడ్డిగో అట్టిమందుయున్నను  
అయింటిపారికి ఆసాగతి తెలియనందున కొందరు చనిపోయికచా!  
మండు యున్నను ఉపయోగపకు సంగతి ఆ యింటిపారికి తెలియ  
లేను ఆట్టే ఆత్మ అందరిలోను అన్ని జీవరాశులలోను ఉన్నది ఆత్మ  
లేక కాదు అందరూ కష్టాలు దుఖాలు పొందేది, ఆత్మ చీమ,  
దోషాలలో కూడ యున్నది కాని, ఆ సంగతి ఎందకు గ్రహించిది?  
అట్టి ఆత్మ ఎక్కడ యున్నదనిన “హృదే శేర్వన తిష్ఠతి” అందరి  
హృదయములలోనుయున్నదికాని అందరూ దక్కించగలుగుచు  
న్నా చా! అందరికి బుద్ధియున్నది, ఆత్మయున్నది కాని ఆత్మను  
దక్కించ లేక పోవుచున్నాకంటే ఉన్న బుద్ధి మలినమైయున్నది ఆ  
మలినముపోయి కుద్దమైన బుద్ధిగా సంస్కారించవలెను. ఆలాగున  
బుద్ధిని సంస్కారించినచో ఎక్కడా లేదు తసలోనే ఆత్మయున్నది.  
ఈ కార్యక్రమములన్నియు బుద్ధిని సంస్కారించుకొనుట కొరకే  
తీవ్రప్రయత్నము చేసినచో ఈ జన్మలోనే పొందవచ్చును. తీవ్ర  
ప్రయత్నమంటే ఈ జన్మలోనే అనేక జన్మలుగడచిపోవును. పణు  
ర్నాము చేయనిచో ఉన్న చోటనే యుండుకు. అనేకజన్మలు గడ  
చినా అక్కడేవుండును, కనుక అందరూ తీవ్రప్రయత్నము చేసి  
బుద్ధిని సంస్కారించుకొని నిత్యశుద్ధబుద్ధ ముక్క స్వరూపులుకండి,

20-9-1974 నుక్క ఛారము

చిత్తముకంటే పుటుషుని అంగీకరించులేను. లేనిచోపచార్థ జ్ఞానము బ్రాగుగా కలుగడని సిద్ధాంతి ఉప్పెను.

23 సూర్య | దృష్టి దృష్టిపరిక్రం చిత్తం సర్వార్థమ్!

చైతన్యముతో దృష్టిపచార్థములకు నంబంధమైన చిత్తము సత్తున్న వివయములు కలదును. | దృష్టి పుటుషు, దృష్టిము, ఘుటు, పట్టాఘులు ఈరెండింటికీ సంబంధము గల చిత్తము యొఫుటుపట్టాడులు చిత్తము వలన భాగ్యించుటకు కారణము, పుటుషుని ప్రతిభి బసు చిత్తము మిందపడుతువలన ఆపచార్థములు ప్రకాశించును. కాని జడమైన చిత్తమువలన ఘుటుపట్టాఘులు ప్రకాశింపజాలవు అహాచీక్కుత పంచభూతమూయియైక్క సమమై సత్యముఱతా కలిసి చిత్తమైనతి సత్యమునుండి పుట్టినది గనుక శుద్ధమైనది. కనుక నే ప్రతిభింబమును | గహించు సామర్థ్యమునుకలిగినది. గోదక్కన్నదంటే అది మట్టియే. అద్దముకూడ మట్టి సంబంధమే అయితే ఏమీ | ఆద్దములో ప్రతిభింబము కనుపించును గోదలో కనుపించునా లేదుగా | ఆద్దము శుద్ధమైనది. కనుక ప్రతిభింబము కనుపించును. ఆ రీతిగా సే అంతకరణ కూడ కేవల సత్యమువలన పుట్టినది కనుక ప్రతిభింబ సామర్థ్యముఱ్ఱిది, పుటుషుని ప్రతిభింబము పడును. అలాగే ఘుటుపట్టాఘుల ప్రతిభింబము పడును కానిజడమైన చిత్తము పుటుషుని సాన్నిధ్యమువలన చైతన్యమైన కానివలే శాసంచును అంటే అయిసాంతము సన్నిధిలో ఇనుముణు కదిలిక వచ్చినదిగా | కాని జడమైన యినుము అయిసాంతసాన్ని ధ్యమువున చైతన్యమైన అయిసాంత సన్నిధికి వచ్చును. ఆ రీతిగా నే పుటుషుని యొక్కయు ఘుటుపట్టాది పచార్థములుకూడ చిత్తములో ప్రతిభింబమువలన ప్రతిభింబ జ్ఞానము వల్లనే ఘుటుపట్టాఘులు శాసించుచున్నాయి. కాని సామాన్యము చిత్తమే చైతన్యము

కలది కనుక ఆ చిత్తము ఘుటుపట్టాడువలను తెలిసి నానగలుగు చున్నదశి భార్యించెవరు, ఈని యోగులు శాగా గ్రహించి తెలిపి నది ఏనునగా పుటుపుకు నేఱగాయున్నాము, ఆ పురుషుపు ప్రతి చించుము చిత్తములో ప్రతిఫలించి ఘుటుపట్టాడులైన దృశ్యము లకు గ్రహించుచున్నది, దస్య అయిన పుటుపుకు దృశ్యమైన ఘుటుపట్టాడులు కలిగియున్న దాసి చిత్తముని అన్నాము, చిత్త ఆనగా వైతస్య పుటుపుని సన్నిధివలన చాని ప్రతిచింబము అంతఃకరణలో పడుటవలన ఆఁచే వైతస్యము కలచానివలె ఆయాసోయినది, అంటే ద్రవ్యతో సంబంధము కలది ఆయినది, పుటుపుని సన్నిధిలో నుండట వలన పుటుపు సంబంధము ఏర్పడినది ఆక దృశ్యమైన ఘుటుపట్టాడులకు చిత్తమునకు సంబంధమేట్లుండే ఇంగ్రియుములద్వారా అణగా మాన్సున్న, సేత్రకీర్ణములద్వారా వెళ్లి ఎవుట గల ఎన్నాలను చూచి తడాకారముగును, అపుకు చిత్తమునకు ఆటు పుటుపునితోను, యటు ఘుటుపట్టాడులతోను సంబంధము ఏర్పడును, ద్రవ్య దృశ్యములతో చిత్తము సంబంధము కలదైనది, అంటే పురుషునితో సంబంధమువలన వైతస్యము కలచానివలె యుండును. చిత్తము ఘుటుపట్టాడి తడాకారము పొందుయి, కనుక విచారణ జ్ఞానము లేని రాకు పుటుపుకున్నందువ వైతస్యవంతిమైన చిత్తమును దృశ్యమును గ్రహించగలుగుచున్నదని జ్ఞానముషార్థిలేదు చిత్తము పుటుపునితో సంబంధమువలన వైతస్యమైనది దృశ్యముతో సంబంధమువలన దృశ్య సంబంధమైన పదార్థములను పుటుపునకు సమర్పించుచుండును అంటే చిత్తము భోగ్యముగును, పుటుపుకు భోక్తుయగును చిత్తముమిద ప్రతిచిభము పడుటవలన చిత్తము వైతస్యమైన దానివలె యుండుటచే బ్రాంతిని పొంది చిత్తమే ఆర్గ్యముగును, శాధ్యులు అంటే నాస్తికులు చిత్తమున కన్నా

వేదుగా ఆర్థ్రపంగీకరించుటకు హౌతువుయొక్క అంతరమును తెలుపుచున్నారు.

24 సూక్తి రద సంఖేయ వాసనాభిశ్చిత్తమాపి పరార్థం

సం కూత్య కారిత్యాత్మ ।

ఆ చిత్తము ఇన్ని అని లెక్కించుటకు వీలు కాని వాసనల చేత చిత్రముగా యున్నది. ఆచిద్య, అస్మిత అను కైకముంచు సంబంధించిన వాసనలు ముక్కకర్మ కృష్ణకర్మ. ముక్క, కృష్ణ కర్మలుగాల చిత్తము, విషాకమంచే ఫలము, వీటి వాసనలలో కూడియున్న చిత్తములో యిన్ని అని ఔప్యాంచకు వీలుగా నన్ని సంస్కారములలో అంతాకరణలో జన్మిషాంతములన్నియు ఇమిడియుండును. కనుక చిత్రముగా యుండును, అంటే కంసాలిషాసివద్దుషునపు ఉండు అంటిన బంగారు రేఖలవలె యుండును. “సంకూత్య కారిత్యాత్మ” అనుపదమునకు గృహము అనేది ఒక్క కూక్కు మేతయినా అ యింటికి ఎన్నో కలవవతెను కడా! మట్టి ఇటుకలు, కుర్ర, ఇనుము సిముంటు తొచువలగునవి ఎన్నో కలిసిననే గృహము అయినది. అలాగే భోజనము అంటే ఒక్క మూటయేగాని ఆన్నము అనేక కూరలు ఫలకోరములుయుండును గాధా! అలాగే చిత్తము ఒక్క టు అయినా అనేక అనేక వాసనలు, వృత్తులు ఎన్నో ఉన్నావి. కనుక ఇది సంకూత్య కారిత్యాత్మ అన్నారు, ఇల్లు ఉన్నదంటే ఆయల్లు ఇతరులకు ఉపయోగపడునుగాని యల్లు తనటు తాను వీమియు ఉపయోగపడుగడా! అలాగే ఈ మూనవజన్మవచ్ఛివదంటే దీనికి ముందు 839999 జ్యుములయొక్క సంస్కారములు అనేకము చిత్తములో యున్నవి. కనుక చిత్తము భోగ్యము పురుషుకు భోక్త అగును. వీనికి ఏవేళజ్ఞానము లేదు. అలాగాక ఏవేళ జ్ఞానము కలవారు చిత్తముఁఁరు, పురుషుకు వేకు అనుజ్ఞానము పుణ్యసంస్కారముల వలన తెలిసికొనునో తేక గుతుబోధవల్ల గ్రహించుటగాని జఁగి

కచో అప్పుకు అజ్ఞానము నచించి జ్ఞానము కలిగిపోవును. అనేక మాల్కోకూడిన పదార్థములు ఇతిరుల రొకు ఉపయోగపడును. అంటే గృహము భోజనము అనేమిమాచంది. అలాగే చిత్తమునకు అనేక సంస్కృతాదులున్నవి అవి చిత్తమునకు ఉపయోగపడును గాని పుషుఫువుకు ఉపయోగ పడునని యోగులు తమ సిద్ధాత మును నిలబెట్టుకొనిరి.

21-9-1974 శనివారము

బుద్ధి జడము దృశ్యము, కనుక బుద్ధి కంటే పురుషుని వేతు వేయాలో అంగీకరించిరి. పురుషుని చైతన్యమును బుద్ధిమూద పదుట వలఁ బుద్ధి చేతనముగాల దానివలె యుండుటచే ఇక వేళపురుషుని ఎందుకు ఒప్పుకొనవలెను! బుద్ధి చైతన్యము వల్లనే ఖుటపటాదు లను తెలిసికొనుచున్నదని అను ఛానిని ఖండించిరి. అనేక పదార్థములు కలసి బుట్టిగా యున్న దానిని సంహత్యాకారి అంటారు. ఇది ఇతిరుల కొరకే ఉపయోగపడును. అనగా బుద్ధి క్లైశాదులు అనేకము కలది కనుక అది ఇతిరుల కొరకేగాని తనకుగాదు. అది పురుషునికేగాని పురుషుడు లేకపోయినచో ఆ బుద్ధి వ్యర్థమే అగును. ఇల్లు ఉండి అందులో మనుష్యులు లేకపోయినచో వ్యర్థమే గదా! భోజనము సిద్ధముగా ఉండి. భుక్కిచేణారు లేకపోయినచో ఆ భోజనము కూడ వ్యర్థమే.

**25 సూర్య విశేషదర్శిక అత్మభావ బావనా విధివ్యతిః।**

చిత్తమునకు, పుకుషునకు శేదమును తెలిసికొన్న శాంకి అజ్ఞాన తశలో బుద్ధివేతు శాంకు ఐన పురుషుడు వేతు అని తెలియదు. రివేకజ్ఞానము కలిగిననే బుద్ధివేతు, పురుషుడైన శాంకు వేతు అను చిషయుము తెలియును. విశేషము తెలియుటవలన నేను వేతు ఆంటే పురుషుని ప్రతిభింబము బుద్ధిలో పడినచో ఆ బుద్ధియే నేను అని అనుకొనుటచే ఆ బుద్ధిలోయున్న కోమములన్నియు నావే అని

అనుకొనుచూడురు, బుద్ధికిగల సుఖముఖురు తన శేషి అని భావించి సుఖమును దుఃఖమును పొందును, అలాగాక చక్కగా యును, నియమాది సాధన చతువుచుములను ఎవరై తే చక్కగా అనుష్టించునూ పోయెదరో వారి చిత్రము శుద్ధమై ఏకాగ్రత కలిగి ఆక్కా వార్పు విచారణ కలుగును, పురుషుడనైన నేరు సేరు బున్ని వేరు గ్రథించును. రాగ ద్వేషమాదుల, కామక్రోదాదులు స్నాచో పడి పోతుచుండురు, విశ్వామితుకు, దూరానుకు, అలా పడిపోయురి, అంతఃకరణ వేరు, పురుషువువేరు అను భేషణభావము కలిగిన వాసకి అత్మతత్వము తెలియబడనప్పాకు తెలిసిశోవలెనను జిష్టాచ యుండుకు. అది తెలిసిన తరువాత ఆక్కైవల్యమునకు అధికారి యుగును అత్మతత్వమును తెలిసిశాసవలెనను జిష్టాచ కలవాడే అధికారి అజ్ఞాన ఎప్పుకు నిష్టత్తియగువంటే బుద్ధివేరు పురుషుడువేరు. బుద్ధి సేనుగాడు బుద్ధి నాదీకాదు అను వివేకమును ఎప్పుకు తెలిసిశానునో అట్టిచాడు కైవల్యమును పొందును. అప్పుడు అత్మతత్వ వస్తువు తెలిసినటి గనుక తెలిసిశోవలెననే జిష్టాచ వశించిపోయునది ఎవనికి శూర్యజన్మ పుణ్యము పక్ష్యదక్షలో పడినదో అట్టిచానికి జిష్టాచ కలిగి తత్వము తెలిసిశాని అంటే పురుషుడు బుద్ధివేసు సేరు అని తెలిసిశాన్నండుగ కైవల్యము లభించును. అత్మను తెలిసిశాసవ తరువాత వాని చిత్రము ఎట్టుండునని అకుగగా కైప్పాచున్నారు.

26 సూ। తదావివేక నిష్ఠుం కైవల్య ప్రశాగ్మరం చిత్రమ్ ॥

పురుషుని బుద్ధికి అఱంబనముగల కైవల్యం వివేకనిష్ఠుం అంటే బుద్ధివేరు సేనువేరు అనుజ్ఞానము లేనపుడు బుద్ధియే సేను అనునది యున్నపుడు శ్రూది విషణుములు అఱంబనముగా కలిగి రిషయులయండు అనక్కి సంపూర్ణమైనడు లపథి ఉమను, అలాగాక సేను శుద్ధి, బుద్ధి, ముక్త స్వాత్మాపుడనని భావించవలెను,

వివేకసిద్ధుంగా యుండునట్టే అది బుద్ధి పురుషుడు అంటే నేనే అనుభావము చిత్తమునకుండాను. దీః ॥ దివరిదళ కైవల్యము, బుద్ధి వేరు, పురుషుడు వేరు, నేను వేరు ఆ నేనే పురుషుడు, అట్టి వాసికి యిక సంసారము యుండదు. వివేక జ్ఞానము లేనపుడు బుద్ధియే నేను అనుకొనును. అప్పుడు ఆ బుద్ధి వివయములతో తూడి సంసారములో యుండును. యోగికి పాఠనల వలన వివయములు నివృత్తియై విషీక మే ఆలంబనముగా గలదియగును. బుద్ధి వేరు, పురుషుడు వేరు అనుభావము దృఢముగా యుండును ఆప్యాకు ఆ చిత్తముకైవల్యము ఆలంబనముగా గలదిగా యుండును.

22-9-1974 ఆదిపారము

యోగి ఎల్లప్పుడూ ప్రకృతి పురువు వివేకముగల చిత్తముతో ప్రవర్తించుచు. ఆత్మవిష్ణువులోమున్నచో భిక్షౌటనాది కార్యములు జరుగునా అంటే సమాధానము చెప్పుచున్నారు.

27 సూర్యా తర్వాతేష్టప్రత్యయాంతచాణి సంస్కారమైథ్యః।

వివేకము గలిగియున్నను లోకిక సంస్కారములు పూర్తిగా వశించలేదు. కనుక ఆప్యాడప్పుడు బహిర్కుఖముగుచుండును. ఆలాచహిర్కుఖమునకు వచ్చినప్పుడు భిక్షౌటనాకులు జేయుచుండును. ఉత్తాన సంస్కారములు పూర్ణముగా నవ్వుము కాలేకు. జ్ఞానము కలిగివది. కొద్ది కొత్తిగా లోకిక సంస్కారములు యున్నంచున ఆట్టి సమయములో తలంపులు పుట్టుచుండును. కాని వశింపువకు చెప్పుచున్నారు.

28 సూర్యా హోనమేమాం కైశవదుక్తమ్।

ఏ వ్యత్తాన సంస్కారములకు కూడ పంచకైకములు అంటే కాగము, ద్వ్యము, అవిద్య, అభివేషాదులు అయిదు రకములు ఆప్య అవి కాగునా వివేక ఫ్రాగ్తి కలిగిషాచో హోపుషట్లు ఇవి గూడ

పోవును. అణగా ప్రకృతి పుషుమ వివేకమువలన దగ్ధమై మరల ఆ అవిచ్ఛయాది క్లేశములు పుట్టువు. ఆ రీతిగా ప్రకృతి పుషుమ వివేక ఖ్యాతి వల్లనే అనగా ఆభావము భాగా పక్ష్యదశలో పడినచో యిక సంస్కారములు పుట్టువు అలా పక్ష్యదశలో పడతంతు వరకు ఇదివరలో చేసియున్న సంస్కారములు. తల పుషుమ వర్ణి బహిర్దీపి కలుగుచుండును. మరల వివేక ఖ్యాతికుడు త్వ్యత్కానదశ సంస్కారములవలె వివేక ఖ్యాతిగూడ పోతేను. లాక్షిక విషయ సంస్కారముల వంటిఁడే వివేక ఖ్యాతిగూడ. ఇది సుప్రజ్ఞత సమాధిలో కలుగును అలాగాక పరవై రాగ్యమువలన ఆసంప్రజ్ఞత సమాధి లభించినచో ఆప్యాకు వివేక ఖ్యాతి గూడ నశించిపోతును.

౨౭ సూటి ప్రసంగ్యానే ప్యకు సీదస్వ సర్వా వివేకఖ్యాతిర్థర్మ  
మేఘస్నమాధిః

ఆ వివేకఖ్యాతియందుకూడ విరక్తి కలిగినవానికి నిరంతరము వివేక జ్ఞానముండును గాన ధర్మమేఘమును సమాధి అఱ్పును. “ప్రసంగ్యానమ్” అంటే వివేకఖ్యాతినే అలాగున ఆనెదకు ఆరి వివేకఖ్యాతిని ఆభ్యసిస్తూ పోతే విశోక ఫలసహితమైన ఆ వివేక ఖ్యాతిని ప్రసంగ్యానమ్ అంటారు, అంటే ఏశోక రూపఫలము కూడలభించుకు. దీని ఆవాంతర ఫలముండుకు. రిష్యయముల యందుండు అనురాగమును “కుళీద” మంటారు. అలా రాగము లేనిహాకు విషయవిరాగి అణగా “అకుళీదకు” దగును ఆటి విరక్తునకు ఆన్ని విధములూ అనగా పూర్వము కొన్ని సమయములలో బహిర్ముగ్రము కలిగి ఆప్యాకు వివేక ఖ్యాతి లేకండ చేసేది. ఆదికేవల వివేకఖ్యాతి మాత్రమే ఆ నాధన అలాగే చేస్తూ పోతే ఏశోక అనుఫలము ఎచ్చును. ఆప్యాకు ఇదివరలో కలిగిన త్వ్యత్కానావస్త కలుగడు.

అట్టి వివేకాభ్యూతి దృఢ ముగా యుండువలన ధర్మమేఘుమనుసమాధి కలుగనని చెప్పామన్నాను, ఆ ధర్మమేఘు సమాధికలిగినచో పరవైరాగ్యము కలిగి వివేకాభ్యూతియందుకూడ విచాగము కలుగును. కైవల్యరూపమైన ఫలమును కలిగించేది. ధర్మమేఘు సమాధి, అప్పాడు యోగి అశుక్ల కృష్ణ ధర్మగలవాడగును, కనుక పుణ్యము, పాపము లేక పాటిక అంతితుకుగా ఉంటాడు, పుణ్యపాపములకు అంతమైనదే ధర్మమేఘుసమాధి, అట్టి యోగి కైవల్యమును పదవిని పోంచును, ఆ ధర్మమేఘు సమాధి ఫలము కైవల్యమే, విశోకమగువిషేకాభ్యూతి యందుకూడ విరక్తి కలిగినపానికే అనగా అట్టి యోగికి ఎల్లప్పాడు “అఖాంబ్రక్షుస్ని” భావమేయండును. అంటే తురుపుడు వేరు ప్రార్థితి వేరు, అని బాగా దృఢముగా గ్రహించి ఎల్లప్పాడు తాను పురుషుడానే భావనలో నేయండిపోతును, సంప్రజ్ఞతసమాధి పశ్యదశలోపడిననే ధర్మమేఘు సమాధి కలుగును.

24-9-1974 మంగళవారము

30 సూటి తత్త్వాన్ని కైశ కర్మ నివృత్తిః।

ధర్మమేఘు సమాధి కలిగినచో కష్టములు కలిగించే కర్మములు నివృత్తియును ధర్మమేఘు సమాధివలన ఆవిధ్యాదికైశ ములు పాటికి కారణమైన కర్మములు అన్నియు నివృత్తియును, అప్పాడు ప్రశాంతి స్థితి బాగా లభించును ధర్మమేఘు సమాధి లభించినచో పుణ్యపాపములకు ఒత్తిత్తులైయందురు, అంటే కర్మము పోతునంటే పానిని దూషించినపానికి పాపము పూజించిపూరికి పుణ్యముపోతునని అర్థము చేసినానవలైను.

31 సూటి తత్త్వాన్ని మహాపేతస్య జ్ఞానస్త్యః

సంత్యత్తు జ్ఞాను మల్పమ్యః।

ధర్మమేఘు సమాధి లభించిన తత్త్వత పుణ్యపాప కర్మములు

కటీత్తుడై నందునను, సర్వవరణ అటీత్తుడై నందువలనను అప్పుకు కలిగిపెళ్ళానము సమస్తములై నా జాజస తామస గుణముల మాలిస్య ములు అన్నియు లోలిగిపోవును. సత్యాగుణమునకు సంబంధించినవి మాత్రము కొస్సియుండును. అట్టి జ్ఞానమే అవంత్తుమైన జ్ఞానముగును.

మాలిస్యమున్న చో ఇంకా చేయవలసినదియుండును. మాలిస్యము లేసందున అట్టియోగికి తులోకములో తెలిసికొషవలసిన ఇదార్థములన్నియు చాలా స్వల్పము, అల్పముగా కనుఫించును “సర్వవరణం” అంటే రజోగుణ, తమోగుణ మాలిస్యములు చిత్తమును అవరించును అపి, అవిద్యాది క్షేత్రములు వాటికి సంబంధించినకర్మలు ఆచిత్తమును అవరించుటచే జ్ఞానము ఖాగా కలుగదు. ఈ యోగి ప్రకృతి పురువ వివేకము కలిగే వరణ శీలించిసందున ధర్మమేఘు సమాధి లభించిసందున సమస్త మాలిస్యములు కర్మలు అన్నియు లోలిగిపోయినవి అన్ని ఆవరణలు సశించిపోయిందున అస్థ్వాకు కలిగిన జ్ఞానము అనగా ప్రకృతి పురువజివేకము. ఇశ్వర్ధముగా ఉంటుంది. కనుక అది ఇంత అని వర్ణించుటకు వీలుకానిది. అయోగి అనంత్తుమైన జ్ఞానముగలపాడు కనుక వాని దృష్టిలో తులోకములోని వస్తువులు పెద్దదైన ఆ కాళములో మిణుగురు పుషుగులు ఎంతచిన్నవిగా కసుపించునో ఆలా కనుపించును. ధర్మమేఘు సమాధివల్ల సమస్త మాలిస్యములుపోయి పరమై రాగ్యము కలిగి అనంతజ్ఞానము కలుగుటవలన పురుషార్థుప్రమైన అంటే సత్య, రజుస్తమోగుణములకు ఏకుయు పనిశేడు. ఈ గుణములు ఇతివరలో అంటే జ్ఞానము కలుగక పూర్వము భోగాపవర్గాలుగా పనిచేసేడి. ఇప్పుడు ధర్మమేఘుసమాధి లభించుటవలన ప్రకృతి, మహాత్మ, అణంకారం పంచరెన్నాతలు సూక్ష్మశరీరం. స్ఫూర్థ శరీరం పంచభూతములు

వీటినిలన స్తూల, స్తృభేకలుగును, స్వేదజ, అండజ, ఉద్ధిజ్జ, జం  
యుజములలచి నాలుగు రకముల స్తృభే నిద్రవచ్ఛిషుతో తమా  
గుణము, చంచలతయున్నచో రజోగుణము, ప్రశాంతముగా సుఖ  
ముగా యున్నచో, చెప్పివది చెప్పివట్లు తెలియును. ఇది సత్య  
గుణముచోరజోగుణు కొఱ్ఱుటే ఉడును గాని వాని మనస్సు  
ఎక్కువైక్కుటోరుండును. తమాగుణములో నిద్ర ఒకపని చేయు  
బోయి యింకొకటి చేయును. ఇది అందరినోను మారిమారియుం  
టూనేయుండును, భోగములు అనుభవించునపుడు రజోగుణము  
యుండును. సత్యగుణము విజ్ఞంభించినచో వివేకము కలుగును  
ఆ సత్యము ఇంకా విశ్వద్వములోనికి వెళ్లితే వైరాగ్యము కలు  
గును, వామాన్య సత్యములో సుఖములయుందు ఆభిలాషయుం  
డును, విశ్వద్వసత్యమును శాగా శీలించిన చో ప్రకృతి పుషుమ  
వివేకము కలుగును, ఇంకా శీలించిన చో ధర్మమేఘసమాధి లభిం  
చును, గుణములు ప్రకృతి సంబంధము కనుక గుణములు యొక్కటి  
వరకు పనిచేయును పురుషువఙ్మి భోగములు సమకూర్చును. వివేక  
భ్యాతి కలిగిన చో ఇక మోక్షమే పరిణామమం చ్చప్రకృతి, మహాత్మ  
అహంకారము, పంచతన్మాత్రము సూక్ష్మశరీరము స్తూలశరీరము  
పంచభూతములు ఇలా పరిణమించును. జ్ఞానము కలిగిన చో పైని  
చెప్పిన పరిణామము ఆగిపోతును అంటే అనంత జ్ఞానము కలుగు  
టు చే విశ్వద్వసత్యముశాగావిజ్ఞంభించి అవి చేయవలసిన అభ్యియూ  
పోయి పుసుఫునశు కావలసిన మోక్షమును సంపాదించిపెట్టినవి అంటే  
పరిణామము ఆగిపోయి ఆ గుణములు మోక్షమును సంపాదించి  
పెట్టినవి, విశ్వద్వసత్యమును శాగా శీలించుటచే ప్రకృతి పుషుమ  
విషేషము . . . యు, దీసని యుంకా శీలించుచుపోయిన చో ధర్మ  
మేఘసమాధి లభించును దీనిని శీలించుటవలన విచాగము కలు

గును, దానివల్ల అసంప్రభూతసమాధి లభించును. ఇక కైవల్యమోక్షము లభించినది. ఆజ్ఞానదశలో భోగమును సంపాదించేను జ్ఞానదశలో అపవర్గమును సంపాదించేను. వివేఖాయ్యతికూడ నశించి నందున పరవైరాగ్యము లభించినది. అనంత జ్ఞానము లభించి వందున జనన, మరణ, సంపాదము ఇక లేనందున ప్రకృతి మొదలగు గుణములు సృష్టిని అపివేసినవి.

ఓం లోకా సమస్తా సుఖనోభవంతు

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

ఓం తత్సత్ ఓమ



### విజయ ఘోషణ

దైవమతము ప్రతిష్ఠితమగును గాక !  
కరుణామతము వృద్ధినౌందును గాక !  
శాంతినుతము స్థాపితమగును గాక !  
సత్యమతము స్తోరప్రతిష్ఠనౌందును గాక !  
ధర్మమతము ఉద్ధరింపబడును గాక !  
ఖుమ్మిమతము వర్ధిల్లును గార !  
స్వార్థమతము ఇయించును గాక !  
జ్ఞానమతము స్వాపకమగును గాక !

